

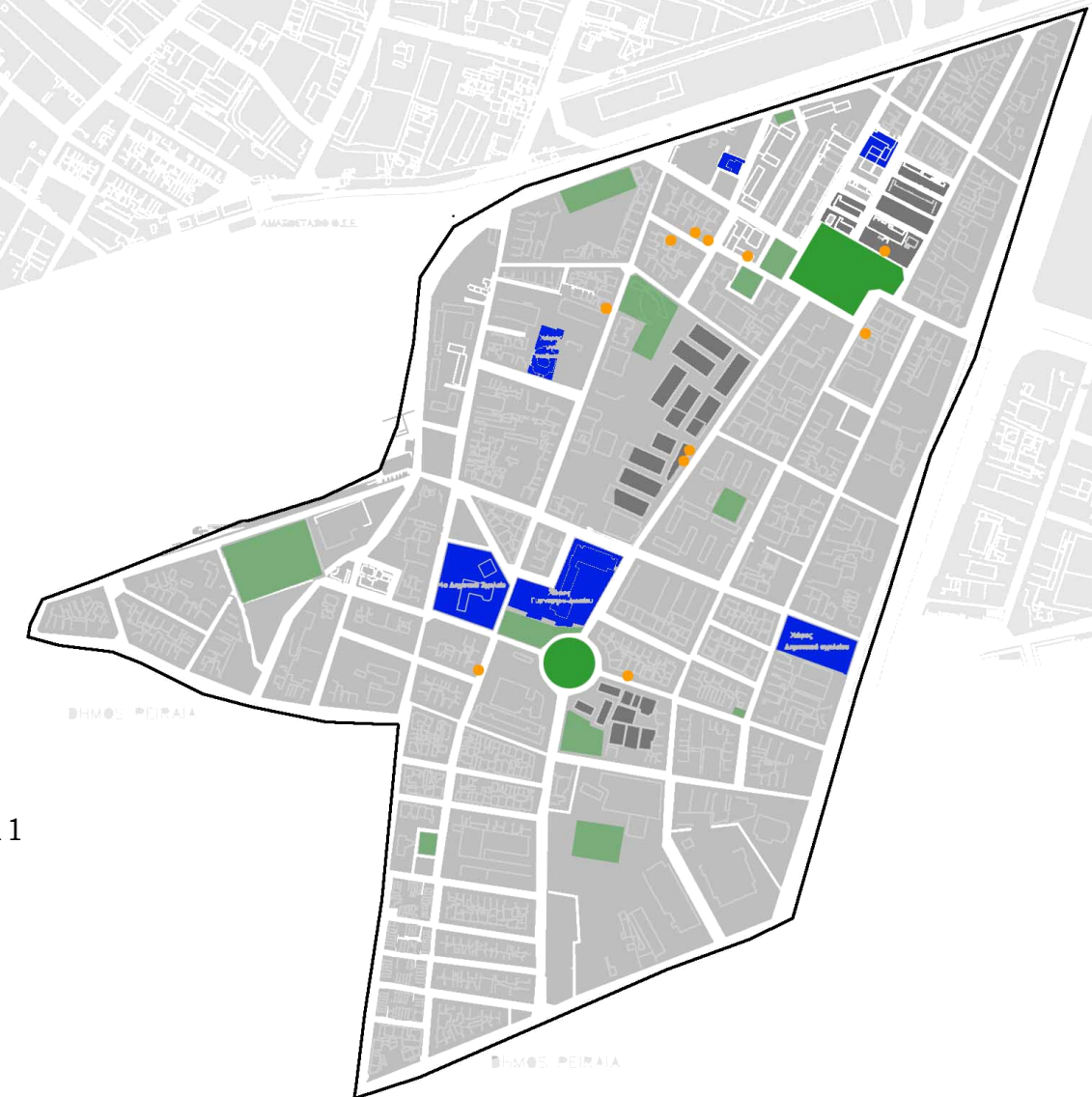
ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ – ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΔΠΜΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ, Β' ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ-ΧΩΡΟΤΑΞΙΑ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΈΤΟΣ 2010-2011, ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Μάθημα: Το ζήτημα της μεθοδολογίας και της θεωρίας στο σχεδιασμό του χώρου
Διδάσκουσα: ΕΛ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΥ

**ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΩΡΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΗ ΡΕΝΤΗ:
ΑΡΜΟΝΙΚΗ Ή ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΗ Η ΣΥΝΥΠΑΡΞΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΚΑΙ ΝΤΟΠΙΩΝ ΣΤΟΝ ΑΣΤΙΚΟ ΙΣΤΟ;**

Σπουδαστική ομάδα:
ΒΟΓΙΑΤΖΗ ΜΑΡΙΑ ΕΛΕΝΗ, ΒΡΑΧΝΑΚΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ, ΚΑΟΥΝΗ ΔΗΜΗΤΡΑ, ΚΩΣΤΑΓΙΑΝΝΗ ΜΑΡΙΑ

Αθήνα, Νοέμβριος 2011

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε θερμά όλους εκείνους που συνέβαλαν με οποιοδήποτε τρόπο στη διεξαγωγή της παρούσας εργασίας: την καθηγήτρια μας Ελ. Παναγιωτάτου για την πολύτιμη καθοδήγησή της αλλά και το ενδιαφέρον που επέδειξε για την έρευνά μας, τις Κατσακιώρη Αλεξία και Τούση Ευγενία, απόφοιτες μεταπτυχιακών σπουδών του Τμήματος Αρχιτεκτόνων Μηχανικών ΕΜΠ, για τις υποδείξεις που μας έκαναν και την παραχώρηση τμημάτων από προσωπικές τους μελέτες, τον Γ. Ιωακειμίδη, Δήμαρχο Νίκαιας – Αγ. Ι. Ρέντη, τους εργαζόμενους στο Δήμο, τους Γ. Κανδύλη, Κ. Θεοδωρόπουλο και Κ. Τσακίρη του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ) για την παραχώρηση στατιστικών δεδομένων για την περιοχή μελέτης, τον Μουκούλη Πολύβιο, υποψήφιο Διδάκτορα και μέλος του Εργαστηρίου Σχεδιαστικής Μεθοδολογίας και Ρύθμισης του Χώρου ΕΜΠ, για τη βοήθεια που προσέφερε στην αναζήτηση στοιχείων για την έρευνά μας, την Μαντώ, κοινωνιολόγο, για τη συμβολή της στην επεξεργασία των στατιστικών δεδομένων, τον κ. Γιαννούλη, Διοικητή του Τμήματος Ασφάλειας του Αστυνομικού Τμήματος Ρέντη, τους διευθυντές και καθηγητές των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της περιοχής, τις υπεύθυνες μεσιτικών γραφείων, κυρίες Μακράκη Μαρία και Γιακαλή Σοφία, τον Πρόεδρο του Πολιτιστικού Συλλόγου Πακιστανών – «Ειρήνη και Συμφιλίωση» «Mīnhaj», Ghulam Murtaza, όλους τους κατοίκους ή εργαζόμενους στον Δήμο Αγ. Ι. Ρέντη που παραχώρησαν σύντομες συνεντεύξεις, για την προθυμία τους να απαντήσουν στις ερωτήσεις της ομάδας εργασίας και να παραχωρήσουν τα στοιχεία που τους ζητήθηκαν, αλλά και για το χρόνο που διέθεσαν, καθώς και τους συμφοιτητές μας για τις ενδιαφέρουσες συζητήσεις που είχαμε. Χωρίς τη συμμετοχή όλων των παραπάνω αυτή η εργασία δεν θα μπορούσε να ολοκληρωθεί.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	4
1. Σκοπός και υποθέσεις εργασίας	4
2. Μεταφορά της υπόθεσης εργασίας στο χώρο – Η περιοχή μελέτης	5
B. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	9
Γ. ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΝΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	14
Δ. ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΑΝΑ ΤΟΜΕΙΣ	16
1. Κατοικία	16
1.1 Ιστορικά στοιχεία – γενικά για την κατοικία στο Ρέντη	16
1.2 Μετανάστες και κατοικία σήμερα	17
<i>1.2.1 Περιοχές – συνθήκες κατοικίας μεταναστών</i>	17
<i>1.2.2 Ιδιοκτησιακό καθεστώς</i>	18
<i>1.2.3 Κόστος / Μέγεθος κατοικίας</i>	19
<i>1.2.4 Φύλο – Ηλικία - Οικογενειακή κατάσταση μεταναστών – χρόνος εγκατάστασης</i>	20
<i>1.2.5 Λόγοι εγκατάστασης στο Δήμο Ρέντη</i>	21
<i>1.2.6 Κριτήρια επιλογής περιοχής - κατοικίας</i>	21
<i>1.2.7 Σχέση με γείτονες – Έλληνες ή άλλων εθνικοτήτων</i>	21
1.3 Συμπεράσματα	22
2. Απασχόληση	24
2.1 Πρωτογενής έρευνα	24
2.2 Δευτερογενής έρευνα	26
2.3 Συμπεράσματα	29
3. Εκπαίδευση	30
3.1 Παιδικοί σταθμοί	31

3.2 Νηπιαγωγεία	32
3.3 Δημοτικά Σχολεία	33
3.4 Γυμνάσια	34
3.5 Φροντιστήρια ξένων γλωσσών και μέσης εκπαίδευσης	35
3.6 Μορφωτικό επίπεδο κατοίκων στον Αγ. Ι. Ρέντη	36
3.7 Ανοιχτό σχολείο μεταναστών Πειραιά	38
3.8 Συμπεράσματα	39
4. Δημόσιος χώρος	40
4.1 Πλατεία Αγ. Ι. Ρέντη	40
4.2 Πλατεία Ελ. Βενιζέλου	41
Ε. ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΤΟΜΕΩΝ	47
ΣΤ. ΕΠΙΛΟΓΟΣ	49
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	50
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	52

A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Σκοπός και υποθέσεις εργασίας

Η παρούσα εργασία ασχολείται σε ευρύτερο επίπεδο με το ζήτημα της κοινωνικής και χωρικής συνοχής στην Ελλάδα, εστιάζοντας ωστόσο στο θέμα των μεταναστών και της ένταξής τους στον αστικό χώρο του Δήμου Ρέντη. Το συγκεκριμένο ζήτημα προσέλκυσε το ενδιαφέρον μας, καθώς αποτελεί ένα από τα κυρίαρχα θέματα συζήτησης την εποχή που διανύουμε. Μιας εποχής, όπου στα πλαίσια μιας γενικότερης «κρίσης», οι ρατσιστικές επιθέσεις ενάντια μεταναστών αλλά και οι αναταραχές ανάμεσα σε διαφορετικές εθνικότητες αυξάνονται, τονίζοντας για μία ακόμη φορά τα προβλήματα έλλειψης ορθής μεταναστευτικής πολιτικής και εξαθλίωσης των συνθηκών διαβίωσης των μεταναστών στη χώρα μας.

Παράλληλα, ως τόπος μελέτης του παραπάνω φαινομένου επιλέχθηκε ο Δήμος Αγίου Ιωάννη Ρέντη της Νομαρχίας Πειραιά, καθώς αποτελεί μια περιοχή όπου φαίνεται να συνυπάρχει αρμονικά ένα μεγάλο ποσοστό εξωτερικών μεταναστών (22% του συνολικού πληθυσμού του Δ. Ρέντη, σύμφωνα με την απογραφή της ΕΣΥΕ για το έτος 2001) με τους ντόπιους κατοίκους. Γεγονός που τη διαφοροποιεί από τις υπόλοιπες περιοχές του κέντρου του Δήμου Αθηναίων ή και ακόμα από γειτονικούς δήμους της Νομαρχίας Πειραιά, όπου τα προβλήματα ένταξης των εξωτερικών μεταναστών στον χώρο παραμένουν ιδιαίτερα έντονα. Η παραπάνω υπόθεση βασίζεται τόσο στην ανάγνωση σχετικών άρθρων για την περιοχή, σε πρόσφατη έρευνα που πραγματοποίησε ο Δήμος Αγ. Ι. Ρέντη για τον αλλοδαπό πληθυσμό του (Δήμος Αγ. Ι. Ρέντη, 2005), καθώς και σε προσωπική εμπειρία.

Στο σημείο αυτό πρέπει να σημειωθεί ότι στην παρούσα εργασία, η αρμονική συνύπαρξη διαφόρων κοινωνικών ομάδων σε έναν χώρο αντιλαμβάνεται και ερμηνεύεται ως εξής:

- α) Ίσα δικαιώματα πρόσβασης σε κοινωνικά αγαθά όπως πρόνοια, εκπαίδευση, υγεία, κλπ.
- β) Αρμονικές συνθήκες κατοίκησης για όλους
- γ) Ισότητα στην εργασία και στην ασφάλιση
- δ) Καλές κοινωνικές σχέσεις: ειρηνική συνύπαρξη με ντόπιους και μετανάστες διαφορετικών εθνικοτήτων σε δημόσιους χώρους, καλή σχέση με γείτονες, συμμετοχή σε πολιτιστικά και κοινά δρώμενα, σεβασμός στις διαφορετικές κουλτούρες και θρησκείες.

Σκοπός της παρούσας μελέτης αποτελεί σε πρώτο στάδιο η διερεύνηση της βασικής υπόθεσης εργασίας, έτσι ώστε να οδηγηθούμε στην αποδοχή ή την απόρριψη του βασικού ερωτήματος. Σε περίπτωση αποδοχής του βασικού ερωτήματος, ένα δεύτερο στόχο αποτελεί η διερεύνηση των λόγων για τους οποίους η αρμονική συνύπαρξη εμφανίζεται στην περιοχή του Ρέντη, σε αντίθεση με άλλες περιοχές του κέντρου της Αθήνας.

2. Μεταφορά της υπόθεσης εργασίας στο χώρο – Η περιοχή μελέτης

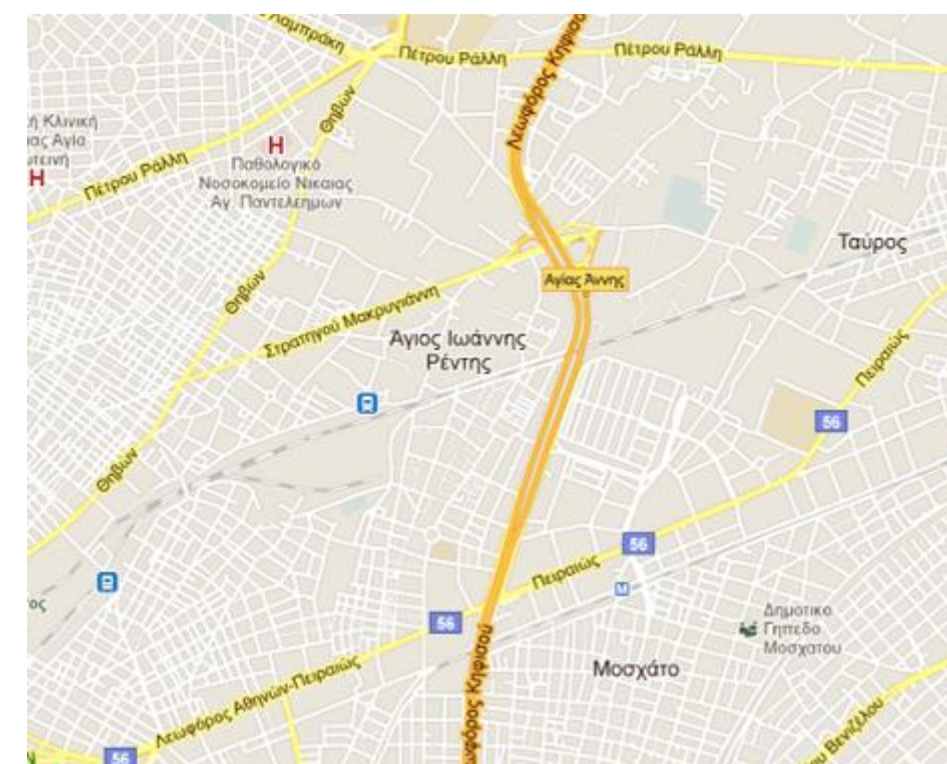
Ο Δήμος Άγιου Ιωάννη Ρέντη τοποθετείται στα νοτιοδυτικά της Αθήνας και συνορεύει με τους Δήμους Πειραιά, Μοσχάτου, Αιγάλεω και Ταύρου. Καταλαμβάνει έκταση 4.524 στρεμμάτων και είναι σε εγγύτητα τόσο με το Δήμο Αθηναίων όσο και με το Δήμο Πειραιώς. Σήμερα, ο Δήμος Ρέντη έχει συνενωθεί με τον Δήμο Νίκαιας, ύστερα από την εφαρμογή του Προγράμματος Καλλικράτη. Έτσι, ο νέος Δήμος Νίκαιας - Ρέντη ανήκει στην περιφερειακή ενότητα του Πειραιά, ενώ σύμφωνα με την απογραφή του έτους 2001 έχει πληθυσμό 108.146 κατοίκους (ΕΣΥΕ, 2001). Η έκταση του κυμαίνεται στα 11.173 τ.χλμ. και έδρα του είναι η Νίκαια (Επίσημη ιστοσελίδα Δήμου Νίκαιας – Αγ. Ι. Ρέντη).

Ο Δήμος περιβάλλεται από τους βασικούς οδικούς άξονες της Θηβών, Πέτρου Ράλλη και Πειραιώς, ενώ χαρακτηριστικό γνώρισμά του αποτελεί η ύπαρξη δύο ισχυρών ορίων που διαπερνούν την περιοχή. Από τη μια ο ποταμός Κηφισός (και η Λεωφόρος Κηφισού) διασχίζει από βόρεια προς νότια το δήμο και από την άλλη οι σιδηροδρομικές γραμμές του ΟΣΕ, οι οποίες τέμνουν οριζόντια τη Λεωφόρο Κηφισού (Εικόνα 1).

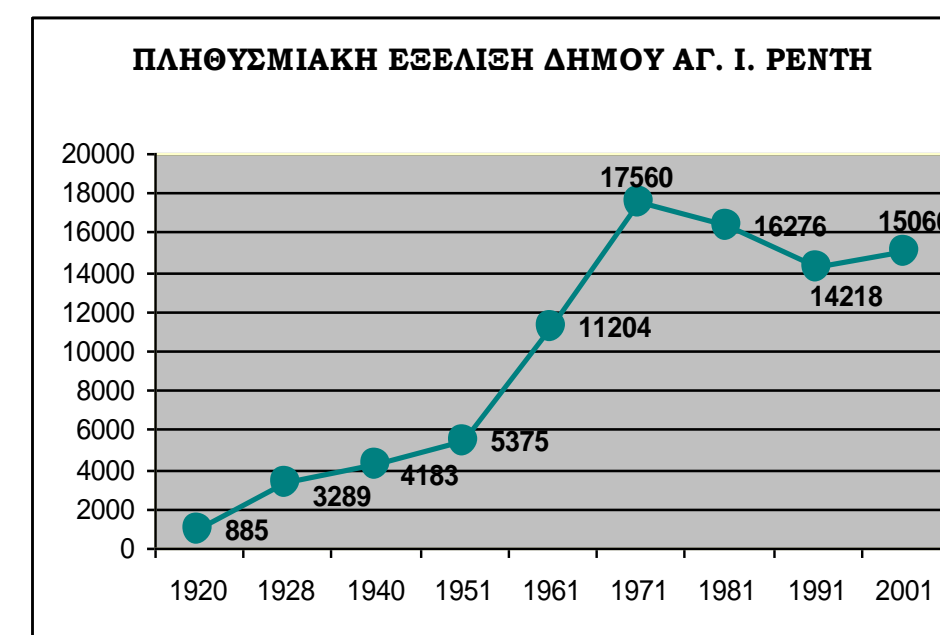
Η ιστορία της περιοχής μελέτης ξεκινά από την αρχαιότητα, καθώς ο χώρος που ταυτίζεται σήμερα με την ευρύτερη περιοχή του Δήμου Αγ. Ι. Ρέντη κατοικήθηκε στο διάστημα από τον 6^ο π.Χ. έως τον 2^ο π.Χ. αιώνα από τη φυλή των Ιπποθοωντιδών (Παπασπαλιάρη Π., 2002). Από τον 1^ο έως τον 12^ο μ.Χ. αιώνα η περιοχή άνηκε στον Δήμο των Ελαιέων, ενώ μετά από μακρόχρονη σιγή, τον 16^ο αι. μ.Χ. έγινε πλέον γνωστή με το όνομα «Ρέντης» ή και «Άγιος Ιωάννης Ρέντης» από τον ομώνυμο ναό της οικογένειας των Ρέντηδων (Μπίρης Κ., 1971). Από την εποχή της Τουρκοκρατίας μέχρι και τα μέσα της δεκαετίας του 1960 η περιοχή είχε γεωργικό και κτηνοτροφικό χαρακτήρα (Κανετάκης Γ., Μπενέκη Ε., Σαρηγιάννης Γ., 2001), ο οποίος μετατράπηκε μεταπολεμικά σε βιομηχανικό, όταν κατασκευάστηκαν τα πρώτα μεγάλα εργοστάσια στις γειτονικές περιοχές του Μοσχάτου, της Κοκκινιάς και του Αιγάλεω, γεγονός που οδήγησε στην εισβολή βιομηχανικών μονάδων και στην περιοχή του Ρέντη (Αναλυτή Β., 2006).

Η σημερινή μορφή του Δήμου Αγίου Ιωάννη Ρέντη αποτελεί ένα μείγμα οικιστικών και μη οικιστικών εκτάσεων γης. Το οικιστικό κομμάτι της περιοχής μελέτης αποτελούν το κέντρο του Δήμου και οι περιοχές του Άνω Ρέντη και της Αγίας Άννας, οι οποίες καταλαμβάνουν το νότιο, το νοτιοδυτικό και το βορειοανατολικό τμήμα του Δήμου αντίστοιχα. Στο εσωτερικό τους εντοπίζονται τόσο σύγχρονα συγκροτήματα κατοικιών, όσο και προσφυγικές κατοικίες ή οικοδομές κατασκευασμένες στα πλαίσια της δραστηριότητας του Οργανισμού Εργατικής Κατοικίας. Η κατοικία, ωστόσο, συνυπάρχει σε μεγάλο βαθμό με άλλες χρήσεις γης, όπως βιομηχανικές – βιοτεχνικές μονάδες, αποθήκες, εγκαταστάσεις υπερτοπικού εμπορίου και πόλους αναψυχής (Village, Allou Fun Park). Επιπλέον, ένα μεγάλο κομμάτι του κεντρικού τμήματος του Δήμου καταλαμβάνεται από τις εγκαταστάσεις του ΟΣΕ που βρίσκονται στα δυτικά, καθώς και από τη Λαχαναγορά που εκτείνεται στα ανατολικά (Εικόνα 2).

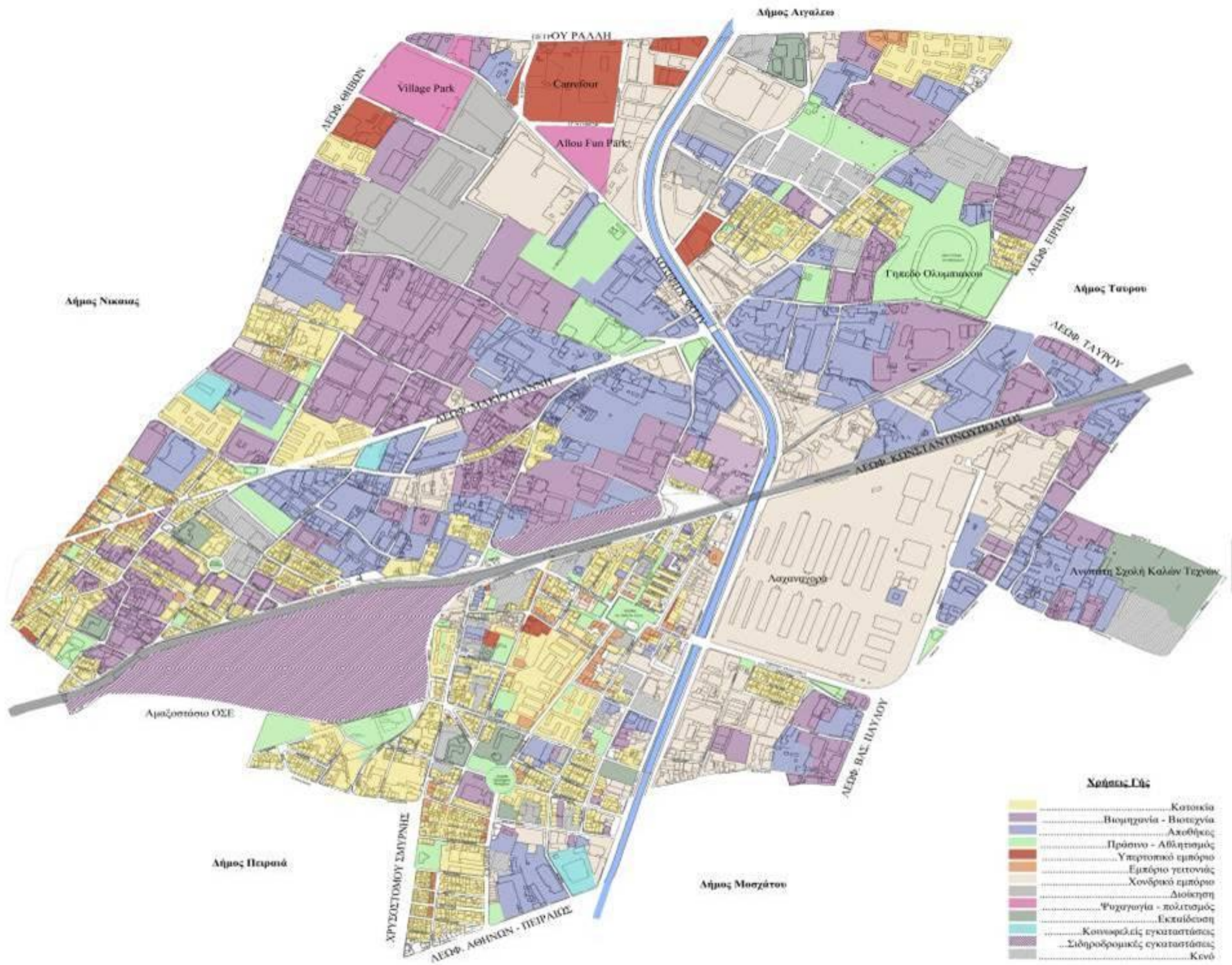
Ο Ρέντης πριν την Μικρασιατική Καταστροφή αριθμούσε μόνο 665 κατοίκους, ενώ το 1928 με το μεγάλο κύμα μετανάστευσης που σημειώθηκε στις περισσότερες πόλεις της χώρας, ο πληθυσμός της αυξήθηκε κατά 240%. Ως το 1940 ο πληθυσμός αυξανόταν με σταθερούς ρυθμούς της τάξης του 28,4%. Η πρώτη μεταπολεμική απογραφή του 1951 κατέγραψε 5.375 κατοίκους και σε δέκα χρόνια, ως απότοκο της εσωτερικής μετανάστευσης που ακολούθησε τον εμφύλιο και της έντονης αστικοποίησης των δυτικών εργατικών περιοχών του Λεκανοπεδίου, ο Ρέντης διπλασίασε τον πληθυσμό του σε 11.204 κατοίκους. Η άνοδος του πληθυσμού συνεχίστηκε με μειωμένους ωστόσο ρυθμούς ως το 1971. Από το 1981 και τη μετατροπή του σε βιομηχανική περιοχή, ο Ρέντης μείωσε τον πληθυσμό του κατά 2.000 κατοίκους περίπου. Τέλος, σύμφωνα με την απογραφή του 2001, ο Δήμος Αγ. Ι. Ρέντη αριθμεί 15.060 κατοίκους, σημειώνοντας μία μικρή αύξηση την τελευταία δεκαετία, γεγονός που οφείλεται στην εγκατάσταση ενός μεγάλου αριθμού εξωτερικών μεταναστών στην περιοχή (Διάγραμμα 1).

Εικόνα 1: Οδικός χάρτης Δήμου Αγ. Ι. Ρέντη
Πηγή: www.maps.google.com

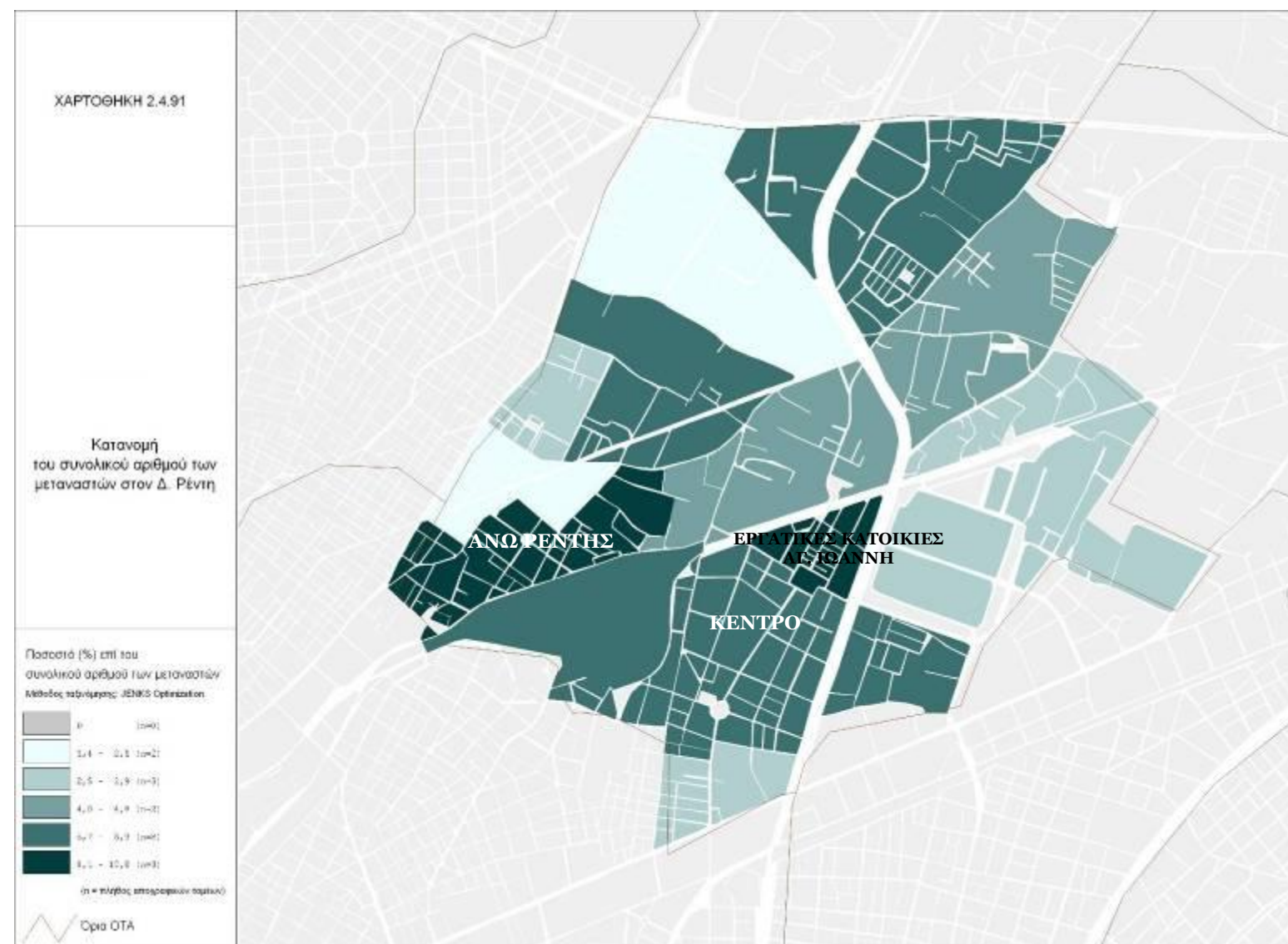
Διάγραμμα 1: Πληθυσμιακή εξέλιξη Δήμου Αγίου Ι. Ρέντη για τα έτη 1920-2001
Πηγές: (α) Κανετάκης Γ., Μπενέκη Ε., Σαρηγιάννης Γ. (2001), (β) ΕΣΥΕ, 2001

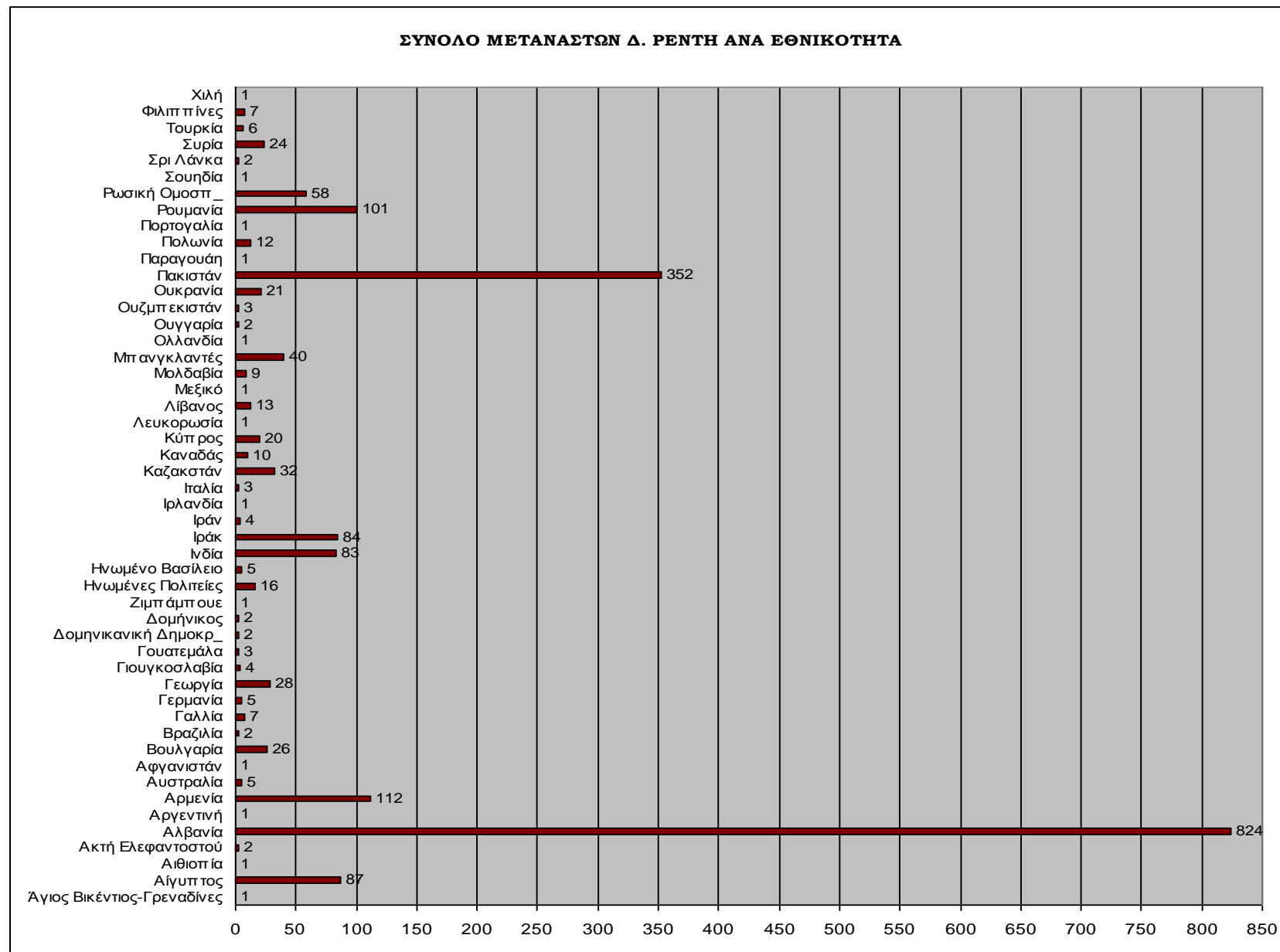
Εικόνα 2: Χάρτης χρήσεων γης Δήμου Αγ. Ι. Ρέντη
 Πηγή: Αναλυτή Β. (2006)

Σήμερα οι μετανάστες καταλαμβάνουν το 22% του συνολικού πληθυσμού της περιοχής του Αγ. Ι. Ρέντη, σύμφωνα με την απογραφή της ΕΣΥΕ για το έτος 2001 (Διάγραμμα 2). Οι χώρες προέλευσης των μεταναστών ποικίλουν (50 χώρες έστω και με μικρή συγκέντρωση η κάθε μία), ωστόσο οι εθνικότητες που φαίνεται να κυριαρχούν στην περιοχή είναι οι Αλβανοί, οι Πακιστανοί, οι Αρμένιοι και οι Ρουμάνοι (Διάγραμμα 3). Η αριθμητική υπεροχή των συγκεκριμένων ομάδων μεταναστών στον χώρο, εκτός από τα στατιστικές απογραφές, αποδεικνύεται επίσης από τον τρόπο που κατανέμονται στην περιοχή, από τις επιχειρήσεις που λειτουργούν, από την εργασία που επιλέγουν και από τις καθημερινές τους δραστηριότητες. Είναι χαρακτηριστικές οι εικόνες των καταστημάτων τροφίμων που λειτουργούν ιδιοκτήτες από χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης στο κέντρο του Ρέντη, των πολυκατοικιών Ρουμάνων και Αρμενίων προσφύγων, των Πακιστανών εργαζόμενων στη Λαχαναγορά και του αγώνα κρίκετ που διοργανώνουν σε άδεια οικόπεδα στην περιοχή, καθώς και των μεταναστών από την Αλβανία να ξεκουράζονται με τις οικογένειες τους και τους φίλους τους στα πάρκα και τις πλατείες της περιοχής. Το μεγαλύτερο ποσοστό του συνολικού αριθμού των μεταναστών αποτελείται κυρίως από άντρες νεαρής ηλικίας 25-30 ετών (Διάγραμμα 4).

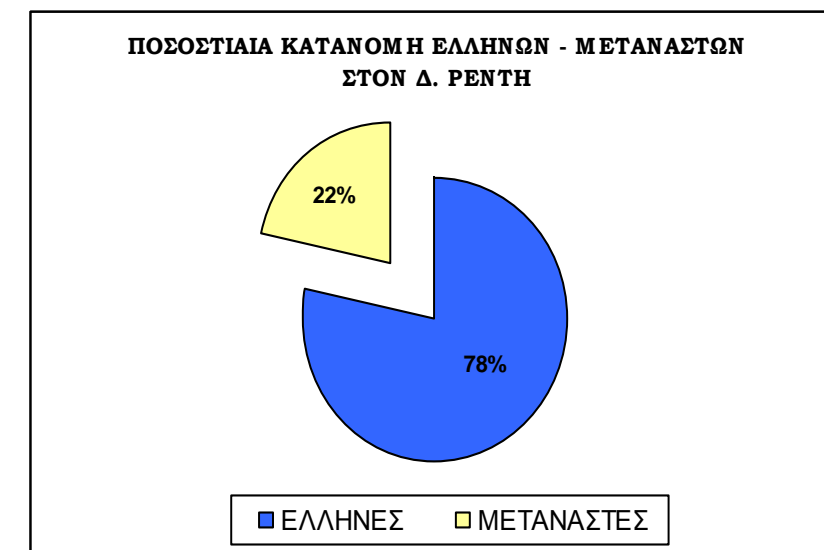
Όσον αφορά τη χωρική τους κατανομή στον ευρύτερο χώρο του Δήμου Αγ. Ι. Ρέντη, παρατηρείται στον ακόλουθο χάρτη ότι το μεγαλύτερο μέρος του συνολικού αριθμού των μεταναστών συγκεντρώνεται στο κεντρικό τμήμα του Δήμου και συγκεκριμένα βόρεια της πλατείας Αγ. Ι. Ρέντη, όπου χωροθετούνται προσφυγικές και εργατικές πολυκατοικίες της περιοχής, καθώς και στο οικιστικό τμήμα του Άνω Ρέντη (Εικόνα 3)

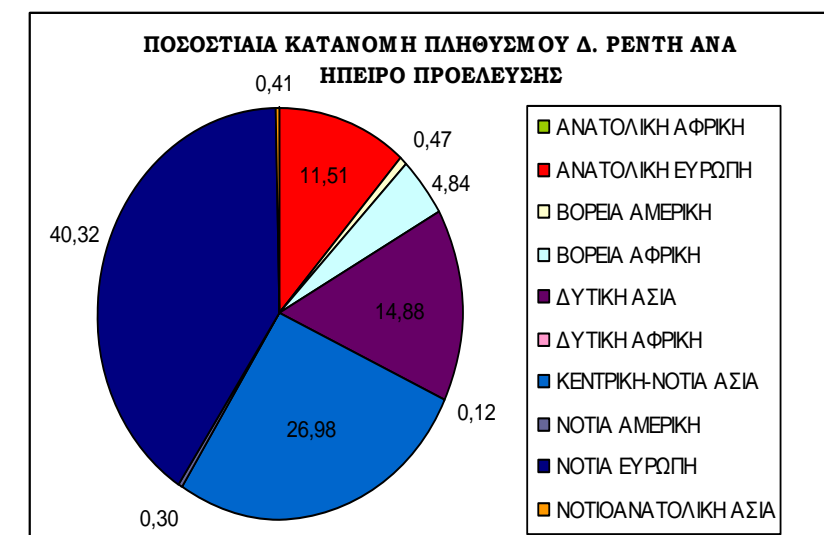
Εικόνα 3: Χωρική κατανομή μεταναστών στον Δήμο Αγ. Ι. Ρέντη
 Πηγή: ΕΣΥΕ, Απογραφή πληθυσμού για το έτος 2001, Επεξεργασία: Ομάδα εργασίας

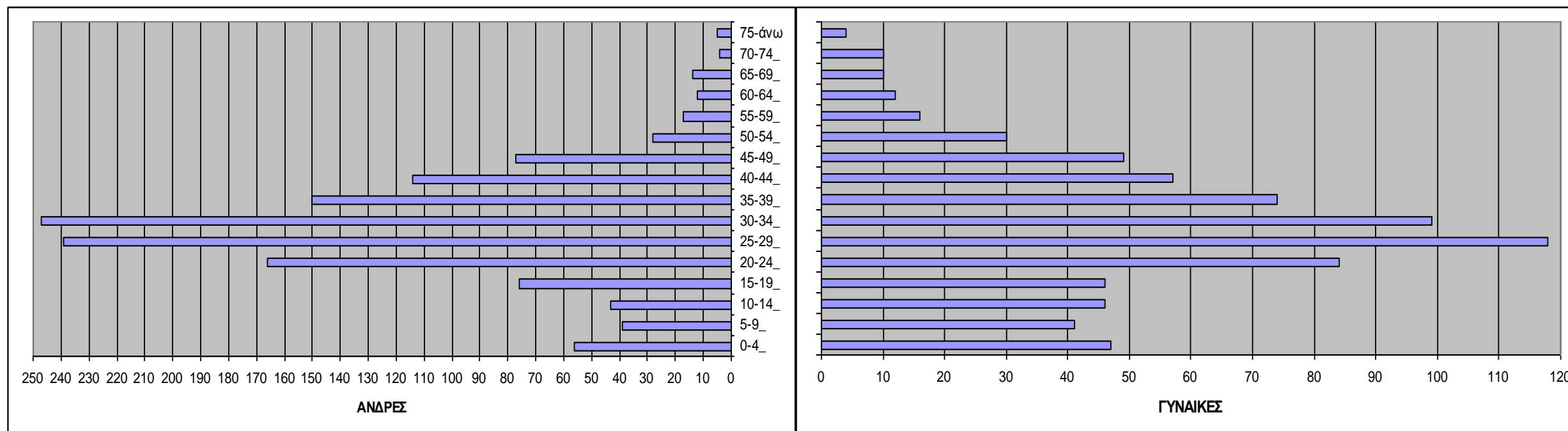
Διάγραμμα 3β: Αριθμός μεταναστών στον Δήμο Αγ. Ι. Ρέντη ανά χώρα προέλευσης
 Πηγή: ΕΣΥΕ, 2001

Διάγραμμα 2: Κατανομή ελλήνων και μεταναστών στον Δήμο Αγ. Ι. Ρέντη
 Πηγή: ΕΣΥΕ, 2001

Διάγραμμα 3α: Ποσοστό πληθυσμού του Δήμου Αγ. Ι. Ρέντη ανά ήπειρο προέλευσης
 Πηγή: ΕΣΥΕ, 2001

Διάγραμμα 4: Πυραμίδα ηλικιών για το σύνολο των μεταναστών στον Δήμο Αγ. Ι. Ρέντη
 Πηγή: ΕΣΥΕ, 2001

B. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Προκειμένου να διερευνήσουμε την ενσωμάτωση των μεταναστών στον αστικό ιστό του Δ. Αγ. Ι. Ρέντη, επικεντρωνόμαστε στη μελέτη τεσσάρων βασικών τομέων: (α) κατοικία, (β) απασχόληση, (γ) εκπαίδευση, (δ) δημόσιος χώρος. Η επιλογή των συγκεκριμένων θεμάτων προς διερεύνηση έγινε γιατί αφενός, αποτελούν πολύ σημαντικούς τομείς της κοινωνίας και αφετέρου, θα συμβάλουν στη διεξαγωγή ενός όσο το δυνατό ολοκληρωμένου συμπεράσματος σχετικά με την αρμονική ή μη συνύπαρξη των κοινωνικών ομάδων του Ρέντη. Στη συνέχεια περιγράφονται αναλυτικά τα μεθοδολογικά βήματα που θα ακολουθηθούν σε καθέναν από τους παραπάνω τομείς:

- **Κατοικία:**

Η προσέγγιση του ζητήματος της κατοικίας στον Αγ. Ι. Ρέντη στην παρούσα εργασία πραγματοποιείται μέσα από συνδυασμό πρωτογενούς και δευτερογενούς έρευνας από τις αντίστοιχες πηγές. Το θέμα της κατοικίας είναι ζωτικής σημασίας στη ζωή κάθε ανθρώπου αφού αποτελεί μια βασική ανάγκη που πρέπει να καλυφθεί. Η κατοικία επηρεάζει πολλούς τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας καθώς και την ψυχολογική κατάσταση του ατόμου. Ανέκαθεν όμως η κατοικία εκτός από χώρο διαμονής – δοχείο ζωής αποτελούσε και μέσο προβολής της οικονομικής άνθησης και της κοινωνικής θέσης, για αυτό συχνά γίνεται μέτρο διάκρισης και κοινωνικών αποκλεισμών. Για τους λόγους αυτούς επιλέγουμε να εμβαθύνουμε στον τομέα της κατοικίας όσον αφορά στους μετανάστες, γιατί η κατοικία τους είναι μια από τις πρώτες ενδείξεις των γενικότερων συνθηκών ζωής. Σκοπός της εμβάθυνσης στην κατοικία είναι να διερευνηθεί κατά πόσον οι μετανάστες στο Δήμο Ρέντη είναι ικανοποιημένοι από τις συνθήκες διαβίωσης στις κατοικίες τους και από το κόστος ζωής σε αυτές και να εντοπιστούν τυχόν μειονεκτήματα και πλεονεκτήματα της κατοίκησης στη συγκεκριμένη περιοχή. Η σύγκριση με τις αντίστοιχες συνθήκες ζωής των Ελλήνων κατοίκων της περιοχής που μελετάμε θα βοηθήσει στο να εξαχθούν ασφαλέστερα συμπεράσματα για την ποιότητα της κατοίκησης. Ο στόχος, λοιπόν, στο συγκεκριμένο τομέα, συμβαδίζει με το γενικό στόχο της εργασίας και είναι το να διαπιστωθεί αν η συμβίωση μεταναστών και Ελλήνων είναι αρμονική και ισότιμη στο θέμα της κατοικίας. Αν οι ευκαιρίες και οι συνθήκες ζωής και κατοικίας είναι ισότιμες για όλες τις ομάδες του πληθυσμού τότε μιλάμε για μια αρμονική ανάπτυξη της κατοίκησης στο Ρέντη, αν όμως διαπιστωθεί ότι οι μετανάστες αντιμετωπίζουν προβλήματα και ειδικά σε σχέση με τους ντόπιους, τότε θα πρέπει να οδηγηθούμε σε προτάσεις προς την εξάλειψη των προβλημάτων και προς τη δημιουργία μιας κοινωνίας ίσων δικαιωμάτων και ευκαιριών, χωρίς διαχωρισμούς.

Ζητούμενα της μελέτης για τον τομέα της κατοικίας είναι

- A) Οι περιοχές και οι συνθήκες κατοικίας των μεταναστών
- B) Το ιδιοκτησιακό καθεστώς
- Γ) Το κόστος σε συνάρτηση με το μέγεθος και τη χωρητικότητα της κατοικίας
- Δ) Προσωπικά χαρακτηριστικά του μετανάστη (φύλο, εθνικότητα, ηλικία, οικογενειακή κατάσταση)
- E) Λόγοι εγκατάστασης στην Ελλάδα, εκτίμηση ή επιθυμία παραμονής στη χώρα μας
- ΣΤ) Κριτήρια επιλογής κατοικίας
- Z) Σχέση με γείτονες, Έλληνες ή μετανάστες διαφορετικών εθνικοτήτων

Αναλυτικότερα, η πρωτογενής μεθοδολογία για την ανεύρεση στοιχείων που θα βοηθήσουν τη μελέτη της κατοικίας περιλαμβάνει:

- Επισκέψεις στο Δήμο Ρέντη, συγκεκριμένα στην περιοχή εστίασης, στο οικιστικό κομμάτι του κέντρου, για απευθείας επιτόπια παρατήρηση και μια γενική πρώτη εικόνα

- Επιτόπια παρατήρηση κατοικιών, προσπάθεια ανεύρεσης κατοικιών μεταναστών, φωτογράφιση όπου είναι δυνατόν
- Εμπειρικές γνώσεις μελών της σπουδαστικής ομάδας
- Συνεντεύξεις αιχμής και βιοματικές ιστορίες αφήγησης με μετανάστες κατοίκους της περιοχής, από διάφορες χώρες, διαφόρων ηλικιών, στην προσπάθεια να είναι το δείγμα αντιπροσωπευτικό
- Συλλογή στοιχείων για την κατοικία μεταναστών από μεσιτικά γραφεία της περιοχής.
- Συλλογή στοιχείων που αφορούν μετανάστες και κατοικία από συνεντεύξεις με Έλληνες κατοίκους και από συναντήσεις με εκπροσώπους του Δήμου ή πολιτιστικών συλλόγων.

Η δευτερογενής μεθοδολογία παρέχει στοιχεία εξίσου σημαντικά για τη μελέτη της κατοικίας και περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

- Μελέτη στατιστικών δεδομένων της ΕΣΥΕ (2001) για τα ποσοστά μεταναστών στο δήμο Ρέντη
- Μελέτη έρευνας του δήμου Ρέντη για τους μετανάστες (2006)
- Αποτύπωση (από τα στατιστικά στοιχεία) και μελέτη διαγραμμάτων και χαρτών για το δήμο Ρέντη και τα νοικοκυριά μεταναστών.
- Βιβλιογραφικές πηγές για την εξέλιξη της κατοικίας στο Δήμο Ρέντη
- Βιβλιογραφικές πηγές, διαλέξεις, εργασίες και διατριβές σχετικά με την κατοίκηση μεταναστών και προσφύγων στην Αττική και ειδικά στο δήμο Ρέντη και σχετικά με τις τυπολογίες των κατοικιών που τώρα κατοικούνται από μετανάστες.
- Εύρεση και μελέτη χαρτών χρήσης γης και αντικειμενικών αξιών γης.
- Συλλογή άρθρων από τον τύπο και το διαδίκτυο που αφορούν θέματα μεταναστών και ειδικά ως προς την κατοικία τους και τις συνθήκες ζωής στην περιοχή μας

- **Απασχόληση:**

Η μεθοδολογία προσέγγισης του τομέα της απασχόλησης περιλαμβάνει τόσο την πρωτογενή όσο και τη δευτερογενή έρευνα, σε μια διαρκή επικοινωνία και αλληλοτροφοδότηση, που θεωρήθηκε απαραίτητη για τη συγκριτική μελέτη των στοιχείων και την εξαγωγή συμπερασμάτων. Ο βασικός στόχος είναι να επαληθευτεί ή να καταρριφθεί η αρχική υπόθεση εργασίας, ώστε να διερευνήσουμε τελικά εάν και στον τομέα της απασχόλησης, η αρμονική συνύπαρξη μεταναστών και ντόπιων στο Δήμο Αγ.Ι.Ρέντη ερμηνεύεται στην πράξη ως εξασφάλιση συνθηκών ίσης μεταχείρισης σε θέματα ασφαλιστικών δικαιωμάτων, απολαβών, συμπεριφοράς, σεβασμού και αποδοχής.

Πιο συγκεκριμένα, ζητούμενα στον τομέα αυτόν της εξειδίκευσής μας αποτελούν:

- (α) οι βασικοί τομείς απασχόλησης των μεταναστών του Δήμου
- (β) η θέση των μεταναστών στο επάγγελμα
- (γ) το ποσοστό ανεργίας τους σε σύγκριση με το αντίστοιχο των ντόπιων
- (δ) το ύψος των απολαβών τους σε σύγκριση με τους μισθούς των ελλήνων εργαζομένων
- (ε) η ποιότητα της ασφάλισής τους, εφόσον προβλέπεται
- (στ) το πλήθος των επιχειρήσεων της περιοχής που ανήκουν σε μετανάστες καθώς και η επισκεψιμότητα αυτών από ντόπιους
- (ζ) η ποιότητα των εργασιακών σχέσεών τους με τους ντόπιους ή με μετανάστες διαφορετικών εθνικοτήτων.

Για την διερεύνηση των παραπάνω ζητημάτων χρησιμοποιήσαμε ποσοτικά στοιχεία όπως τα στατιστικά δεδομένα της ΕΣΥΕ για το έτος 2001, βιβλιογραφικές και ηλεκτρονικές πηγές σχετικές με τη απασχόληση των μεταναστών σε επίπεδο χώρας, Νομού και Δήμου, καθώς και σχετικές πηγές για την εξέλιξη του οικονομικού χαρακτήρα της περιοχής του Ρέντη. Επιπλέον, επιλέξαμε επιχειρήσεις μεταναστών που εδρεύουν

εντός του υπό μελέτη οικιστικού τμήματος του Δήμου, για να απευθυνθούμε στους ιδιοκτήτες τους και να συνομιλήσουμε με τους ίδιους, τους υπαλλήλους τους, αλλά και τους πελάτες αυτών μέσα από ημιδομημένα ερωτηματολόγια. Ακόμη, χρησιμοποιήσαμε και τη μέθοδο των συνεντεύξεων αιχμής στο δρόμο (τυχαίο δείγμα), αλλά και των συνεντεύξεων εστίασης, απευθυνόμενες σε συγκεκριμένες ομάδες μεταναστών.

- **Εκπαίδευση:**

Η μέθοδος μελέτης που επιλέχθηκε και ακολουθήθηκε στον τομέα αυτόν εντάσσεται στις γενικότερες αρχές της μεθοδολογίας του ευρύτερου ζητήματος της εργασίας. Σε μια προσπάθεια προσέγγισης του πολυσήμαντου και ευαίσθητου χαρακτήρα του θέματος, εστιάζουμε στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του, αντιμετωπίζοντας όμως δυσκολίες εξαιτίας της ετεροχρονισμένης εικόνας που προκύπτει από τα στοιχεία της απογραφής του 2001, αλλά και της ελλιπούς συλλογής στοιχείων από τους άμεσα εμπλεκόμενους, που είναι ανήλικοι.

Ζητούμενα στον τομέα αυτόν αποτελούν:

(α) η ποσοτική καταγραφή της πολυπολιτισμικής μίξης του συνόλου των μαθητών με την κατηγοριοποίησή τους με βάση την γενέθλια χώρα των ιδίων ή των γονέων τους (εθνικότητα ή υπηκοότητα) και ο περαιτέρω διαχωρισμός τους (μετανάστες πρώτης, δεύτερης, τρίτης γενιάς...) με βάση τον χρόνο παραμονής τους στη χώρα.

(β) οι σχέσεις που αναπτύσσονται μεταξύ των μαθητών που προέρχονται από άλλες χώρες, οι σχέσεις, αν και εφόσον παρατηρούνται, μεταξύ των ατόμων της ίδιας εθνικότητας και τέλος η σχέση των θεωρούμενων ως «ντόπιων» με τους υπόλοιπους μαθητές.

(γ) η ισότητα, αν υφίσταται στις σχολικές παροχές –η μέριμνα για θέματα παιδείας και μετανάστευσης σε επίπεδο Ε.Ε, κράτους και Δήμου για τη δημιουργία ενός εκπαιδευτικού συστήματος σχεδιασμένο στις ανάγκες των μαθητών-το ενδιαφέρον των μαθητών (ανήλικων και ενήλικων) για συμμετοχή στα διάφορα εκπαιδευτικά προγράμματα.

(δ) η σύγκριση του μορφωτικού επιπέδου των κατοίκων (στοιχεία ΕΛ.ΣΤΑΤ 2001).

(ε) Το ποσοστό συμμετοχής σε εκπαιδευτικές και αθλητικές κ.λ.π. δραστηριότητες ιδιωτικού ή δημόσιου χαρακτήρα, όπως φροντιστήρια ξένων γλωσσών, φροντιστήρια προετοιμασίας..., προγράμματα του Δήμου για παιδιά καθώς και οι παράγοντες που το διαμορφώνουν.

(ε) η γεωγραφική κατανομή των χώρων εκπαίδευσης, και η χωρική συσχέτιση αυτών με τις συνθήκες διαβίωσης και κοινωνικοοικονομικούς παράγοντες.

Για τους μαθητές το ζήτημα της συνύπαρξης επεκτείνεται πέρα από τις μεταξύ τους σχέσεις, στην ίση πρόσβαση στα αγαθά της Παιδείας, συνδέοντας έτσι τον τομέα της εκπαίδευσης με τους υπόλοιπους τρείς.

Με βάση τα παραπάνω, για τον τομέα της εκπαίδευσης θεωρήθηκε αναγκαία η παράλληλη συλλογή και μελέτη στοιχείων που προέκυψαν από έρευνα πρωτογενών και δευτερογενών πηγών, έτσι ώστε να αξιολογηθεί όσο το δυνατόν καλύτερα η πραγματική κατάσταση οδηγώντας στην διεξαγωγή ρεαλιστικότερων συμπερασμάτων.

Ειδικότερα, τα πρωτογενή και δευτερογενή στοιχεία που χρησιμοποιήθηκαν για την έρευνα στον τομέα της εκπαίδευσης είναι:

- Η επιτόπια έρευνα στα σχολεία, εκπαιδευτικά ιδρύματα πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας υποχρεωτικής εκπαίδευσης που αναφέρονται στο τμήμα της περιοχής μελέτης. (Μοναδική εξαίρεση αποτέλεσαν οι παιδικοί σταθμοί της περιοχής, καθώς η επιλογή των παιδιών που εισάγονται σε αυτούς πραγματοποιείται με κριτήρια της Ελληνικής Εταιρείας Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΑΑ) και μελετήθηκαν στο σύνολο του Δήμου).
- Συλλογή ποσοτικών στοιχείων από τα σχολικά αρχεία.

- Συνεντεύξεις-συζητήσεις από δασκάλους, καθηγητές, μαθητές και γονείς μαθητών στοχεύοντας στην εύρεση ποιοτικών στοιχείων σχετικά: (α) με τις δυσκολίες που πιθανόν να αντιμετωπίζουν οι αλλοδαποί μαθητές όσον αφορά στην ελληνική γλώσσα (ύπαρξη προγραμμάτων ενισχυτικής διδασκαλίας, λειτουργία τμημάτων διδασκαλίας της ελληνικής σε ενήλικες, προσαρμογή του προγράμματος διδασκαλίας στις ανάγκες των μαθητών), καθώς και (β) με τους τρόπους αντιμετώπισης των αλλοδαπών μαθητών από τους συμμαθητές τους, από τους δασκάλους-καθηγητές τους, αλλά και από τους γονείς συμμαθητών τους.
- Συλλογή στοιχείων από τις επισκέψεις σε φροντιστήρια και ιδιωτικά εκπαιδευτήρια
- Συλλογή στοιχείων από το πολιτιστικό τμήμα του Δήμου για τα προγράμματα δραστηριοτήτων για παιδιά.
- Συλλογή στοιχείων από το Δήμο Αθηναίων και τον ΟΑΕΔ για τα προγράμματα εκμάθησης ελληνικής γλώσσας σε ενήλικες.
- Συλλογή στοιχείων από τον τοπικό τύπο και το διαδίκτυο.
- Συλλογή και επεξεργασία στατιστικών δεδομένων της ΕΣΥΕ (2001) για το μορφωτικό επίπεδο των μεταναστών και ντόπιων στο δήμο Ρέντη και σύγκριση τους με την Αθήνα.
- Βιβλιογραφικές πηγές, άρθρα, μελέτες, εργασίες και διατριβές σχετικά με θέματα μεταναστών και προσφύγων σε περιοχές του κέντρου της Αθήνας.
- Επίσημη πολιτική για θέματα Παιδείας και παιδείας-μετανάστευσης, από τις πολιτικές κατευθύνσεις της Ε.Ε, στο νομοσχέδιο για την παιδεία και τα μέτρα για την εκπαίδευση σε το τοπικό επίπεδο Δήμου.

- **Δημόσιος χώρος:**

Η διερεύνηση του υπό μελέτη θέματος στον δημόσιο χώρο της περιοχής συνεπάγεται τη μελέτη του κοινωνικού χαρακτήρα των κυριότερων δημόσιων χώρων συγκέντρωσης του συνολικού πληθυσμού του Δήμου. Η παρούσα εργασία εστιάζει σε δύο βασικούς και ζωτικούς δημόσιους χώρους της περιοχής, τις πλατείες Αγ. Ι. Ρέντη και Ελ. Βενιζέλου. Η επιλογή των δύο συγκεκριμένων πλατειών βασίστηκε τόσο σε επιτόπια επίσκεψη στους δημόσιους χώρους της περιοχής και στη λήψη μία πρώτης εικόνας σχετικά με τον κεντρικό τους χαρακτήρα και τον αριθμό των χρηστών που συγκεντρώνουν, όσο και σε προσωπική εμπειρία των μελών της εργασίας από την περιοχή μελέτης.

Βασικά ζητούμενα από τη μελέτη του συγκεκριμένου τομέα αποτελούν:

- (α) ο αριθμός των χρηστών που επισκέπτονται τους δημόσιους χώρους ανά φύλο, εθνικότητα και ομάδες ηλικιών
- (β) οι δραστηριότητες που αναπτύσσουν στους χώρους των πλατειών
- (γ) οι λόγοι για τους οποίους προτιμούν να επισκέπτονται τους συγκεκριμένους δημόσιους χώρους
- (δ) οι σχέσεις τους με τους υπόλοιπους χρήστες των πλατειών, έλληνες και μετανάστες

Ως μεθοδολογικό εργαλείο για τη διερεύνηση των παραπάνω θεμάτων χρησιμοποιήθηκε η παρατήρηση των επιλεγθέντων δημόσιων χώρων σε διαφορετικές ημέρες της εβδομάδας και ώρες. Συγκεκριμένα, αποτυπώθηκε με τη συμπλήρωση σχετικών έντυπων αλλά και με φωτογραφική τεκμηρίωση, η επισκεψιμότητα και η χρήση των δύο πλατειών κατά τη διάρκεια ενός πρωινού και απογεύματος καθημερινής ημέρας και ενός πρωινού μη εργάσιμης ημέρας (Σαββατοκύριακο). Επίσης, με τη διεξαγωγή επιτόπιας έρευνας κατεγράφησαν και αποτυπώθηκαν σε χάρτη οι χρήσεις γης των κτιρίων που βρίσκονται περιμετρικά των παραπάνω πλατειών, καθώς και η ποιότητα και τα τεχνικά χαρακτηριστικά των συγκεκριμένων δημόσιων χώρων. Τέλος, η έρευνα στους δημόσιους χώρους του Δ. Ρέντη ολοκληρώθηκε με τη διεξαγωγή σύντομων συνεντεύξεων στους χρήστες των υπό μελέτη πλατειών κατά τη διάρκεια των ημερών παρατήρησης.

Στο σημείο αυτό, πρέπει να αναφέρουμε ότι η παρούσα εργασία επιχειρεί να συνδέσει τα παραπάνω ζητήματα με τις αντίστοιχες πολιτικές των δημόσιων και κρατικών φορέων για τα θέματα της χωρικής και κοινωνικής συνοχής, αλλά και της ένταξης των μεταναστών στον αστικό ιστό, μέσω της θέσπισης μέτρων που εξασφαλίζουν την ισότητα και την προσβασιμότητά τους στους τομείς της κατοικίας, της εκπαίδευσης, της απασχόλησης και του δημόσιου χώρου. Για το λόγο αυτό, πραγματοποιείται μία προσπάθεια παράλληλης παράθεσης των βασικότερων διατάξεων για τα παραπάνω ζητήματα, τόσο σε ευρωπαϊκό επίπεδο, όσο και σε εθνικό, μεταβαίνοντας από τα πιο γενικά επίπεδα σχεδιασμού στα πιο ειδικά (Ευρωπαϊκή Ένωση, πολιτική Χώρας, πολιτική Δ. Αγ. Ι. Ρέντη). Τέλος, οι συγκεκριμένες πολιτικές συγκρίνονται με τα εργαλεία που προτείνονται από την ομάδα εργασίας για την ένταξη των μεταναστών στον αστικό ιστό του υπό μελέτη Δήμου και τα οποία προκύπτουν από τη συνολική έρευνα που διεξήχθη στην περιοχή.

Εκτός όμως από την τομεακή εξειδίκευση, η παρούσα μελέτη επέλεξε να εστιάσει και σε ένα συγκεκριμένο τμήμα του Δήμου Αγ. Ι. Ρέντη. Η χωρική εξειδίκευση, λοιπόν, στρέφεται κατά κύριο λόγο στο οικιστικό κομμάτι του κέντρου του Δ. Ρέντη, γιατί, όπως προκύπτει και από τις χαρτογραφικές απεικονίσεις (στις οποίες έχουμε προβεί αξιοποιώντας τα στοιχεία της ΕΣΥΕ από την απογραφή του έτους 2001, από επιτόπια έρευνα και από προσωπική εμπειρία), στο σημείο αυτό σημειώνεται η μεγαλύτερη συγκέντρωση του αλλοδαπού πληθυσμού της περιοχής. Επιπλέον, θεωρούμε ότι σε αυτό το τμήμα του Ρέντη αποτυπώνονται με μεγαλύτερη σαφήνεια στο χώρο οι δραστηριότητες των προαναφερθέντων τομέων (εκπαίδευση, απασχόληση, κατοικία, δημόσιος χώρος). Στόχος μας είναι μέσα από την έρευνα να επαληθεύσουμε την εκτίμησή μας για τις αλληλοσυσχετίσεις χώρου και δραστηριοτήτων, διερευνώντας τον τρόπο με τον οποίο οι παραπάνω τομείς συνδέονται με αντίστοιχες χωρικές ενότητες του Δήμου Αγ. Ι. Ρέντη.

Η εκπόνηση της εργασίας περιλαμβάνει την εναλλασσόμενη μελέτη πρωτογενών και δευτερογενών πηγών. Η πρωτογενής έρευνα συνιστά την επιτόπου παρατήρηση και καταγραφή των πολεοδομικών και κοινωνικών χαρακτηριστικών της περιοχής μελέτης, τα προσωπικά βιώματα των μελετητριών, την επίσκεψη σε εκπαιδευτικά ιδρύματα και σε τοπικές αρχές, αλλά και τις συνεντεύξεις από τοπικούς φορείς, κατοίκους, συλλόγους μεταναστών και επιχειρηματίες. Η δευτερογενής έρευνα, από την άλλη πλευρά, αναφέρεται στη μελέτη της βιβλιογραφίας, της έντυπης και ηλεκτρονικής αρθρογραφίας που σχετίζονται με την περιοχή μελέτης και το θέμα των μεταναστών, καθώς και στην εύρεση και επεξεργασία σχετικών μελετών και ερευνών του Δήμου ή του ΕΜΠ, στατιστικών δεδομένων, χαρτογραφικού και φωτογραφικού υλικού.

ΛΕΞΕΙΣ - ΚΛΕΙΔΙΑ

ΧΩΡΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ, ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ, ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΗ ΡΕΝΤΗ, ΑΡΜΟΝΙΚΗ ΣΥΝΥΠΑΡΞΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΚΑΙ ΝΤΟΠΙΩΝ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ, ΤΟΜΕΑΚΗ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ, ΚΑΤΟΙΚΙΑ, ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ, ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΧΩΡΟΣ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ, ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

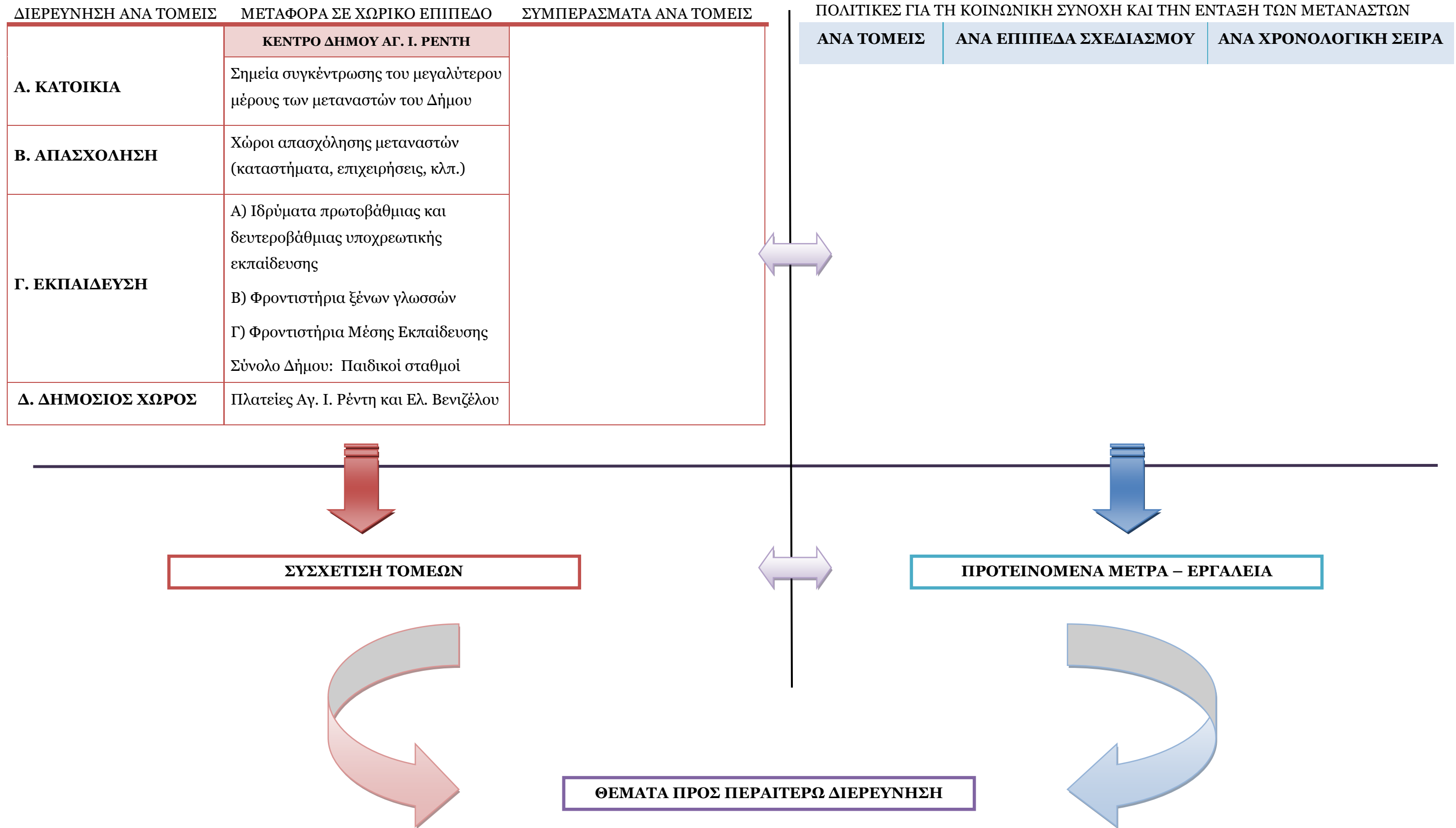
Γ. ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΝΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Σε αυτό το σημείο παρατίθεται σε μορφή σχεδιαγράμματος το γενικό πλάνο της παρούσας μελέτης. Ως βασικό θέμα διερεύνησης τίθεται η αρμονική ή μη αρμονική συνύπαρξη μεταναστών και ντόπιων στον Δήμο Αγ. Ι. Ρέντη, το οποίο μελετάται υπό το πρίσμα του γενικότερου ζητήματος της χωρικής και κοινωνικής συνοχής.

Παρατηρώντας το σχήμα που ακολουθεί, θα μπορούσε να πει κανείς ότι το θέμα της εργασίας αναλύεται σε δύο παράλληλα μέρη. Το ένα μέρος αφορά την εξέταση του υπό μελέτη θέματος στο χώρο (κέντρο Αγ. Ι. Ρέντη), αλλά και στους τομείς που επιλέχθηκαν (κατοικία, απασχόληση, εκπαίδευση, δημόσιος χώρος), ακολουθώντας τα μεθοδολογικά εργαλεία που αναλύθηκαν στο προηγούμενο κεφάλαιο και καταλήγοντας σε συμπεράσματα σχετικά με την συνύπαρξη του ντόπιου και αλλοδαπού πληθυσμού του Αγ. Ι. Ρέντη στους επιμέρους τομείς. Το άλλο μέρος αποτελείται από τις πολιτικές και τα μέτρα που έχουν εκπονηθεί ή που προτείνονται από δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς σχετικά με την ένταξη των μεταναστών στον αστικό χώρο και την κοινωνική συνοχή, τα οποία καταγράφονται ανά επίπεδο σχεδιασμού, ανά χρονολογική εξέλιξη και ανά τομείς διερεύνησης.

Τέλος, ακολουθεί το κεφάλαιο της συσχέτισης των διαφόρων τομέων που μελετήθηκαν, το οποίο αποσκοπεί: (α) στο συνδυασμό όλων των επιμέρους στοιχείων που παρατίθενται για το ζήτημα της ίσης πρόσβασης των μεταναστών του Δήμου Αγ. Ι. Ρέντη στην κατοικία, στην απασχόληση, στην εκπαίδευση και στο δημόσιο χώρο και (β) στη διεξαγωγή συνολικών συμπερασμάτων. Το κεφάλαιο αυτό ακολουθεί τη δομή της υπόλοιπης εργασίας και για το λόγο αυτό συμπληρώνεται από έναν πίνακα με πολιτικές και μέτρα που προτείνονται από την ομάδα εργασίας για την κοινωνική συνοχή και την ένταξη των μεταναστών στον χώρο.

Η παρούσα εργασία καταλήγει με την παράθεση ορισμένων γενικότερων θεμάτων που προέκυψαν κατά τη διεξαγωγή της έρευνάς μας και τα οποία θα μπορούσαν να διερευνηθούν περαιτέρω σε κάποια άλλη ερευνητική εργασία.

Δ. ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΑΝΑ ΤΟΜΕΙΣ

1. Κατοικία

1.1 Ιστορικά στοιχεία – γενικά για την κατοικία στο Ρέντη

Χρήσιμα για την έρευνα είναι κάποια ιστορικά στοιχεία για την κατοικία στο Δήμο Ρέντη, έτσι ώστε να διερευνηθεί η εξέλιξη της κατοικίας γενικώς και εν τέλει να διεξαχθούν συμπεράσματα για τους μετανάστες και την κατοικίσιή τους στην περιοχή.

Κατά την Τουρκοκρατία η περιοχή του Ρέντη είχε αποκλειστική χρήση τη γεωργία, ενώ με την ανακήρυξη της Αθήνας ως πρωτεύουσας άρχισε να εκδηλώνεται οικιστικό ενδιαφέρον για το Ρέντη, κι έτσι από το 1850 και μέχρι το 1930 εμφανίζεται το πρώτο κύμα εσωτερικών μεταναστών στην περιοχή, αποτελούμενο κυρίως από νησιώτες. Στο τέλος του 19^{ου} αιώνα και στις αρχές του 20^{ου}, ο Ρέντης ήταν ένα προάστιο του Πειραιά, με ανθόκηπους και βίλες. Η κατασκευή της οδού Πειραιώς και του σιδηροδρόμου Αθήνας-Πειραιά στο τέλος του 19^{ου} αιώνα, ευνόησε τη συγκέντρωση βιομηχανιών επί των αξόνων αυτών, με αποτέλεσμα η ευρύτερη περιοχή να υποστεί περιβαλλοντικές συνέπειες.

Μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή το 1922, ο Ρέντης δέχτηκε πρόσφυγες, αλλά σε μικρότερο βαθμό, σε σύγκριση με όμορες περιοχές, όπως η Κοκκινιά, το Κερατσίνι, ο Κορυδαλλός, ο Ταύρος και το Περιστερί, λόγω των πλούσιων εδαφών του που θεωρήθηκε προτιμότερο να χρησιμοποιηθούν για καλλιέργειες. Έτσι, ενώ στους γειτονικούς δήμους ο αριθμός των προσφύγων ήταν ιδιαίτερα μεγάλος και αναγκάστηκε να εγκατασταθεί σε υποτυπώδεις συνθήκες στέγασης, σε παράγκες και παραπήγματα, στο Ρέντη δε συνέβη αυτό. Δημιουργήθηκαν τρεις προσφυγικοί οικισμοί που διατηρούνται μέχρι και σήμερα: ο συνοικισμός *Σταματάκη* (απέναντι από τη νέα Λαχαναγορά), ο συνοικισμός του *Απόλλωνα* (κοντά στην Οδό Πειραιώς) και ο *συνοικισμός της Κεντρικής Πλατείας* του Δήμου. Σε γενικές γραμμές, σε όλη την Αθήνα, η στέγαση των προσφύγων έγινε χωρίς προγραμματισμό και μελετημένο σχεδιασμό. Δεν εφαρμόστηκε ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα οργανωμένης δόμησης, αντίθετα, το κράτος ενθάρρυνε την «αυτοστέγαση», γεγονός που άλλαξε την εικόνα της πόλης με την ανεξέλεγκτη εξάπλωση και αυθαίρετη δόμηση.

Κατά τη δεκαετία του '50, η παραγωγή αστικής κατοικίας εξακολουθεί να βασίζεται στην αυτοστέγαση (παράνομη ή νόμιμη) αλλά και την αντιπαροχή. Η αυθαίρετη δόμηση αποτελεί το μέσο της αυτοστέγασης για μεγάλες μάζες εσωτερικών μεταναστών και στο Δήμο του Ρέντη, που διέθετε τις προϋποθέσεις οικονομικής και ελεύθερης γης. Στα τέλη της δεκαετίας του '50 το κράτος προωθεί στη βιομηχανοποιημένη περιοχή του Ρέντη τη δημιουργία εργατικών κατοικιών και στην περιοχή δρα έντονα ο Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας. Οι οικισμοί των εργατικών πολυκατοικιών στο Δήμο του Ρέντη σχεδιάστηκαν σύμφωνα με τα γενικά πρότυπα σχεδίασης που πρότεινε ο ΟΕΚ σε όλο τον ελλαδικό χώρο, με τα εξής γενικά χαρακτηριστικά: διάταξη σε ελεύθερους στοίχους, δημιουργία κοινόχρηστων χώρων, δίκτυα πεζοδρόμων, διάθεση θέσεων στάθμευσης. Τα συγκροτήματα του Ο.Ε.Κ. στο Ρέντη είναι τα εξής:

- Οι εργατικές πολυκατοικίες Φλέμινγκ (Φλέμινγκ-Περικλέους-Μανδηλαρά): Πρόκειται για το πρώτο συγκρότημα εργατικών πολυκατοικιών που σχεδιάστηκε στο Δήμο του Ρέντη από τον Ο.Ε.Κ το 1955. Περιλαμβάνει 13 στοίχους στους οποίους στεγάζονται 150 διαμερίσματα. Αρχιτέκτονας ήταν ο Άρης Κωνσταντινίδης.
- Τα παρακάτω τετραώροφα συγκροτήματα - οικισμοί με επαναλαμβανόμενους τύπους κτιρίων και διαμερισμάτων, και με κοινή λογική ως προς τη διαμόρφωση των υπαίθριων χώρων, το 1959 και περιλαμβάνουν: 132 κατοικίες επί της οδού Θηβών, 96 κατοικίες σε οικόπεδο μεταξύ της Κωνσταντινουπόλεως και της Οδού Αγ. Ιωάννη, 378 κατοικίες επί της οδού Π. Ράλλη, 188 κατοικίες επί των Οδών Θηβών-Θεσσαλονίκης.

ΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΑΤΟΙΚΙΑ / ΤΗ ΔΙΑΜΟΝΗ / ΤΟ ΑΣΥΛΟ

ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

Οι μετανάστες, πλέον, είναι μέρος του οικονομικού και πολιτισμικού ιστού της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Ε.Ε. έχει εδώ και δεκαετίες δεχθεί την πρόκληση να εξασφαλίσει τη μετανάστευση ως θετικό γεγονός για τους πολίτες της, για τους μετανάστες και τις οικογένειές τους και, κατά το δυνατόν, τις χώρες καταγωγής τους. Οι χώρες της Ε.Ε. έχουν κάνει περισσότερα βήματα όσον αφορά τον καθορισμό μιας κοινής πολιτικής ασύλου και λιγότερα όσον αφορά τις πιο πολυσύνθετες παραμέτρους της μετανάστευσης. Κάθε κράτος - μέλος είναι ελεύθερο να καθορίζει τη δική του εθνική πολιτική για τη μετανάστευση, τις διαδικασίες εισόδου, τις μορφές εργασίας για μετανάστες, κλπ. Όμως, η Ε.Ε. επιδιώκει να αντιμετωπίζει τη μετανάστευση ως κοινή προτεραιότητα με παρόμοιες προκλήσεις και πολιτικές για όλα τα κράτη - μέλη και για αυτό έχει κατά καιρούς συντάξει κάποια βασικά στοιχεία της μεταναστευτικής πολιτικής. Αυτά τα μέτρα περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων, θέματα στέγασης, κατοικίας, παραμονής και διαμονής στις χώρες, και αφορούν στη νόμιμη μετανάστευση και την ένταξη των μεταναστών στις τοπικές κοινωνίες, προσπαθώντας παράλληλα να αντιμετωπίσουν το ζήτημα της λαθρομετανάστευσης. Ο οργανισμός FRONTEX, τα ειδικά ταμεία αλληλεγγύης συντελούν στη θέσπιση κοινής πολιτικής στον τομέα του ασύλου και της μετανάστευσης.

Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του **Τάμπερε** (1999) και στο έκτακτο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της **Λισσαβόνας** (2000), η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διατυπώνει προτάσεις για την υποστήριξη αποτελεσματικών πολιτικών όσον αφορά την ενσωμάτωση υπηκόων τρίτων χωρών. Με τα παραπάνω, οι χώρες της Ε. Ε. δεσμεύτηκαν να εγκαθιδρύσουν ένα **Κοινό Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασύλου** (ΚΕΣΑ). Κάθε υπήκοος χώρας εκτός της Ε.Ε. ή άπατρις, ο οποίος βρίσκεται εκτός της χώρας καταγωγής του και ο οποίος αρνείται ή δεν δύναται να επιστρέψει σε αυτήν επειδή φοβάται ότι θα υποστεί δίωξη μπορεί να υποβάλει αίτηση για καθεστώς πρόσφυγα. Με την παρούσα οδηγία, οι χώρες της ΕΕ θα πρέπει να εγγραφθούν σε όσους emπίπτουν στο καθεστώς του πρόσφυγα ή στο καθεστώς επικουρικής προστασίας μια σειρά δικαιωμάτων, που περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων:

- την παροχή κατάλληλης στέγασης
- την πρόσβαση σε προγράμματα ενσωμάτωσης στην κοινωνία υποδοχής ή διευκόλυνσης της οικειοθελούς επιστροφής στη χώρα τους.
- το δικαίωμα τίτλου διαμονής τουλάχιστον τριετούς με δυνατότητα ανανέωσης για τους πρόσφυγες και τουλάχιστον ενός έτους με δυνατότητα ανανέωσης για όσους λαμβάνουν επικουρική προστασία.

- Το συγκρότημα επί των οδών Αγ. Ιωάννη και Μπιχάκη, το 1967, που στεγάζει 152 κατοικίες. Οι μονάδες κατοικίας έχουν εμβαδόν περίπου 80μ² και διακρίνονται σε 2 τύπους ανάλογα με τη θέση της εισόδου τους. Καθένα περιλαμβάνει 2 υπνοδωμάτια, κουζίνα, σαλόνι και λουτρό. Ο αριθμός των δωματίων δίνει πυκνότητα οικήσεως 1,4 άτομα/δωμάτιο.

Με την πάροδο του χρόνου τα διαμερίσματα των εργατικών πολυκατοικιών βελτιώνονται, γίνονται μεγαλύτερα σε εμβαδό και αναβαθμίζονται σε εξοπλισμό. Επιδιώκουν να καλύψουν τις ανάγκες μιας οικογένειας στον ελάχιστο δυνατό χώρο και το επιτυγχάνουν. Το ιστορικό κέντρο αποτελεί το πρώτο τμήμα του Δήμου που εντάχθηκε στο σχέδιο πόλεως και είναι το πλέον οικιστικό κομμάτι του. Τα συγκροτήματα του ΟΕΚ λειτουργούν ως πυρήνες της οικιστικής ανάπτυξης της περιοχής, εδώ και αρκετές δεκαετίες. Τα περισσότερα συγκροτήματα εκτείνονται επί της Οδού Φλέμινγκ, γεγονός που την καθιστά σημαντικό άξονα.

Στη σημερινή εποχή η κατοικία επικρατεί ως χρήση στο κέντρο του Δήμου, συνυπάρχοντας ωστόσο με μεγάλη ποικιλία χρήσεων γης. Εντός των ορίων του ιστορικού κέντρου, υπάρχουν περιπτώσεις που βιοτεχνίες και βιομηχανικές μονάδες γειτνιάζουν με κατοικίες, ενώ ένα μεγάλο κομμάτι του κέντρου καταλαμβάνεται από τις εγκαταστάσεις του ΟΣΕ που βρίσκονται στα δυτικά. Οι βιομηχανικές και βιοτεχνικές μονάδες καθώς και οι αποθηκευτικοί χώροι δεν είναι λίγοι, όμως μειώνονται αισθητά τα τελευταία χρόνια.

Σύμφωνα με την καταγραφή των οικοδομικών αδειών του Δήμου, από το 1995 έως τα μέσα της δεκαετίας του 2000, παρατηρείται έντονη οικοδομική δραστηριότητα στο κέντρο, όπου μάλιστα η κατοικία κυριαρχεί αντί της επαγγελματικής χρήσης σε οδούς - όρια του Δήμου. Η σημερινή μορφή της κατοικίας σχετίζεται με τον τρόπο δημιουργίας της. Από τις άναρχες επεκτάσεις έχουν προκύψει διάσπαρτοι οικισμοί, ασύνδετοι μεταξύ τους. Στα οικιστικά τμήματα του Ρέντη ακόμα και σήμερα συνυπάρχουν παλιά αρχοντικά, προσφυγικές κατοικίες εργατικές πολυκατοικίες, πολυκατοικίες της αντιπαροχής αλλά και σύγχρονες πολυκατοικίες και μονοκατοικίες σε ένα συγκροτημένο αστικό ιστό στο κέντρο του Δήμου.

1.2 Μετανάστες και κατοικία σήμερα

1.2.1 Περιοχές – συνθήκες κατοικίας μεταναστών

Οι περισσότεροι εξωτερικοί μετανάστες στη σημερινή εποχή στο δήμο Ρέντη είναι εγκατεστημένοι στο κέντρο, όπως δείχνουν και τα στοιχεία της ΕΣΥΕ (2001) (βλ. και εικόνα 3, σελ. 6) και είναι κυρίως Αλβανοί, Πακιστανοί, Αρμένιοι και Ρουμάνοι.

Γνωρίζουμε ότι μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο δημιουργήθηκαν μια σειρά συγκροτημάτων κατοικίας για πρόσφυγες από διάφορους Οργανισμούς. Έτσι, έχουμε τις πολυκατοικίες του Υπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας για πρόσφυγες από τη Ρουμανία, στην οδό Θεσσαλονίκης και Θηβών, καθώς και πολυκατοικίες που κτίστηκαν από το κληροδότημα Γκιουλμπεκιάν μέσω του ΟΗΕ για Αρμένιους πρόσφυγες στην οδό Θεσσαλονίκης. Αρκετοί μετανάστες διαφόρων εθνικοτήτων, σύμφωνα με τη βιβλιογραφία, κατοικούν σε προσφυγικά συγκροτήματα και σήμερα. Φυσικά σήμερα τα μεταναστευτικά ρεύματα είναι πολύ μεγάλα και περιλαμβάνουν αρκετές εθνικότητες. Εμπειρικά και από τις επισκέψεις στο δήμο παρατηρούμε κάποια μικρά σπιτάκια ευτελούς κατασκευής όπου εντοπίζονται αλλοδαποί (η ύπαρξη αλλοδαπών ή Ελλήνων αποδεικνύεται σε κάποιες περιπτώσεις από τα ονόματα στα κουδούνια).

Εντοπίσαμε στην περιοχή δυο μεσιτικά γραφεία, (της κας Μαρίας Μακράκη και της κας Σοφίας Γιακαλή) τα οποία μας παρείχαν πολύ χρήσιμες πληροφορίες για τους τόπους διαμονής των μεταναστών. Σύμφωνα με αυτά, οι περισσότεροι αλλοδαποί κατοικούν κοντά στην πλατεία Αγ. Ι. Ρέντη, στα προσφυγικά δίπλα από το Δημαρχείο. Αυτοί είναι Αλβανοί ή κατάγονται από χώρες της Ανατολικής Ευρώπης. Σε κάποια σπίτια επί της πλατείας οι τιμές είναι υψηλές και οι ενοικιαστές είναι κυρίως Έλληνες ή Έλληνες ιδιοκτήτες ηλικιωμένοι. Ωστόσο, τα μεσιτικά γραφεία

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναγνωρίζει ότι οι μετανάστες που εισέρχονται στις χώρες – μέλη της, αντιμετωπίζουν σημαντικά προβλήματα κατοικίας, με κυριότερο την έλλειψη ποιοτικών κατοικιών σε προσιτές τιμές. Για αυτό καλεί τις χώρες – μέλη να υιοθετήσουν συνολικές στρατηγικές πολεοδομικού και περιφερειακού σχεδιασμού που θα λαμβάνουν υπόψη την κατοικία, τις μεταφορές, τις υπηρεσίες υγείας, τις σχολικές εγκαταστάσεις, καθώς και τις ανάγκες της αγοράς εργασίας που μπορούν να συμβάλουν στην υπερνίκηση των προβλημάτων κατοικίας των μεταναστών και των κοινωνικών διαχωρισμών.

Στα πλαίσια της στρατηγικής της Λισσαβόνας, η Ε.Ε. καταπολεμά τις διακρίσεις βάσει φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής και τις απαγορεύει με Συνθήκες. Το δικαίωμα μη διακριτικής μεταχείρισης ενισχύεται ακόμη περισσότερο από τον **Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης** (2000).

Νόμος της Ε.Ε. (2003, Directive on the status of non - EU nationals who are long - term residents) ορίζει ότι μετά από **πέντε χρόνια** διαμονής σε μια χώρα, ένας νόμιμος μετανάστης μπορεί να υποβάλει αίτηση να υπαχθεί στο καθεστώς **κατοίκου μακράς διάρκειας**, γεγονός που του επιτρέπει να έχει την ίδια πρόσβαση σε αγαθά και τα ίδια δικαιώματα με τους ντόπιους κατοίκους της χώρας.

Το Σεπτέμβριο 2003 το Συμβούλιο της Ε.Ε. αποφασίζει, επίσης, μέτρα σχετικά με το δικαίωμα **οικογενειακής επανένωσης**, που αφορά άμεσα πρόσφυγες και μετανάστες και τη διαμονή τους σε χώρες – υποδοχείς. Οι οδηγίες που ακολουθούν θεσπίζονται σύμφωνα με την υποχρέωση προστασίας της οικογένειας και σεβασμού του οικογενειακού βίου. Σύμφωνα με αυτές, μπορεί να ζητηθεί από τον συντηρούμενο να διαθέτει στέγη που να ανταποκρίνεται στους γενικούς κανόνες ασφάλειας και υγιεινής, ασφάλιση ασθένειας και σταθερούς πόρους για να καλύψει τις ανάγκες διαβίωσης του ίδιου και των μελών της οικογένειάς του/της. Για την οικογενειακή επανένωση των προσφύγων εφαρμόζονται ειδικές διατάξεις.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, στα πλαίσια των προγραμμάτων του **Τάμπερε** (1999-2004) και της **Χάγης** (2004-2009), δεσμεύεται να διαμορφώσει μια πολιτική που να επιτρέπει την ίση μεταχείριση των μεταναστών και την ενσωμάτωσή τους στη χώρα υποδοχής. Στο ίδιο πνεύμα, τον Ιούνιο 2008, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εγκρίνει επίσημα το Ευρωπαϊκό Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο. Αυτό προβλέπει μεταξύ άλλων στο να βελτιωθούν οι ρυθμίσεις σχετικά με την **οικογενειακή μετανάστευση**, καλώντας τα κράτη-μέλη να επανεκτιμήσουν τις δυνατότητες υποδοχής και ενσωμάτωσης των οικογενειών κατόπιν **αξιολόγησης των πόρων και συνθηκών στέγασης στη χώρα προορισμού**.

συνεργάζονται κυρίως με Αλβανούς ή από ανατολικές χώρες, διότι κάποιες άλλες εθνικότητες (Πακιστανοί) δεν τις θεωρούν αξιόπιστες ως προς τις υποχρεώσεις τους. Παρόλα αυτά γνωρίζουν πως υπάρχουν και πάρα πολλοί Πακιστανοί στη γύρω περιοχή που μένουν σε χαμηλά σπίτια, ευτελείς κατασκευές ή σε προσφυγικά. Στην περιοχή υπάρχουν και αρκετοί Ρώσοι μετανάστες, οι οποίοι διαμένουν σε γειτονικά σπίτια σε μεγάλη πυκνότητα.

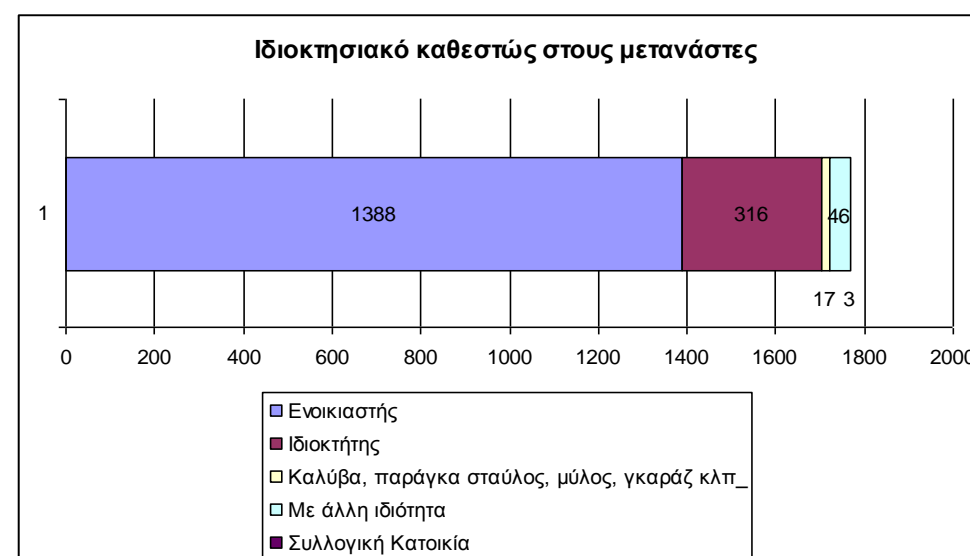
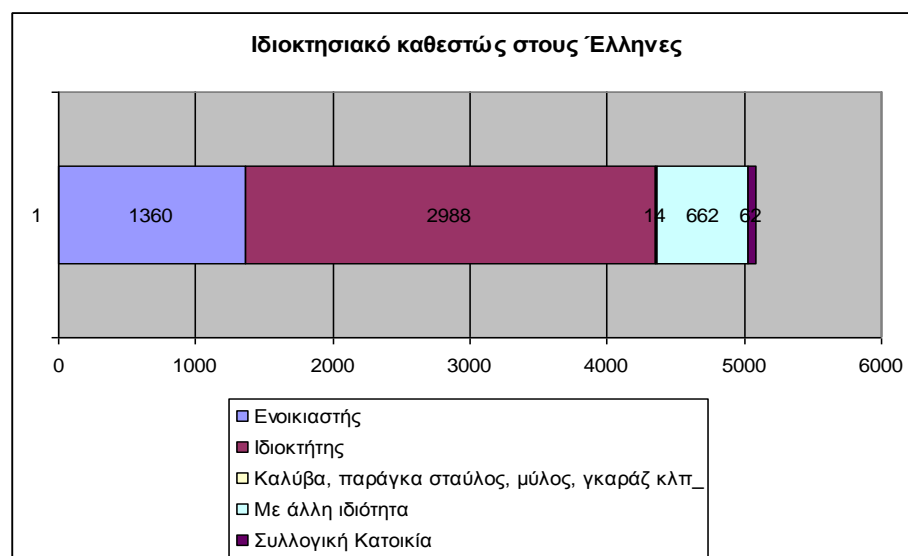
Σε γενικές γραμμές οι αλλοδαποί εμφανίζονται ικανοποιημένοι από τις συνθήκες στέγασής τους, αφού και τα παλιά κτίρια διατηρούνται καλά ενώ αρκετοί μένουν σε νέες κατασκευές. Δε φαίνεται να υπάρχουν σοβαρά προβλήματα ρύπανσης, υπάρχουν εμπορικές και κοινωνικές εξυπηρετήσεις, ενώ οι περιοχές κατοικίας εξυπηρετούνται από δίκτυο συγκοινωνιών.

1.2.2 Ιδιοκτησιακό καθεστώς

Από την έρευνα πεδίου προκύπτει ότι αρκετοί Αλβανοί, Ρώσοι, Ρουμάνοι και Μολδαβοί, σύμφωνα με τα μεσιτικά γραφεία αλλά και από στοιχεία συνεντεύξεων, έχουν αγοράσει οι ίδιοι τις κατοικίες τους. Οι εθνικότητες αυτές άλλωστε βρίσκονται και εργάζονται αρκετά χρόνια στην Ελλάδα, καταφέρνοντας να κάνουν οικονομία ώστε να αποκτήσουν μια κατοικία. Βέβαια, σε πολλές περιπτώσεις είχαν πάρει τραπεζικά δάνεια, προκειμένου να αγοράσουν τις κατοικίες. Στο διάστημα όμως των τελευταίων 1-2 ετών έχουν ελαχιστοποιηθεί τα παρεχόμενα δάνεια. Αρκετοί μετανάστες από τις παραπάνω χώρες ενοικιάζουν την κατοικία τους, πληρώνοντας τους μετρητοίς κάθε μήνα.

Άλλες εθνικότητες που συναντήσαμε στην έρευνα πεδίου, Πακιστανοί και Ινδοί, δήλωσαν ότι ενοικιάζουν τις κατοικίες τους.

Σύμφωνα με την έρευνα του δήμου Ρέντη το 2006, παρατηρούμε ότι το μεγαλύτερο μέρος του μεταναστευτικού πληθυσμού (78,42%) νοικιάζει κατοικία, ενώ το 17,85% ιδιοκατοικεί. Σε σύγκριση με το ιδιοκτησιακό καθεστώς των Ελλήνων, εκεί υπερτερεί το ποσοστό της ιδιοκατοίκησης έναντι αυτού της ενοικίασης κατοικίας.

Διάγραμμα 5: Ιδιοκτησιακό καθεστώς νοικοκυριών ελλήνων και μεταναστών στον Δήμο Αγ. Ι. Ρέντη
Πηγή: ΕΣΥΕ, 2001

Με βάση την κοινοτική πρωτοβουλία EQUAL, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) κατά την περίοδο 2007-13 δίνει έμφαση στην καταπολέμηση των διακρίσεων. Το πρόγραμμα PROGRESS 2007 -2013 συμπληρώνει τη δραστηριότητα του ΕΚΤ στους τομείς της **ισότητας** και των **ευκαιριών**. Συμπληρωματικά με αυτή τη νέα γενιά προγραμμάτων, που λειτουργούν προς όφελος των μεταναστών και της ομαλής ένταξής τους, εισάγονται τα προγράμματα INTI (ένταξη των υπηκόων τρίτων χωρών) και ARGO (διοικητική συνεργασία στους τομείς των εξωτερικών συνόρων, των θεωρήσεων, του ασύλου και της μετανάστευσης).

Με στόχο την εξασφάλιση μιας θετικότερης προσέγγισης όσον αφορά την ισότητα, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ανακήρυξε το 2007 «Ευρωπαϊκό έτος ίσων ευκαιριών για όλους». Το έτος 2007 συνδέθηκε με το 2008 που ήταν το «Ευρωπαϊκό έτος του διαπολιτισμικού διαλόγου».

Μερικά παραδείγματα προγραμμάτων και κατευθύνσεων για τη στέγαση σε άλλες χώρες, μέλη Ε.Ε. ή μη:

- **Σκωτία, 2003 - Κατοχύρωση του καθολικού δικαιώματος σε κατοικία:** Σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο που διαμορφώθηκε το 2003 για τους αστέγους στη Σκωτία αναγνωρίζεται το καθολικό δικαίωμα σε κατοικία. Προβλέπεται η άμεση παροχή προσωρινής κατοικίας στους αιτούντες και η μόνιμη στεγαστική αποκατάστασή τους σε διάστημα που δεν μπορεί να υπερβαίνει τον ένα χρόνο με φροντίδα της τοπικής αυτοδιοίκησης.

- **Γαλλία - νόμος DALO (Droit Au Logement Opposable), 2008:** εισάγει το θεσμικό πλαίσιο για την καθολική εφαρμογή του δικαιώματος στη στέγη για όσους και όσες κατοικούν στη Γαλλία. Καθορίζει ειδικές επιτροπές διαμεσολάβησης των αιτήσεων για κοινωνική κατοικία ιεραρχώντας την κρίσιμότητα των περιπτώσεων.

- **Ανδαλουσία 2010:** Ο νόμος ρύθμισης του Δικαιώματος στη στέγη όσων κατοικούν στην Ανδαλουσία αφορά τη δυνατότητα πρόσβασης σε επαρκή κατοικία μέσω της ενίσχυσης των πολιτικών κοινωνικής κατοικίας μέσω της διατήρησης και αποκατάστασης του αποθέματος κατοικιών.

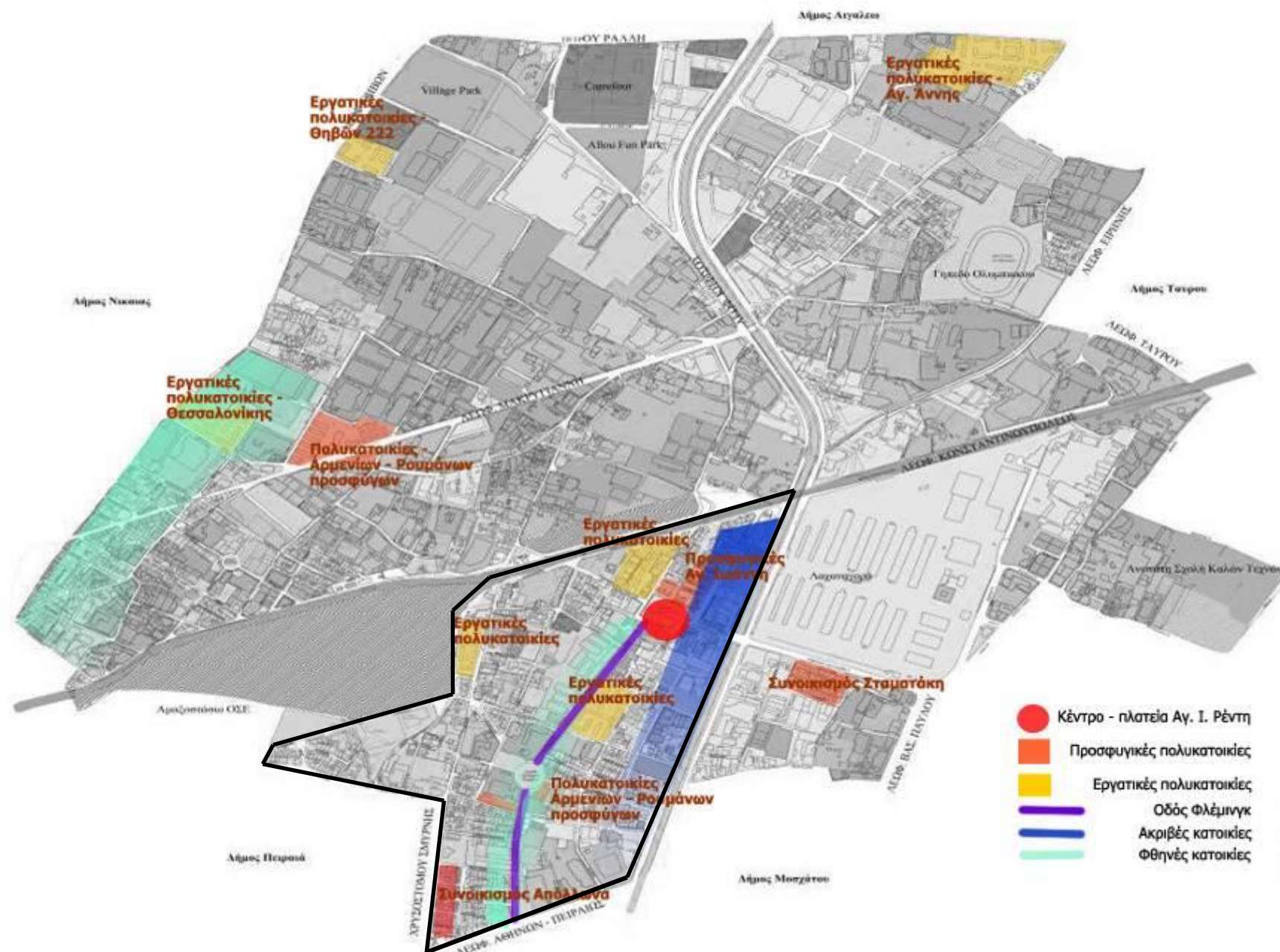
- **Καναδικός Νόμος για την Επαρκή, Προσβάσιμη και Προσιτή Κατοικία:** θεσπίζεται η Εθνική Στρατηγική για τη Στέγη που αποβλέπει στο σεβασμό, την προστασία, την προώθηση του δικαιώματος στην επαρκή κατοικία και τίθενται ορισμένα κρίσιμα θέματα, π.χ. της προτεραιότητας σε ευάλωτες ομάδες.

Πολλές χώρες ή τοπικές κοινότητες έχουν εφαρμόσει **προγράμματα κοινωνικής κατοικίας σε συνεργασία με μικρούς εκμισθωτές**, όπως π.χ. στην Καταλονία, στο Παρίσι, ή έχουν θεσπίσει **πολιτικές για τα κενά κτίρια**, όπως π.χ. στη Λειψία, στη Γαλλία, στην Ιταλία.

1.2.3 Κόστος / Μέγεθος κατοικίας

Σύμφωνα με τα μεσιτικά γραφεία, ακριβή περιοχή θεωρείται από το Δημαρχείο μέχρι την Πειραιώς, ενώ οι φθηνές εντοπίζονται στη Θηβών, από την οδό Γούναρη προς Πειραιώς. Αρκετές φθηνές κατοικίες έχει επίσης στην οδό Φλέμιγκ. Η τιμή κάθε κατοικίας εξαρτάται εκτός από την περιοχή και από την ηλικία του κτιρίου: στα νέα κτίρια μπορεί να είναι 2000 ευρώ/τ.μ., σε παλιά 1.200-1.500 ευρώ/τ.μ. ενώ σε πολύ παλιά 1000 ευρώ/τ.μ.. Τα διαμερίσματα που συνήθως ενοικιάζονται σε Αλβανούς, Ρώσους και καταγόμενους από ανατολική Ευρώπη Συνήθως ενοικιάζονται είναι της τάξης των 90 τ.μ., με 2 ή 3 υπνοδωμάτια ή μονοκατοικίες σε κάποιες περιπτώσεις.

Σε αρκετούς μετανάστες που ερωτήθηκαν, κυρίως Πακιστανούς και Ινδούς, το κόστος της κατοικίας τους τους φαίνεται μεγάλο: μπορεί να φτάνει ακόμα και τα 500 ευρώ για ένα δωάρι διαμέρισμα. Παρόλα αυτά, όπως οι ίδιοι λένε, δεν παρατηρούνται εδώ τα φαινόμενα του κέντρου της Αθήνας, όπου πολλοί Πακιστανοί, Ινδοί, Αφγανοί και Αφρικανοί μπορεί να συγκατοικούν σε έναν πολύ μικρό και ακατάλληλο χώρο. Στο Ρέντη υπάρχει συγκατοίκηση αυτών των ομάδων αλλά σε μικρότερες συγκεντρώσεις ανά διαμέρισμα, κατά μέσο όρο σήμερα 4 με 5 άτομα.

Εικόνα 4: Χάρτης προσφυγικών – εργατικών πολυκατοικιών και φθηνών – ακριβών περιοχών ενδεικτικά (βάσει μεσιτικών γραφείων)
Επεξεργασία: Ομάδα εργασίας

ΕΛΛΑΔΑ

Η Ελλάδα την τελευταία εικοσαετία είναι μια χώρα υποδοχής μεταναστών, με αποτέλεσμα το 2001 οι αλλοδαποί να αποτελούν το 7% του συνολικού πληθυσμού, με πραγματικό μεταναστευτικό πληθυσμό εκτιμώμενο γύρω στο 10%. Όσον αφορά στις πολιτικές και τα μέτρα για τους μετανάστες στην Ελλάδα, η προσπάθεια ρύθμισης ζητημάτων άρχισε το 1991 με το Ν. 1975/91, σε αντικατάσταση του Ν. 4310/29. Ο νόμος αυτός και στη συνέχεια τα τροποποιητικά Προεδρικά Διατάγματα, αποτέλεσαν το νομοθετικό πλαίσιο για την παραμονή των αλλοδαπών στη χώρα τη δεκαετία του '90. Παράλληλα, η Ελλάδα σύναψε συμφωνία με την Τουρκία για την επανείσοδο ατόμων τα οποία διέσχιζαν παράνομα τα σύνορα. Ωστόσο, ο νόμος του 1991 επικρίθηκε ως αυστηρός και αναποτελεσματικός, εφόσον οι συνεχείς απελάσεις ως μέτρο αντιμετώπισης της παράνομης μετανάστευσης επιβάρυναν τη χώρα με το υψηλό κόστος τους, ενώ η παράνομη εισροή μεταναστών συνέχιζε.

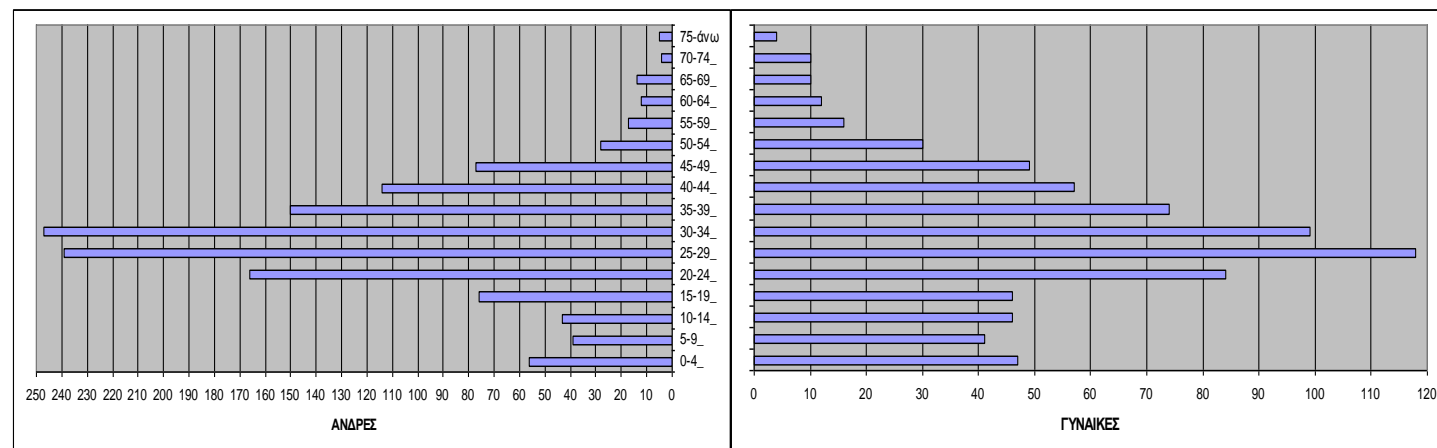
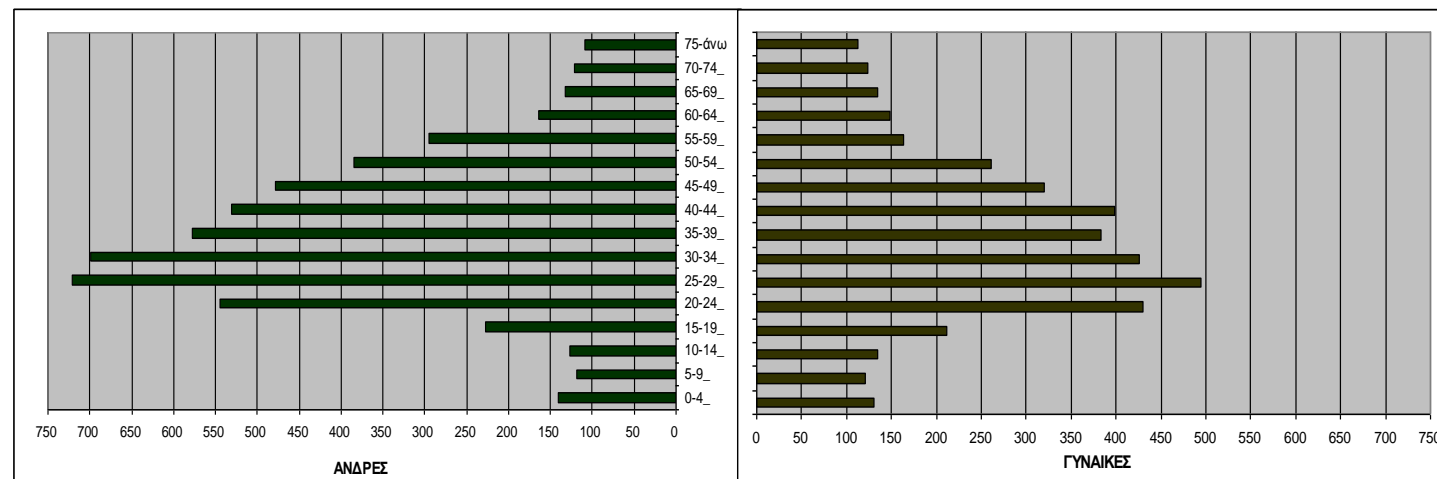
Το 2000, με τις κατευθύνσεις της Ε.Ε. και λόγω της νέας πραγματικότητας, ψηφίζεται ο Ν. 2790/00 που ρυθμίζει τα ζητήματα των παλινοστούτων ομογενών από την πρώην Σοβιετική Ένωση, ενώ το 2001 ψηφίζεται ο Ν. 2910/01 που ρυθμίζει την είσοδο και παραμονή των αλλοδαπών στην Ελληνική Επικράτεια, και ο οποίος αποτέλεσε το νομοθετικό πλαίσιο για τη μετανάστευση στη χώρα μας. Η εφαρμογή του, όμως, προκάλεσε πολλά προβλήματα στους αλλοδαπούς λόγω διοικητικών δυσλειτουργιών, οργανωτικών ελλείψεων και εγγενών προβλημάτων της διοικητικής πρακτικής. Η πολυνομία, η αναγκαιότητα συλλογής πολλών εγγράφων, η ανετοιμότητα και το ωράριο των υπηρεσιών είχαν ως αποτέλεσμα να καταφεύγουν οι αλλοδαποί σε δικηγόρους και να επιβαρύνονται με έξοδα.

Έτσι, δημιουργήθηκε το 2005 ένας νέος νόμος (Ν. 3386/05), αποτελώντας το ισχύον θεσμικό πλαίσιο για την «είσοδο, διαμονή και κοινωνική ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών στην Ελληνική Επικράτεια». Το ίδιο έτος, επίσης, ψηφίζεται ο Ν.3304/05 που με βάση τις οδηγίες του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, διασφαλίζει τον πληθυσμό που κατοικεί στην Ελληνική Επικράτεια με ίση μεταχείριση ανεξαρτήτως φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκευτικών πεποιθήσεων κλπ. Γενικά και αυτός ο μεταναστευτικός νόμος δεν απέχει πολύ από τις προηγούμενες νομοθετικές ρυθμίσεις και αντιμετωπίζει το μεταναστευτικό φαινόμενο κυρίως από τη σκοπιά του ελέγχου του και του περιορισμού του. Θα μπορούσε να θεωρηθεί θετική η ενοποίηση της άδειας (παραμονής-εργασίας), καθώς και η καθιέρωση μιας μόνο υπηρεσίας (η Περιφέρεια) ως αρμόδιας για την εξέταση και έκδοσή της, που σημαίνουν απλοποίηση των διαδικασιών. Επίσης, ενσωματώνονται κάποιες οδηγίες της Ε.Ε. για τη διαμονή και τα δικαιώματα των μεταναστών εντός των συνόρων της (109/2003, 86/2003, 81/2004).

1.2.4 Φύλο – Ηλικία - Οικογενειακή κατάσταση μεταναστών – χρόνος εγκατάστασης

Η οικογενειακή κατάσταση είναι πολύ σημαντικό στοιχείο και κριτήριο ένταξης εν τέλει του μετανάστη στον ευρύτερο κοινωνικό ιστό, μιας και η οικογένεια διαμορφώνει σε μεγάλο βαθμό της κοινωνική συμπεριφορά και καθορίζει την ενσωμάτωση. Όσον αφορά στους Αλβανούς και διάφορους άλλους όπως τους Πολωνούς, Ρουμάνους, Ρώσους, Ουκρανούς κλπ, οι μετανάστες αυτοί έχουν έρθει στην Ελλάδα με τις οικογένειές τους ή έχουν δημιουργήσει εδώ οικογένειες, επομένως από αυτές τις εθνικότητες έχουμε μετανάστες και από τα δυο φύλα και από όλες τις ηλικιακές ομάδες. Αντίθετα, οι Πακιστανοί, Ινδοί και Μπαγκλαντεσιανοί είναι σχεδόν αποκλειστικά άνδρες, από τη μετεφηβική ως τη μέση ηλικία και οι περισσότεροι δεν έχουν δημιουργήσει οικογένεια. Αυτό συμβαίνει γιατί, όπως ομολόγησαν, οι συνθήκες του ταξιδιού προς τη χώρα μας είναι ιδιαίτερα αντίξοες και αποτρεπτικές για γυναίκες, παιδιά και ηλικιωμένους (έρχονται με τα πόδια). Επίσης, πολλοί από αυτούς σκοπεύουν να μείνουν για ένα χρονικό διάστημα στην Ελλάδα, να εργαστούν, στέλνοντας χρήματα στις οικογένειές τους στη χώρα τους και μετά από αυτό το διάστημα να επιστρέψουν. Είναι συχνό το φαινόμενο να έρχονται σταδιακά στην Ελλάδα και άλλα, συνήθως αρσενικά, μέλη της οικογένειας (π.χ. ο πατέρας θα φέρει το γιο, ο θείος τα ανίψια, έρχονται αρχικά 5-6 αδέρφια και μετά τα υπόλοιπα κ.ο.κ.). Κάποιοι Πακιστανοί θα ήθελαν στο μέλλον να φέρουν και τις γυναίκες και τις οικογένειές τους στην Ελλάδα. Ωστόσο, υπάρχουν και κάποιες εξαιρέσεις Πακιστανών που ζουν ήδη με τις οικογένειές τους στο Ρέντη, μάλιστα για αρκετά χρόνια, έχοντας αναπτύξει επιχειρηματικότητα. Επίσης, έχουν γίνει κάποιοι μεικτοί γάμοι μεταναστών και Ελλήνων. Η πλειονότητα όμως των ατόμων από Πακιστάν, Ινδία, Μπαγκλαντές, δεν κάνουν οικογένεια με Ελληνίδα ή αλλόθρησκο γιατί όπως μας είπαν δε θέλουν να αλλάξουν θρησκεία. Ένας ακόμη λόγος είναι ότι στην περίπτωση που έκαναν εδώ οικογένεια τα χρήματα θα έμεναν στην Ελλάδα και δε θα μπορούσαν να στείλουν στους συγγενείς τους στο Πακιστάν.

Το θέμα της νομιμοποίησης και των απαραίτητων εγγράφων καθορίζει βέβαια και το αν και πότε θα φύγουν κάποιοι μετανάστες από τη χώρα μας, κάτι που αποτελεί μεγάλο πρόβλημα για αυτούς λόγω περίπλοκης νομοθεσίας και γραφειοκρατίας.

Διάγραμμα 6: Πυραμίδα ηλικιών για τον συνολικό πληθυσμό του Δ. Ρέντη (πάνω) και το σύνολο των μεταναστών του Δήμου (κάτω)
Πηγή: ΕΣΥΕ, 2011

Ο νέος νόμος ορίζει τις προϋποθέσεις απόκτησης της ιδιότητας του «επί μακρόν διαμένοντος» εναρμονιζόμενος με την Οδηγία του Συμβουλίου της Ε.Ε., όμως είναι αρκετά ασαφής η πρόβλεψη και η μεθοδολογία για μία μακροχρόνια πολιτική κοινωνικής ένταξης των μεταναστών και των παιδιών τους

Το 2008 η Ευρ. Επιτροπή με επίσημο αίτημα που απηύθυνε στην Ελλάδα ζητά τη θέσπιση **αφορολογήτου ορίου κατά την απόκτηση πρώτης κατοικίας από τους μετανάστες**. Σήμερα απαλλαγής πρώτης κατοικίας απολαμβάνουν μόνον οι μόνιμοι κάτοικοι Ελλάδος για την αγορά πρώτης κατοικίας. Αυτό δεν ισχύει στην περίπτωση που κάποιος αλλοδαπός αγοράζει κατοικία στη χώρα μας αλλά δηλώνει ότι διαμένει μόνιμα σε χώρα του εξωτερικού. Κατά την Ευρ. Επιτροπή πρέπει να υπάρξει τροποποίηση του ισχύοντος νόμου για τις περιπτώσεις όπου κάποιος ναι μεν σήμερα δεν έχει τη μόνιμη κατοικία του στην Ελλάδα, αλλά προτίθεται να το πράξει μελλοντικά.

Γενικά όσον αφορά τις στεγαστικές πολιτικές στην Ελλάδα, εκτός από τις περιόδους που προέκυπταν έκτακτες στεγαστικές ανάγκες, η παρέμβαση του κράτους σε θέματα στέγασης ήταν κυρίως **έμμεση** και αναπτυσσόταν σε μία κατεύθυνση ενίσχυσης του κατασκευαστικού κλάδου και στήριξης της μικρομεσαίας ιδιοκτησίας. Ειδικότερα τα τελευταία χρόνια η κρατική παρέμβαση σε θέματα στέγασης επικεντρώνεται στους παρακάτω άξονες:

- **κατασκευή κατοικιών για ορισμένες κατηγορίες δικαιούχων.** Βασικός φορέας παραγωγής κατοικιών είναι ο ΟΕΚ, ο οποίος στηρίζεται στις εισφορές εργαζομένων. Η στέγαση θεομηνιόπληκτων ή προσφύγων είναι αρμοδιότητα του ΥΠΕΚΑ και του Υπ. Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Επίσης, η Διεύθυνση Οικιστικής Πολιτικής και Κατοικίας του ΥΠΕΚΑ ασχολείται με ζητήματα στέγασης ειδικών κοινωνικών ομάδων.
- **δανειοδότηση ιδιωτών που ανήκουν σε ορισμένες κατηγορίες για την απόκτηση κατοικίας.** Στεγαστικά δάνεια παρέχουν ο ΟΕΚ και το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων στους εργαζομένους και τους συνταξιούχους του δημοσίου ή ΝΠΔΔ.
- **επιδότηση ενοικίου από τον ΟΕΚ** σε ομάδες που πληρούν συγκεκριμένα κοινωνικά και οικονομικά κριτήρια.
- **πολεοδομικές ρυθμίσεις** που αποβλέπουν στην αύξηση της προσφοράς οικοδομήσιμου εδάφους.
- **φορολογικές ρυθμίσεις**, όπως απαλλαγή πρώτης κατοικίας από το φόρο μεταβίβασης και έκπτωση φόρων στεγαστικού δανείου για απόκτηση πρώτης κατοικίας.
- **Προγράμματα παρέμβασης σε υφιστάμενα κτίρια** «Εξοικονόμηση κατ' οίκον» (ΥΠΕΚΑ), «αποκατάσταση όψεων στο ιστορικό κέντρο» (ΕΑΧΑ).
- **κέντρα φιλοξενίας αστέγων.** Ο Δ. Αθηναίων λειτουργεί από το 1998 το Κέντρο Υποδοχής Αστέγων, με 3 ξενώνες φιλοξενίας αστέγων.

1.2.5 Λόγοι εγκατάστασης στο Δήμο Ρέντη

Σαφώς και έναν πολύ βασικό ρόλο για την εγκατάσταση μεγάλου αριθμού μεταναστών έπαιξε το πλούσιο κτιριακό απόθεμα του Ρέντη, με τις εργατικές και προσφυγικές πολυκατοικίες κλπ. να αδειάζουν από τους πρώτους κατοίκους τους και να προσφέρονται προς ενοικίαση ή πώληση. Για τον ίδιο λόγο βέβαια προσφέρθηκαν και νεότερα κτίρια, πολυκατοικίες και μονοκατοικίες.

Γενικά, από τα στοιχεία προκύπτει ότι ο Δήμος επιλέχθηκε ως τόπος κατοικίας για διάφορους λόγους. Βασικός λόγος ήταν η γειτνίαση με περιοχές όπου οι μετανάστες βρήκαν εύκολα εργασία, όπως εργοστάσια των γύρω περιοχών αλλά και η Λαχαναγορά. Επίσης, ο δήμος Ρέντη δεν είναι πολύ μακριά από το κέντρο της Αθήνας και έχει σχετικά εύκολη πρόσβαση σε αυτό με λεωφορεία, κάτι που τον κάνει ελκυστικό σε πολλές ομάδες. Ακόμη, φαίνεται πως επιλέγουν το Ρέντη γιατί είναι σχετικά ήσυχη και ασφαλής περιοχή, συγκριτικά με το κέντρο της Αθήνας, ενώ έχει και αρκετούς ελεύθερους χώρους, που κάνουν τις συνθήκες ζωής πιο ανθρώπινες. Αρκετοί μετανάστες (Ρώσοι, Πακιστανοί) έρχονται στην περιοχή μετά από προτροπή φιλικού ή συγγενικού τους προσώπου που βρίσκεται και αυτό στο Ρέντη, γνωρίζοντας από πριν ότι θα βρει καλές συνθήκες ζωής. Πολλοί Ρώσοι και Πόντιοι συγκεντρώνονται στην ίδια περιοχή, σε διπλανές πολυκατοικίες. Πολλοί μετανάστες από Πακιστάν και Μπαγκλαντές κατά τους πρώτους μήνες της παραμονής στη χώρα μας μένουν στο δρόμο.

Γενικά, οι περισσότεροι από τους μετανάστες (αυτοί που θέλουν να μείνουν μόνιμα στην Ελλάδα) δεν έχουν σκοπό να μετεγκατασταθούν σε άλλο μέρος της Αθήνας. Κάποιοι Πακιστανοί ωστόσο, όπως μας λέει ο πρόεδρος του πολιτιστικού συλλόγου τους, φεύγουν προς την επαρχία αναζητώντας δουλειές ασχολούμενοι σε καλλιέργειες.

1.2.6 Κριτήρια επιλογής περιοχής - κατοικίας

Βασικό κριτήριο επιλογής της κατοικίας είναι η τιμή του ενοικίου, όπως προκύπτει από τις ιδιοκτήτριες των μεσιτικών γραφείων αλλά και από τους ίδιους τους μετανάστες. Επίσης, σημαντικό ρόλο παίζει η πρόσβαση στη χρήση ΜΜΜ, η πρόσβαση σε καταστήματα καθώς και το ίδιο το κτίριο και οι συνθήκες ζωής στη γειτονιά. Ομάδα Πακιστανών που προσεγγίσαμε μας είπε ότι η κατοικία τους βρίσκεται κοντά στη δουλειά τους, και παρόλο που είναι ακριβό το ενοίκιο, σε σχέση με άλλες περιοχές (π.χ. Πέραμα) προτιμούν τη διαμονή στο Ρέντη.

1.2.7 Σχέση με γείτονες – Έλληνες ή άλλων εθνικοτήτων

Σε γενικές γραμμές, στις κατοικίες φαίνεται ότι συνυπάρχουν Έλληνες και μετανάστες από διάφορες χώρες. Επομένως, στην ίδια γειτονιά ή πολυκατοικία μπορεί να κατοικούν πολλές εθνικότητες μαζί με τους Έλληνες. Παρόλα αυτά, σύμφωνα με τις πληροφορίες των μεσιτικών γραφείων, οι Έλληνες ιδιοκτήτες δεν θέλουν για ενοικιαστές μετανάστες και όσο είναι δυνατόν προσπαθούν να νοικιάζουν τα διαμερίσματά τους σε ομοεθνείς.¹ Ακόμα και προς τους Αλβανούς κ.α. οι οποίοι είναι οικογενειάρχες, φαίνεται ότι οι Έλληνες έχουν μια δυσπιστία όσον αφορά στο να τους νοικιάσουν το σπίτι. Βέβαια, αναγκαστικά νοικιάζουν τα σπίτια τους σε μετανάστες, ελλείψει ντόπιων ενδιαφερομένων. Τα μεσιτικά γραφεία αναφέρθηκαν επίσης, σε διαμάχες μεταξύ Αλβανών ιδιοκτητών και Πακιστανών ενοικιαστών.

Από τις συνεντεύξεις με μετανάστες και τις βιωματικές τους ιστορίες αφήγησης, προκύπτει το συμπέρασμα ότι συνυπάρχουν με τους Έλληνες και με τις άλλες εθνικότητες στον ίδιο χώρο ή στην ίδια γειτονιά χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα. Παρόλα αυτά, αυτό συμβαίνει διότι δεν επιδιώκεται η επαφή, περιορίζεται στην απολύτως τυπική ή και καθόλου. Για παράδειγμα, η Νατάλια, Ρωσίδα, 21, ανέφερε ότι δεν έχει πρόβλημα με τους καταγόμενους από άλλες χώρες όμως η ίδια και οι συμπατριώτες της στο Ρέντη κάνουν παρέα μεταξύ τους, λόγω διαφορετικής

¹ Οι μετανάστες όμως δεν είναι η μόνη περίπτωση που θεωρείται «ανεπιθύμητη» αφού οι Έλληνες ιδιοκτήτες δε φαίνεται να προτιμούν για ενοικιαστές τους ούτε τους Έλληνες φοιτητές.

Πάντως η απουσία ολοκληρωμένης στεγαστικής πολιτικής και πολεοδομικών προγραμμάτων στην Ελλάδα αποτελεί μια έμμεση πολιτική και οδήγησε στο φαινόμενο των υψηλών ποσοστών της **ιδιοκατοίκησης**, με την εύνοια ή με την απουσία νόμων και διατάξεων σχετικά με την αντιπαροχή ή και την αυθαίρετη δόμηση. Με βάση την απογραφή του 2001, οι Έλληνες παρουσιάζουν ένα από τα υψηλότερα ποσοστά ιδιοκτησίας κατοικίας στην Ευρώπη – σχεδόν 80%. Οι παλιοί κάτοικοι των κέντρων αναβαθμίζουν το βιοτικό τους επίπεδο και ενδεχομένως παίρνουν δάνεια για νέες κατοικίες, εγκαταλείπουν τις παλιές και μετακομίζουν στα προάστια, ενώ τις κενές πλέον κατοικίες καλούνται να νοικιάσουν, επί το πλείστον, οι μετανάστες. Σύμφωνα πάλι με την απογραφή του 2001, για τους μετανάστες από χώρες εκτός της Ε.Ε. τα ποσοστά είναι 16% ιδιοκτήτες και 68% **ενοικιαστές**. Οι περισσότεροι από τους αλλοδαπούς ιδιοκτήτες έχουν αγοράσει κατοικία με τη βοήθεια τραπεζικού δανεισμού, από ελληνικές και μόνο τράπεζες.

Οι νόμιμοι μετανάστες έχουν **θεωρητικά πρόσβαση σε κρατικά επιδοτούμενη στέγη, αλλά στην πράξη λίγοι την έχουν αποκτήσει λόγω της περιορισμένης ασφαλιστικής κάλυψής τους πριν το 1998**. Είναι πιθανό η συμμετοχή των μεταναστών στην αγορά ή ενοικίαση κατοικίας να έχει οδηγήσει σε αύξηση των τιμών και να έχει ελαττώσει τις πιέσεις στους ιδιοκτήτες για βελτίωση της ποιότητας των ακινήτων. Έρευνες δείχνουν ότι τα διαμερίσματα που διατίθενται σε μετανάστες είναι παλιά και απαξιωμένα από τους ιδιοκτήτες τους, τα οποία όμως αναβαθμίζονται χάρη σε ίδια μέσα και προσωπική εργασία των αλλοδαπών. Ο ιδιοκτήτης δηλαδή μπορεί να συμφωνεί σε μείωση του ενοικίου με την προϋπόθεση πως ο ενοικιαστής θα φτιάξει το σπίτι με δικά του έξοδα ή εργασία.

Έτσι, η σημερινή πραγματικότητα της στέγασης αρκετών μεταναστών στον ελληνικό χώρο και ειδικά στην Πρωτεύουσα χαρακτηρίζεται από έλλειψη κατάλληλων συνθηκών στέγασης. Πλήθος μεταναστών εκτίθεται σε νομικά κωλύματα και διακρίσεις όσον αφορά στην πρόσβαση σε κατάλληλη και οικονομικά ανεκτή στέγη. Σε πολλά διαμερίσματα οι ιδιοκτήτες νοικιάζουν με το κεφάλι ή με την ώρα δωμάτια ή κρεβάτια, αποκομίζοντας μεγάλα κέρδη κι έτσι οι μετανάστες εγκαθίστανται σε υπερβολικά μεγάλη πυκνότητα. Οι πρόσφυγες, επίσης, έρχονται αντιμέτωποι με ειδικότερα προβλήματα, καθώς οι συνθήκες διαμονής στα κέντρα υποδοχής είναι ακατάλληλες και η διάρκεια διαμονής σε αυτά είναι σύντομη. Πολλοί μετανάστες, επίσης, ζουν σε χώρους άμεσα συνδεδεμένους με την εργασία τους, βάσει συμφωνιών που όμως εννοούν ανασφάλεια, υποβαθμισμένες συνθήκες, έλλειψη ιδιωτικότητας. Πλέον οι μετανάστες έρχονται αντιμέτωποι με το ρίσκο να μείνουν άστεγοι και την ίδια στιγμή να μην έχουν δικαίωμα πρόσβασης στις υπηρεσίες για αστέγους εξαιτίας του νομικού καθεστώτος υπό του οποίου βρίσκονται στη χώρα.

νοοτροπίας, όπως ισχυρίζεται. Το ίδιο μας είπαν και αρκετοί μετανάστες από το Πακιστάν, οι οποίοι συνευρίσκονται περισσότερο μεταξύ τους και όχι με άλλες εθνικότητες εξαιτίας έλλειψης χρόνου. Με τους Έλληνες υπάρχουν αρκετές διαφορές όσον αφορά στην κουλτούρα των δύο λαών, όμως στα λεγόμενα των Πακιστανών με τους οποίους μιλήσαμε διαφαίνεται σεβασμός απέναντι στους νόμους και τους θεσμούς της Ελλάδας. Αναγνωρίζουν ότι βρίσκονται σε ξένο έδαφος (χαρακτηριστικά μας είπαν «Εδώ είναι η χώρα σας και μπορείτε να κάνετε ό,τι θέλετε») και προσπαθούν να μη δίνουν δικαιώματα, να μην παρανομούν, να μην πειράζουν τις κοπέλες κ.λπ.

Από τα στοιχεία αυτά αλλά και από τις μαρτυρίες των μεταναστών λοιπόν δε φαίνεται να υπάρχουν έντονες συγκρούσεις ούτε εγκληματικές – ρατσιστικές ενέργειες εις βάρος διαφορετικών ομάδων, παρατηρείται όμως μια εσωστρέφεια των εθνικοτήτων και ίσως υπάρχουν ακόμα κάποιες προκαταλήψεις.

1.3 Συμπεράσματα

Συμπερασματικά, με βάση τα παραπάνω στοιχεία της έρευνας, μπορούμε να ισχυριστούμε ότι στο θέμα της κατοίκησης και της κατοικίας οι μετανάστες στο Δήμο Ρέντη έχουν ενταχθεί αρκετά ομαλά ως ένα βαθμό. Οι διάφορες εθνοτικές και κοινωνικές ομάδες συμβιώνουν στο χώρο του Ρέντη χωρίς προβλήματα, παρόλα αυτά δε μπορούμε να μιλάμε για παντελή αφομοίωση και ένταξη και σίγουρα είναι αδύνατο να μη γίνει ομαδοποίηση των μεταναστών ανά εθνικότητα. Δηλαδή, εξακολουθούν να υπάρχουν ανομοιογένειες στις ομάδες των μεταναστών όσον αφορά στην κατοικία. Κάποιες ομάδες μεταναστών δεν έχουν εύκολα τις ίδιες ευκαιρίες με τους Έλληνες ούτε με άλλες ομάδες μεταναστών από άλλες χώρες. Το εισόδημα φυσικά είναι καθοριστικό στοιχείο, όμως μερικές φορές φαίνεται ότι και η εθνικότητα καθορίζει τις ευκαιρίες ζωής. Εκτός από το εισόδημα παίζει ρόλο και η οικογενειακή κατάσταση, η εθνικότητα, η εργασία κλπ., όντας παράγοντες για την κοινωνική αποδοχή ή μη των μεταναστών. Σε γενικές γραμμές μπορούμε να πούμε ότι οι μετανάστες για κάποιους Έλληνες ιδιοκτήτες διαμερισμάτων δεν είναι επιθυμητοί, αλλά τελικά δεν αποτελούν και πρόβλημα. Αντιθέτως, συμβάλλουν στην καλή διατήρηση ορισμένων κτιριακών μονάδων και γειτονιών εν γένει και «γεμίζουν» τα κενά διαμερισμάτων. Οι Έλληνες κάτοικοι του Δήμου δε φαίνεται να έχουν παράπονα σχετικά με τη γειτνίασή τους με αλλοδαπούς. Το ίδιο συμβαίνει και με τους αλλοδαπούς, από διάφορες χώρες προέλευσης, που υποστηρίζουν ότι δεν αντιμετωπίζουν πρόβλημα λόγω της συνύπαρξης. Παρόλα αυτά παρατηρούνται φαινόμενα δημιουργίας θυλάκων μεταξύ μεταναστών της ίδιας χώρας προέλευσης και μια αλληλεγγύη μεταξύ τους. Αυτό ερμηνεύεται ως ένα φυσιολογικό φαινόμενο για την ‘επιβίωσή’ τους, για τη διατήρηση της ταυτότητάς τους μέσα στο πολυπολιτισμικό σύνολο αλλά και για την οργάνωσή τους προς μια κοινή αντιμετώπιση ζητημάτων που τους αφορούν. Εν κατακλείδι μπορούμε να συμπεράνουμε ότι η συνύπαρξη των κατοίκων του Ρέντη, ανεξαρτήτως εθνικότητας είναι αρμονική, συγκρινόμενη με την κατάσταση που επικρατεί σε γειτονικούς δήμους και στο Δήμο Αθηναίων. Στο Ρέντη απουσιάζει η εγκληματικότητα με θύτες ή θύματα μετανάστες, καθώς και άλλα φαινόμενα αντίδρασης – ρατσιστικά συνθήματα στους τοίχους, οργανώσεις κατοίκων ενάντια στους μετανάστες κλπ.

Το τελευταίο διάστημα τα θέματα της στέγασης έχουν ενταχθεί σε μία σειρά από πολιτικές για το κέντρο της Αθήνας, που όμως δεν αποτελούν μια ολοκληρωμένη στεγαστική πολιτική, αλλά συνδέονται με προωθούμενες πολεοδομικές παρεμβάσεις και αναπλάσεις. Τα προγράμματα αυτά φαίνεται ότι απευθύνονται σε δύο διακριτές κοινωνικές ομάδες, τις «επιθυμητές» και τις «ευπαθείς». Το ΥΠΕΚΑ μέσω του προγράμματος «Αθήνα- Αττική 2014», από παράγοντες του ΟΡΣΑ, σκοπεύει να δώσει κίνητρα ενίσχυσης της κατοικίας στο κέντρο της Αθήνας και επιστροφής σε αυτήν.. Παράλληλα, διατυπώνονται προτάσεις για τις «ευπαθείς» ομάδες, του κέντρου της Αθήνας, πρόσφυγες, μετανάστες, άνεργους κ.ά.. Προτείνεται η ενίσχυση των κοινωνικών παροχών και της στεγαστικής μέριμνας για τους άστεγους, ενώ παράλληλα και ο Δήμος Αθηναίων αναζητά λύσεις για την παροχή κατοικίας σε αστέγους. Ουσιαστικά, οι προθέσεις της πολιτείας φαίνεται να εξαρτώνται από τις πιέσεις της αγοράς ακινήτων και του κατασκευαστικού κεφαλαίου για την προσέλκυση επενδύσεων στο κέντρο, ενώ ο ρόλος του κράτους περιορίζεται στη δημιουργία ενός ελκυστικού περιβάλλοντος με σημειακές αναπλάσεις. Την ίδια στιγμή που ανακοινώνονται προτάσεις, αυτές δεν εφαρμόζονται ούτε γίνονται συγκεκριμένες πολιτικές. Αντίθετα, οι κρατικές στεγαστικές παροχές συρρικνώνονται όλο και περισσότερο, εις βάρος των ασθενέστερων κοινωνικών ομάδων, π.χ. με την κατάργηση φοροαπαλλαγών, τη μείωση των παροχών του ΟΕΚ, την επιβολή φόρων ακίνητης περιουσίας, την αύξηση του κόστους κοινωφελών παροχών και λειτουργικών εξόδων, οξύνοντας τα προβλήματα κατοικίας και στους μετανάστες, οι οποίοι αντιμετωπίζουν μεγάλο πρόβλημα κάλυψης των εξόδων της ενοικίασης. Πάντως, το Σύνταγμα της Ελλάδος περιέχει διάταξη σχετική με τη στέγαση από το 1975: (Άρθρο 21, 4): ***Η απόκτηση κατοικίας από αυτούς που την στερούνται ή που στεγάζονται ανεπαρκώς αποτελεί αντικείμενο ειδικής φροντίδας του Κράτους.***

ΔΗΜΟΣ ΑΓ. Ι. ΡΕΝΤΗ

Στο Δήμο Αγ. Ι. Ρέντη διαμένει μόνιμα σημαντικός αριθμός μεταναστών από διάφορες χώρες και για αυτό κατά καιρούς έχει προσπαθήσει να προλάβει ή να επιλύσει τυχόν προβλήματα και ζητήματα που σχετίζονται με τη μετανάστευση. Ο Δήμος το 2005 ανέλαβε και διεξήγαγε έρευνα σχετική με θέματα της μετανάστευσης στην περιοχή. Από την έρευνα και τα συμπεράσματα σκόπευε στο να λάβει κάποια μέτρα για την αντιμετώπιση ζητημάτων προς την ομαλή συμβίωση των ντόπιων κατοίκων με τους μετανάστες. Έτσι, ήρθε σε επαφή με οργανωμένους συλλόγους μεταναστών που λειτουργούν στην περιοχή του Ρέντη και συνέβαλε στη δημιουργία συμβουλίων μεταναστών ανά εθνικότητα. Επίσης, έκανε προσπάθειες για διαπολιτισμικά δρώμενα και εκδηλώσεις που θα έφερναν κοντά τις ομάδες των μεταναστών με τους ντόπιους.

Συγκροτήματα οδού Φλέμινγκ

Προσφυγική κατοικία με Έλληνες κατοίκους

Προσφυγικές κατοικίες κατοικούμενες κυρίως από μετανάστες

Προσφυγικές αρμένικες πολυκατοικίες

Εικόνα 5: Θέση προσφυγικών κατοικιών και κατοικιών μεταναστών στον Δήμο Ρέντη
Πηγή: Προσωπικό αρχείο, 2011

2. Απασχόληση

Η οικονομική δραστηριότητα των ανθρώπων γενικά και των μεταναστευτικών ομάδων ειδικότερα είναι ένα κεφάλαιο με ιδιαίτερο ενδιαφέρον καθώς μπορεί να μας δώσει πολλές πληροφορίες για τον τρόπο ενσωμάτωσης των ανθρώπων μέσα στο κοινωνικό σύνολο, τις σχέσεις που έχουν αναπτύξει μεταξύ τους, αλλά και με άλλες ομάδες του πληθυσμού, τον τρόπο που βιώνουν τον τόπο στον οποίο διαμένουν κ.ά. Προκειμένου να κατανοήσουμε καλύτερα τις συνθήκες εργασίας των μεταναστών στην περιοχή του Αγ. Ι. Ρέντη, που αποτελεί και το αντικείμενο μελέτης του παρόντος κεφαλαίου, κρίνεται σκόπιμο να παραθέσουμε εκ παραλλήλου όλες εκείνες τις πολιτικές που προέρχονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, το κράτος, αλλά και το Δήμο και σχετίζονται με την απασχόληση των μεταναστών. Έτσι, θα έχουμε την ευκαιρία να διαπιστώσουμε κατά πόσο οι πολιτικές αυτές έχουν βοηθήσει ουσιαστικά τις μεταναστευτικές ομάδες στη χώρα μας γενικά και στην περιοχή μελέτης ειδικότερα, και εάν έχουν αποτελέσει κίνητρο εγκατάστασης και εργασίας και σε ποιό βαθμό. Το θεσμικό πλαίσιο, λοιπόν, θα αποτελέσει ένα σημαντικό εργαλείο στην έρευνά μας, έτσι ώστε να κατανοήσουμε και να ερμηνεύσουμε καλύτερα τις συνθήκες απασχόλησης στην περιοχή μελέτης.

Μεθοδολογικά, όπως έχει παρουσιαστεί αναλυτικά στο κεφάλαιο Β' της παρούσας εργασίας, θα προσεγγίσουμε το θέμα μέσα από την ταυτόχρονη επεξεργασία και ανάλυση πρωτογενών και δευτερογενών πηγών. Η πρωτογενής έρευνα περιλαμβάνει συνομιλίες με εργαζομένους στο δήμο Ρέντη, ιδιοκτήτες επιχειρήσεων, ανέργους κ.λπ., ενώ η δευτερογενής βασίζεται στα πιο πρόσφατα επίσημα στοιχεία της απογραφής του 2001 και σε λοιπές δημοσιεύσεις. Για λόγους διευκόλυνσης θα παρουσιάσουμε στη συνέχεια ξεχωριστά τα στοιχεία που έχουμε αντλήσει από την πρωτογενή και τη δευτερογενή έρευνα, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι χρονικά κάποιο από τα δύο προηγείται, καθώς όπως ήδη αναφέραμε πρόκειται για μια διαρκή αλληλεπίδραση των δύο μερών προκειμένου να καταλήξουμε σε συμπεράσματα.

2.1 Πρωτογενής έρευνα

Τα στοιχεία που αντλήσαμε μέσω της πρωτογενούς έρευνας προέρχονται πρώτον από τη συμμετοχή μας σε εκδηλώσεις συναφείς με το θέμα της μετανάστευσης που έλαβαν χώρα στην περιοχή μελέτης κατά την περίοδο της έρευνάς μας, και δεύτερον από συνεντεύξεις με μετανάστες που διαμένουν στην περιοχή του Αγ. Ι. Ρέντη. Οι συνεντεύξεις χωρίζονται στις *ημιδομημένες*, όπου έχουμε από πριν καταστρώσει ερωτηματολόγια τα οποία σε γενικές γραμμές ακολουθούμε, στις *συνεντεύξεις αιχμής* που γίνονται σε άτομα που τυχαία συναντάμε στο δρόμο και τέλος στις *συνεντεύξεις/ συζητήσεις μέσα σε ομάδες εστίασης* (όπως για παράδειγμα μια ομάδα Πακιστανών που παίζει κρίκετ στην πλατεία). Προσπαθήσαμε κατά το δυνατόν να προσεγγίσουμε διαφορετικές εθνικότητες μεταναστών, αλλά και άτομα με διαφορετική θέση στο επάγγελμα (π.χ. ιδιοκτήτες καταστημάτων, υπαλλήλους, εργάτες κ.λπ.), ώστε η θεώρησή μας να είναι σφαιρική.

Οι διαφορετικές ομάδες ανθρώπων και οι εργαζόμενοι διάφορων εθνικοτήτων που μένουν στο δήμο Ρέντη, συνομίλησαν μαζί μας εκτός των άλλων για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν και τις συνθήκες απασχόλησης. Όπως μας είπαν, αντιμετωπίζουν κι αυτοί πλέον το πρόβλημα της ανεργίας, το οποίο έχει γίνει ιδιαίτερα έντονο και φυσικά απασχολεί τόσο τους Έλληνες όσο και τους μετανάστες στους δύσκολους καιρούς της οικονομικής κρίσης που διανύουμε. Δεν υπάρχουν πλέον πολλές δουλειές για τους μετανάστες στην περιοχή και συχνά αναγκάζονται να πάρουν δάνεια για να ζήσουν, ενώ κάποιοι σκέφτονται το ενδεχόμενο να μεταναστεύσουν προς άλλες χώρες. Παρόλα αυτά, υπάρχει αλληλεγγύη μεταξύ τους και διάθεση να βοηθήσει ο ένας τον άλλο οικονομικά, σε περίπτωση που προκύψει ανάγκη.

ΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

1) ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΈΝΩΣΗ

- Επιτροπή Ε.Ε.
Κυκλική μετανάστευση και εταιρικές σχέσεις κινητικότητας μεταξύ της Ε.Ε. και τρίτων χωρών (2007).
- Συμβούλιο Ε.Ε. της 14.05.2008
Δημιουργία ευρωπαϊκού δικτύου μετανάστευσης
- Έκθεση για την Χωρική και Οικονομική Συνοχή
 - Κατάρτιση εργατικού δυναμικού.
 - Καταπολέμηση ανεργίας (περισσότερες θέσεις εργασίας).
 - Καταπολέμηση φτώχειας στα κράτη-μέλη.

2) ΕΛΛΑΔΑ - ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

- Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη σε συνεργασία με τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης (ΔΟΜ)
 - Πρόγραμμα εθελοντικού επαναπατρισμού μεταναστών.
- Υπουργείο Εσωτερικών – Γεν. Διεύθυνση Μεταναστευτικής Πολιτικής και Κοινωνικής Ένταξης
 - Πολιτική κοινωνικής συνοχής 2007-2013
 - Καταπολέμηση ανισοτήτων στην απασχόληση
 - Υπουργείο Εσωτερικών/ Υπουργείο Εξωτερικών
 - Τοπική αυτοδιοίκηση και διαπολιτισμικότητα, 2008.
 - Ευρωπαϊκό Ταμείο Ένταξης Υπηκόων Τρίτων Χωρών (σε συνεργασία με το Υπουργείο Εσωτερικών)
 - Πρόγραμμα «Αλληλεγγύη και Διαχείριση των Μεταναστευτικών Ροών» για την περίοδο 2007 - 2013.
- Θεσμικό πλαίσιο
 - Ν.2434/1996 Πολιτική για την εργασία και νομιμοποίηση παράνομων μεταναστών.
 - Π.Δ.358/1997 Θέσπιση «Άσπρης κάρτας» προσωρινής παραμονής στη χώρα για διάστημα 6 μηνών. Η διαδικασία προβλέπει προσωρινή καταχώρηση των μεταναστών προκειμένου να ξεκινήσουν οι διαδικασίες για την έκδοση της πράσινης κάρτας.

Ένα ακόμη θεμελιώδες πρόβλημα για τους μετανάστες, όπως διατυπώθηκε από τους ίδιους, αλλά και εκπροσώπους τους (βλ. τον πρόεδρο του πολιτιστικού συλλόγου «Μινχάατζ», Μουρταζά Γκουλάμι) είναι η κάλυψη των προϋποθέσεων που ορίζονται από τον ισχύοντα νόμο, για τη χορήγηση της κάρτας παραμονής. Ο Μουρταζά Γκουλάμι μάς είπε χαρακτηριστικά ότι θεωρεί άδικο και σκληρό να ανανεώνεται η άδεια παραμονής των μεταναστών κάθε δύο χρόνια με τις εξής τρεις προϋποθέσεις: να έχουν συμπληρώσει 200 έτη μέσα σε ένα χρόνο, να υπάρχει διαθέσιμη συστατική επιστολή από τον εργοδότη και τρίτον το εκκαθαριστικό τους να είναι ύψους κατ' ελάχιστο 8.500 ευρώ. Εκτός των άλλων οι διαδικασίες είναι ιδιαίτερα χρονοβόρες καθώς για όσους ήρθαν νόμιμα έως και το '96 τα χαρτιά εκδόθηκαν το 2001, ενώ σήμερα όσοι κάνουν αίτηση για να φέρουν και την οικογένειά τους πρέπει να περάσουν πρώτα 4 με 5 νόμιμα χρόνια στην Ελλάδα για να μπορέσουν στη συνέχεια να έρθουν και οι συγγενείς.

Οι δυσκολίες που προκύπτουν μέσα από τις νομοθετικές ρυθμίσεις αναγκάζουν ένα μέρος των μεταναστών να εισέρχονται παράνομα στη χώρα, χωρίς χαρτιά, και κατά συνέπεια να προσφεύγουν και στην άτυπη εργασία για βιοποριστικούς λόγους. Η άτυπη απασχόληση και στην περιοχή του Ρέντη έχει αποτελέσει πόλο έλξης για την εγκατάσταση μεταναστών. Μια ομάδα νέων ανδρών από το Πακιστάν που συναντήσαμε στο κέντρο του Ρέντη μάς μίλησε για τις δύσβατες διαδρομές μέσα από βουνά που ακολουθούν οι άντρες (Πακιστανοί, Μπαγκλαντεσιανοί, Ινδοί κ.λπ.) προκειμένου να φτάσουν παράνομα στη χώρα μας. Η διαδικασία αυτή μπορεί να τους αναγκάσει να μείνουν μέχρι και έξι μήνες στο δρόμο. (βλ. Παράρτημα ΙΙΙ)

Είναι ενδιαφέρον να παρακολουθήσουμε μέσα από τις συνεντεύξεις και τις συνομιλίες με τις μεταναστευτικές ομάδες του δήμου τις μετακινήσεις εργατικού δυναμικού από και προς την περιοχή, εστιάζοντας στη σύνδεση του τόπου διαμονής με το είδος της απασχόλησης. Ήδη τα πρώτα μεγάλα εργοστάσια που κατασκευάστηκαν στην περιοχή του Ρέντη από το 1962, αλλά και οι μικρότερες βιομηχανικές μονάδες που εγκαταστάθηκαν στη συνέχεια, προσέδωσαν σταδιακά βιομηχανικό χαρακτήρα στο δήμο. Έτσι η περιοχή ανέκαθεν αποτελούσε πόλο έλξης εργατικού δυναμικού -ανάμεσά τους και αρκετοί μετανάστες- το οποίο απασχολούνταν στα εργοστάσια που εδρεύουν εντός, αλλά και πλησίον του δήμου. Είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι αρκετοί μετανάστες μάς είπαν ότι επέλεξαν την περιοχή ακριβώς επειδή βρίσκεται κοντά στον τόπο εργασίας τους.

Τα μεταναστευτικά ρεύματα είναι γεγονός πως έχουν αναπτύξει ισχυρούς δεσμούς μεταξύ τους (κυρίως τα προερχόμενα από την ίδια χώρα) και στην περιοχή του Ρέντη. Ενδιαφέρονται πολύ για τις οικογένειές τους που έχουν αφήσει πίσω και στις οποίες στέλνουν συχνά χρήματα. Πολύ συχνό επίσης είναι το φαινόμενο να έρχονται σταδιακά στην Ελλάδα και τα υπόλοιπα μέλη μιας οικογένειας, «π.χ. ο πατέρας θα φέρει το γιο, ο θείος τα ανίψια, έρχονται αρχικά 5-6 αδέρφια και μετά τα υπόλοιπα κ.ο.κ.» (βλ. Παράρτημα ΙΙΙ).

Το φαινόμενο αυτό της κοινωνικής συσπείρωσης σε θυλάκους ομοεθνών έχει άμεσο αντίκτυπο στην αγορά εργασίας καθώς η βοήθεια που παρέχεται από τα παλιότερα μέλη στην αναζήτησή της έχει ως αποτέλεσμα τη συγκέντρωση αλλοδαπών σε έναν κοινό τόπο εργασίας (Εργοστάσια, Λαχαναγορά κ.λπ.).

Μέσα από την έρευνά μας παρατηρήσαμε ότι το είδος της απασχόλησης των μεταναστών σχετίζεται με μια σειρά παραγόντων όπως είναι η χώρα προέλευσής τους, το επίπεδο εκπαίδευσης και κατάρτισης, η εξασφάλιση της άδειας παραμονής κ.ά. Οι δουλειές που επιλέγουν είναι διαφόρων ειδών, ενώ αρκετές είναι τεχνικής φύσεως. Οι περισσότεροι Πακιστανοί, για παράδειγμα, έχουν βγάλει κάποια τεχνική σχολή στη χώρα τους και γι' αυτό συνήθως όταν έρχονται στην Ελλάδα κάνουν μηχανολογικές δουλειές (όπως για παράδειγμα ηλεκτροκολλήσεις, ναυπηγεία, εργαστήρια μαραγκών κ.ά.). Επίσης αρκετοί απασχολούνται ως οδηγοί σε φορτηγά και καρότσες, ενώ άλλοι επιλέγουν να μετακινηθούν προς την επαρχία για να ασχοληθούν με τις καλλιέργειες.

- Π.Δ.359/1997 Θέσπιση «Πράσινης κάρτας». Απαραίτητη η κατοχή της άσπρης κάρτας (ή πλήρωση των κριτηρίων της) καθώς και η εξασφάλιση 40 ενσήμων. Ισχύς 1-3 χρόνια με δυνατότητα επέκτασης για δύο χρόνια, ανανεώνοντάς την μία ή δύο φορές.

- Π.Δ.61/1999 (ΦΕΚ Α63, 6/4/1999) άρθρο 2, § 2 και 7.

Στην ελληνική νομοθεσία προβλέπεται ότι εντός τριμήνου πρέπει να εξετασθεί το αίτημα ασύλου και να εφοδιαστεί ο πρόσφυγας με νομιμοποιητικά έγγραφα (δελτίο αιτήσαντος άσυλο αλλοδαπού) διάρκειας έξι μηνών, που να μπορεί να ασκήσει εργασία και να έχει πρόσβαση στην δημόσια περίθαλψη. Το δελτίο αυτό ανανεώνεται για ίσο χρόνο από τις αρμόδιες υπηρεσίες του τόπου κατοικίας του, μέχρι την έκδοση οριστικής απόφασης επί του αιτήματος.

- Ν. 2910/2001 «Είσοδος και παραμονή αλλοδαπών στην Ελληνική Επικράτεια. Κτήση της ελληνικής ιθαγένειας με πολιτογράφηση και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 91Α'/2.5.2001).

- Ν. 3386/2005 «Είσοδος, διαμονή και κοινωνική ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών στην Ελληνική Επικράτεια» (ΦΕΚ 212Α'/23.8.2005) *Τροποποίηση με τον Ν. 3907/2011.*

- Π.Δ. 150/2006 (ΦΕΚ 160Α'/2006) για τους επί μακρόν διαμένοντες υπηκόους τρίτων χωρών.

Ο επί μακρόν διαμένων απολαύει ίσης μεταχείρισης με τους ημεδαπούς όσον αφορά: α) Την πρόσβαση στη μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα και τους όρους απασχόλησης και εργασίας, περιλαμβανομένων των όρων απόλυσης και αμοιβής. Δεν επιτρέπεται πρόσβαση σε δραστηριότητες που αφορούν την άσκηση δημόσιας εξουσίας. β) Την επαγγελματική κατάρτιση. γ) Την αναγνώριση επαγγελματικών διπλωμάτων, πιστοποιητικών και άλλων τίτλων. δ) Την κοινωνική ασφάλεια και τα βασικά πλεονεκτήματα της κοινωνικής αρωγής και προστασίας, όπως αυτά οριοθετούνται στο πλαίσιο ιδίως των ν. 4051/1960 «Περί ενισχύσεως απροστάτευτων παιδών» (ΦΕΚ Α'68), ν.δ. 57/1973

Η περιοχή του Ρέντη λόγω της ύπαρξης των εργοστασίων, αλλά και της Λαχαναγοράς έχει αποτελέσει σημαντικό πόλο έλξης μεταναστών που προσβλέπουν στην εύρεση εργασίας, ενώ σε κάποιες άλλες περιπτώσεις επιλέχθηκε ως τόπος διαμονής αφού πρώτα βρέθηκε η δουλειά. Έτσι, στη Λαχαναγορά σήμερα εργάζονται περισσότεροι αλλοδαποί απ' ό,τι Έλληνες που προέρχονται κυρίως από τη Βουλγαρία, τη Ρωσία, το Πακιστάν και τη Ρουμανία. Όσον αφορά τη ρωσική κοινότητα μεταναστών στο Ρέντη, εκπρόσωποι της μάς είπαν ότι τα πιο συνηθισμένα επαγγέλματα για τους άνδρες είναι ο οδηγός σε νταλίκες και φορτηγά (κάνοντας ταξίδια και εκτός Ελλάδας), και ο οικοδόμος. Από την άλλη, οι γυναίκες Ρωσίδες που είναι και μεγαλύτερης ηλικίας συνήθως καθαρίζουν σπίτια. (Βλ. Παράρτημα II)

Η ασφάλιση των μεταναστών γίνεται συνήθως μέσω ΙΚΑ με ένσημα, ενώ σε σχέση με το ύψος των απολαβών οι ίδιοι μας είπαν ότι σε άλλες χώρες, όπως για παράδειγμα στην Ιταλία και τη Γερμανία, τα μεροκάματα και οι αμοιβές κινούνται συγκριτικά σε υψηλότερα επίπεδα. Αξίζει να αναφερθεί επίσης ότι ο πρόεδρος του συλλόγου "Minhaj" για την 'Ειρήνη και τη Συμφιλίωση', εξέφρασε τη γνώμη ότι τόσο ο μετανάστης όσο και ο Έλληνας έχουν τις ίδιες πιθανότητες να εξασφαλίσουν μια καλή θέση στη δουλειά που κάνουν καθώς θεωρεί πως «*το μυαλό είναι εκείνο που μετράει*» και κατά συνέπεια δεν πιστεύει ότι οι μετανάστες δέχονται ρατσιστική συμπεριφορά σε αυτόν τον τομέα.

Επιπλέον, το φαινόμενο της αυτο-απασχόλησης είναι πολύ συνηθισμένο για τους μετανάστες διαφόρων εθνικοτήτων που διαμένουν στην περιοχή του Ρέντη. Πολλοί από αυτούς απασχολούνται σε μικρές συνοικιακές επιχειρήσεις επενδύοντας στον τομέα των υπηρεσιών (τηλεφωνία, μεταφορά χρημάτων, κουρεία κ.ά.), αλλά και του εμπορίου (ψιλικά, μανάβικο, μίνι μάρκετ κ.ά.). Οι επιχειρήσεις αυτές μπορεί να μην τους αποφέρουν μεγάλα κέρδη λόγω του χαμηλού τζίρου και των υψηλών φόρων που καλούνται να πληρώσουν οι ιδιοκτήτες τους, εντούτοις τους δίνουν τη δυνατότητα να βγάζουν τα έξοδά τους και να αυτοσυντηρούνται. Ενδεικτικά αναφέρουμε τη μαρτυρία του Μουρταζά Γκουλάμ, πακιστανικής καταγωγής (έχει γίνει αναφορά πιο πάνω), ο οποίος διατηρεί σήμερα μίνι μάρκετ επί της λεωφόρου Θηβών όμως για να καταλήξει σε αυτό είχε ανοίξει προηγουμένως βιοτεχνία ενδυμάτων, έπειτα ψητοπωλείο και κατόπιν κουρείο τα οποία και διαδοχικά έκλεινε γιατί δεν είχαν αρκετή δουλειά. Αντιλαμβανόμαστε, λοιπόν, ότι οι συνθήκες ανάπτυξης μιας επιχείρησης δεν είναι τόσο ευνοϊκές.

Σε κάθε περίπτωση πάντως μπορούμε να πούμε ότι οι επιχειρήσεις των μεταναστών που ως επί το πλείστον απευθύνονται προς όλους (ομοεθνείς, μετανάστες άλλων εθνικοτήτων και Έλληνες πελάτες) είναι ένα σημαντικό μέσο ώστε οι ίδιοι να δικτυωθούν σταδιακά σε τοπικό επίπεδο και να καλλιεργήσουν σχέσεις εμπιστοσύνης με τους ντόπιους. Με τον τρόπο αυτόν η τοπική οικονομία λειτουργεί επικουρικά στην αρμονική συνύπαρξη και την ομαλή και δημιουργική ενσωμάτωση των μεταναστών στο κοινωνικό σύνολο.

2.2 Δευτερογενής έρευνα

Στο κομμάτι αυτό θα παραθέσουμε τα ποσοτικά στοιχεία και τις πληροφορίες που έχουμε συγκεντρώσει μέσα από άλλες έρευνες, μελέτες και στατιστικά δεδομένα προσπαθώντας παράλληλα να τα ερμηνεύσουμε και να τα αξιολογήσουμε συγκριτικά με την προσωπική έρευνα και τα πρωτογενή στοιχεία που συλλέξαμε. Αναγνωρίζουμε τη χρονική απόσταση που υπάρχει από τα επίσημα στοιχεία της απογραφής πληθυσμού του 2001 και τις αναπόφευκτες αλλαγές που έχουν επέλθει μέσα στο διάστημα των δέκα ετών, παρόλ' αυτά θα επιχειρήσουμε να αντλήσουμε κάποιες πληροφορίες και τάσεις για τα ζητήματα που μας αφορούν κάνοντας μια υποτυπώδη αναγωγή στο σήμερα.

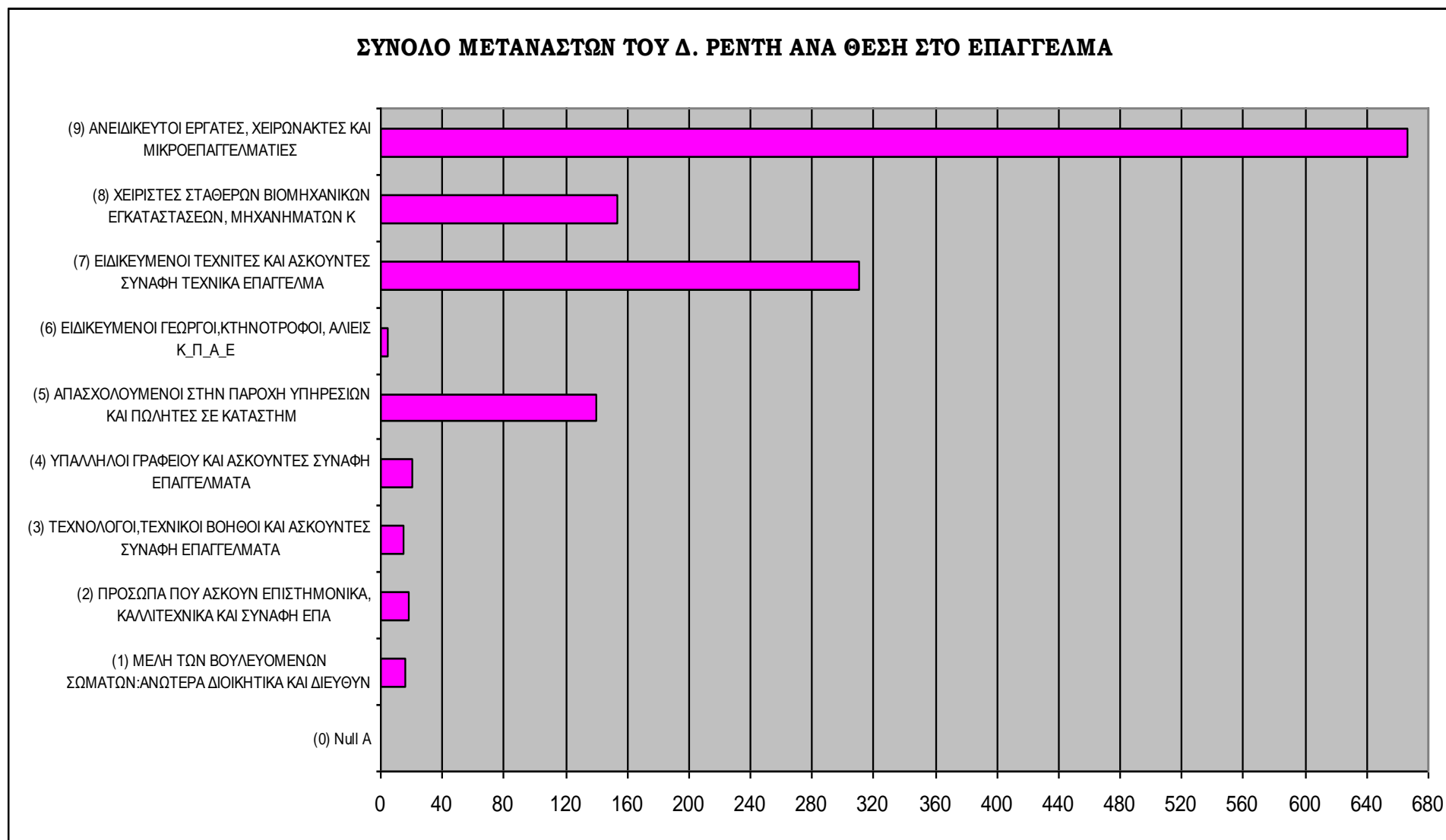
Τα βασικότερα σημεία που θα εξετάσουμε από τα εξαγόμενα στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας σχετίζονται με τους τομείς απασχόλησης των μεταναστών, τη θέση τους στο επάγγελμα και τα ποσοστά ανεργίας. Έτσι προκύπτουν τα παρακάτω διαγράμματα:

«Περί λήψεως μέτρων κοινωνικής προστασίας οικονομικών αδυνάτων και καταργήσεως των διεπουσών τον θεσμόν της απορίας διατάξεων» (ΦΕΚ Α'149), ν. 1302/1982 «Για την επικύρωση της Διεθνούς Σύμβασης εργασίας αρ.103/1952 (ΦΕΚ Α'133), ν. 2101/1992 «Κύρωση της Διεθνούς Σύμβασης για τα δικαιώματα των παιδιών» (ΦΕΚ Α'192), 3454/2006 «Ενίσχυση της οικογένειας και λοιπές διατάξεις» (ΦΕΚ Α'75). ε) Τις φορολογικές διευκολύνσεις. στ) Την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι και της εγγραφής και συμμετοχής σε οργανώσεις εργαζομένων ή εργοδοτών ή σε οποιαδήποτε οργάνωση της οποίας τα μέλη ασκούν συγκεκριμένο επάγγελμα, περιλαμβανομένων και των πλεονεκτημάτων που παρέχονται από αυτόν τον τύπο οργάνωσης, υπό την επιφύλαξη των διατάξεων περί δημόσιας τάξης και δημόσιας ασφάλειας.

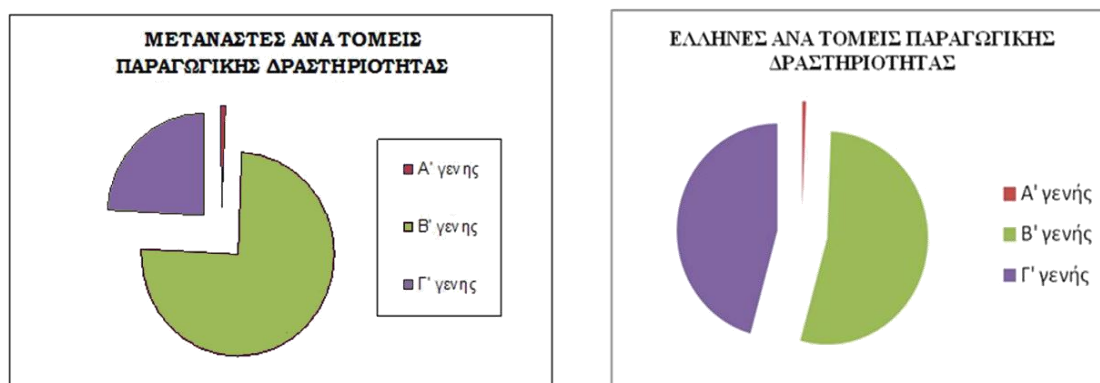
Το δικαίωμα της ίσης μεταχείρισης περιορίζεται ως προς την: α) Πρόσβαση σε μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα η οποία, σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, ασκείται αποκλειστικά από Έλληνες ή πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ε.Ο.Χ. β) Πρόσβαση στην εκπαίδευση και επαγγελματική κατάρτιση, για την οποία μπορεί να απαιτείται να αποδείξει ο επί μακρόν διαμένων την απαιτούμενη για το σκοπό αυτό γλωσσική επάρκεια. γ) Είσοδο στα Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης Πανεπιστημιακού και Τεχνολογικού Τομέα της Ανώτατης Εκπαίδευσης, για την οποία απαιτείται η προηγούμενη εκπλήρωση των εκπαιδευτικών προϋποθέσεων της ισχύουσας νομοθεσίας.

- Ν. 3852/2010 Πρόγραμμα Καλλικράτης, Άρθρο 78, Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών (ΦΕΚ 87Α /7.6.2010).

- Ν. 3907/2011 (ΦΕΚ Α-7/26.01.2011) «Ίδρυση Υπηρεσίας Ασύλου και Υπηρεσίας Πρώτης Υποδοχής, προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2008/115/ΕΚ» σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη-μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών.

Διάγραμμα 7: Η θέση των μεταναστών στο επάγγελμα στο Δήμο Ρέντη
 Πηγή: ΕΣΥΕ, 2001

Διάγραμμα 8: Σύγκριση της κατανομής μεταναστών (αριστερά) και Ελλήνων (δεξιά) εργαζομένων ανά τομέα παραγωγικής δραστηριότητας στο δήμο Ρέντη.
 Πηγή: ΕΣΥΕ, 2001

Εικόνα 6: Γειτνίαση δήμου Ρέντη με τη μεγάλα εργοστάσια, αλλά και τη Λαχαναγορά που αποτελούν τόπο εργασίας πολλών μεταναστών.
 Πηγή: Google Earth, επεξεργασία: ομάδα εργασίας

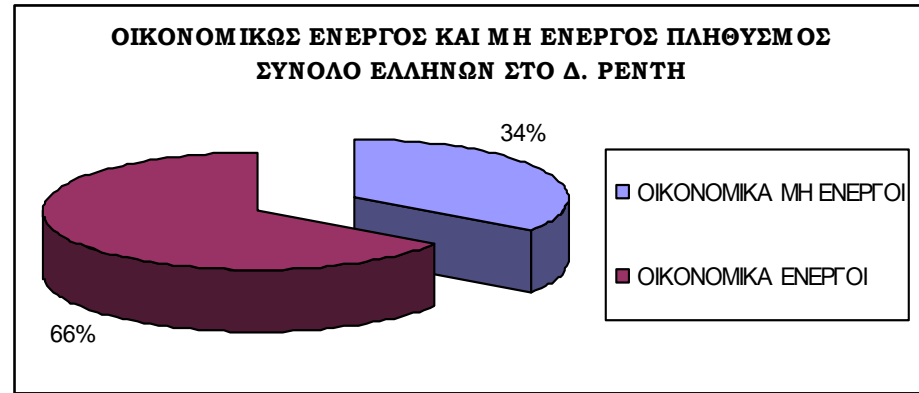
➤ ΟΑΕΔ

- Πρόγραμμα επιδότησης επιχειρήσεων για μετανάστες που έχουν εξασφαλίσει άδεια εργασίας.
- Δυνατότητα εγγραφής μεταναστών στους ανέργους και χορήγηση επιδομάτων ανεργίας κάτω από συγκεκριμένες προϋποθέσεις (βλ. αριθμ. ενσήμων).
- Ειδικό εποχιακό βοήθημα με δικαιούχους τους εργαζομένους που είναι ασφαλισμένοι στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και εργάζονται ως οικοδόμοι, λατόμοι, ασβεστοποιοί, καπνεργάτες, δασεργάτες κ.λπ. (προϋπόθεση η συμπλήρωση συγκεκριμένου αριθμού ημερών εργασίας).
- Κέντρα προώθησης απασχόλησης σε τοπικό επίπεδο.

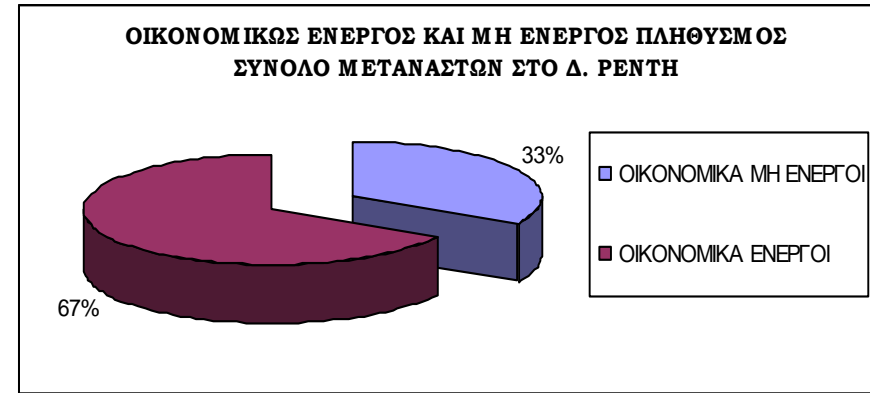
3) ΔΗΜΟΣ ΑΓ. Ι. ΡΕΝΤΗ

- Πρόταση για δημιουργία Κ.Ε.Α. (Κέντρων Εξυπηρέτησης Αλλοδαπών).
- Θέσπιση διαφορετικών στρατηγικών για τη προσέγγιση των μεταναστών δεύτερης γενιάς.
- Ερευνητικό πρόγραμμα «Τοπική Αυτοδιοίκηση και Μετανάστες», 2006.

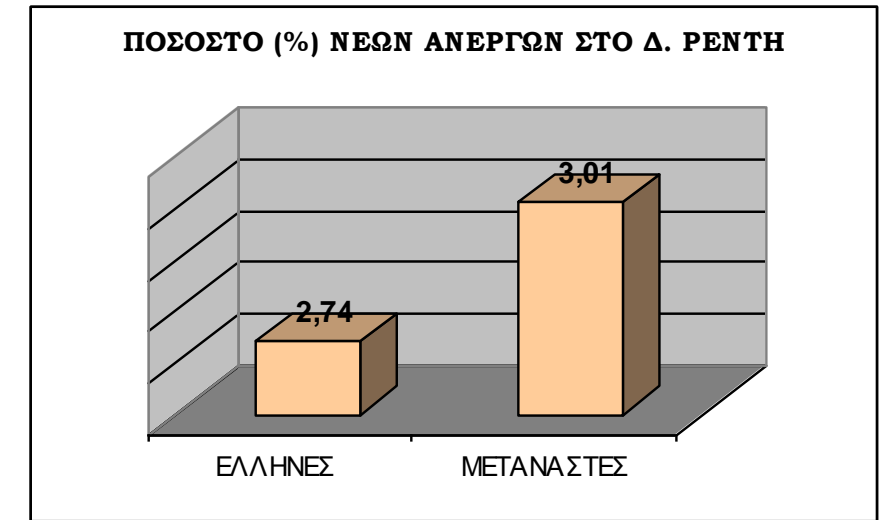
Μέτρα και πρωτοβουλίες του Δήμου για ένταξη των μεταναστών: i) Στήριξη πολυπολιτισμικών δράσεων και εκδηλώσεων, για παράδειγμα ενημερωτικών εκστρατειών ή διαπολιτισμικών εκδηλώσεων με στόχο τη διάδοση συγκεκριμένων και ακριβών πληροφοριών σχετικά με τους πολιτισμούς, τις θρησκείες και την οικονομική και κοινωνική προσφορά των μεταναστών. ii) Ενίσχυση του ρόλου του ιδιωτικού τομέα στη διαχείριση της πολυμορφίας, iii) Ενίσχυση της ικανότητας της κοινωνίας υποδοχής να προσαρμοστεί στην πολυμορφία λαμβάνοντας μέτρα ένταξης επικεντρωμένα στον πληθυσμό υποδοχής, iv) Εκπόνηση τοπικών προγραμμάτων εφαρμογής μιας αμφίδρομης προσέγγισης ανάμεσα στους μετανάστες και την κοινωνία υποδοχής.

Διάγραμμα 9: Κατανομή ενεργού και μη ενεργού οικονομικά πληθυσμού στο σύνολο των Ελλήνων που διαμένουν στον Αγ. Ι. Ρέντη. Πηγή: ΕΣΥΕ, 2001

Διάγραμμα 10: Κατανομή ενεργού και μη ενεργού οικονομικά πληθυσμού στο σύνολο των μεταναστών που διαμένουν στον Αγ. Ι. Ρέντη. Πηγή: ΕΣΥΕ, 2001

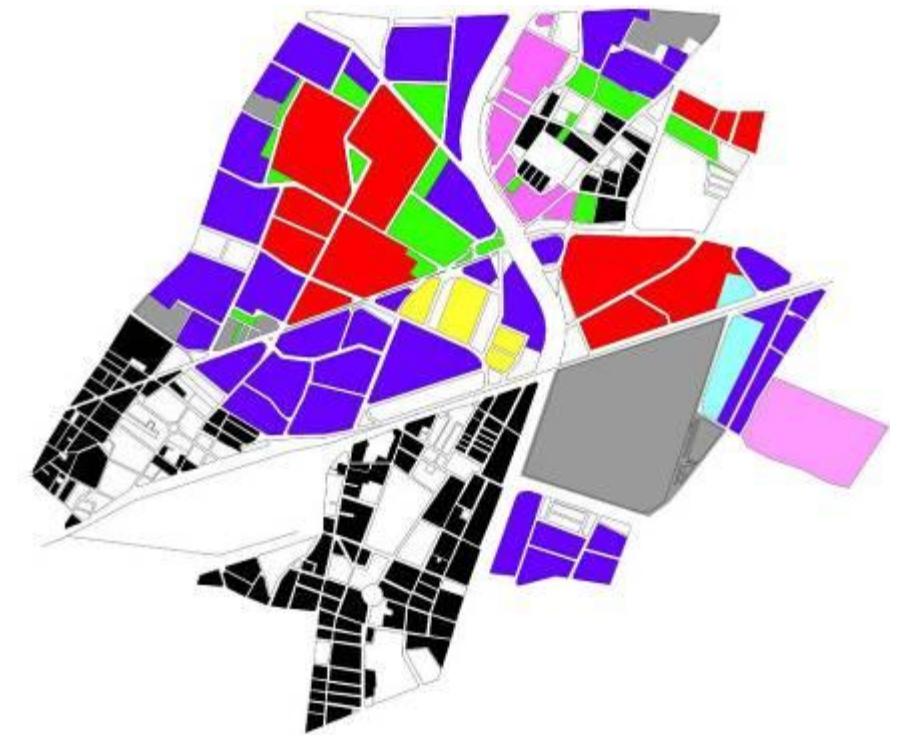

Διάγραμμα 11: Τα ποσοστά νέων ανέργων στο Δήμο Αγ. Ι. Ρέντη συγκριτικά μεταξύ Ελλήνων και μεταναστών. Πηγή: ΕΣΥΕ, 2001

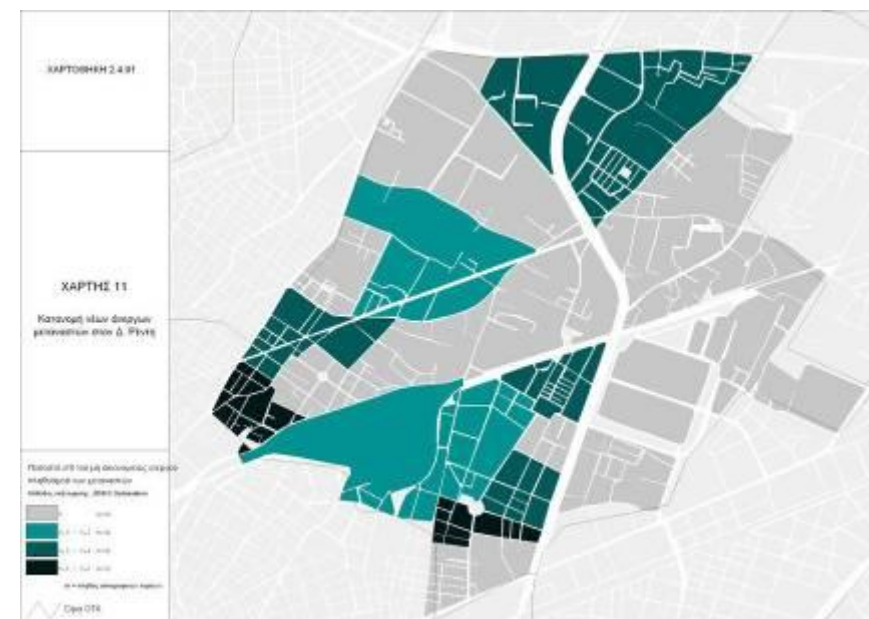
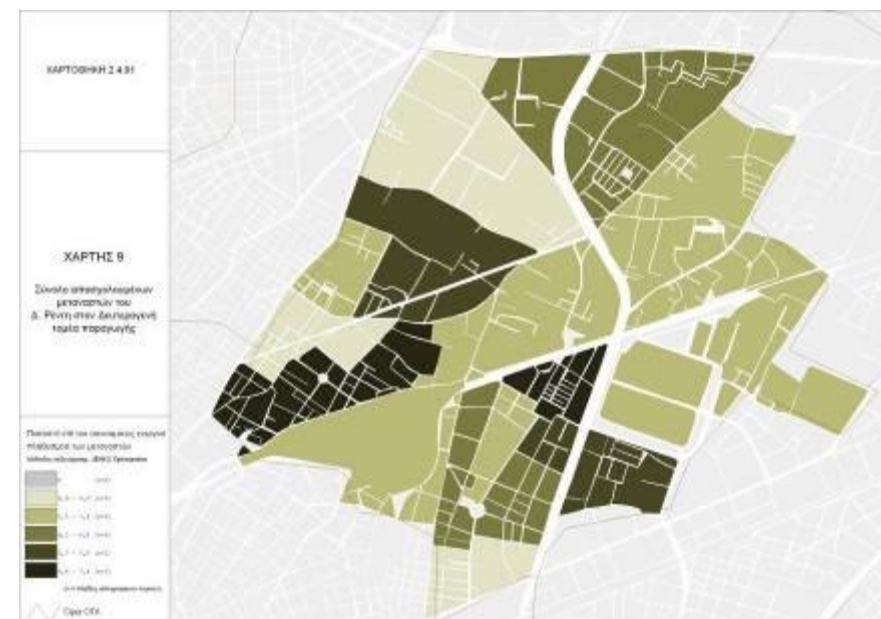
Με βάση τα παραπάνω διαγράμματα μπορούμε να κάνουμε τις ακόλουθες επισημάνσεις - παρατηρήσεις:

- α. Το συντριπτικό ποσοστό των μεταναστών που εργάζονται στο Δήμο Ρέντη είναι ανειδίκευτοι εργάτες, χειρώνακτες και μικροεπαγγελματίες, ενώ ένα επίσης σημαντικό κομμάτι των ανθρώπων αυτών απασχολούνται ως τεχνίτες σε συναφή τεχνικά επαγγέλματα. Λιγότεροι είναι εκείνοι που εργάζονται ως χειριστές σταθερών βιομηχανικών εγκαταστάσεων ή ως πωλητές. (Διάγραμμα 7)
- β. Περισσότερο από τα τρία τέταρτα των μεταναστών που εργάζονται στο Ρέντη απασχολούνται στο δευτερογενή τομέα, ενώ είναι ελάχιστοι αυτοί που απασχολούνται στον πρωτογενή, καθώς η περιοχή πλέον δεν προσφέρει τέτοιου είδους δυνατότητες. (Διάγραμμα 8)
- γ. Τα επίπεδα ανεργίας στην περιοχή κυμαίνονται περίπου στα ίδια επίπεδα τόσο για τους Έλληνες όσο και για τους μετανάστες, ενώ ίδια σχεδόν ποσοστά παρατηρούνται στην αναλογία οικονομικά ενεργού και μη ενεργού πληθυσμού συγκριτικά ανάμεσα σε Έλληνες και αλλοδαπούς που διαμένουν στην περιοχή μελέτης. (Διαγράμματα 9,10,11)

Τέλος, θεωρούμε σκόπιμο να παρουσιάσουμε σε χωρικό επίπεδο τα ευρήματα της έρευνας αυτής, μιας και καθ' όλη τη διάρκεια της εργασίας είχαμε ως γνώμονα την αλληλοσυσχέτιση χώρου και δραστηριοτήτων. Με τον τρόπο αυτόν εξετάζουμε το κατά πόσο ο χωρικός επιμερισμός βρίσκει τελικά αντιστοιχία και στον τομέα της απασχόλησης στο Δήμο Αγ. Ι. Ρέντη. Επιδίωξή μας είναι μέσα από τη χωρική απεικόνιση να επαληθευτούν τα ευρήματα της έρευνας.

Εικόνα 7: Οι χρήσεις γης στην περιοχή Αγ. Ι. Ρέντη, όπως προέκυψαν από επιτόπου καταγραφή το καλοκαίρι του 2011. Με μωβ χρώμα ξεχωρίζουν οι βιομηχανίες. Πηγή: Χ. Μαργιούκλας, Εργασία μαθήματος

Εικόνα 8: (αριστερά) Χωρική κατανομή μεταναστών απασχολούμενων στο δευτερογενή τομέα στον Δήμο Αγ. Ι. Ρέντη (δεξιά) Χωρική κατανομή νέων ανέργων μεταναστών που διαμένουν στον Δήμο Αγ. Ι. Ρέντη. Πηγή: ΕΣΥΕ, Απογραφή πληθυσμού για το έτος 2001, Επεξεργασία: Ομάδα εργασίας

2.3 Συμπεράσματα

Συνοψίζοντας όλα τα παραπάνω θα λέγαμε ότι η οικονομική δραστηριότητα των μεταναστών αποτελεί το πρώτο και βασικότερο ίσως βήμα για την κοινωνική τους ένταξη. Το πρώτο μέλημά τους μετά την εγκατάστασή τους στην περιοχή είναι να οργανώσουν την τοπική οικονομία έτσι ώστε να επιτύχουν ένα βαθμό δικτύωσης. Αυτό συμβαίνει και μέσω των μικρών επιχειρήσεων που αρχικά εξυπηρετούν τις συγκεκριμένες ομάδες ανθρώπων, όμως στη συνέχεια η «εμβέλεια» τους εξαπλώνεται πέρα από τα όρια της γειτονιάς και έρχεται να συνδεθεί με το ευρύτερο δίκτυο δραστηριοτήτων της πόλης. Με τον τρόπο αυτόν αναπτύσσονται πιο στέρεοι δεσμοί και επιτυγχάνεται σε μεγαλύτερο βαθμό η κοινωνική ενσωμάτωση και ένταξη των μεταναστών, που με τη σειρά της θα επιφέρει νέους μετασχηματισμούς στην κοινωνική σφαίρα και νέες ισορροπίες στο σύνολο.

Οι παράγοντες εκείνοι που επηρεάζουν και καθορίζουν τελικά τον τύπο απασχόλησης των μεταναστών είναι συνοπτικά η διαδικασία νομιμοποίησης με τις χρονοβόρες ενέργειες που αυτή απαιτεί, η επιλογή του τόπου διαμονής, οι κοινωνικές σχέσεις όπως αυτές αναπτύσσονται μέσα στις κοινότητες υποδοχής (συντά προϋπάρχουν δεσμοί συγγένειας ή φιλίας μεταξύ παλιότερων και νεότερων μελών των μεταναστευτικών κοινοτήτων) και τέλος οι σχέσεις που αναπτύσσονται με την ελληνική κοινότητα. Όσον αφορά στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο θα πρέπει να τονιστεί ότι είναι αυτό που έρχεται να καθορίσει σε μεγάλο βαθμό τα δικαιώματα και τις δυνατότητες εξέλιξης των δραστηριοτήτων των μεταναστών, αλλά και τον τρόπο που αυτά προβάλλονται στη συνέχεια στο χώρο.

Μέσα από μια γενική θεώρηση θα λέγαμε ότι οι μετανάστες στην περιοχή του Ρέντη, έχοντας κατά πλειοψηφία επιλέξει τον τόπο διαμονής σε άμεση αλληλεξάρτηση με το είδος απασχόλησης και τη δυνατότητα εύρεσης εργασίας, έχουν ενσωματωθεί με επιτυχία στον ντόπιο πληθυσμό και εργάζονται επί ίσοις όροις σε σχέση με τους Έλληνες. Αντιμετωπίζουν τα ίδια καθημερινά προβλήματα της ανεργίας και της αβεβαιότητας για το μέλλον με τη διαφορά ότι ο νόμος σε κάποια σημεία δυσκολεύει την καθημερινότητά τους και την ανάληψη επιχειρηματικών πρωτοβουλιών. Πάντως μέσα από τις επιχειρήσεις τους αναπτύσσουν καθημερινά επαφή και δεσμούς με ντόπιους και ομοεθνείς, βγάζουν τα έξοδά τους ώστε να συντηρούνται και αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της τοπικής κοινωνίας.

Εικόνα 10: Μαγαζιά με ιδιοκτήτες Πακιστανούς. Από αριστερά μανάβικο, μεταφορά χρημάτων, τηλεπικοινωνίες. Όλα επί της οδού Καμπάνη, πολύ κοντά στην πλατεία Αγ.Ι.Ρέντη
Πηγή: Προσωπικό αρχείο, 2011

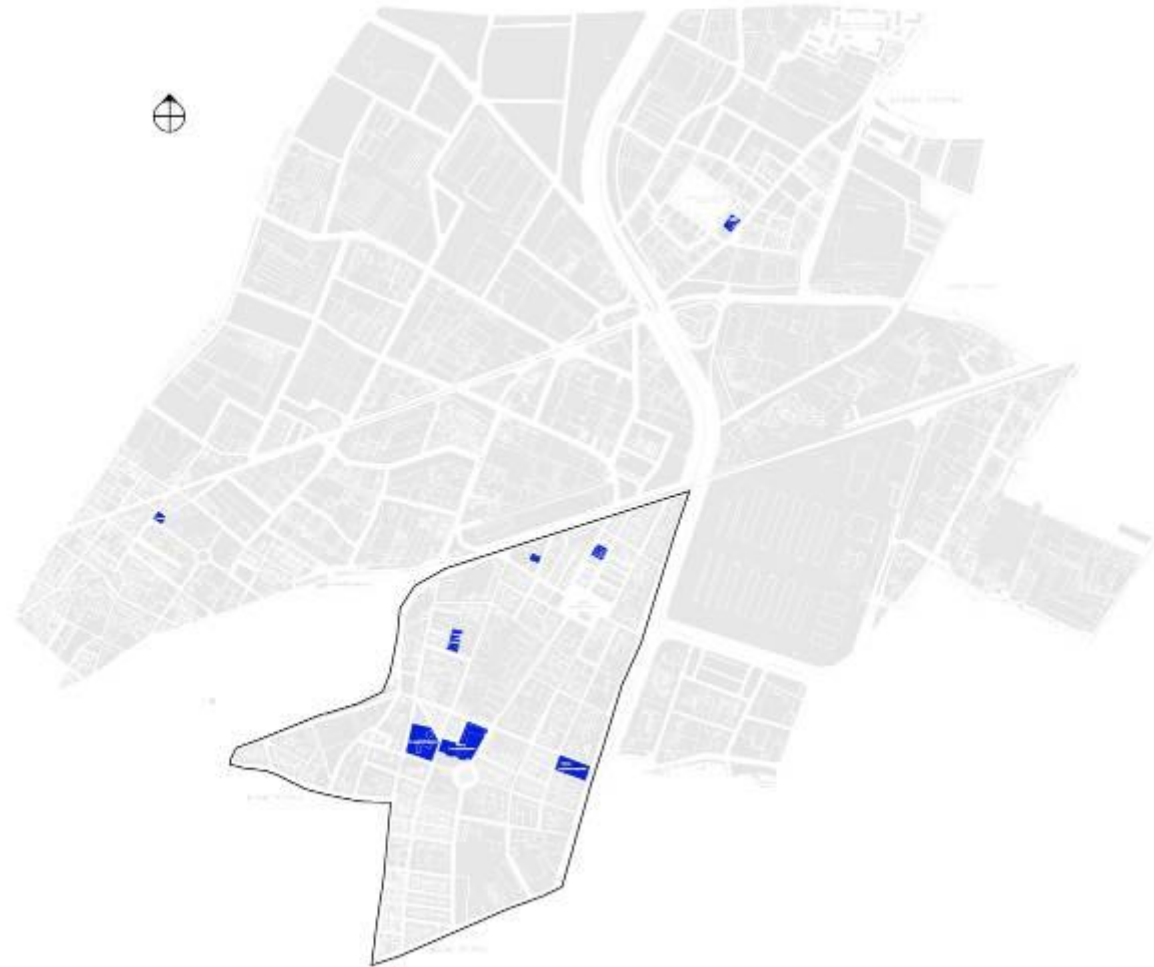

Εικόνα 9: «Γκουρμάν», ρώσικο μαγαζάκι με ψιλικά επί της οδού Φλέμινγκ
Πηγή: Προσωπικό αρχείο, 2011

Εικόνα 11: Πακιστανικό κουρείο επί της οδού Κύπρου, στο μέτωπο της κεντρικής πλατείας του Ρέντη
Πηγή: Προσωπικό αρχείο, 2011

3. Εκπαίδευση

Εικόνα 12: χωρική κατανομή των σχολικών μονάδων
Επεξεργασία: Ομάδα εργασίας

Η εκπαίδευση αποτελεί κοινωνικό αγαθό και είναι στοιχείο ευημερίας για μια κοινωνία. Με βάση τα παραπάνω η διερεύνηση μας πάνω στον τομέα αυτόν μοιάζει να είναι απαραίτητη για να αποτυπώσει την εικόνα της περιοχής και τις μελλοντικές τάσεις που αναπτύσσονται στον ασφαλή μικρόκοσμο του σχολείου. Η μελέτη αυτή έγινε έχοντας πάντα στο μυαλό μας όλα τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η Παιδεία στις μέρες μας και προσπαθώντας να διαχωρίσουμε τα προβλήματα και τις ελλείψεις αυτές, ώστε τα συμπεράσματα μας να είναι αντικειμενικά και εστιασμένα στο ζήτημα της μετανάστευσης.

Η έρευνα έλαβε χώρα την άνοιξη του 2011 και τα στοιχεία που συγκεντρώσαμε από τα σχολεία της περιοχής που εξετάζουμε αφορούν το σχολικό έτος 2010-2011. Παρακάτω παρουσιάζονται αρχικά τα δημόσια σχολεία της περιοχής ξεκινώντας από την μικρότερη εκπαιδευτική βαθμίδα της υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Έπειτα, μελετάμε τα ιδιωτικά εκπαιδευτήρια, ξένων γλωσσών και μέσης εκπαίδευσης, καθώς έχουν και αυτά σημαντικό ρόλο στην διαμόρφωση της Ελληνικής Παιδείας.

Στη συνέχεια θέλοντας να καταγράψουμε το μορφωτικό επίπεδο των ενηλίκων, μελετάμε τα στοιχεία της Ελ. Στατ. του 2001 για το σύνολο του πληθυσμού, τις εθελοντικές προσπάθειες για την κάλυψη των γλωσσικών αναγκών των μεταναστών και τα στοιχεία από τις προσωπικές συνεντεύξεις.

➤ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΈΝΩΣΗ

Τα νέα ιστορικά δεδομένα που επέφεραν η παγκοσμιοποίηση και το φαινόμενο της μαζικής μετανάστευσης άλλαξαν με ριζικό τρόπο τον κοινωνικό μας χάρτη, με αποτέλεσμα η ετερότητα να καθίσταται μία από τις σημαντικότερες προκλήσεις της εποχής μας. Η **παιδαγωγική** και το **εκπαιδευτικό σύστημα** ανήκουν στους βασικούς αποδέκτες αυτής της πρόκλησης.

• ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΠΟΛΥΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΤΗΤΑΣ

Η εκπαίδευση μπορεί να συμβάλλει στην υπέρβαση των εντάσεων / κρίσεων που δημιουργεί η πολυπολιτισμικότητα, καθώς και στην ανάδειξη των δυνατοτήτων για την εξέλιξη της κοινωνικής ζωής που αυτή εμπεριέχει.

ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΟΥ ΜΑΑΣΤΡΙΧΤ

Άρθρα 151.1, 151.4: η πολυπολιτισμική πολιτική λαμβάνει νομική βάση και προωθείται η πολιτιστική πολυμορφία

• ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΤΗΣ Ε.Ε. ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΛΥΓΛΩΣΣΙΑ

Πρόγραμμα Lingua (1989) – πρώτο ολοκληρωμένο πρόγραμμα προώθησης της διδασκαλίας και της εκμάθησης γλωσσών

Ευρωπαϊκό Έτος Γλωσσών (2001) - ανάγκη βελτίωσης των γλωσσικών γνώσεων των ευρωπαίων πολιτών

Νέο Στρατηγικό Πλαίσιο για την πολυγλωσσία (2006) – έμφαση στη διδασκαλία περιφερειακών και μειονοτικών γλωσσών, υποστήριξη σε μετανάστες για τη διδασκαλία της μητρικής τους γλώσσας στη χώρα υποδοχής.

• ΠΡΑΣΙΝΗ ΒΙΒΛΟΣ της 3^{ης} Ιουλίου 2008 -

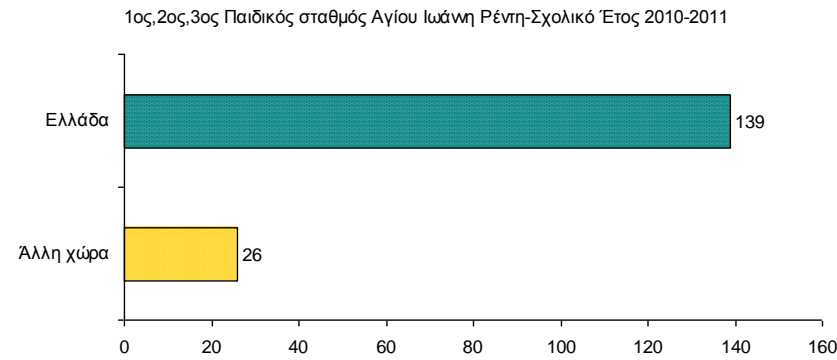
Μετανάστευση και κινητικότητα: προκλήσεις και ευκαιρίες για τα εκπαιδευτικά συστήματα της Ε.Ε.

Εκπαιδευτική πολιτική για τα παιδιά από οικογένειες μεταναστών

Η Ε.Ε. έχει υιοθετήσει μέτρα που επηρεάζουν τις πολιτικές των κρατών μελών για την εκπαίδευση των μεταναστών, μέσα από:

- το κοινό πρόγραμμα για την ένταξη·
- το πρόγραμμα για τη δια βίου μάθηση·
- το πρόγραμμα Νεολαία εν δράσει·
- το ευρωπαϊκό έτος ίσων ευκαιριών για όλους (2007)
- το ευρωπαϊκό έτος διαπολιτισμικού διαλόγου (2008)

3.1 Παιδικοί σταθμοί

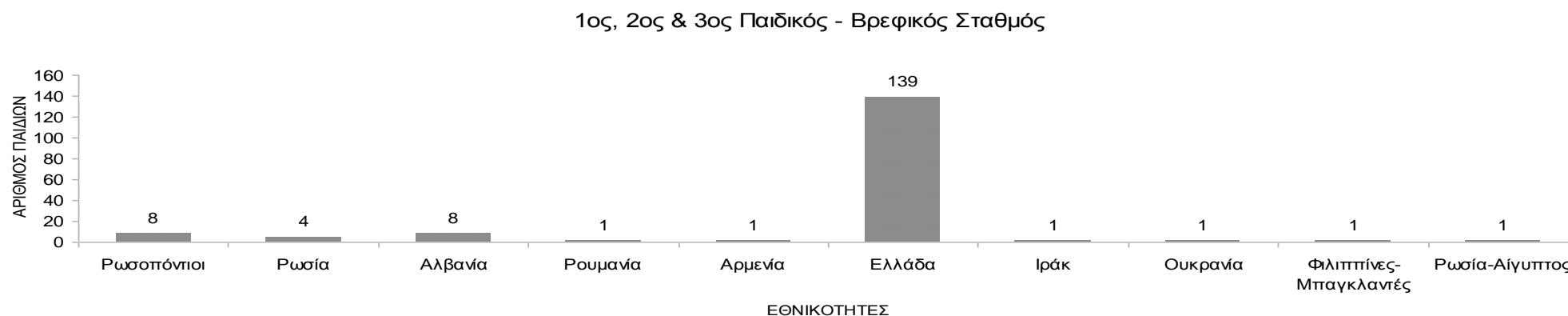
Διάγραμμα 12: Ποσοστό ντόπιων και αλλοδαπών μαθητών 2010-2011
Επεξεργασία: Ομάδα εργασίας

Ο τρόπος επιλογής και ο περιορισμένος αριθμός των μαθητών στον παιδικό σταθμό διαφοροποίησε κατ' εξαίρεση την μελέτη στην περίπτωση παιδικών σταθμών. Συνεπώς, δεν εστίασαμε στην περιοχή μελέτης αλλά στο σύνολο των δημόσιων παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών του Δήμου Ρέντη. Η επιλογή των παιδιών δε γίνεται πλέον στους Παιδικούς Σταθμούς, αλλά από την Εταιρία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (ΕΤΑΑ) και η επιλογή δεν συμβαδίζει πάντα με τον τόπο κατοικίας του παιδιού, πολλές φορές το παιδί πηγαίνει στον Παιδικό σταθμό που βρίσκεται πιο κοντά στην εργασία των γονιών του ή όπου υπάρχει κενή θέση. Ο παιδικός σταθμός αποτελεί ένα στοιχείο για να εξετάσουμε την πρόσβαση των μεταναστών στα κοινωνικά αγαθά(εργαζόμενοι γονείς, χαμηλό οικονομικά ασθενέστεροι). Από την πολυμορφία των χωρών καταγωγής των παιδιών αντιλαμβανόμαστε πως δεν υπάρχει ιδιαίτερη μεταχείριση στη επιλογή εις βάρος των μεταναστών ή των ντόπιων.

Τα παρακάτω στοιχεία των παιδικών σταθμών προέρχονται από τις δασκάλους που γνωρίζουν τα παιδιά και προσωπικά διαφορετικά θα ήταν πολύ δύσκολο να δούμε ποιά προέρχονται από άλλες χώρες μιας και δε καταγράφεται στα επίσημα στοιχεία των σχολείων (και πιθανά λόγω ελληνικής Ιθαγένειας).

Κατά κύριο λόγο δεν υπάρχουν ρατσιστικές εκδηλώσεις μεταξύ των παιδιών, οι δάσκαλοι δεν αφήνουν περιθώρια να αναπτυχθούν ρατσιστικές συμπεριφορές, όλα τα παιδιά είναι ίσα και λειτουργούν ως ομάδα, μέσα από την εκπαίδευση όπως μας είπαν προσπαθούν να περάσουν από το «εγώ» στο «εμείς». Αλλά ούτε μεταξύ των γονέων υπάρχουν τέτοιου είδους συγκρούσεις, παρά μόνο οι γονείς που τα παιδιά τους δεν έχουν επιλεγεί να φοιτήσουν στον παιδικό σταθμό είναι δυσαρεστημένοι και λένε ότι οι αλλοδαποί τους παίρνουν τις θέσεις, πράγμα που σύμφωνα με τα στοιχεία δε έχει βάση.

Σύμφωνα με τις παιδαγωγούς οι γονείς είναι συνήθως συνεργάσιμοι, πρόθυμοι και ικανοποιημένοι από τον παιδικό σταθμό, χωρίς να λείπουν κάποια μικροπροβλήματα καθημερινότητας όπως αναφέρουν. «Στην αρχή κάποιοι γονείς είναι καχύποπτοι, πρέπει να χτιστεί μια σχέση εμπιστοσύνης μεταξύ γονιών και δασκάλων, όταν αυτό γίνει οι γονείς είναι δίπλα στο παιδί και δίπλα στο δάσκαλο. Για παράδειγμα, οι περισσότεροι γονείς είναι άνεργοι και με χαμηλά εισοδήματα, όμως ποτέ δεν έχουν αρνηθεί να πάρουν ότι τους ζητούν οι δάσκαλοι για τα παιδιά τους, φέτος έγιναν 11 παραστάσεις και συμμετείχαν όλοι χωρίς πρόβλημα».

Διάγραμμα 13: αριθμός μαθητών ανά εθνικότητα στο 1^ο-2^ο-3^ο Παιδικός και Βρεφικός Σταθμός, Σχολικό έτος 2010-2011
Πηγή: στοιχεία από τα αρχεία των σχολείων (Επεξεργασία: Ομάδα εργασίας)

➤ ΕΛΛΑΔΑ

- ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ Ν. 2413/1996 Δημιουργία διαπολιτισμικών σχολείων (δημόσιων ή ιδιωτικών) για την εκπαίδευση ατόμων με ιδιαίτερες εκπαιδευτικές, κοινωνικές, πολιτιστικές ή μορφωτικές ανάγκες.

Περίοδος 1997-2000 και 2001-2004

1) Επιχειρησιακά Προγράμματα Εκπαίδευσης και Αρχικής Κατάρτισης (ΕΠΕΑΚ)

Εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας και βελτίωση των επιδόσεων των Τσιγγανοπαίδων, των Αλλοδαπών και Παλιννοστούτων Μαθητών και των Μουσουλμανοπαίδων.

2) ΕΠΕΑΚ II

"Εκπαίδευση Παλιννοστούτων και Αλλοδαπών Μαθητών" (2003), με στόχο τη βελτίωση των συνθηκών ένταξης στο εκπαιδευτικό σύστημα μαθητών από πληθυσμιακές ομάδες που απειλούνται από εκπαιδευτική ανισότητα και περιθωριοποίηση.

"Εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας ως δεύτερης σε εργαζόμενους Μετανάστες" (2007) απευθύνεται σε εργαζόμενους μετανάστες ανεξαρτήτως εθνικότητας, σε συζύγους Ελλήνων/ίδων πολιτών, καθώς και σε υπηκόους τρίτων χωρών που επιθυμούν να αποκτήσουν την ιδιότητα του επί μακρόν διαμένοντος στην Ελλάδα, για την οποία απαραίτητη προϋπόθεση είναι και η πιστοποιημένη επάρκεια γνώσης της ελληνικής γλώσσας και στοιχείων ελληνικής ιστορίας και πολιτισμού.

- ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΔΙΑΡΚΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΕΣΠΑ 2007-2013, Ε.Π. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση, «Εκπαίδευση των μεταναστών στην ελληνική γλώσσα, την ελληνική ιστορία και τον ελληνικό πολιτισμό»

ΟΑΕΔ - Μέτρα για Ειδικές Κοινωνικές Ομάδες

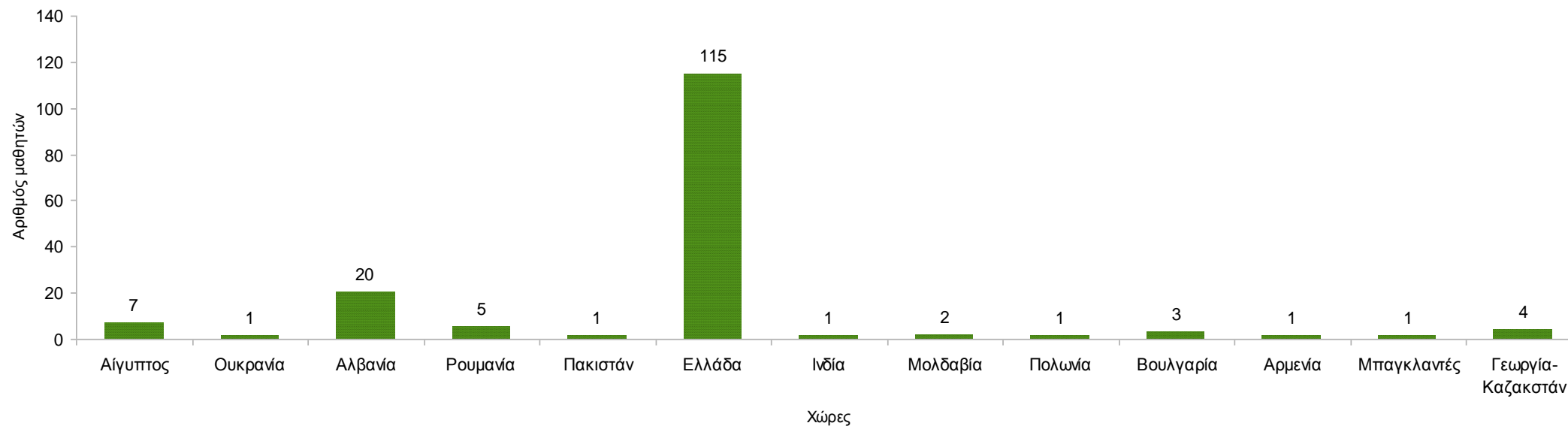
Ο ΟΑΕΔ στα πλαίσια των καθοριστικών παρεμβάσεων που ασκεί στους τομείς του Επαγγελματικού Προσανατολισμού, Κατάρτισης - Εκπαίδευσης, και απασχόλησης του Εργατικού Δυναμικού της χώρας, παρεμβαίνει δυναμικά με το σχεδιασμό και την εφαρμογή ενός εθνικού σχεδίου ενίσχυσης και ενσωμάτωσης των πληθυσμιακών ομάδων οι οποίες πλήττονται ή κινδυνεύουν από κοινωνικό αποκλεισμό.

3.2 Νηπιαγωγεία

Το Νηπιαγωγείο είναι το πρώτο σχολείο υποχρεωτικής εκπαίδευσης, ο ρόλος του είναι ιδιαίτερα σημαντικός καθώς σε αυτό έρχονται σε επαφή και αναπτύσσουν σχέσεις για πρώτη φορά τα παιδιά αλλά και οι γονείς των διάφορων εθνικοτήτων. Όπως φαίνεται από το διάγραμμα ενδιαφέρον παρουσιάζει η ποικιλία των χωρών καταγωγής αλλά και τα ποσοστά τους, με την Αλβανία και την Αίγυπτο να έχουν τα μεγαλύτερα ποσοστά σε μαθητές μετά την Ελλάδα.

Οι νηπιαγωγοί μας διαβεβαίωσαν πως δεν υφίστανται ρατσιστικές συμπεριφορές ή μη αποδοχή μεταξύ των παιδιών μιας και είναι πολύ μικρά για κάτι τέτοιο αλλά ούτε και περιστατικά υποκινούμενα από τους γονείς. Λόγο των αναγκών του μαθητικού συνόλου μας ενημέρωσαν πως ακολουθούν μια διαπολιτισμική εκπαίδευση. Πρόκειται για μια καινοτόμα δράση, που ως στόχο έχει την ενίσχυση δεσμών φιλίας μεταξύ των διάφορων εθνικοτήτων και την αποφυγή ρατσιστικών φαινομένων έτσι λαμβάνουν χώρα διάφορες δράσεις και γιορτές για να γνωρίσει ο ένας την κουλτούρα του άλλου. Κατά τη διάρκεια της επίσκεψης στο 5^ο νηπιαγωγείο υπήρχε μια ανακοίνωση για μια τέτοια γιορτή όπου ο καθένας θα ερχόταν στη γιορτή με την σπεσιαλιτέ από την τοπική κουζίνα της χώρας του.

Διάγραμμα 14: αριθμός μαθητών ανά εθνικότητα στο 1ο-4^ο-5^ο Νηπιαγωγείο, Σχολικό έτος 2010-2011
Πηγή: στοιχεία από τα αρχεία των σχολείων (Επεξεργασία: Ομάδα εργασίας)

➤ ΔΗΜΟΣ ΑΓ. Ι. ΡΕΝΤΗ

- Κέντρο Πληροφόρησης Νέων της Δημοτικής Ενότητας Νίκαιας
Μαθήματα Ελληνικής Γλώσσας, Ιστορίας και Πολιτισμού σε μετανάστες

Το πρόγραμμα «ΟΔΥΣΣΕΑΣ» απευθύνεται σε πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και σε μετανάστες ανεξαρτήτως καταγωγής, οι οποίοι διαμένουν νόμιμα στη χώρα μας και είναι άνω των 16 ετών. Τα μαθήματα συνδιοργανώνει ο Δήμος Νίκαιας – Αγ. Ι. Ρέντη και το Κέντρο Εκπαίδευσης Ενηλίκων Πειραιά της Γενικής Γραμματείας Διά Βίου Μάθησης του ΥΠ.Ε.Π.Θ. Το Πρόγραμμα αφορά στην οργάνωση και λειτουργία εκπαιδευτικού προγράμματος για την εκμάθηση της Ελληνικής Γλώσσας ως Δεύτερης, στοιχείων της ελληνικής ιστορίας και του ελληνικού πολιτισμού, ώστε όλοι οι εκπαιδευόμενοι να αποκτήσουν τις γλωσσικές δεξιότητες και τις πρακτικές κοινωνικές και διαπολιτισμικές ικανότητες που απαιτούνται για την επίτευξη γλωσσικής και πολιτισμικής κατανόησης, απαραίτητων στοιχείων για την ενεργό κοινωνική ένταξη των ίδιων και των οικογενειών τους.

- Ερευνητικό Πρόγραμμα «Τοπική Αυτοδιοίκηση και Μετανάστες»

Πρόγραμμα Ευαισθητοποίησης Μαθητών σε Ζητήματα Καταπολέμησης Ξενοφοβίας, Ρατσισμού και Μισαλλοδοξίας

Η κύρια δράση του προγράμματος είναι εκπαιδευτικές παρεμβάσεις και παρουσίαση επικοινωνιακού υλικού σε Ομάδες Στόχου, παιδιά προσχολικής ηλικίας 4-5 ετών (σε δημοτικούς παιδικούς σταθμούς) και μαθητές 11-14 ετών (Πέμπτη, Έκτη Τάξη Δημοτικού & Πρώτη, Δεύτερα Τάξη Γυμνασίου). Το πεδίο υλοποίησης του προγράμματος είναι δημοτικοί παιδικοί σταθμοί, δημοτικά σχολεία και γυμνάσια των (ενδεικτικά) Δήμων Αθηναίων, Αγ. Ιωάννη Ρέντη, Ν. Σμύρνης, Καλαμαριάς, όπου θα διανέμεται και θα παρουσιάζεται επικοινωνιακό υλικό για τους μαθητές, τους γονείς τους και τους εκπαιδευτικούς.

3.3 Δημοτικά Σχολεία

Εικόνα 13: χωρικής κατανομής και επικράτειας των Δημοτικών σχολείων
Πηγή: αρχεία σχολείου, Επεξεργασία: Ομάδα εργασίας

Καμιά φορά οι μαθητές λένε για παράδειγμα, «κυρία με είπε Αλβανό» και η απάντηση που παίρνουν είναι «καλά περ τον και εσύ Έλληνα» μη θέλοντας να δώσουν έκταση στο γεγονός και να του προσδώσουν στοιχεία ρατσισμού.

Εικόνα 14: Φωτογραφία από το blog του 5ου Δημοτικού σχολείου

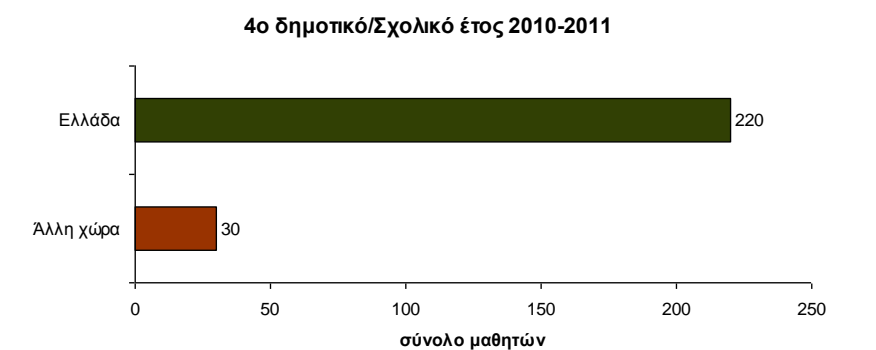
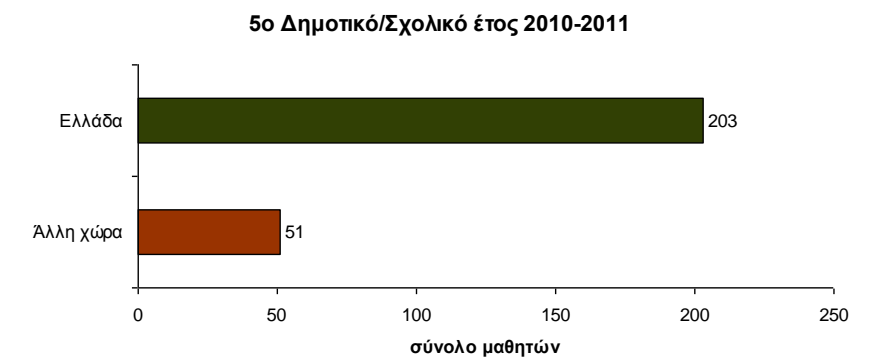
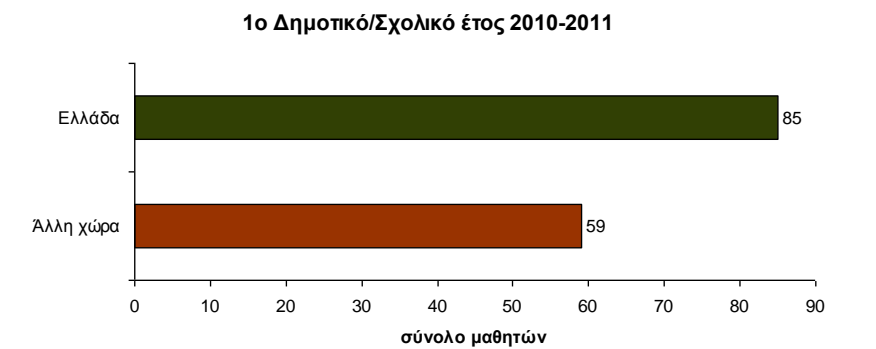
Τα στοιχεία που πήραμε από τα δημοτικά σχολεία μας δείχνουν δεν υπάρχουν συγκρούσεις ή ρατσιστικά περιστατικά μεταξύ των μαθητών. Τα παιδιά κάνουν όλα μαζί παρέα και οι δάσκαλοι δεν αφήνουν περιθώρια για την ανάπτυξη τέτοιων φαινομένων. Ούτε παρατηρείται το φαινόμενο της δημιουργίας «κλίκας» ανάμεσά τους. Όπως μας είπε η διευθύντρια του 1ου Δημοτικού σχολείου (όπως φαίνεται από το διάγραμμα έχει και το μεγαλύτερο ποσοστό μαθητών καταγόμενων από άλλη χώρα, πολλοί από τους μαθητές κατοικούν στα προσφυγικά και η πρώτη τους επαφή με την περιοχή του Ρέντη.) παλιότερα υπήρξαν κάποια περιστατικά που προέρχονταν κυρίως από τις οικογένειες των μαθητών, αλλά σήμερα έχουν εκλείψει. Χαρακτηριστικό είναι ότι οι περισσότεροι μαθητές είναι γεννημένοι στην Ελλάδα (Το κύμα των αλλοδαπών εμφανίζεται στο Ρέντη κυρίως μετά το 1995 με βάση τις μαρτυρίες της διευθύντριας). Πολλά από τα παιδιά έχουν ελληνική Ιθαγένεια και δεν προσμετρούνται στους μαθητές που ήρθαν από άλλες χώρες, το 1/3 του συνόλου των μαθητών είναι παλιννοστούντες. Αν υπολογίσουμε όσους έχουν ελληνική Ιθαγένεια, τότε ο αριθμός των παιδιών από άλλη χώρα κυμαίνεται να είναι μεγαλύτερος.

Το κύριο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν είναι λόγω γλώσσας. Οι επιδόσεις των μαθητών είναι αρκετά καλές. Η δυσκολία όμως στη γλώσσα κάνει τους μαθητές αυτούς να ξεχωρίζουν πιο εύκολα σε μαθήματα όπως τα μαθηματικά. Σε κάποια από τα σχολεία λειτουργεί ο θεσμός των τάξεων υποδοχής που αφορά κυρίως τη γλώσσα. Η εγκύκλιος προβλέπει κάποια φροντιστηριακά μαθήματα που γίνονται σε ένα δίωρο πέραν του προβλεπόμενου από το πρόγραμμα χρόνου μαθημάτων και αφορούν στη γλώσσα, αλλά και την ιστορία της Ελλάδος. Στα σχολεία λειτουργεί τμήμα ένταξης/ διάγνωσης για όποιο παιδί έχει μαθησιακά πρόβλημα, δυσλεκτικά παιδιά κλπ. Οι δάσκαλοι κάνουν χρήση του τμήματος αυτού και για τα παιδιά από άλλη χώρα προσαρμόζοντας το στις ανάγκες του.

Εικόνα 15: Από την γιορτή 1ου Δημοτικού με σημαίες από όλες τις χώρες και το σύνθημα στο πανό "Γιατί μαζί μπορούμε περισσότερα!"

Πηγή: Προσωπικό αρχείο, 2011

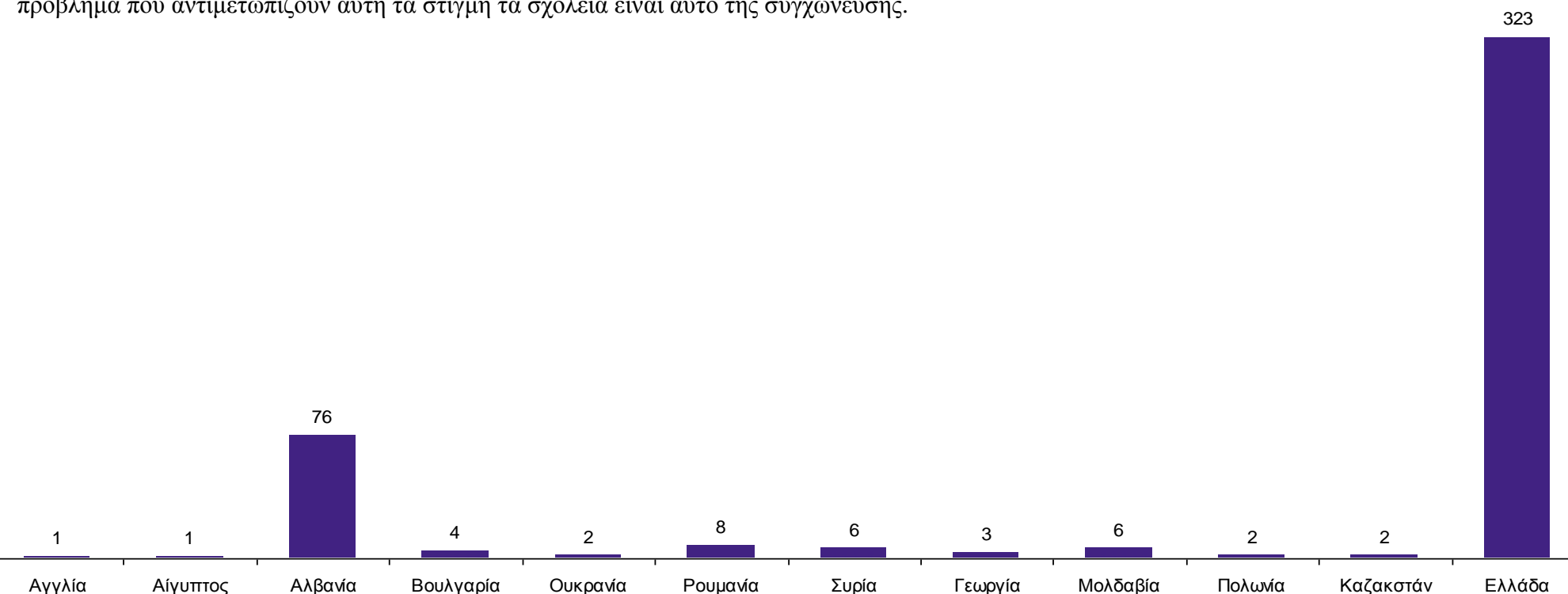

3.4 Γυμνάσια

Στα γυμνάσια της περιοχής αριθμός των μαθητών που προέρχονται από άλλες χώρες είναι σταθερά μεγάλος τα τελευταία χρόνια. Παρατηρείται ομαδοποίηση των παιδιών ανά εθνικότητα και όπως μας λένε οι καθηγητές τους αυτό γίνεται γιατί έτσι νιώθουν περισσότερο αποδεκτά. Υπάρχουν προβλήματα κυρίως μεταξύ των αλλοδαπών μαθητών, όχι όμως ακραία. Χωρίς να λείπουν όμως και τα ραντεβού εκτός σχολείου κυρίως μεταξύ Αιγυπτίων και Αλβανών για να λογομαχήσουν, όπως μας πληροφόρησαν οι καθηγητές του 2^{ου} Γυμνασίου. Η διαφοροποίηση αυτή στις σχέσεις μεταξύ των μαθητών σε σχέση με τις προηγούμενες βαθμίδες που οφείλεται σε σημαντικό βαθμό στις μεγαλύτερες πλέον ηλικίες των παιδιών.

Όσον αφορά την επίδοση των μαθητών, επίπεδο τους είναι συνολικά πολύ χαμηλό με εξαιρέσεις καλών μαθητών με 2/10, το ίδιο ισχύει και για τους Έλληνες μαθητές. Οι αλλοδαποί μαθητές δεν έχουν πρόβλημα με τη γλώσσα αφού οι περισσότεροι είναι 2^{ης} γενιάς, , όμως συνήθως δεν έχουν βοήθεια και υποστήριξη από το σπίτι. Στα σχολεία λειτουργεί τμήμα ένταξης με καθηγητές ειδικής Αγωγής για όλα τα μαθήματα. Το πρόβλημα που αντιμετωπίζουν αυτή τη στιγμή τα σχολεία είναι αυτό της συγχώνευσης.

Εικόνα 16: Φωτογραφία από την Ιστοσελίδα του 2ου Γυμνασίου Αγ. Ι. Ρέντη

Διάγραμμα 15: αριθμός μαθητών ανά εθνικότητα στο 1ο-2^ο Γυμνάσιο, Σχολικό έτος 2010-2011, Επεξεργασία: Ομάδα εργασίας

3.5 Φροντιστήρια ξένων γλωσσών και μέσης εκπαίδευσης

Ένα από τα κυριότερα χαρακτηριστικά της σύγχρονης εφαρμοσμένης Ελληνικής Δημόσιας εκπαίδευσης είναι αδιαμφισβήτητα η αναγκαιότητα της ύπαρξης ιδιωτικών φροντιστηρίων είτε εκμάθησης ξένων γλωσσών, είτε ενισχυτικού ρόλου φροντιστήρια μέσης εκπαίδευσης. Εξαιτίας του οικονομικού παράγοντα που χαρακτηρίζει την ιδιωτικού χαρακτήρα εκπαίδευση είναι απαραίτητη η συλλογή, αξιολόγηση και προσθήκη των στοιχείων προκειμένου να έχουμε μια ολοκληρωμένη εικόνα στον τομέα της εκπαίδευσης.

Φροντιστήρια Ξένων Γλωσσών

Με βάση τα στοιχεία από τα φροντιστήρια εκμάθησης ξένων γλωσσών της περιοχής, προκύπτει πως στα περισσότερα εκπαιδευτήρια το ποσοστό των αλλοδαπών μαθητών για το έτος 2011-2010 ανέρχεται στο 30%, αρκετά ικανοποιητικό, ενώ πρώτη σε προτίμηση γλώσσα είναι η Αγγλική. Το ποσοστό αυτό μειώνεται αισθητά (10%) για την παρακολούθηση δεύτερης γλώσσας (Γαλλικά-Γερμανικά) και εκτιμάται ότι αυτό συμβαίνει λόγω οικονομικής αδυναμίας κάτι που όμως ισχύει για το σύνολο των μαθητών (αλλοδαπών και ντόπιων). Δεν παρατηρούνται διαφοροποιήσεις επιδόσεις των μαθητών, είναι οι ίδιες ανεξάρτητα από εθνικότητα.

Οι κύριες εθνικότητες πέραν των Ελλήνων που επιλέγουν να παρακολουθήσουν μαθήματα ξένων γλωσσών είναι οι εξής: **Αλβανοί, Ρώσοι, Ρωσοπόντιοι, Ρουμάνοι, Ινδοί, Λιβανέζοι**, ενώ μας επισήμαναν την πλήρη έλλειψη **Πακιστανών** μαθητών. Οι λόγοι της παραπάνω απουσίας πρέπει να αναζητηθούν αρχικά στον μειωμένο αριθμό των παιδιών που προέρχονται από το Πακιστάν και στο γεγονός ότι είναι από τις πιο πρόσφατες μεταναστευτικές ομάδες στη χώρα μας σε σύγκριση με τις υπόλοιπες και σε ότι αυτό συνεπάγεται για το βιοτικό-οικονομικό επίπεδο της, καθώς και σε πλήθος άλλων παραγόντων. Ενδιαφέρον παρουσιάζει άλλωστε και η πληροφορία ότι οι αλλοδαποί μαθητές των ξενόγλωσσων εκπαιδευτηρίων είναι στην πλειοψηφία τους παιδιά που έχουν γεννηθεί στην Ελλάδα.

Για τα παιδιά των μεταναστών ένας επιπλέον λόγος παρακολούθησης μαθημάτων ξένων γλωσσών είναι η περίπτωση η γλώσσα που επιλέγουν να είναι η μητρική τους.

Όμως η εκτίμηση των περισσότερων φροντιστηρίων για την σχολική χρονιά 2011-2012 είναι ότι υπάρχει γενική μείωση των μαθητών τους. Επίσης, παρατηρείται και επιπλέον μείωση των μαθητών προερχόμενων από άλλες χώρες καθώς πολλοί από αυτούς εγκαταλείπουν την περιοχή. Κάτι που αλλάζει τα δεδομένα μέχρι τώρα.

Φροντιστήρια Μέσης Εκπαίδευσης

Παρότι το δείγμα μας δεν είναι επαρκές για την διεξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων παραθέτουμε τα στοιχεία που συλλέξαμε θεωρώντας ότι επειδή πρόκειται για ένα μικρό και συνοικιακό φροντιστήριο με χαμηλότερες τιμές σε σχέση με τα μεγάλα είναι συνεπώς και πιο προσιτό σε αδύναμες οικονομικά ομάδες.

Με βάση τα λεγόμενα των καθηγητών παρά το γεγονός ότι στην περιοχή μένουν πολλοί μετανάστες, και στα σχολεία (γυμνάσια/λύκεια) πηγαίνουν πολλά παιδιά αλλοδαπών, εντούτοις στο φροντιστήριο δε γράφονται πολλοί, είτε επειδή δεν το θεωρούν απαραίτητο, είτε επειδή δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα. Η αναλογία των αλλοδαπών μαθητών σε σχέση με τους Έλληνες δεν είναι σταθερή, αλλά εξαρτάται από την χρονιά. Υπήρχαν χρονιές που δεν υπήρχε και κανείς αλλοδαπός, ενώ το μέγιστο ήταν 2 στους 5 μαθητές. Το πιο σύνηθες είναι αναλογία **1 προς 5**.

Όσον αφορά στις εθνικότητες οι μαθητές είναι κυρίως Αλβανοί, Ρώσοι και Ρωσοπόντιοι (που μένουν στην Ελλάδα πάνω από 10 χρόνια και έχουν κάνει οικογένειες κ.λ.π.). Παλιότερα υπήρχαν και κάποιοι μαθητές από Αίγυπτο και γενικά Αφρική. Και σε αυτή την περίπτωση οι

Πακιστανοί μαθητές εκλείπουν. Οι επιδόσεις των διάφορων εθνικοτήτων στα μαθήματα, κινούνται σε αντίστοιχα επίπεδα με αυτά των Ελλήνων. Ενώ χαρακτηριστικά μας επισήμαναν ότι σε μία τάξη είχε τύχει ο καλύτερος μαθητής να είναι αλλοδαπός.

Με βάση τα παραπάνω συμπεραίνουμε την έλλειψη μαθητών από το Πακιστάν, γεγονός που μπορεί να οφείλεται στον μικρό αριθμό των παιδιών από το Πακιστάν ή πιο πρόσφατης μεταναστευτικής ομάδας σε σύγκριση με της υπόλοιπες λόγω οικονομικής αδυναμίας. Τους παραπάνω λόγους έρχεται να συμπληρώσει κ το στοιχείο ότι την πλειοψηφία των μαθητών μαθητές των ιδιωτικών φροντιστηρίων αποτελούν παιδιά που είτε έχουν γεννηθεί στην Ελλάδα είτε ζουν πολλά χρόνια σε αυτήν. Και το γεγονός ότι οι ίδιοι οι Πακιστανοί πιστεύουν πως εφόδιο για τα παιδιά τους θα αποτελούσε η εκμάθηση της Αγγλικής γλώσσας ως διεθνής γλώσσα επικοινωνίας σε περίπτωση επαναπατριsmού.

Τέλος, να σημειώσουμε ότι παρά της ίσες επιδόσεις των μαθητών που αναφέρθηκαν στο σύνολο των εκπαιδευτηρίων, οι επιτυχόντες του Λυκείου Ρέντη το έτος 2011 για την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση ανέρχονται στους 77 εκ των οποίων μόνο 5 δεν έχουν Ελληνική καταγωγή (Ρωσοπόντιοι ή Αρμένιοι) («ΝΕΑ ΜΑΧΗΤΙΚΗ του Αγίου Ιωάννη Ρέντη ανεξάρτητη Εβδομαδιαία Εφημερίδα», Αρ. Φύλ. 945-3 Σεπτεμβρίου 2011).

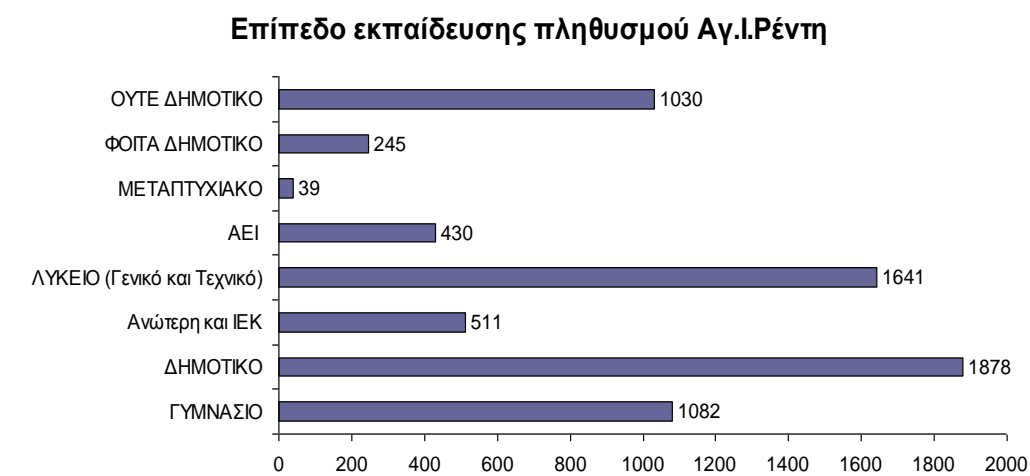
3.6 Μορφωτικό επίπεδο κατοίκων στον Αγ. Ι. Ρέντη

Το μορφωτικό επίπεδο του μεταναστευτικού πληθυσμού του Αγ. Ι. Ρέντη όπως φαίνεται και από γραφήματα (χωρικά και ποσοτικά) δεν παρουσιάζει μεγάλη διαφορά από το αντίστοιχο του ντόπιου πληθυσμού.

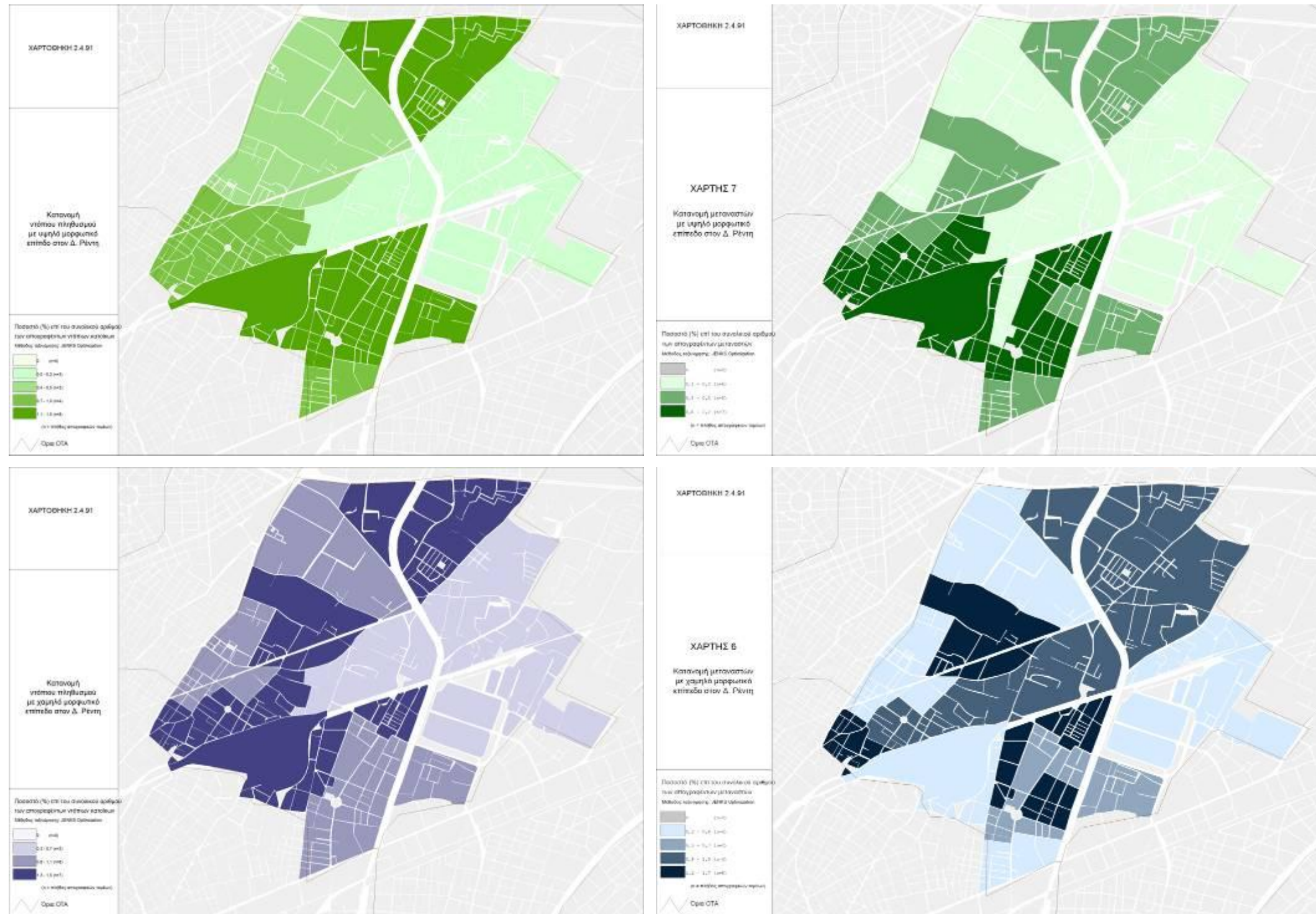
Αρκετοί είναι οι μετανάστες που έχουν ολοκληρώσει την υποχρεωτική εκπαίδευση. Μετανάστες κυρίως από το Ανατολικό μπλοκ έχουν στην κατοχή τους πτυχία ανωτέρας εκπαίδευσης που απέκτησαν στις σχολές της χώρας τους. Ενώ αρκετοί από όσους ρωτήθηκαν και προέρχονται από το Πακιστάν έχουν εξειδικευτεί στον μηχανολογικό τομέα και βρίσκουν συχνά δουλειά στο αντικείμενο τους.

Σημαντικότερο πρόβλημα των πιο πρόσφατων μεταναστευτικών ομάδων (Πακιστάν, Αίγυπτος κλπ) αποτελεί η διαφορετική γλώσσα της χώρας υποδοχής. Η έλλειψη κατανόησης της γλώσσας σημαίνει στην ουσία αδυναμία στην επικοινωνία με του αλλοεθνείς και αποτελεί κύριο λόγο για τον οποίο η κοινωνικοποίηση πετυχαίνεται δύσκολα. Η μη κατανόηση όμως της γλώσσας δημιουργεί εκτός από τα προβλήματα της καθημερινότητας προβλήματα που αφορούν την κατανόηση των νόμων και των κανόνων με αποτέλεσμα να υπάρχουν συχνά παρεξηγήσεις.

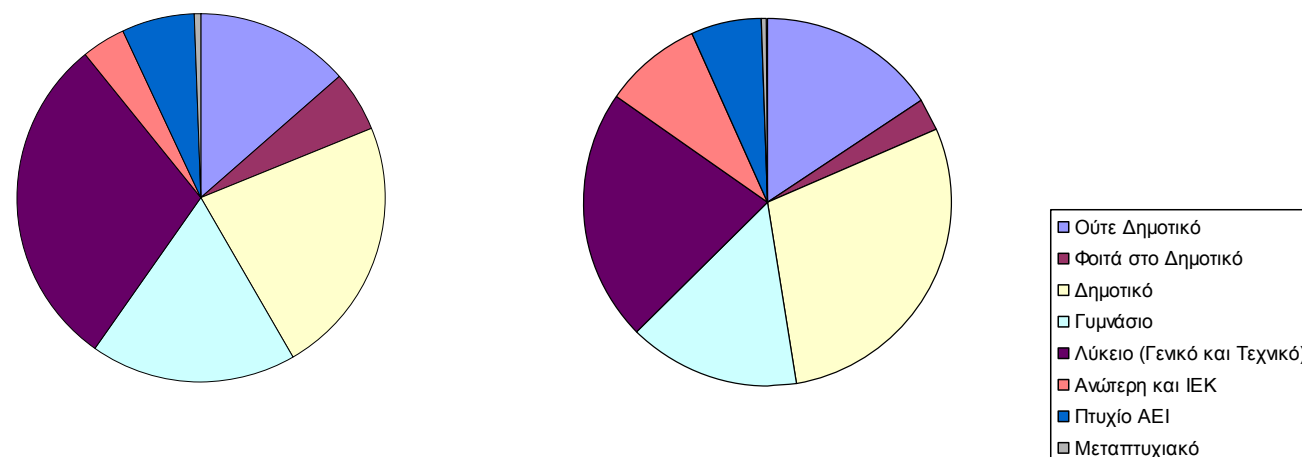
Τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει αρκετές ενέργειες κυρίως εθελοντικού χαρακτήρα στην προσπάθεια να βοηθήσουν τους μετανάστες να μάθουν Ελληνικά , συχνά οι δράσεις τέτοιων πρωτοβουλιών είναι ευρύτερη και προσπαθεί να λειτουργήσει ως υποδοχέας που θα προσφέρει ασφάλεια και προστασία στον τον μετανάστη. Μια τέτοια εθελοντική ενέργεια είναι και το Ανοιχτό Σχολείο Μεταναστών Πειραιά που στεγάζεται κοντά στην περιοχή μελέτης.

Διάγραμμα 16: Επίπεδο εκπαίδευσης συνολικού πληθυσμού στον Δ. Ρέντη
Πηγή: ΕΣΥΕ 2001

Εικόνα 17: Κατανομή ντόπιων και μεταναστών με υψηλό και χαμηλό μορφωτικό επίπεδο στον Δήμο Ρέντη
Πηγή: ΕΣΥΕ 2001, Επεξεργασία: Ομάδα εργασίας

Διάγραμμα 17: επίπεδο εκπαίδευσης μεταναστευτικού και ντόπιου πληθυσμού
Πηγή: ΕΣΥΕ 2001

3.7 Ανοιχτό σχολείο μεταναστών Πειραιά

«ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΜΟΡΦΩΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ»

Το Ανοιχτό Σχολείο Μεταναστών Πειραιά δημιουργήθηκε το 2005 από εθελοντές εκπαιδευτικούς και λειτουργεί μέχρι και σήμερα. Οι σκοποί του Σχολείου είναι:

- Η κάλυψη της ανάγκης των μεταναστών για εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας. Η ελληνική γλώσσα για τους μετανάστες είναι εργαλείο επικοινωνίας με τους άλλους, ο άξονας για να δημιουργηθεί στην ελληνική κοινωνία ένα πλαίσιο ουσιαστικής κατανόησης και αποδοχής τους αλλά και η προϋπόθεση στην προσπάθεια τους να πάρουν άδεια παραμονής μακράς διάρκειας στην χώρα μας.
- Η νομική στήριξη στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες με τις διαδικασίες νομιμοποίησης τους.
- Η συμπαράσταση στους μετανάστες για την αντιμετώπιση φαινομένων ρατσιστικής βίας αλλά και η δράση για την ανάδειξη και τη λύση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν στην προσπάθεια ένταξης τους στην ελληνική κοινωνία.
- Η συμβολή στην επαφή και προσέγγιση Ελλήνων και μεταναστών, στην αμοιβαία «γνωριμία» τους με άξονα τον πολιτισμό και τις συνήθειες, στην αποδοχή του «διαφορετικού» ως συστατικό στοιχείο της κοινωνίας μας ώστε να δημιουργηθούν οι συνθήκες που θα επιτρέψουν την ομαλή ένταξη των μεταναστών ως ισότιμων μελών της ελληνικής κοινωνίας.

Το Ανοιχτό Σχολείο Μεταναστών Πειραιά στεγάζεται στις εγκαταστάσεις του 14ου και 15ου Γυμνασίου Πειραιά, Κω και Αγίων Αναργύρων στην Παλιά Κοκκινιά, περιοχή πλησίον του Δήμου Ρέντη. Τα μαθήματα γίνονται κάθε Κυριακή απόγευμα. Κατά μέσο όρο οι διδάσκοντες κυμαίνονται στους 30 και οι παρακολουθούντες μαθητές ξεπερνούν τους 200. Οι μαθητές είναι στη συντριπτική τους πλειοψηφία από **Πακιστάν, Κίνα, Ινδία**. Υπάρχουν επίσης μαθητές από **Αλβανία, Αφγανιστάν, Ινδονησία, Ιράν, Μπαγκλαντές, Αίγυπτο, Ιράκ, Λευκορωσία, Μολδαβία, Φιλιππίνες**.

تارکین وطن کے لیے اوپن گریک لینگویج سکول پیرایہ
 تارکین وطن کے لیے اوپن گریک لینگویج سکول کا آغاز ۲۰۰۵ء میں چند رضا کاروں کے ساتھ اور کی سماجی تنظیموں کے تعاون سے ہوا۔ ۲۰۰۶ء میں سکول کی انتظامیہ کو قانونی حیثیت حاصل ہوئی۔
 سکول کے مقاصد۔ ۱۔ تارکین وطن کی یونانی زبان سیکھنے کی خواہش کو پورا کرنے کے لیے۔
 ۲۔ تارکین وطن کو یونانی معاشرت سے آگاہی اور یونان کی تاریخ و ثقافت سے روشناس کرانا۔
 ۳۔ تارکین وطن اور یونانی شہریوں کے درمیان میل ملاقات بڑھانا اور تارکین وطن کو یونانی معاشرے میں ضم کرنا۔
 ۴۔ تارکین وطن کو طبی مدد کی (سے) کے حصول کے لیے یونانی زبان جاننے کی شرط پورا کرنے کے لیے مدد کرنا۔
 ۵۔ قانونی حیثیت حاصل کرنے کی تارکین وطن کی کوششوں میں ہر ممکن مدد کرنا اور نقلی تعصب سے بچانا۔
 ستمبر تا دسمبر ۲۰۰۸ء کے اعداد شمار۔
 سکول میں رجسٹرڈ طلبہ کی تعداد: ۲۱۳
 طالب علموں کی قومیت کے لحاظ سے تناسب: پاکستانی: ۶۵، فیصد۔ بھارتی: ۹، فیصد۔ انڈین: ۳۵، فیصد۔
 بنگلادیشی: ۱۵، فیصد۔ مصری: ۱۹، فیصد۔ دیگر قومیتیں: ۱۱، فیصد۔
 اوسط حاضری طلبہ: ۱۵۰ اساتذہ: ۲۰ کلاسز: ۱۵

ΑΝΟΙΚΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΠΕΙΡΑΙΑ (Α.Σ.Μ.Π)

Χαριστικό παζάρι

Το Α.Σ.Μ.Π οργανώνει χαριστικό παζάρι την **Κυριακή 27/11/2011** από τις **11:00π.μ.** έως τις **8:00μ.μ.**

Τίποτα δεν πάει χαμένο... Ότι μας περισσεύει μπορούμε να το χαρίσουμε ή να το ανταλλάξουμε!
 Το παζάρι μας απευθύνεται σε όλους τους συμπολίτες μας, **Ελληνες και Μετανάστες.**
Φέρτε μας ή ελάτε να βρείτε: ρούχα, παπούτσια, βιβλία, γραφική ύλη, παιχνίδια, μαρουδιακά, τσάντες, κουβέρτες, παπλωμάτα, μικροέπιπλα και οτιδήποτε άλλο χρήσιμο νομίζετε - αρκεί να είναι σε καλή κατάσταση, λειτουργικά και καθαρά. Σε ένα κλίμα αλληλεγγύης, με μουσική, φαγητό και ποτό **ελάτε και για να γνωριστούμε!**

Αν δυσκολεύεστε στη μεταφορά, επικοινωνήστε μαζί μας και θα βοηθήσουμε να τα μεταφέρετε στο χώρο του σχολείου μας.

Ομάδα εθελοντριών-συντονιστριών για το παζάρι:
 Κολοκοτρώνη Μαρία: 6953764633 - Μαργέλλου Φρόσω: 6951796122
 Γαργουδή Ρένα: 6957044900 - Γεροντιδή Ελένη: 6977561413
 Μπάκα Μαρία: 210-7625554

ΑΝΟΙΚΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΠΕΙΡΑΙΑ (Α.Σ.Μ.Π)
 στεγάζεται στις εγκαταστάσεις του
 14^{ου} & 15^{ου} Γυμνασίου Πειραιά
 οδός Αγίων Αναργύρων και Κω - Παλιά Κοκκινιά
 Τηλ.: 6943107055 - 6974495563 - 6932140905
 Email: asmpir@gmail.com
<http://asmpir.blogspot.com>

Εικόνα 18: Φωτογραφικό υλικό από την ιστοσελίδα του Σχολείου

3.8 Συμπεράσματα

Τα κυριότερα συμπεράσματα που προκύπτουν από το σύνολο πρωτογενών και δευτερογενών στοιχείων είναι τα εξής:

- η πολυμορφία του μαθητικού συνόλου με τον αριθμό των εθνικοτήτων στα σχολεία του οικιστικού τμήματος του Δήμου Ρέντη που εξετάζουμε να υπερβαίνουν τις είκοσι, με κυρίαρχες μετά την Ελλάδα την Αλβανία, τη Ρουμανία, την Αίγυπτο και την Ρωσία.
- Το μεγαλύτερο μαθησιακό πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι μαθητές προερχόμενοι από άλλες χώρες είναι αυτή της γλώσσας και παρατηρείται κυρίως στα Δημοτικά.
- Οι επιδόσεις των μαθητών παρουσιάζονται να είναι ίδιες και ανεξάρτητες από εθνικότητα το ίδιο και η συμμετοχή τους σε σχολικές δραστηριότητες.
- Υπάρχει έλλειψη ή αδυναμία κατάλληλων εκπαιδευτικών προγραμμάτων και εφαρμογής πολιτικών του κράτους που να βοηθούν και να ανταποκρίνονται στις ανάγκες του σχολείου. Η έλλειψη αυτή καλύπτεται στις περισσότερες φορές από την προσωπική βούληση των εκπαιδευτικών που προσαρμόζουν την διδασκαλία τους και τα προγράμματα ανάλογα με τις ανάγκες του μαθητικού συνόλου και την οργάνωση εκδηλώσεων και γιορτών για να έρθουν πιο κοντά οι διαφορές κουλτούρες.
- Δεν υπάρχουν σε γενικές γραμμές συγκρούσεις ανάμεσα σε μαθητές, ούτε υποκινούμενες συμπεριφορές από το οικογενειακό περιβάλλον. Εξαιρεση αποτελούν τα γυμνάσια όπου μεμονωμένα έχουν παρατηρηθεί κάποια περιστατικά και συμπεριφορές ομαδοποίησης των μαθητών με βάση την εθνικότητα τους.
- Ικανοποιητικό ποσοστό παιδιών παρακολουθούν μαθήματα εκμάθησης ξένης γλώσσας.

Με βάση τα παραπάνω σημεία, το σχολείο φαίνεται να λειτουργεί ενωτικά και ισάξια για όλους τους μαθητές. Η αίσθηση που αποκομίσαμε από τις επισκέψεις μας σε αυτά είναι πως δεν διαφαίνεται ο διαχωρισμός εθνικοτήτων που προκύπτει μέσα από τα αρχεία των σχολείων και κανένας δεν ασχολείται με αυτά. Η ύπαρξη μεταναστών στα σχολεία του Δήμου μοιάζει να είναι ένα φαινόμενο που έχει αρμονικά ενταχθεί στον τρόπο λειτουργίας τους όλα αυτά τα χρόνια με αποτέλεσμα πλέον να μην δημιουργούνται ιδιαίτερα προβλήματα. Παρόλα αυτά είναι φανερό οι διαρκείς προσπάθειες όλων των άμεσα εμπλεκόμενων για την διατήρηση αυτής της κατάστασης και είναι επίσης φανερό και η ανάγκη για θωράκιση της ενότητας αυτής από τα διάφορα κρούσματα ρατσισμού και βίας που αρχίζουν να λαμβάνουν χώρα σε γειτονικές περιοχές.

4. Δημόσιος χώρος

Ο δημόσιος αστικός χώρος συνιστά ένα πλέγμα που δομεί την ίδια την πόλη, την ιεραρχεί δίνοντάς της μορφή, ζωή, διαφορετικότητα και νόημα και διαμορφώνεται τόσο από τα κτίρια που τον περιβάλλουν, όσο και από τους ίδιους τους ανθρώπους που τον χρησιμοποιούν και τον «ζούνε» καθημερινά. Για το λόγο αυτό, είναι αδιαμφισβήτητα κοινωνικός χώρος, καθώς ως χώρος κίνησης και στάσης των πολιτών έχει συνδετικό ρόλο μέσα στο πλέγμα των δραστηριοτήτων, των κτιρίων, των σημείων και των ροών του δομημένου περιβάλλοντος.

Συνεπώς, η μελέτη ενός κοινωνικού ζητήματος, όπως αυτό της αρμονικής ή μη αρμονικής συνύπαρξης αλλοδαπού και ντόπιου πληθυσμού μιας χωρικής ενότητας, δεν θα μπορούσε να μην εμπερικλείει και την έρευνα στο δημόσιο χώρο της περιοχής. Όπως αναφέρθηκε και στην εισαγωγή της παρούσας εργασίας, για τη διεξαγωγή της συγκεκριμένης έρευνας επιλέχθηκαν οι πλατείες Ελευθερίου Βενιζέλου και Αγίου Ι. Ρέντη, οι οποίες σύμφωνα με προσωπική παρατήρηση και με δευτερογενείς πηγές αποτελούν δύο από τους κεντρικότερους και πιο σημαντικούς δημόσιους χώρους της περιοχής μελέτης. Η έρευνα περιελάμβανε σε αρχικό στάδιο την επιτόπια καταγραφή και φωτογραφική απεικόνιση των τεχνικών χαρακτηριστικών των πλατειών, των χρήσεων γης των κτιρίων που βρίσκονται γύρω από αυτές, το οδικό δίκτυο και τις υποδομές συγκοινωνιών που τις περιβάλλουν, καθώς και των λοιπών στοιχείων που επηρεάζουν την κίνηση και τη χρήση των πλατειών. Έπειτα, αποτυπώθηκε η επισκεψιμότητα και το είδος της χρήσης των πλατειών, τόσο από τους ντόπιους όσο και από τους μετανάστες που κατοικούν στον Δήμο, κατά τη διάρκεια μιας καθημερινής ημέρας και ενός Σαββατοκύριακου. Τέλος, η έρευνα ολοκληρώθηκε με τη διεξαγωγή σύντομων συνεντεύξεων σε μεμονωμένους χρήστες των πλατειών ή σε ομάδες ατόμων, που επιλέχθηκαν βάσει της ηλικίας, του φύλου και της εθνικότητάς τους.

Η κεντρικότητα των δύο πλατειών οφείλεται τόσο στη θέση τους μέσα στον ευρύτερο χώρο του Δήμου Αγ. Ι. Ρέντη, όσο και στις χρήσεις γης των κτιρίων που βρίσκονται εκατέρωθεν τους. Οι υπό μελέτη δημόσιοι χώροι χωροθετούνται στο κέντρο του Δήμου, στο οικιστικό τμήμα του, ενώ συνορεύουν με συγκροτήματα εργατικών ή προσφυγικών κατοικιών (Εικόνα 19). Συγκεκριμένα, στα βόρεια της πλατείας Αγ. Ι. Ρέντη τοποθετούνται οι ομώνυμες προσφυγικές κατοικίες με τα παραδοσιακά πέτρινα κτίσματα, στα οποία κατοικούν ντόπιοι μεγάλης ηλικίας αλλά και μετανάστες, που προέρχονται κυρίως από την Αλβανία και το Πακιστάν. Αντίστοιχα, γύρω από την κυκλική πλατεία Ελ. Βενιζέλου υπάρχουν οι πολυκατοικίες Αρμένιων και Ρουμάνων προσφύγων.

4.1 Πλατεία Αγ. Ι. Ρέντη

Αδιαμφισβήτητα, η επισκεψιμότητα των πλατειών δεν καθορίζεται μόνο από τα τεχνικά χαρακτηριστικά τους (φύτευση, υλικά κατασκευής, κα) και την αρχιτεκτονική τους, αλλά και από τις υποδομές που βρίσκονται γύρω από αυτές. Από την καταγραφή των ατόμων που επισκέπτονται καθημερινά τις πλατείες του Δήμου Ρέντη, παρατηρήθηκε ότι η πλατεία Αγ. Ι. Ρέντη είναι και εκείνη που συγκεντρώνει τον μεγαλύτερο αριθμό χρηστών, διαφόρων ηλικιών και εθνικοτήτων. Γεγονός που οφείλεται στις τοπικές εμπορικές χρήσεις, στις ήπιες εγκαταστάσεις αναψυχής (καφετέριες, αναψυκτήρια), στις ιδιωτικές υπηρεσίες, στους χώρους πρασίνου και στην παιδική χαρά που βρίσκονται γύρω από αυτήν, καθώς και στην ομώνυμη εκκλησία που λειτουργεί εντός του χώρου της πλατείας. Οι συγκεκριμένες χρήσεις, σε συνδυασμό με το τοπικό οδικό δίκτυο που την περιβάλλει και το δίκτυο πεζοδρόμων που ξεκινά από την πλατεία και εκτείνεται προς τα βόρεια, καθιστά το συγκεκριμένο δημόσιο χώρο μία συνοικιακή πλατεία που δεν χάνει, ωστόσο, τον κεντρικό της χαρακτήρα.

Η κεντρική πλατεία του Ρέντη αποτελεί έναν ιδιαίτερα ζωτικό χώρο για τους κατοίκους της περιοχής, καθώς συγκεντρώνει άτομα όλων των ηλικιών. Χαρακτηριστικό αποτελεί ο ιδιαίτερα μεγάλος αριθμός των παιδιών που συγκεντρώνεται στην πλατεία το απόγευμα καθημερινής και το

ΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΣΤΟΝ ΑΣΤΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΩΡΟ

➤ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ – ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΧΩΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ

Ο σχεδιασμός ενός δημόσιου χώρου καθορίζει σε μεγάλο βαθμό τον αριθμό και τα χαρακτηριστικά των χρηστών που τον επισκέπτονται, καθώς μπορεί να αποκλείσει ή να προσελκύσει αντίστοιχα συγκεκριμένες πληθυσμιακές ομάδες. Συνεπώς, μια μελέτη ανάπλασης ενός δημόσιου χώρου μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως εργαλείο για την επίτευξη της κοινωνικής συνοχής μεταξύ ατόμων διαφορετικής εθνικότητας, ηλικίας και φύλου. Η αύξηση των πολυπολιτισμικών γειτονιών στους δήμους της Αθήνας, αλλά και του Πειραιά, τα τελευταία χρόνια, έχει φέρει στο προσκήνιο την ανάγκη σχεδιασμού δημόσιων χώρων που να είναι προσβάσιμοι σε όλους τους κατοίκους. Γεγονός που αποδεικνύεται και από τα προγράμματα αστικών αναπλάσεων που εκπονούνται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (ΥΠΕΚΑ), τα οποία εισάγουν στους στόχους τους το θέμα της κοινωνικής συνοχής. Τα κίνητρα, το όραμα και τα εργαλεία, ωστόσο, των συγκεκριμένων παρεμβάσεων προκαλούν έντονους προβληματισμούς σχετικά με το αν όντως πρόκειται για αναπλάσεις που απευθύνονται σε όλους τους χρήστες, ανεξαρτήτως εθνικότητας (βλ. π.χ. πλατειών Θεάτρου και Αγ. Παντελεήμονα Δ. Αθηναίων).

1) ΥΠΕΚΑ - Διεύθυνση Ειδικών Έργων Αναβάθμισης Περιοχών Πρόγραμμα: «Αστικές Αναπλάσεις και Βιώσιμη Κινητικότητα»

Η Διεύθυνση υλοποιεί πρόγραμμα μελετών και έργων αστικών αναπλάσεων πιλοτικού χαρακτήρα, που αποβλέπουν αφ' ενός μεν στη βελτίωση της ποιότητας ζωής στις συγκεκριμένες περιοχές και αφ' ετέρου στην αξιοποίηση της εμπειρίας για τη θέσπιση γενικών κανόνων, που θα πρέπει να εφαρμόζονται από τους φορείς που εκπονούν μελέτες και εκτελούν έργα στον ελεύθερο δημόσιο χώρο. Ένας από τους στόχους που θέτει το πρόγραμμα είναι «η ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και η μείωση των κοινωνικών εντάσεων, με την εξασφάλιση στις αναπλάσεις των αναγκαίων προϋποθέσεων, για την ανάπτυξη σχέσεων καλής γειτονίας και επαφής των κατοίκων» (ΥΠΕΚΑ, 2010).

2) Δήμος Αγ. Ι. Ρέντη - Ανάπλαση πλατείας Αγ. Ι. Ρέντη

Η μελέτη ανάπλασης της κεντρικής πλατείας Αγ. Ι. Ρέντη πραγματοποιήθηκε από τον γλύπτη Κ. Βαρώτσο και είχε ως στόχο όχι μόνο τη λειτουργικότητα, αλλά κυρίως τη σηματοδότηση του δημόσιου χώρου, μέσω μιας έντεχνης πλαστικής επεξεργασίας. Ο επιτυχημένος σχεδιασμός της πλατείας, τόσο σε αισθητικό όσο και σε κοινωνικό επίπεδο, οφείλεται στη συμμετοχή σε όλες τις φάσεις της μελέτης των κατοίκων της περιοχής, οι οποίοι ήταν και οι καθοδηγητές σε οποιαδήποτε επιλογή που αφορούσε την πλατεία. Πράγματι, οργανώθηκαν συναντήσεις με τους κατοίκους όλων των ηλικιών και με τα σχολεία της περιοχής, ενώ σημαντική ήταν η συνεργασία με την τοπική αυτοδιοίκηση, στοιχείο που όπως αναφέρεται «δημιούργησε μια εγκάρδιότητα μεταξύ των διαφορετικών τμημάτων του Δήμου, δίνοντας την αίσθηση ότι ο Δήμος με τους δημότες του παράγουν πολιτισμό» (Βαρώτσος Κ., 2004).

➤ ΧΡΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΧΩΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΟΛΥ-ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

Ένας ακόμη τρόπος επίτευξης της κοινωνικής συνοχής και της ίσης πρόσβασης σε δημόσιους χώρους συνιστά η παραχώρησή τους για την υλοποίηση πολιτιστικών εκδηλώσεων που απευθύνονται σε άτομα όλων των εθνικοτήτων. Ήδη τα τελευταία έτη πολλοί δήμοι της χώρας πραγματοποιούν φεστιβάλ και πολυπολιτισμικές εκδηλώσεις σε δημόσιους χώρους των περιοχών τους (βλ. ΥΠΕΣ, 2008: 43-53). Ανάμεσα σε αυτούς και ο Δήμος Αγ. Ι. Ρέντη που κάθε χρόνο διοργανώνει πολιτιστικές εκδηλώσεις σε ανοιχτούς χώρους της περιοχής (Δήμος Νίκαιας – Αγ. Ι. Ρέντη, 2011).

➤ ΔΡΑΣΗ ΚΙΝΗΜΑΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΊΣΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΟΥΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ

Στον Δήμο Αγ. Ι. Ρέντη οι οργανωμένες δράσεις πολιτών σε δημόσιους χώρους αφορούν κυρίως αντιρατσιστικές εκδηλώσεις ενάντια στις βίαιες επιθέσεις που έχουν σημειωθεί τον τελευταίο καιρό σε μετανάστες κατοίκους της περιοχής (Κίνηση Πολιτών Νίκαιας – Ρέντη, 2011), θέτοντας το ζήτημα της ασφαλούς πρόσβασης στους δημόσιους χώρους.

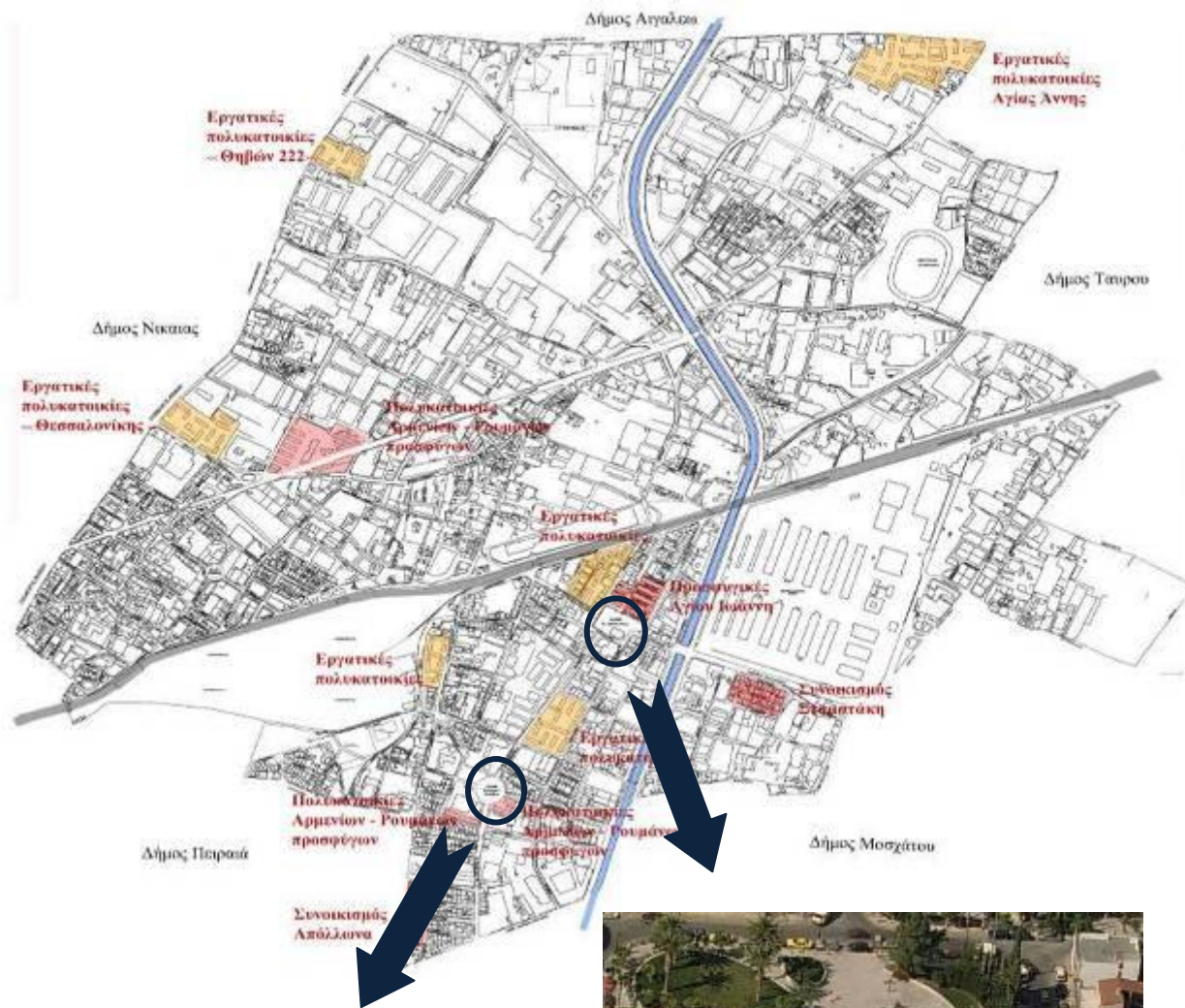
Σαββατοκύριακο, με κύριες δραστηριότητες το παιχνίδι και τη βόλτα με ποδήλατο. Τις ώρες και τις ημέρες της επίσκεψής μας στην πλατεία, οι περισσότεροι χρήστες σε στάση ήταν οι θαμώνες του αναψυκτηρίου που λειτουργεί επί της πλατείας, ενώ οι υπόλοιποι καταγραφέντες αποτελούσαν κυρίως άνδρες, έλληνες και αλλοδαπούς, ηλικίας 30 – 50 ετών, οι οποίοι αναπαύονταν, συζητούσαν ή επέβλεπαν τα παιδιά τους που έπαιζαν στο χώρο της πλατείας. Αντιθέτως, αρκετές γυναίκες περνούσαν βιαστικά χωρίς να σταθούν με τα παιδιά τους. Το μεγαλύτερο ποσοστό των μεταναστών που αποτυπώθηκε κατά τη διάρκεια της έρευνας στην πλατεία Αγ. Ι. Ρέντη ήταν άνδρες Αλβανικής ή Πακιστανικής καταγωγής, οι οποίοι αναπαύονταν στην πλατεία σε ομάδες, χωρίς να προκαλούν τη δυσαρέσκεια ή την αντίδραση των υπολοίπων χρηστών, ντόπιων ή διαφορετικών εθνικοτήτων. Οι χρήστες αλβανικής καταγωγής αφορούσαν κυρίως άνδρες ηλικίας άνω των 40 ετών, που είτε κατοικούσαν πολλά χρόνια στην περιοχή μελέτης, είτε διέμεναν στην Ελλάδα αρκετό καιρό μαζί με τις οικογένειες τους, με αποτέλεσμα να έχουν αφομοιωθεί σε μεγάλο βαθμό από την τοπική κοινωνία και να έχουν αποκτήσει φιλικές ή τουλάχιστον καλές σχέσεις με τους ντόπιους της περιοχής. Από την άλλη πλευρά, οι χρήστες πακιστανικής καταγωγής ήταν νεαρότερα άτομα, τα οποία συναναστρέφονταν μόνο με άτομα ίδιας εθνικότητας, ενώ έκαναν αισθητή την παρουσία τους στο δημόσιο χώρο της περιοχής, παίζοντας κρίκετ (το εθνικό άθλημα της πατρίδας τους) σε ένα άδειο οικόπεδο². Μίξη ντόπιων και μεταναστών παρατηρήθηκε μόνο σε ομάδες παιδιών και εφήβων που συνυπάρχουν και στο χώρο του σχολείου, δηλώνοντας ότι δεν αντιμετωπίζουν προβλήματα ρατσισμού στην περιοχή και ότι επιλέγουν τις παρέες τους ανεξαρτήτως εθνικοτήτων.

4.2 Πλατεία Ελ. Βενιζέλου

Αντίθετη εικόνα με εκείνη της κεντρικής πλατείας Αγ. Ι. Ρέντη, παρουσιάζει η δεύτερη υπό μελέτη πλατεία Ελ. Βενιζέλου. Ο κεντρικός δρόμος που περικυκλώνει την πλατεία, η εγκατάσταση πέριξ αυτής βιομηχανίας και ελάχιστων υποδομών αναψυχής επιπέδου γειτονιάς ή τοπικού εμπορίου (Εικόνα 20), ίσως οφείλονται για τον μικρό αριθμό χρηστών που καταγράφηκε σε αυτήν, τόσο κατά τη διάρκεια μιας καθημερινής ημέρας όσο και το Σαββατοκύριακο. Η πλατεία χρησιμοποιείται κυρίως για προσπέλαση, ενώ χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι παρόλο τη λειτουργία εκπαιδευτικών ιδρυμάτων (4^ο Δημοτικό Σχολείο Ρέντη και Επαγγελματικό Λύκειο) και μίας αθλητικής εγκατάστασης κοντά στην πλατεία, τα παιδιά και οι γονείς τους φαίνεται να χρησιμοποιούν την παιδική χαρά και το χώρο πρασίνου που βρίσκονται δίπλα στα σχολεία για την καθημερινή τους ανάπαυση και ψυχαγωγία.

Στο χώρο της πλατείας καταγράφηκαν λίγες παρέες ηλικιωμένων κυρίως ατόμων, ντόπιων και μεταναστών, που αναπαύονταν και συζητούσαν. Στην παιδική χαρά που βρίσκεται δίπλα στην πλατεία συναντήσαμε κυρίως γυναίκες όλων των ηλικιών να προσέχουν τα παιδιά τους και να συζητάνε μεταξύ τους ή και να κάθονται μόνες τους. Οι μετανάστες που χρησιμοποιούσαν το χώρο της πλατείας ήταν κυρίως Αλβανοί, ενώ στην παιδική χαρά καταγράφηκαν και γυναίκες από χώρες της Αν. Ευρώπης. Τόσο από την επιτόπια παρατήρηση, όσο και από τις συνεντεύξεις που διεξήχθησαν στους χρήστες της πλατείας Ελ. Βενιζέλου, δεν διαπιστώθηκε κάποιο πρόβλημα στη συνύπαρξη ντόπιων και μεταναστών στην περιοχή μελέτης. Μοναδική εξαίρεση αποτελεί ο φόβος που εξέφρασε μετανάστρια από το Καζακστάν (βλ. Παράρτημα VI) για την παραμονή και προσπέλαση τόσο της ίδιας όσο και του παιδιού της στο δημόσιο χώρο της περιοχής κατά τις νυχτερινές ώρες, ύστερα από τις επιθέσεις που σημειώθηκαν τους τελευταίους μήνες σε βάρος μεταναστών στην περιοχή του Ρέντη.

² Η χρήση ενός ανοιχτού δημόσιου χώρου από τους Πακιστανούς του Ρέντη για τη διεξαγωγή του εθνικού τους παιχνιδιού παραπέμπει σε πρακτικές οικειοποίησης που χρησιμοποιούν οι μετανάστες προκειμένου να διεκδικήσουν την πρόσβασή τους στο δημόσιο χώρο (βλ. Βαίου Ντ., Καλαντίδης Α., 2009, «Πόλεις των 'άλλων'. Καθημερινές πρακτικές και συγκρότηση του δημόσιου χώρου» στο Σπυριδάκης Μ., *Μετασχηματισμοί του χώρου. Κοινωνικές και πολιτισμικές διαστάσεις*, Αθήνα: Νήσος)

ΠΛΑΤΕΙΑ ΕΛ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

ΠΛΑΤΕΙΑ ΑΓ. Ι. ΡΕΝΤΗ

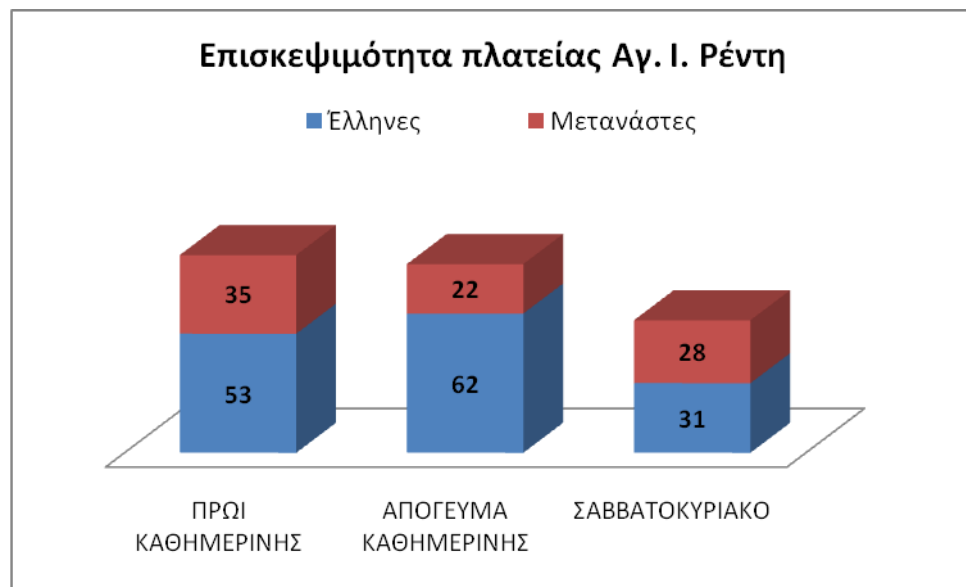
Εικόνα 19: Θέση των δύο πλατειών στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου Αγ. Ι. Ρέντη
 Πηγή χάρτη: Αναλυτή Β., 2006, Πηγή εικόνων: <http://maps.live.com>
 Επεξεργασία: Ομάδα εργασίας

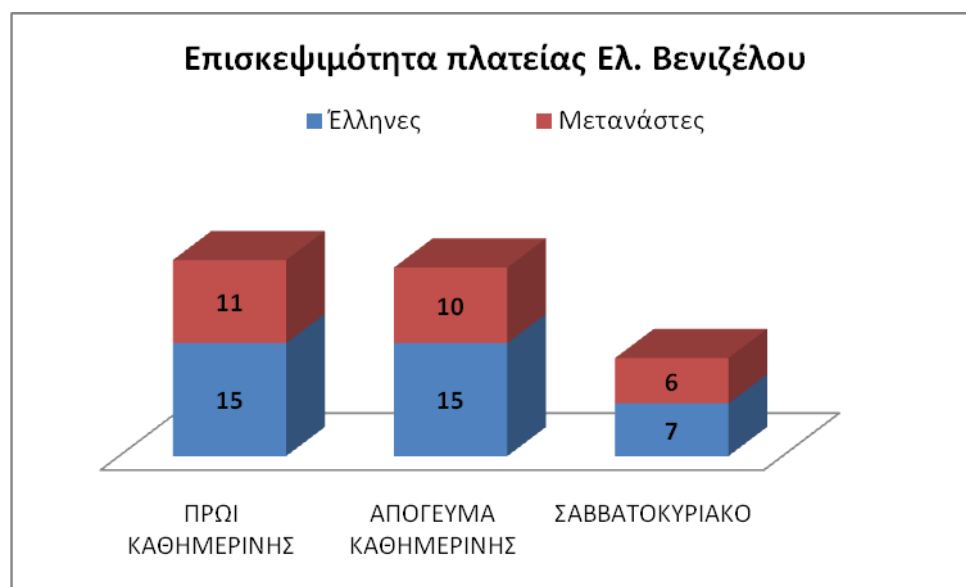
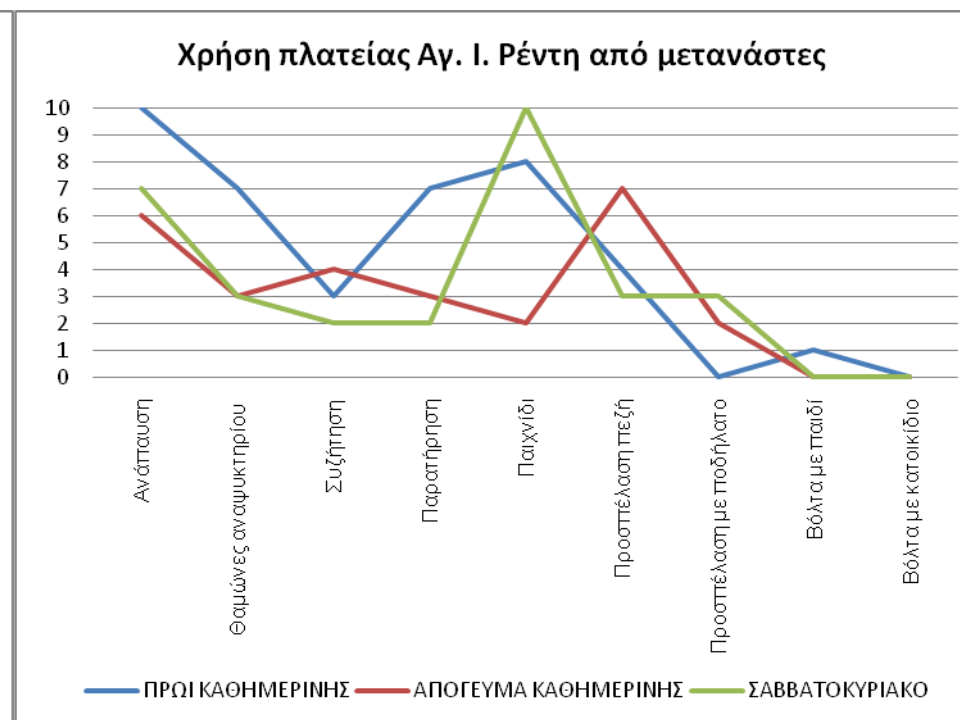
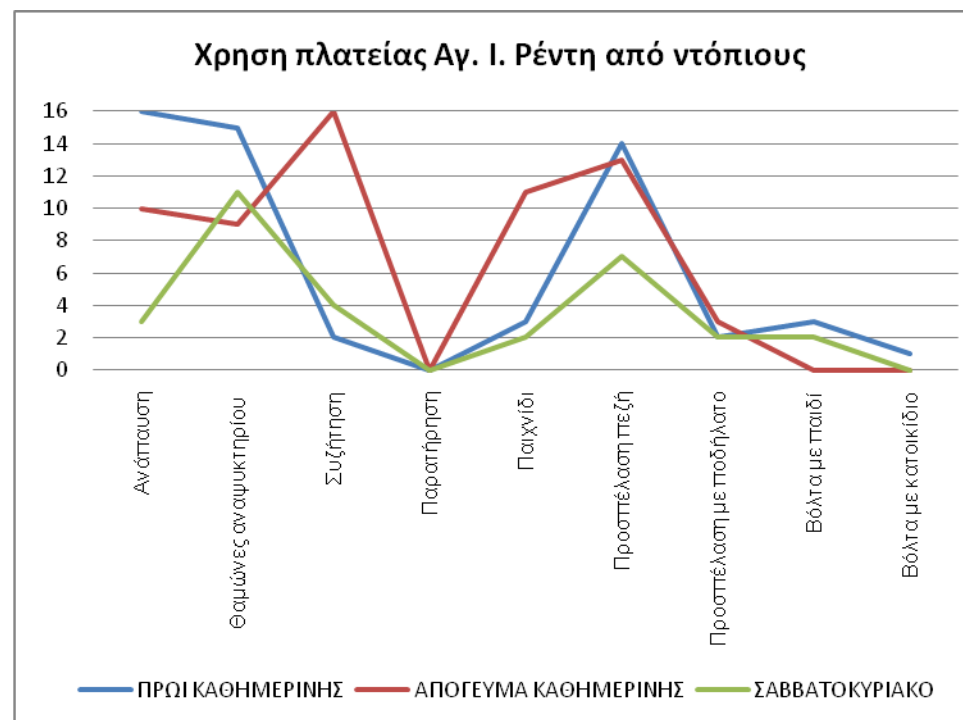
Εικόνα 20: Χρήσεις γης ισογείων των κτιρίων που περιβάλλουν την πλατεία Ελ. Βενιζέλου
 Πηγή: <http://maps.live.com>,
 Επεξεργασία: Ομάδα εργασίας

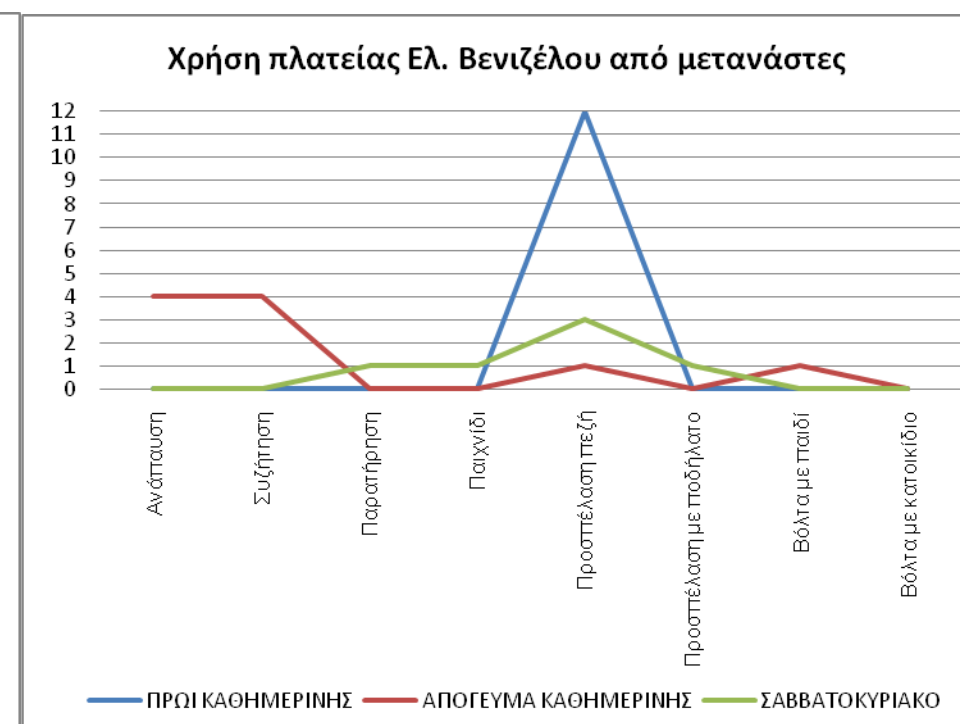
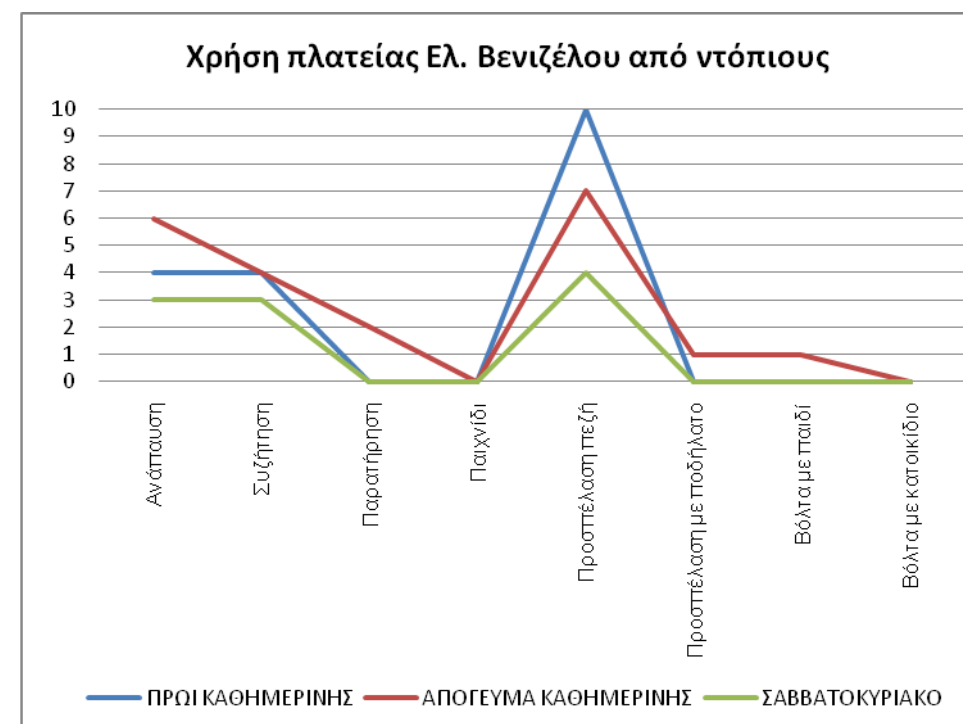
Εικόνα 21: Χρήσεις γης ισογείων των κτιρίων που περιβάλλουν την πλατεία Αγ. Ι. Ρέντη
 Πηγή: <http://maps.live.com>,
 Επεξεργασία: Ομάδα εργασίας

Διάγραμμα 18: Επισκεψιμότητα και χρήση της πλατείας Αγ. Ι. Ρέντη
 Πηγή: Επιτόπια καταγραφή από ομάδα εργασίας

Διάγραμμα 19: Επισκεψιμότητα και χρήση της πλατείας Ελ. Βενιζέλου
 Πηγή: Επιτόπια καταγραφή από ομάδα εργασίας

Πρωί καθημερινής – Ημερομηνία: Πέμπτη 12/5/2011

Απόγευμα καθημερινής – Ημερομηνία: Τρίτη 31/5/2011

Σαββατοκύριακο – Ημερομηνία: Κυριακή 19/6/2011

Πρωί καθημερινής – Ημερομηνία: Πέμπτη 12/5/2011

Απόγευμα καθημερινής – Ημερομηνία: Τρίτη 31/5/2011

Σαββατοκύριακο – Ημερομηνία: Κυριακή 19/6/2011

Εικόνα 22: Διαμαρτυρία για ρατσιστικές επιθέσεις έξω από το Αστυνομικό Τμήμα Ρέντη, 25/09/2011
Πηγή: Προσωπικό αρχείο, 2011

Εικόνα 23: Ομάδα Πακιστανών που παίζει κρίκετ σε άδικο οικόπεδο του Δήμου Ρέντη
Πηγή: Προσωπικό αρχείο, 2011

Ε. ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΤΟΜΕΩΝ

Σε αυτό το σημείο επιχειρείται μία συνολική θεώρηση όλων των συμπερασμάτων που διεξήχθησαν για τους επί μέρους τομείς που μελετήθηκαν και την ένταξη των μεταναστών του χωρικού τμήματος εξειδίκευσης σε αυτούς, πραγματοποιώντας ορισμένες συσχετίσεις μεταξύ τους.

Όσον αφορά τον τομέα της κατοικίας, φαίνεται μια ομοιόμορφη κατανομή των κατοικιών των μεταναστών μέσα στο πολύμορφο κτηριακό απόθεμα του Δήμου. Δεν υπάρχουν περιοχές μεγάλης συσσώρευσης συγκεκριμένων ομάδων, ενώ όπου παρατηρείται σχετική πύκνωση εθνικοτήτων (προσφυγικά, αρμένικες - ρουμάνικες πολυκατοικίες) δεν υφίσταται απομόνωση. Το γεγονός ότι οι κατοικίες των μεταναστών είναι σε άμεση γειτνίαση με κεντρικές χρήσεις και δημόσιους χώρους τις καθιστά εύκολα προσπελάσιμες, χωρίς να τους προσδίδεται μια α priori ταυτότητα. Επιπλέον, το κέντρο του δήμου αποτελεί το παλαιότερο κομμάτι του και κατά συνέπεια εκεί συναντώνται και αρκετά παλιά κτηριακά κελύφη, τα οποία εξαιτίας των χαμηλών τους τιμών είναι πιο προσιτά στα χαμηλότερα οικονομικά στρώματα, εκ των οποίων και σε μετανάστες.

Οι επιχειρήσεις των μεταναστών αναπτύσσονται κοντά στις δύο μεγάλες πλατείες και ενισχύουν το τοπικό εμπόριο της γειτονιάς, ενώ παράλληλα παρατηρείται τάση ανάπτυξής τους και στο βασικό εμπορικό άξονα της οδού Φλέμινγκ.

Τα σχολεία είναι σε σύνδεση με τους δημόσιους χώρους και τις πλατείες, βρίσκονται κεντρικά και εξασφαλίζουν την καλύτερη πρόσβαση όλων των κατοίκων. Αποτελούν μέρος της κοινωνικής ζωής του δήμου, ενισχύοντας την κεντρικότητα στα σημεία που ήδη έχουμε παρατηρήσει. Η εκπαίδευση των αλλοδαπών μαθητών εξαρτάται άμεσα από το εργασιακό καθεστώς των οικογενειών τους, καθώς η εργασία καθορίζει το εισόδημα και τις δυνατότητες για παροχή εκπαίδευσης. Επίσης, άλλοι παράγοντες για το εκπαιδευτικό και μορφωτικό επίπεδο των μεταναστών είναι οι επαγγελματικές προσδοκίες των μαθητών (μπορεί να θέλουν να σπουδάσουν κάποια επιστήμη, να ειδικευτούν σε κάποιο τεχνικό τομέα ή να δουλέψουν από μικρή ηλικία), το οικογενειακό και πολιτισμικό τους υπόβαθρο και η βούλησή τους να μείνουν ή να επιστρέψουν στην πατρίδα τους.

Τέλος, οι δύο πλατείες (κεντρική πλατεία Αγ. Ι. Ρέντη, πλατεία Ελ. Βενιζέλου) αποτελούν πυρήνα ανάπτυξης καθημερινών δραστηριοτήτων και κοινωνικής ζωής. Η μεγάλη συγκέντρωση κόσμου στην πλατεία Αγ. Ι. Ρέντη, τόσο Ελλήνων όσο και αλλοδαπών, εξαρτάται και ερμηνεύεται κυρίως από τις γειτονικές λειτουργίες και χρήσεις και από το χαρακτήρα κεντρικότητας, παρά από τη θέση των κατοικιών των χρηστών.

Κλείνοντας, αξίζει να επισημανθεί ότι η εμφάνιση πυκνοτήτων σε σχέση με τους ελεύθερους χώρους, τα σχολεία, τις επιχειρήσεις μεταναστών και τις κατοικίες αποτελεί επιβεβαίωση της ύπαρξης θυλάκων κεντρικότητας εντός του υπό μελέτη τμήματος.

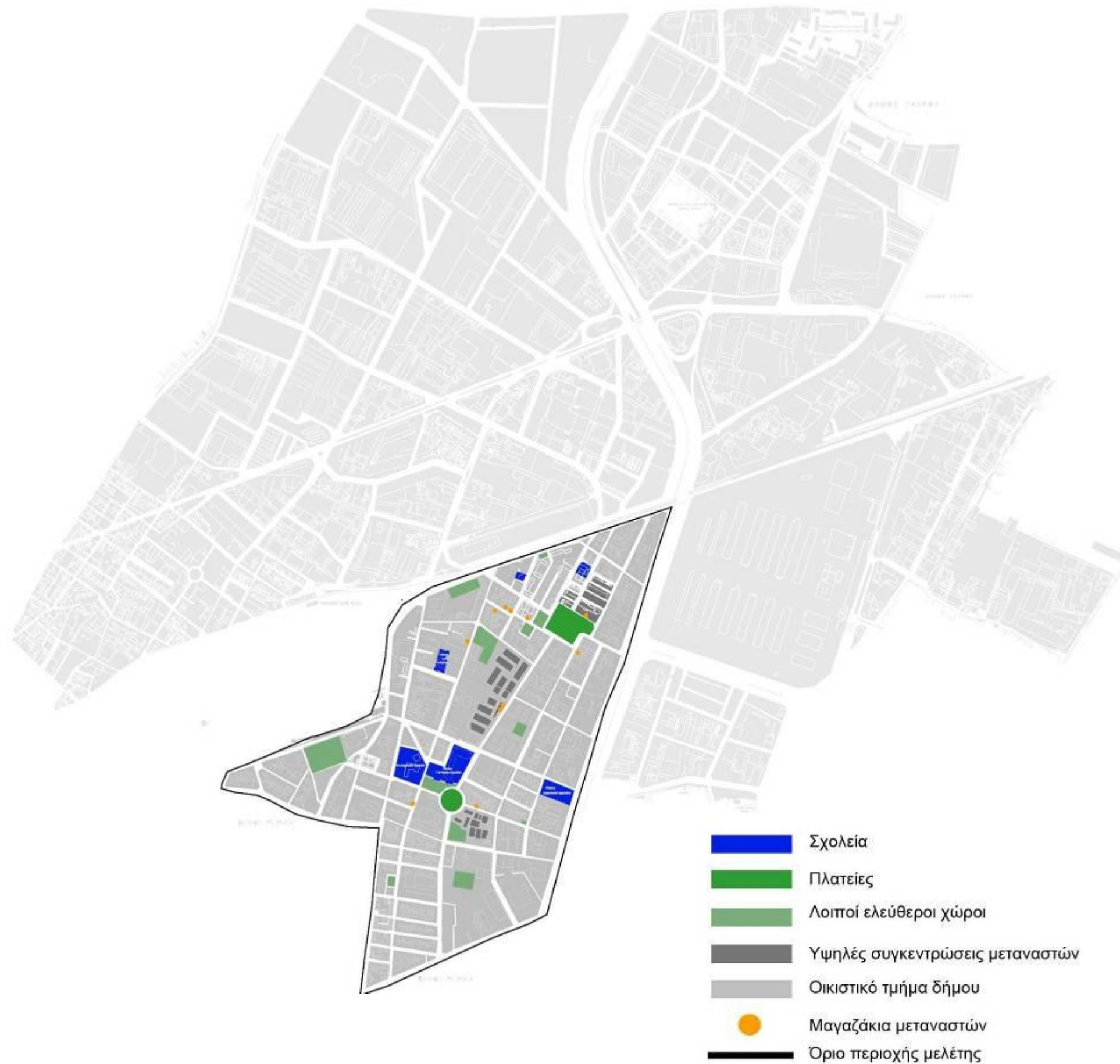
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΣΤΟΝ ΑΣΤΙΚΟ ΧΩΡΟ

➤ ΚΑΤΟΙΚΙΑ

- Ενιαία πολιτική της Ε.Ε. – προσπάθεια απορρόφησης μεταναστών αναλογικά με έκταση, πληθυσμό, εργατικό δυναμικό, οικονομία.
- Κατάργηση των σημερινών κέντρων κράτησης αλλοδαπών και δημιουργία χώρων με αξιοπρεπείς όρους διαβίωσης
- Προσπάθειες για απεγκλωβισμό από γραφειοκρατικές διαδικασίες για την έκδοση εγγράφων (περισσότεροι εργαζόμενοι στις αρμόδιες υπηρεσίες, απλοποίηση διαδικασιών)
- Δημιουργία ίσων ευκαιριών και κινήτρων για εγκατάσταση μεταναστών σε περιοχές εκτός κέντρου ή στην επαρχία, ώστε να μη συγκεντρώνονται σε συγκεκριμένες περιοχές (δημιουργία «γκέτο»)
- Υιοθέτηση πολιτικών που θα αλλάξουν την εικόνα εγκατάλειψης του κέντρου της Αθήνας και των κατοικιών σε αυτό, ενθάρρυνση μίξης εθνικοτήτων, παροχή κινήτρων και σε Έλληνες για κατοίκηση σε περιοχές συγκεντρώσεις σε μετανάστες.
- Παροχή κατάλληλης στέγασης σε μετανάστες με ειδικές ανάγκες, σε ανηλίκους, ηλικιωμένους, εγκύους, ασθενείς κλπ.
- Συνοχί υγειονομικοί και άλλοι έλεγχοι κοινωνικής μέριμνας για το αν υπάρχουν κατάλληλες και επιτρεπτές συνθήκες στέγασης
- Προγράμματα ανεύρεσης κτιρίων και λανθάνοντος δυναμικού και προγράμματα κατοικίας, προσωρινής ή μόνιμης.

➤ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

- Ανάπτυξη συνεργασίας μεταξύ των κοινοτήτων μεταναστών ή εκπροσώπων τους και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, με σκοπό την απορρόφησή τους σε θέσεις εργασίας και την καλλιέργεια σχέσεων εμπιστοσύνης με τους ντόπιους.
- Εμπεριστατωμένη ενημέρωση μεταναστών από τις κοινότητες για τις διαδικασίες ένταξης στη χώρα, τις σχολές επαγγελματικής κατάρτισης που θα μπορούσαν να παρακολουθήσουν και τα προγράμματα επιχειρηματικής στήριξης που εκπονούνται από τους δημόσιους φορείς.
- Χρήση του διαδικτύου (θέσπιση ηλεκτρονικών κέντρων εξυπηρέτησης αλλοδαπών) για την εύκολη και γρήγορη ενημέρωση των μεταναστών σχετικά με θέματα εργασίας, έκδοσης αδειών παραμονής και άλλων θεσμικών διαδικασιών και απλοποίηση ορισμένων χρονοβόρων διαδικασιών ηλεκτρονικά.
- Ίδρυση μεταναστευτικών συνεταιρισμών ανά κλάδους που θα λειτουργούν σε συνεργασία με τους υπάρχοντες του ντόπιου πληθυσμού.
- Απόδοση κινήτρων επιχειρηματικότητας και ανάληψης επιχειρηματικών πρωτοβουλιών στους μετανάστες.
- Περιοδική οργάνωση εμπορικών εκθέσεων και εργαστηρίων απασχόλησης με σκοπό τη γνωριμία με την κουλτούρα και τις ιδιαίτερες δεξιότητες που χαρακτηρίζουν τον κάθε λαό.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΣΤΟΝ ΑΣΤΙΚΟ ΧΩΡΟ

➤ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

- Διεξαγωγή μαθημάτων εκμάθησης της ελληνικής για μετανάστες προσαρμοσμένα στις ανάγκες τους (τιμήματα ενηλίκων, τιμήματα για παιδιά μεταναστών 2^{ης} γενιάς, επαγγελματικής κατάρτισης, κλπ.) από το Δήμο ή άλλους δημόσιους οργανισμούς
- Ενισχυτική διδασκαλία με ευέλικτο ωράριο για τους αδύναμους μαθητές σε όλα τα εκπαιδευτικά ιδρύματα
- Σωστή κατάρτιση των διδασκόντων μέσω υποχρεωτικών σεμιναρίων, με σκοπό την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση τους σε θέματα διαπολιτισμικής εκπαίδευσης
- Στήριξη ειδικών προγραμμάτων διαπολιτισμικών δρώμενων στα σχολεία στα οποία να παίζουν ενεργό ρόλο τα παιδιά και οι γονείς τους
- Εξοικείωση των μαθητών σε θέματα μετανάστευσης μέσω τροποποιήσεων στη διδακτική ύλη των υφιστάμενων μαθημάτων (πχ. Ιστορία, Γεωγραφία, Αγωγή του Πολίτη)
- Συνεργασία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με τις κοινότητες μεταναστών, με σκοπό τη διευκόλυνση και την ενημέρωση των μεταναστών για τα εκπαιδευτικά ιδρύματα της περιοχής ενδιαφέροντος, αλλά και για τα προγράμματα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας που λαμβάνουν χώρα σε αυτή.

➤ ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΧΩΡΟΣ

- Σχεδιασμός ή έργα ανάπλασης δημόσιων χώρων με κοινωνικά κριτήρια
 - (α) Καταγραφή του πραγματικού πληθυσμού της χωρικής ενότητας μελέτης (ορθά δεδομένα για τον αριθμό των μεταναστών που διαμένουν στην περιοχή)
 - (β) Καταγραφή των αναγκών όλων των κοινωνικών ομάδων της περιοχής
 - (γ) Συμμετοχή των χρηστών/κατοίκων σε όλες τις φάσεις σχεδιασμού
 - (δ) Αντιπροσώπευση όλων των κοινωνικών ομάδων της περιοχής στη λήψη αποφάσεων
 - (ε) Έμφαση στην επίτευξη της κοινωνικής συνοχής στο δημόσιο χώρο και στην ασφάλεια όλων των χρηστών
- Ίση πρόσβαση των μεταναστών στους δημόσιους χώρους με την προώθηση διεξαγωγής διαπολιτισμικών εκδηλώσεων ή εθνικών παραδοσιακών δραστηριοτήτων (πχ. αγώνας κρίκετ Πακιστανών).
- Συνεργασία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με τις κοινότητες μεταναστών για τη διευθέτηση θεμάτων ίσης πρόσβασης των αλλοδαπών σε δημόσιους χώρους.

ΣΤ. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η κοινωνική και χωρική συνοχή στο δήμο Αγ. Ι. Ρέντη, σύμφωνα με τη μελέτη μας αυτή, έχει επιτευχθεί σήμερα σε πολύ ικανοποιητικό βαθμό έτσι ώστε να εξασφαλίζονται τα κριτήρια της αρμονικής συνύπαρξης που μας απασχόλησαν. Πέρα από την περίπτωση του Ρέντη, γενικώς η ένταξη των μεταναστών είναι αρμονική και γίνεται ιδανική όταν οι διαφορετικές εθνοτικές ομάδες διατηρούν τα μοναδικά τους χαρακτηριστικά, τρέφουν σεβασμό μεταξύ τους και ταυτόχρονα συμμετέχουν εξίσου στην κοινωνική ζωή σε όλες τις εκφάνσεις της. Σήμερα μπορούμε να πούμε πως στην Ελλάδα και ειδικότερα στο κέντρο της πρωτεύουσας, όπου κατοικεί μεγάλος αριθμός μεταναστών, νόμιμων ή παράνομων, αυτό δε συμβαίνει. Η ξενοφοβία και ο ρατσισμός εντείνονται μέρα με τη μέρα και ο κοινωνικός αποκλεισμός αρκετών ομάδων είναι γεγονός. Η παιδεία και η εκπαίδευση είναι ελλειπείς κι έτσι επικρατούν πολλές φορές προκαταλήψεις, ενώ καλλιεργείται η άποψη ότι «για όλα φταίνε οι ξένοι», τη στιγμή που οι επίσημοι φορείς αδιαφορούν ή αδυνατούν να δώσουν λύσεις στα προβλήματα που προκύπτουν από τη μεγάλη συγκέντρωση μεταναστών, που αφορούν στην κατοικία, τα εργασιακά, τη ζωή στο δημόσιο χώρο και την ανασφάλεια σχετικά με αυτήν. Στο δήμο Ρέντη δεν υπάρχει τέτοια εικόνα εγκατάλειψης και ξενοφοβίας και αυτό έχει συμβεί χάρη στην ανάμιξη όλων των εθνικοτήτων στο οικιστικό κομμάτι.

Υπάρχουν ίσοι όροι ένταξης στο κοινωνικό σύνολο και για τους μετανάστες, ή αν αυτό δε συμβαίνει, τότε οι δυσκολίες που αυτοί αντιμετωπίζουν δε διαφέρουν σημαντικά από αυτές που αντιμετωπίζουν Έλληνες κάτοικοι. Έτσι λοιπόν, παρόλο που η κατάσταση που επικρατεί στο Ρέντη μοιάζει να είναι τυχαία και όχι απόρροια κάποιας σαφούς εφαρμοσμένης πολιτικής, μπορεί να αποτελέσει παράδειγμα προς μίμηση για περιοχές όπου εμφανίζονται σημαντικά προβλήματα συγκρούσεων και κοινωνικών διαχωρισμών. Πρέπει να γίνουν προσπάθειες και από το δήμο Αθηναίων, όπου υπάρχει έντονο πρόβλημα, να γίνει η ένταξη των μεταναστών ομαλή τόσο χωρικά όσο και κοινωνικά.

Ο δήμος Αγ. Ι. Ρέντη επίσης πρέπει να διασφαλίσει τη συνέχιση αυτής της αρμονικής συνύπαρξης, διαφυλάσσοντάς τη από το ρατσισμό. Ωστόσο, τροχοπέδη για την ανάπτυξη αναβαθμιστικών πολιτικών είναι η έντονη οικονομική, πολιτική και πολιτιστική κρίση που διανύουμε στις μέρες μας, από την οποία δε φαίνεται ότι θα απαλλαγούμε σύντομα. Παρόλα αυτά, είναι πολύ σημαντικό να γίνουν βήματα προς την απαιτούμενη αναβάθμιση και αυτό γιατί δεν είναι απλά μια ανάγκη «εξωραϊσμού» της πόλης αλλά μια ουσιαστική αναρρύθμιση της λειτουργίας της κοινωνίας ώστε να μην υπάρχουν ανατροπές, διαμάχες και τελικά καταστροφή και αποσύνθεση της ιδιωτικής και κοινωνικής ζωής.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ✚ Αναλυτή Β. (2006), *Πολεοδομική εξέλιξη και κοινωνική κατοικία στον Αγ. Ι. Ρέντη*, Δήμος Αγ. Ι. Ρέντη
- ✚ Αρβανιτίδης Πασχάλης, Σκούρας Δημήτριος (2008), «Μετανάστες και πρότυπα χωροθέτησής τους στο Π.Σ. Αθηνών», Ινστιτούτο Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων, Γ' Πανελλήνιο Συνέδριο Διεθνούς Πολιτικής Οικονομίας, (16-18 Μαΐου 2008), Αθήνα, [http://www.idec.gr/iier/new/3rd %20Panhellenic%20Conference/ARVANITIDIS-SKOURAS-IMMIGRANTS%20AND%20SPATIAL%20PROTOTYPES%20IN%20ATHENS.pdf](http://www.idec.gr/iier/new/3rd%20Panhellenic%20Conference/ARVANITIDIS-SKOURAS-IMMIGRANTS%20AND%20SPATIAL%20PROTOTYPES%20IN%20ATHENS.pdf)
- ✚ Baldwin - Edwards Martin (2005), *Η ένταξη των μεταναστών στην Αθήνα: δείκτες ανάπτυξης και στατιστικές μέθοδοι μέτρησης*, Παρατηρητήριο Μετανάστευσης στη Μεσόγειο UEHR, Πάντειο Πανεπιστήμιο, Αθήνα, http://www.mmo.gr/pdf/publications/mmo_working_papers/Migrants_in_Greece_Report_Grk.pdf
- ✚ Βαρώτσος Κ. (2004), «Πλατεία Αγ. Ι. Ρέντη», *Αρχιτεκτονικά Θέματα*, τ. 38
- ✚ Βαταβάλη Φ., Μπαλαμπανίδης Δ., Σιατίτσα Δ. (2011), *Κατοικία στο κέντρο της Αθήνας: πώς και για ποιούς;*, Αθήνα <http://encounterathens.files.wordpress.com/2011/05/katoikia-sto-kentro-tis-athinas-pws-kai-gia-poiou-s-06mai112.pdf>
- ✚ Δήμος Αγίου Ι. Ρέντη (2005), «Μετανάστες και Τοπικές Κοινωνίες», Ερευνητικό έργο Δήμου Αγ. Ι. Ρέντη
- ✚ Δήμος Νίκαιας - Αγ. Ι. Ρέντη (2011), «Πολιτιστικός Σεπτέμβρης 2011 Δήμου Νίκαιας – Αγ. Ι. Ρέντη από 5 έως 11 Σεπτέμβρη», Ιστοσελίδα Δήμου Νίκαιας – Αγ. Ι. Ρέντη, Ημερομηνία ανάκτησης: 15/9/2011
- ✚ Κανετάκης, Γ., Μπενέκη Ε., Σαρηγιάννης Γ. (2001), *Άγιος Ιωάννης Ρέντη : η ιστορική και η πολεοδομική του εξέλιξη*, Δήμος Αγ. Ι. Ρέντη
- ✚ Κίνηση πολιτών Νίκαιας – Ρέντη (2011), «Εκδήλωση αλληλεγγύης στους μετανάστες», Ημερομηνία ανάκτησης: 15/9/2011, http://anakinisi.blogspot.com/2010/10/blog-post_02.html
- ✚ Κοτζαμάνη Αγγελική, Τζωρτζοπούλου Μαρία (2008), *Η εκπαίδευση των αλλοδαπών μαθητών - Διερεύνηση των προβλημάτων και της προοπτικής επίλυσής τους*, Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, Αθήνα, http://arxeio.gsdb.gr/wp/wp_tzortzopoulou.pdf
- ✚ Μπαλαμπανίδης, Δ. (2011), *Συνθήκες στέγασης των μεταναστών στο Δήμο Αθηναίων - Μελέτη περίπτωσης: η ιδιόκτητη κατοικία*, Αθήνα <http://encounterathens.files.wordpress.com/2011/05/encounter-stegash-metanastvn-17052011.pdf>
- ✚ Μπίρης Κ. (1971), *Αι τοπωνυμίες της πόλεως και των περιχώρων των Αθηνών, χ.ε.*, Αθήνα
- ✚ Παπασπαλιάρη Π. (2002), *Όστρακα από τον Ρέντη*, Δήμος Αγ. Ι. Ρέντη
- ✚ Ιωακειμίδης Γ., Καπλάνι Γκαζμέντ, Μοσκόφ Η., Παπαδημητρίου Γ., Τσιούκα Γ. (2006), Ερευνητικό Πρόγραμμα «Τοπική Αυτοδιοίκηση και Μετανάστευση», Αθήνα
- ✚ Υπουργείο Εσωτερικών (2008), *Τοπική Αυτοδιοίκηση και Διαπολιτισμικότητα*, Αθήνα, <http://www.ypes.gr/UserFiles/f0ff9297-f516-40ffa70e-eca84e2ec9b9/bookGreek.pdf>
- ✚ Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (ΥΠΕΚΑ) (2010), Διεύθυνση Ειδικών Έργων Αναβάθμισης Περιοχών, Πρόγραμμα: «Αστικές Αναπλάσεις και Βιώσιμη Κινητικότητα», [http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=389&snif524\]=643&language=el-GR](http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=389&snif524]=643&language=el-GR)

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

- Ευρωπαϊκή Επιτροπή, <http://ec.europa.eu>
- Δήμος Αγ. Ι. Ρέντη, <http://myrentis.gr/>
- Δήμος Νίκαιας – Αγ. Ι. Ρέντη, <http://www.polisnikaia.gr>
- <http://www.mmo.gr/>
- <http://asante.gr/>
- <http://5dimrentis.blogspot.com>
- <http://4dim-ag-ioann.att.sch.gr>
- <http://asmpeiraia.blogspot.com/>
- <http://2gym-ag-ioann.att.sch.gr>
- <http://1gym-ag-ioann.att.sch.gr>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

I. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΩΝ

A. Γενικές ερωτήσεις

1. Όνομα και ηλικία ερωτώμενου
2. Από ποια χώρα προέρχεστε;
3. Είστε παντρεμένος--η/διαζευγμένος-η/χήρος-α;
4. Έχετε παιδιά; Αν ναι πόσα; Πού μένουν;
5. Πόσα χρόνια μένετε στην Ελλάδα;
6. Ήρθατε μόνος ή μαζί με την οικογένεια σας/ με τους φίλους σας;
7. Θα θέλατε να φέρετε την οικογένειά σας/ τους φίλους σας στην Ελλάδα;
8. Θέλετε να παραμείνετε στην Ελλάδα; Σκέφτεστε να επιστρέψετε στην πατρίδα σας ή να μείνετε σε κάποια άλλη χώρα στο μέλλον; Αν ναι γιατί;
9. Έχετε άδεια παραμονής στην Ελλάδα; Αν όχι τι προβλήματα αντιμετωπίζετε;

B. Ερωτήσεις για την περιοχή μελέτης

1. Ποιο έτος εγκατασταθήκατε στην περιοχή του Αγ. Ι. Ρέντη;
2. Γιατί επιλέξατε τον Δήμο Αγ. Ι. Ρέντη ως περιοχή εγκατάστασής σας;
3. Υπάρχει προηγούμενος τόπος κατοικίας στην Ελλάδα; Αν ναι σε ποια περιοχή μένατε; Γιατί φύγατε;
4. Σας αρέσει η περιοχή του Αγ. Ι. Ρέντη; Ποια είναι τα πλεονεκτήματα της και ποια τα μειονεκτήματα της;
5. Θα θέλατε να αλλάξετε περιοχή κατοικίας; Αν ναι γιατί και ποια περιοχή θα επιλέγατε για να εγκατασταθείτε;
6. Έχετε άλλους συγγενείς/ γνωστούς που κατοικούν στην περιοχή του Αγ. Ι. Ρέντη; Κατοικούν κοντά σας;
7. Γνωρίζετε με ντόπιους της περιοχής μελέτης ή με μετανάστες άλλων εθνικοτήτων που κατοικούν στον Αγ. Ι. Ρέντη;
8. Πως σας αντιμετωπίζουν οι ντόπιοι κάτοικοι της περιοχής;
9. Αισθάνεστε ασφάλεια στην περιοχή; Αν όχι για ποιους λόγους;
10. Θα προτείνατε σε συγγενείς/φίλους/γνωστούς σας να εγκατασταθούν στην περιοχή;

Γ. Κατοικία

1. Σε ποιο τμήμα της περιοχής μελέτης κατοικείτε;
2. Σε τι τύπο κατοικίας μένετε (διαμέρισμα πολυκατοικίας/μονοκατοικία/άλλο);
3. Γνωρίζετε ποια χρονολογία έχει κατασκευαστεί το κτίριο στο οποίο διαμένετε;
4. Γνωρίζετε την ιστορία του (σε περίπτωση που ο ερωτώμενος κατοικεί σε εργατική ή προσφυγική κατοικία);
5. Πόσο καιρό μένετε στη συγκεκριμένη οικία;
6. Μένετε μόνος στο διαμέρισμα ή με την οικογένεια σας/ φίλους σας/άλλους συγκατοίκους;
7. Ποιο είναι το μέγεθος του νοικοκυριού που μένετε;
8. Νοικιάζετε την οικία που μένετε ή είστε ιδιοκτήτης/τρια;
9. Ποιο είναι το ύψος του ενοικίου ή ποιο το κόστος αγοράς της οικίας σας;
10. Πώς επιλέξατε τη συγκεκριμένη κατοικία για να μείνετε;
11. Είστε ευχαριστημένος/η από τις συνθήκες διαβίωσης στην οικία σας;
12. Πώς είναι οι σχέσεις με τους γείτονες σας;

Δ. Εκπαίδευση

1. Ποιο είναι το εκπαιδευτικό σας επίπεδο;
2. Που έχετε τελειώσει την εκπαίδευσή σας; Στην Ελλάδα ή στη χώρα σας;
3. Πώς μάθατε την ελληνική γλώσσα;
4. Θα παρακολουθούσατε μαθήματα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας για ενήλικες;
5. Στέλνετε τα παιδιά σας σχολείο; Αν ναι σε ποιο;
6. Γιατί επιλέξατε το συγκεκριμένο σχολείο για τα παιδιά σας;
7. Είστε ευχαριστημένος/η από την εκπαίδευση του παιδιού σας; Αντιμετωπίζει κάποιο πρόβλημα στην εκμάθηση ελληνικών ή στη σχέση του με τους συμμαθητές του ή τους δασκάλους του;
8. Ποια είναι η σχέση σας με τους δασκάλους-καθηγητές των παιδιών σας ή τους γονείς των άλλων μαθητών;
9. Θα θέλατε τα παιδιά σας να επιστρέψουν στην πατρίδα σας στο μέλλον και να μείνουν εκεί;
10. Επιθυμείτε να συνεχίσουν τα παιδιά σας την εκπαίδευσή τους σε ανώτερη βαθμίδα;

Ε. Απασχόληση

1. Εργάζεστε; Αν ναι που; Αν όχι πόσο καιρό είστε άνεργος/η;
2. Εργαζόσασταν σε κάποια προηγούμενη δουλειά; Αν ναι γιατί φύγατε;
3. Εργάζεστε κοντά στον τόπο κατοικίας σας;
4. Πώς μετακινείστε καθημερινά από και προς τον τόπο εργασίας σας;
5. Πώς βρήκατε την τωρινή σας εργασία;
6. Είστε ασφαλισμένος/η;
7. Ποιες είναι οι απολαβές σας;
8. Θα θέλατε να αλλάξετε τόπο εργασίας; Αν ναι γιατί; Σε ποιον τομέα θα θέλατε να απασχοληθείτε;
9. Υπάρχουν άλλοι μετανάστες στο χώρο εργασίας σας; Ποια η εθνικότητά τους;
10. Εργάζεστε με κάποιον γνωστό σας ή συγγενή σας;
11. Ποια είναι η σχέση σας με τον εργοδότη σας ή τους συναδέλφους σας;
12. Ποια είναι τα προβλήματα που τυχόν αντιμετωπίζετε στον χώρο εργασίας σας;

Στ. Δημόσιος χώρος

1. Έρχεστε συχνά στην πλατεία;
2. Ποιες ώρες της ημέρας προτιμάτε να έρχεστε;
3. Πόσο χρόνο περίπου περνάτε στην πλατεία;
4. Για ποιο λόγο έρχεστε στη συγκεκριμένη πλατεία;
5. Πώς σας αρέσει να περνάτε τον χρόνο σας στην πλατεία;
6. Έρχεστε μόνος/η ή με την οικογένεια/φίλους/γνωστούς σας;
7. Κάνετε παρέα με ντόπιους κάτοικους της περιοχής ή με μετανάστες άλλων εθνικοτήτων;
8. Πως σας αντιμετωπίζουν οι έλληνες που έρχονται στην πλατεία;
9. Αισθάνεστε ασφάλεια στο δημόσιο χώρο; Έρχεστε βραδινές ώρες ή θα επιτρέπατε στα παιδιά σας να έρθουν στην πλατεία βραδινές ώρες;

Ζ. Κοινότητες – Σύλλογοι μεταναστών

Ερωτήσεις σχετικά με τη δομή – λειτουργία – στρατηγικές της κοινότητας

1. Πότε και πώς δημιουργήθηκε;
2. Πόσα μέλη απαριθμεί;

3. Ποιοι είναι οι στόχοι και οι προτεραιότητες της;
4. Ποιες ανάγκες των μεταναστών υποστηρίζει και σε ποιους τομείς βοηθάει τα μέλη της;
5. Ποια τα κριτήρια εγκατάστασης της έδρας της;
6. Αν έχει μεσολαβητικό ρόλο μεταξύ μεταναστών και θεσμικών φορέων.
7. Αν διοργανώνει εκδηλώσεις για τα μέλη της και αν συνεργάζεται με άλλα δίκτυα μεταναστών, με τοπικούς φορείς ή με ντόπιους.
8. Αν αντιμετωπίζει προβλήματα στην περιοχή όπου λειτουργεί.

Απόψεις και θέσεις ερωτώμενου σχετικά με τα ζητήματα των μεταναστών

1. Παρατηρείτε τάσεις για μόνιμη ή προσωρινή εγκατάσταση των συμπατριωτών σας στην Ελλάδα και ειδικά στην περιοχή του Αγ. Ι. Ρέντη;
2. Υπάρχουν μέλη της κοινότητας που επιθυμούν ή σκοπεύουν να επιστρέψουν στη χώρα τους ή να εγκατασταθούν σε άλλη χώρα;
3. Ο μεγαλύτερος αριθμός των μελών της κοινότητας έχει άδεια παραμονής στη χώρα; Ποια είναι τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν σχετικά με τη νόμιμη παραμονή τους στην Ελλάδα;
4. Οι περισσότεροι συμπατριώτες σας εγκαθίστανται μόνοι τους στην Ελλάδα ή με τις οικογένειες/φίλους/γνωστούς τους;
5. Ποιος είναι ο τρόπος μετακίνησης τους από τη χώρα τους στην Ελλάδα;
6. Σε ποιες θέσεις εργασίας απασχολούνται κυρίως οι συμπατριώτες σας όταν έρχονται στην Ελλάδα;
7. Με ποια κριτήρια επιλέγουν τον τόπο κατοικίας τους και τον χώρο εργασίας τους;
8. Ποιες είναι οι συνθήκες διαβίωσης τους στις κατοικίες που μένουν;
9. Παρατηρείτε τάσεις αγοράς ακινήτων ή λειτουργίας επιχειρήσεων στην Ελλάδα από συμπατριώτες σας;
10. Έχουν χώρους θρησκευτικής λατρείας στην περιοχή του Αγ. Ι. Ρέντη;
11. Ποιες είναι οι αντιλήψεις και οι πρακτικές της χώρας σας σε θέματα που αφορούν τη θέση των πολιτών (και κυρίως των γυναικών) στην απασχόληση, την οικογένεια, την εκπαίδευση, στη δημόσια ζωή και στους χώρους που κατοικούν;
12. Ποιες οι σχέσεις τους με τους Έλληνες και ειδικά με τους ντόπιους κατοίκους του Δ. Αγ. Ι. Ρέντη;
13. Έχουν σχέσεις με μετανάστες άλλων εθνικοτήτων;
14. Αισθάνονται ασφάλεια στην Ελλάδα; Έχουν βιώσει ποτέ επιθέσεις ρατσισμού;

Η. Μεσιτικά γραφεία

1. Ποιες είναι οι φθηνές και ποιες οι ακριβές περιοχές στον Δήμο Αγ. Ι. Ρέντη;
2. Κατασκευάζονται καινούργιες πολυκατοικίες; Αν ναι σε ποιο τμήμα της περιοχής μελέτης;
3. Γνωρίζετε που κατοικούν οι μετανάστες στην περιοχή μελέτης;
4. Με ποια κριτήρια επιλέγουν τον τόπο εγκατάστασής τους;
5. Ποιες εθνικότητες μεταναστών έχουν ενδιαφερθεί για την αγορά ή την ενοικίαση ακινήτων στον Αγ. Ι. Ρέντη;
6. Τι προτιμήσεις έχουν (αγορά, ενοικίαση, μέγεθος κατοικίας, τιμή);
7. Όταν αγοράζουν κατοικίες πληρώνουν με μετρητά ή παίρνουν δάνειο;
8. Μένουν μόνοι ή με τις οικογένειες τους;
9. Το γεγονός ότι στην περιοχή μελέτης υπάρχουν μετανάστες επηρεάζει την τυπολογία των νέων κτιρίων που κατασκευάζονται;
10. Πως αντιμετωπίζουν οι έλληνες ιδιοκτήτες των ακινήτων τους μετανάστες ενοικιαστές τους;

Θ. Μετανάστες επιχειρηματίες

1. Πότε αγοράσατε την επιχείρησή σας;
2. Με ποια κριτήρια επιλέξατε να εγκαταστήσετε την επιχείρησή σας στην περιοχή μελέτης;
3. Μένετε στην περιοχή μελέτης; Κοντά στην επιχείρησή σας;
4. Πήρατε δάνειο για να την αγοράσετε;
5. Είχατε επιχειρήσεις στη χώρα σας;

6. Είχατε άλλες επιχειρήσεις στην Ελλάδα; Αν ναι γιατί έκλεισαν;
7. Είναι επικερδής η τωρινή σας επιχείρηση;
8. Έχετε προβλήματα με την άδεια λειτουργίας της;
9. Οι εργαζόμενοι που απασχολούνται στην επιχείρησή σας είναι έλληνες ή μετανάστες;
10. Οι ντόπιοι επισκέπτονται την επιχείρησή σας; Έχετε πελάτες μετανάστες άλλων εθνικοτήτων;

II. ΜΙΚΡΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

_ **Το κουρείο** στην πλατεία λειτουργεί εδώ και 2 μήνες. Δεν μας είπαν περισσότερα...

_ **Μαγαζί (τηλεπικοινωνίες)** με Ινδό ιδιοκτήτη και υπαλλήλους έναν Ινδό και έναν Πακιστανό. Βρίσκεται κοντά στην πλατεία, απέναντι από την παιδική χαρά. Έχει ανοίξει εδώ και 2 χρόνια και τον χώρο τον νοικιάζουν. Οι πελάτες που έρχονται είναι και ξένοι, αλλά και Έλληνες. Τα χρήματα που βγάζουν είναι αρκετά για να καλύπτουν το ενοίκιο και τα έξοδα διαβίωσης. Είναι στην Ελλάδα εδώ και 3 χρόνια και εγκαταστάθηκαν κατευθείαν στο Ρέντη. Αντιμετωπίζουν κάποιες δυσκολίες, αλλά γενικά το μέρος τους φαίνεται ήσυχο και καλό, όπως και οι άνθρωποι. Το σπίτι που μένουν είναι δίπλα στο μαγαζί και δίνουν 240 ευρώ (είναι δύο δωμάτια όπου μένουν δύο άτομα). Ήταν κοντά στο Αφγανιστάν (με υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης) όμως λόγω του πολέμου φύγανε. Σκοπεύουν να μείνουν στην Ελλάδα εφόσον έχουν καλή δουλειά, διαφορετικά θα φύγουν σε άλλη χώρα.

_ **Μίνι μάρκετ** επί της Αρ.Καμπάνη. Πακιστανός ιδιοκτήτης με Ελληνίδα υπάλληλο εργαζόμενη. Δεν μας είπαν περισσότερα...

_ **Kamran** (μίνι μάρκετ) επί της Καμπάνη. Το αφεντικό είναι Πακιστανός που μένει 18 χρόνια στην Ελλάδα και νοικιάζει το χώρο του μαγαζιού. Ο υπάλληλος δουλεύει εκεί 4 χρόνια, ενώ το μαγαζί λειτουργεί εδώ και 10 χρόνια. Επέλεξαν την περιοχή του Ρέντη που είναι καλή, σε αντίθεση με Νίκαια και Ομόνοια. Υπάρχει δυσκολία στην εύρεση εργασίας (πρώτα δούλεψε αλλού). Οι πελάτες του μαγαζιού είναι Έλληνες, Πακιστανοί, Βούλγαροι κ.ά., δηλαδή έρχονται όλοι. Οι δουλειές στο μαγαζί πάνε καλά. Θέλουν να γυρίσουν πίσω στο Πακιστάν. Δύο με τρεις μήνες το χρόνο πηγαίνουν εκεί, ενώ όταν είναι Ελλάδα κρατάνε επαφή με τις οικογένειές τους (τους παίρνουν συχνά τηλέφωνο). Το πρόβλημα με το Πακιστάν είναι ότι εκεί υπάρχουν οι Ταλιμπάν που βάζουν βόμβες! Κι έτσι όταν μεγαλώσουν φεύγουν από εκεί... Στην Ελλάδα έχουν συγγενείς (ένα θείο), ενώ στο σπίτι μένουν 3 με 4 άτομα μαζί (3 δωμάτια). Για παράδειγμα με 330 ευρώ μπορούν να μείνουν 5 άτομα.

_ **Money Gram.** Έχει το μαγαζί εδώ και 11 χρόνια. Ο ιδιοκτήτης είναι Πακιστανός και έχει έναν εργαζόμενο μόνο υπάλληλο, τον ανιψιό του. Ήρθε στην Ελλάδα το '89 και εγκαταστάθηκε πρώτα στην Κηφισιά, μετά στον Αγ.Στέφανο και το 1993 ήρθε στο Ρέντη επειδή είχε φίλους. Το 1998 πήρε τα χαρτιά του και άνοιξε το μαγαζί το 2000. Έχει έρθει μαζί με την οικογένειά του. Η επιχείρηση είναι videoclub, έχει να κάνει με τηλεφωνία, αλλά και μεταφορά χρημάτων και αυτή την περίοδο κάτι βγαίνει σε κέρδος. Οι πελάτες που έρχονται είναι κυρίως από την Ινδία, το Πακιστάν, την Αλβανία και τη Ρουμανία και πολύ λίγοι Έλληνες. Οι δουλειές δεν είναι όπως παλιά και υπάρχει φόβος γενικά. Έχουν κλέψει και σπάσει το μαγαζί του 2 φορές μέχρι τώρα και μάλλον οι δράστες ήταν Έλληνες. Πριν από 7 χρόνια δούλεψε σε εργοστάσιο στη Μεταμόρφωση που έφτιαχνε κουτιά για παπούτσια. Στο σπίτι που μένει με τα παιδιά δίνει ενοίκιο 400 ευρώ (για μια γκαρσονιέρα), ενώ για το μαγαζί δίνει 450 ευρώ. Παρέα κάνει λίγο με Ινδούς και έχει 2-3 Αλβανούς φίλους. Τα παιδιά του θα πάνε κανονικά σχολείο στο Ρέντη. Το έχουν πάρει απόφαση ως οικογένεια ότι θα μείνουν στην Ελλάδα (εξάλλου είναι ήδη εδώ 20 χρόνια). Είναι πολύ δύσκολο να πάνε κάπου αλλού ή να ξεκινήσουν πάλι από την αρχή.

_ **«Γκουρμάν»**, Ρώσικο μαγαζάκι με ψιλικά επί της οδού Φλέμινγκ κοντά στην κεντρική πλατεία.

Συνομιλία με τη Ναταλία, 21.

Κατάγεται από τη Ρωσία και μένει εδώ και εννέα χρόνια στο Ρέντη. Πριν έμενε στην Καλλιθέα, ενώ έχει έρθει στη χώρα μας από 2 ετών (19 χρόνια).

Το μαγαζί με τα ψιλικά, που διατηρούν οικογενειακώς εδώ και ενάμισι χρόνο, έχει και Έλληνες πελάτες, όμως οι περισσότεροι είναι από Ρωσία, Ουκρανία και Ρουμανία και είναι επικερδές.

Ρώσοι εξακολουθούν να έρχονται στην Ελλάδα, αλλά είναι λιγότεροι σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια (πιο δύσκολες οι συνθήκες). Οι πιο πολλοί Ρώσοι στο Ρέντη αγοράζουν τα σπίτια τους με τη βοήθεια δανείου. Πολλοί μένουν και κοντά μεταξύ τους (Ρώσοι, Πόντιοι) σε διπλανές πολυκατοικίες. (εντοπισμός και στο χάρτη)

Η ίδια δεν έχει κάποιο ιδιαίτερο πρόβλημα με τη ζωή της στην περιοχή και της αρέσει που μένει στο Ρέντη γιατί είναι ήσυχα. Σε σχέση με την εργασία οι άνδρες μετανάστες από τη Ρωσία απασχολούνται κυρίως ως οδηγοί σε νταλίκες και φορτηγά ταξιδεύοντας και εκτός Ελλάδας, αλλά και στις οικοδομές. Οι γυναίκες, που είναι και μεγαλύτερης ηλικίας, συνήθως καθαρίζουν σπίτια.

Από όσο γνωρίζει στην Καλλιθέα υπάρχει σύλλογος Ρώσων μεταναστών, ενώ αντίστοιχος δεν υπάρχει στο Ρέντη. Κάνει παρέα κυρίως με Ρώσους γιατί θεωρεί ότι έχουν τα ίδια ενδιαφέροντα, ενώ βρίσκει ότι με τους Έλληνες υπάρχουν διαφορές στη νοοτροπία. Πήγε σχολείο στο Ρέντη και έχει τελειώσει το γυμνάσιο.

III. ΟΜΑΔΕΣ ΕΣΤΙΑΣΗΣ

Συνομιλία με ομάδα Πακιστανών που παίζουν κρίκετ σε ανοιχτό χώρο (σε παλιό γήπεδο ποδοσφαίρου του Δήμου) κοντά στην κεντρική πλατεία:

Μας εξήγησαν ότι μαζεύονται για να παίξουν ομαδικά γιατί οι περισσότεροι είναι άνεργοι και δεν έχουν άλλες ασχολίες.

Ένας εξ' αυτών δούλεψε παλιότερα στη λαχαναγορά, όμως εξαιτίας ενός ατυχήματος που είχε έφυγε από εκεί. Στη συνέχεια εργάστηκε ως μαραγκός. Σε γενικές γραμμές είναι ευχαριστημένος από τη ζωή του και δεν έχει συναντήσει σοβαρά προβλήματα.

Μας είπε ότι υπάρχουν πολλοί από το ίδιο χωριό που έχουν μεταναστεύσει μαζικά στο Ρέντη (είναι όλοι μουσουλμάνοι). Μέχρι το 1998 ήταν πιο εύκολο να κάνουν τα χαρτιά για να έρθουν και οι οικογένειες και τα παιδιά τους, ενώ από εκεί και μετά οι γυναίκες δεν μπορούν να βγάλουν τα χαρτιά για να έρθουν. Οι άντρες που έρχονται παράνομα στη χώρα μς ακολουθούν δύσβατες διαδρομές (μέσα από βουνά κ.λ.π.) και αυτός είναι ένας ακόμη λόγος που δεν ακολουθούν οι γυναίκες. Επέλεξαν το Ρέντη ως τόπο διαμονής γιατί είναι κοντά στη δουλειά τους, όμως θεωρούν ότι τα ενοίκια είναι αρκετά ακριβά (εκμετάλλευση από τη μεριά των Ελλήνων) συγκριτικά για παράδειγμα με το Πέραμα όπου οι τιμές ενοικίων κυμαίνονται σε χαμηλότερα επίπεδα.

Αρκετοί από αυτούς είναι πολιτικοί πρόσφυγες (έχουν πολιτικό άσυλο) και δεν έχουν πράσινη κάρτα. Στέλνουν λεφτά πίσω στη χώρα τους και τις οικογένειές τους, ενώ είναι συχνό το φαινόμενο να έρχονται σταδιακά στην Ελλάδα και άλλα μέλη της οικογένειας (π.χ. ο πατέρας θα φέρει το γιο, ο θείος τα ανίψια, έρχονται αρχικά 5-6 αδέρφια και μετά τα υπόλοιπα κ.ο.κ.).

Από χώρες όπως το Πακιστάν, το Μπαγκλαντές και η Ινδία έρχονται αρκετοί μετανάστες με τα πόδια, ενώ από Ρουμανία, Βουλγαρία κ.λ.π. φτάνουν με αεροπλάνο. Μπορεί να χρειαστεί να μείνουν μέχρι και έξι μήνες στο δρόμο. Υπάρχει κίνδυνος στο δρόμο με όπλα, πιστόλια κ.λ.π., όμως φροντίζουν να μην κάνουν «λάθη» για να μην τους πιάσει η αστυνομία και αναγκαστούν να γυρίσουν πίσω.

Στη Λαχαναγορά εργάζονται περισσότερο αλλοδαποί (από Βουλγαρία, Ρωσία, Πακιστάν και Ρουμανία)

Υπάρχουν δύο τζαμιά επί της λεωφόρου Θηβών για προσευχή κ.λ.π.

Οι μετανάστες ενημερώνονται και διαβάζουν εφημερίδες της χώρας τους, όμως αυτές έρχονται με μια βδομάδα περίπου καθυστέρηση. Επίσης με καρτοτηλέφωνα επικοινωνούν με τους οικείους τους στην πατρίδα τους.

Σε σχέση με την ασφάλεια στην εργασία, όσοι έχουν ένσημα είναι αυτοί που είναι ασφαλισμένοι. Υπάρχει αλληλεγγύη μεταξύ τους και διάθεση να βοηθήσει ο ένας τον άλλο οικονομικά όταν προκύψει ανάγκη. Ένας εκ των Πακιστανών (ο οποίος μένει στην Ελλάδα εφτά χρόνια) χρειάστηκε να νοσηλευτεί για ένα διάστημα στο νοσοκομείο και δεν πλήρωσε τίποτα.

Τα σημαντικότερα προβλήματα που εντοπίζουν οι ίδιοι σχετίζονται με την εργασία τους, ενώ έχουν αναγκαστεί να πάρουν και δάνεια για να ζήσουν, όπως όλος ο κόσμος. Θα θέλανε να φύγουν και προς άλλες χώρες, μιας και στην Ελλάδα αυτή την περίοδο δεν έχει δουλειές. Όσοι έχουν ανοίξει δικές τους επιχειρήσεις συντηρούνται μεν, αλλά δεν έχουν καθόλου κέρδος καθώς πληρώνουν υψηλούς φόρους και δε γίνεται μεγάλος τζίρος (π.χ. κάρτες τηλεφώνου στα μαγαζάκια με ψιλικά: κέρδος 0,50 από κάθε κάρτα).

Από τα λεγόμενά τους διαφαίνεται σεβασμός απέναντι στους νόμους και τους θεσμούς της Ελλάδας. Αναγνωρίζουν ότι βρίσκονται σε ξένο έδαφος (χαρακτηριστικά μας είπαν «Εδώ είναι η χώρα σας και μπορείτε να κάνετε ό,τι θέλετε») και προσπαθούν να μη δίνουν δικαιώματα, να μην παρανομούν, να μην πειράζουν τις κοπέλες κ.λ.π.

Έκαναν αναφορά σε περιστατικά εγκληματικότητας στην περιοχή των Καμινίων κυρίως τόσο από τη μεριά των μεταναστών, όσο και από Έλληνες αστυνομικούς που παρακολουθούν τους μετανάστες και τους επιτίθενται το βράδυ. Επίσης αναφέρθηκαν και σε ακραία και βίαια περιστατικά στην περιοχή της Νίκαιας.

Συνήθως όσοι έρχονται στην Ελλάδα δεν κάνουν οικογένεια γιατί όπως μας είπαν δε θέλουν να αλλάξουν θρησκεία. Ένας ακόμη λόγος είναι ότι στην περίπτωση που έκαναν εδώ οικογένεια τα χρήματα θα έμεναν στην Ελλάδα και δε θα μπορούσαν να στείλουν πίσω στο Πακιστάν.

IV. ΗΜΙΔΟΜΗΜΕΝΕΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

Συνομιλία με τον πρόεδρο του πολιτιστικού συλλόγου Πακιστανών «Minhaj» στον τομέα «Ειρήνη και Συμφιλίωση». (Ιθάκης 63)

(Συνάντηση στο μίνι μάρκετ που λειτουργεί στη Θηβών 404)

Το όνομά του: Μουρταζά Γκουλάμ (Murtaza Ghulam)

Ο πολιτιστικός σύλλογος των Πακιστανών ιδρύθηκε το 2001. Στο κτίριο της οδού Ιθάκης στο Ρέντη συστεγάζονται το πολιτιστικό κέντρο (ισόγειο) με το πολυχρηστικό γραφείο στον πρώτο όροφο. Στην Ομόνοια βρίσκονται τα κεντρικά γραφεία του πακιστανικού συλλόγου (για ολόκληρη την Ελλάδα).

Ο ίδιος μένει στην Ελλάδα εδώ και δεκαπέντε χρόνια. Πολλοί Πακιστανοί μένουν στην περιοχή της Νίκαιας (λόγω του μεγάλου αριθμού έφτιαζαν και σύλλογο εκεί). Αρχικά, διάλεξαν περιοχές όπως η Νίκαια και ο Ρέντης για να μείνουν καθώς είναι φθηνή περιοχή και βρίσκεται κοντά στις δουλειές τους (λαχαναγορά, βλ. εργοστάσια).

Έγινε εκδήλωση στην περιοχή όπου ο Ανδρεαδάκης, γραμματέας του υπουργείου, τους μίλησε για το νόμο περί μεταναστών και τους ενημέρωσε για την «κάρτα επί μακρόν». Με αυτήν δίδεται η δυνατότητα στους μετανάστες που διαμένουν στην Ελλάδα να δουλέψουν και σε άλλη χώρα με την προϋπόθεση να γνωρίζουν καλά ελληνικά (πιστοποιητικό γλώσσας). Κάτι τέτοιο είναι ιδιαίτερα δύσκολο, όπως μας είπε, καθώς οι περισσότεροι μετανάστες είναι 30-40 χρόνων και δεν μπορούν να πάνε σχολείο για να μάθουν τη γλώσσα, έτσι δεν ξέρουν ελληνικά. Μάλιστα ζητάνε εθελοντές για να τους κάνουν μαθήματα Ελληνικών. Επίσης ο Πολιτιστικός τους σύλλογος εξέφρασε την επιθυμία να πραγματοποιήσει σε κάποιον χώρο Πανεπιστημίου εκδήλωση με θέμα την Ειρήνη και την συμφιλίωση των δύο λαών εστιάζοντας στην παρουσίαση της θρησκείας τους και του Κορανίου, καθώς πιστεύουν πως η άγνοια και το γεγονός ότι πολλοί συνδέουν το Ισλάμ με την τρομοκρατία είναι ο λόγος που ο κόσμος φοβάται και υιοθετεί περιέργες συμπεριφορές ως προς τους Μουσουλμάνους. Η θρησκεία και η εξασφάλιση του δικαιώματος τους να έχουν λατρευτικούς χώρους για προσευχή τους απασχολεί πολύ μιας και δεν την διαχωρίζουν από το τους νόμους του κράτους, έτσι θρησκεία φαίνεται να ορίζει αρκετά και την ζωή τους. Θεωρούν ότι οι δύο θρησκείες έχουν κοινά στοιχεία και πιστεύω. Παρόλα αυτά όμως, πιθανά λόγο της έλλειψης αλλά και εξαιτίας του τρόπου ζωής στην Ελλάδα, πολλοί είναι αυτοί που δεν ακολουθούν τα θρησκευτικά τους καθήκοντα, δεν προσεύχονται?!!

Ο νόμος για τους μετανάστες θεωρείται ιδιαίτερα σκληρός καθώς η άδεια παραμονής τους ανανεώνεται κάθε δύο χρόνια με τις εξής τρεις προϋποθέσεις: να έχουν συμπληρώσει 200 έτη μέσα σε ένα χρόνο, να υπάρχει διαθέσιμη συστατική επιστολή από τον εργοδότη και τρίτον το εκκαθαριστικό τους να είναι ύψους κατ'ελάχιστο 8.500 ευρώ. (Μέχρι και το '96 ερχόταν νόμιμα, και το 2001 δόθηκαν χαρτιά και το 2005. Τώρα κάνουν αίτηση για να φέρουν την οικογένειά τους και τα παιδιά τους και πρέπει να περάσουν 4-5 νόμιμα χρόνια για να μπορέσουν να έρθουν)

Διάφορες εκδηλώσεις και γιορτές γίνονται στο Ρέντη (και μαζί με τους Έλληνες), όπως έγινε και τα Χριστούγεννα, όπου παρέστη και ο δήμαρχος. Ο ίδιος ο πρόεδρος του συλλόγου είχε απευθυνθεί και στην ενορία ζητώντας τη συμμετοχή των κληρικών (*παπάς εκκλησίας*;) στη γιορτή, όμως δεν υπήρξε θετική ανταπόκριση στο κάλεσμα.

Προτού ανοίξει το μίνι μάρκετ στη Θηβών, ο Μουλατζά (;;;) είχε βιοτεχνία ενδυμάτων, στη συνέχεια ψητοπωλείο και κατόπιν κουρείο τα οποία και διαδοχικά αναγκάζονταν να κλείσει γιατί δεν είχαν αρκετή δουλειά. Το μίνι μάρκετ που λειτουργεί σήμερα το έχει ανοίξει με άδεια του δήμου (Αιγάλεω), όμως αντιμετώπισε πρόβλημα καθώς δεν τον αφήνανε να ανοίξει δύο διαφορετικού είδους μαγαζιά στην ίδια περιοχή (νοικιάζει δύο καταστήματα επί της Θηβών σε πολύ κοντινή απόσταση το ένα από το άλλο) και για αυτό το λόγο δεν του ανανεώνουν την άδεια παραμονής. Το ενοίκιο του καταστήματος ανέρχεται στα 500 ευρώ μηνιαίως.

Στα σπίτια στην Ελλάδα μένουν κατά μέσο όρο σήμερα 4 με 5 άτομα όταν δεν έχουν οικογένεια (4 άτομα σε δυάρι), ενώ παλιότερα ο αριθμός αυτός ήταν μεγαλύτερος. Τώρα πλέον αγοράζουν και σπίτια. Ο βασικός λόγος που μεγάλος αριθμός Πακιστανών μετανάστευσε ήταν ότι η ζωή στο Πακιστάν δεν είναι καθόλου ασφαλής και δεν υπάρχουν νόμοι που να τηρούνται. Το Πακιστάν έχει περίπου 150 εκατομμύρια κατοίκους και έχουν γενικά αρκετά χρήματα. Αν μπορούσαν να διαφυλάξουν την ασφάλειά τους θα επέλεγαν να γυρίσουν πίσω.

Ο ίδιος είναι ηλεκτρολόγος (έχει φοιτήσει τρία χρόνια σε τεχνικό σχολείο στη χώρα του) και όταν ήρθε στην Ελλάδα αρχικά ασχολήθηκε με ηλεκτροκολλήσεις. Μετά δούλεψε σε καράβια και στη συνέχεια σε φορτηγά και καρότσες. Γενικά έκανε περισσότερο τεχνικές δουλειές. Τα μεροκάματα σε άλλες χώρες είναι πολύ πιο υψηλά (όπως για παράδειγμα σε Ιταλία, Γερμανία κ.λ.π.), αλλά είναι δυσκολότερο για τους Πακιστανούς να φτάσουν εκεί (στην Ελλάδα έρχονται μέσω Ιράν, Τουρκίας). Σήμερα πολλοί φεύγουν προς την επαρχία για να βρουν δουλειές ασχολούμενοι κυρίως με καλλιέργειες.

Οι περισσότεροι Πακιστανοί έχουν βγάλει κάποια τεχνική σχολή στη χώρα τους, για αυτό συνήθως κάνουν μηχανολογικές δουλειές. Στις δουλειές που κάνουν υπάρχουν και Έλληνες και κάποιες φορές είναι οι ίδιοι έχουν υψηλότερη θέση όπως είπε χαρακτηριστικά «το αφεντικό βλέπει μυαλό και όχι μετανάστες, στο δρόμο βλέπει μετανάστες». Οι Πακιστανοί κάνουν παρέα περισσότερο μεταξύ τους και όχι με άλλες εθνικότητες εξαιτίας έλλειψης χρόνου. Με τους Έλληνες υπάρχουν αρκετές διαφορές όσον αφορά στην κουλτούρα των δύο λαών.

Ο ίδιος σκέφτεται να γυρίσει πίσω σε 10-15 χρόνια και προβληματίζεται στο να στείλει το παιδί του σε ελληνικό σχολείο γιατί όταν επιστρέψουν στο Πακιστάν δε θα μπορεί να συνεννοηθεί. Θα προτιμούσε να βρει ένα σχολείο όπου τα μαθήματα να γίνονται στα αγγλικά μιας και στο Πακιστάν όλοι γνωρίζουν αγγλικά.

Η θρησκεία τους τους επιτρέπει να κάνουν έως τέσσερις γάμους, όμως αυτό δε συμβαίνει συχνά για οικονομικούς λόγους (συντήρηση οικογένειας κ.λ.π.). Επίσης αν κάνουν οικογένεια στην Ελλάδα τα χρήματα θα μείνουν αναγκαστικά εδώ και δε θα τα στέλνουν πίσω στους δικούς τους. Η θρησκεία τους επιτρέπει και γάμο με αλλόθρησκη. Τα τελευταία χρόνια έχουν αρχίσει να γίνονται γάμοι μεταξύ Πακιστανών και Ελλήνων.

Θεωρούν ότι οι λόγοι που κάποιοι αναγκάζονται να δράσουν εγκληματικά είναι επειδή μπορεί να έχει συμβεί κάτι κακό για παράδειγμα στους δικούς του στην πατρίδα, κάποιος να έχει πεθάνει και το μυαλό τους μπορεί να θολώσει και να προβούν σε τέτοιες ενέργειες. Οι συγγάτοικοί τους συχνά δεν προλαβαίνουν λόγω της δουλειάς τους να τους στηρίζουν ψυχολογικά. Θεωρεί πως αν ερχόταν οι οικογένειες τους στην Ελλάδα δε θα έβγαιναν έξω να κάνουν κακό θα καθόταν με την οικογένεια τους και δε θα έκαναν εύκολα κάτι έχοντας να σκεφτούν τα παιδιά τους, ενώ τώρα μπορούν εύκολα να χαθούν στην ανωνυμία των ελληνικών πόλεων χωρίς περαιτέρω συνέπειες.

V. ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Σεμινάριο: «Μετανάστευση: Πολιτεία- Κοινωνία»

Ημερομηνία: 19 Ιουνίου 2011

Ωρα: 14:00

Χώρος: Πνευματικό Κέντρο Ρέντη

(Φωτογραφίες και παράθεση της πρόσκλησης)

Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε στο πνευματικό κέντρο του Δήμου Ρέντη. Αρχισε με προσευχή και έπειτα ακολούθησε ο Εθνικός Ύμνος της Ελλάδας και μετά του Πακιστάν. Ο εισηγητής άρχισε να μιλάει λέγοντας πως «εμείς οι μετανάστες όλο ζητάμε, έχουμε δικαιώματα όμως και υποχρεώσεις» και το ότι συχνά οι μετανάστες πέφτουν θύματα κακής πληροφόρησης. Η κοινότητα είχε από πριν συγκεντρώσει όλες τις απορίες και τις είχε στείλει στους αρμόδιους ώστε να λάβει άμεσα τις απαντήσεις.

Πρώτη από τους προσκεκλημένους πήρε το λόγο η Κουβέλη Μαρία από το Δήμο της Αθήνας. Θεωρεί ότι ζητούμενο είναι η κοινωνική ισορροπία και η συνύπαρξη. Η πολιτεία πρέπει να προσφέρει ασφάλεια στον μετανάστη, όμως να υπάρχει θέληση των μεταναστών να ενταχθούν και να σέβονται τους νόμους. Σε παρατυπίες κάποιες φορές η κοινωνία κάνει τα στραβά μάτια αλλά άλλες φορές τον δυσκολεύει.

Λειτουργεί το «Συμβούλιο ένταξης μεταναστών» έτσι ώστε οι μετανάστες να συμμετέχουν στην χάραξη πολιτικής που τους αφορά. Το συμβούλιο αυτό προβλέπεται από το άρθρο 18. του Καλλικράτη ένας θεσμός με σκοπό μελλοντικά να μη χρειάζεται. Μειονέκτημα του είναι ότι αριθμεί λίγα μέλη.

Σημαντικό επίσης είναι η γλώσσα, λειτουργούν προγράμματα εκμάθησης της Ελληνικής γλώσσας και παίρνουν χώρα σε βρεφονηπιακούς σταθμούς και σε κέντρα επαγγελματικής αποκατάστασης. Η διευκόλυνση του, ξεκινά από τα χαρτιά που χρειάζεται, μέχρι που θα πάει την ανακύκλωση, αυτό πρέπει να γίνεται σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης. Χρειάζεται η πρωτοβουλία των μεταναστών και η πολιτεία να δημιουργεί πολιτική ασφάλεια.

Ερώτηση:

Το κέντρο της Αθήνας αποτελεί ευαίσθητη περιοχή, πολλά από τα μαγαζιά ανήκουν σε Πακιστανούς και σε άτομα από το Μπαγκλαντές, τελευταία υπάρχουν κρούσματα όπου η δημοτική αστυνομία, μπαίνει μέσα στο μαγαζί και ελέγχει την ώρα που ψωνίζουν οι πελάτες και απέξω κάνουν κατάσχεση στα προϊόντα χωρίς να δίνουν κάποια απόδειξη. Συμφωνεί για το συμβούλιο των μεταναστών αλλά υπάρχει τρόμος στα μαγαζιά, θέλει ασφάλεια. Σάββατο και Κυριακή πήγαιναν όλοι οι μετανάστες από όλες τις περιοχές τις Αθήνας και ψώνιζαν στα μαγαζιά του κέντρου και τώρα δεν πηγαίνουν γιατί φοβούνται.

Απάντηση:

-Να καταγγέλλουν όταν γίνεται κάτι.

-Για τα δημοτικά τέλη- όλοι πληρώνουμε τα ίδια τέλη ανάλογα με τα τετραγωνικά.

-τρόπος διάχυσης της πληροφορίας-δύσκολο να γίνει μέσω κινητών γιατί αλλάζουν συχνά. Θεωρεί ότι χρειάζονται δραστηριότητες των ίδιων των κοινοτήτων.

Ερώτηση: Δημοσιογράφος από το Πακιστάν

Πώς γίνεται η επιλογή στο συμβούλιο μεταναστών; Πολλοί δε γνωρίζουν καν για την ύπαρξη του συμβουλίου.

The poster is a bilingual invitation for a seminar. It features logos at the top for the organizing societies and various participating organizations. The text is arranged in two columns, with the English text on the left and the Greek text on the right. At the bottom, there are logos for sponsors: MoneyGram, frog, and ASIAN FOODS.

INVITATION ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

The Pak Hellenic Cultural & Welfare Society & MinhajPeace & Integration Council Of Europe
In collaboration with a seminar organized
On Sunday, 19 June, 2011
2:00 p.m.
In The Cultural Center Of Rents, Bichaki Street 15.
With subject
"Immigration, State-Society"
Representatives from the migrants and representatives of
Ministry of Labor and Social Security
General Secretariat of Population and Social Cohesion
Ministry of Citizen Protection
Ministry of Education, Lifelong Learning and Religion
Attica
Noby Metropolis of Piraeus
Manpower Employment Organization (O.A.E.D.)
International Organization for Migration (IOM)
City of Athens
Mayor Rents-Niza
University of Piraeus - Department of Computer Science

Ο πολιτιστικός σύνδεσμος Ελλάδας Πακιστανών & MinhajPeace & Integration Council Of Europe
σας προσκαλούν στο σεμινάριο που διοργανώνουν
Τη Κυριακή 19 Ιουνίου 2011
14:00μμ
Στο Πνευματικό κέντρο Ρέντη, στην οδό Μπαχάκη 15.
Με θέμα
«Μεταναστευτική Πολιτεία-κοινωνία»
Θα συμμετάσχουν εκπρόσωποι των μεταναστών καθώς
και εκπρόσωποι των
Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης
Γενική Γραμματεία Πληθυσμού & Κοινωνικής Συστήσης
Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη
Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και
Θρησκευμάτων
Περιφέρεια Αττικής
Γενική Μητροπολιτική Αρχαιολογική
Οργανισμός Κοινωνικής Εργασιακού Στοιχείου
(Ο.Α.Ε.Δ.)
Βιθναϊός Οργανισμός Μεταναστευτικής (Ι.Ο.Μ.)
Πήμος Αθηναίων
Πήμος Ρέντη - Νίκαια
Πανεπιστήμιο Πειραιώς - Τμήμα Πληροφορικής

Your presence will give us great pleasure

Επιβεβαίωση email Πέμπτη 17/06/2011
ώρα 4:00 p.m.
Tel.: 210 9690 288 - Mob.: 693 383 3790
Email: gts@renti@yahoo.co.uk

Επιβεβαίωση έως και Πέμπτη 17/06/2011
ώρα 16:00μμ
Τηλ 210 9690 288 - Χημ: 693 383 3790
Email: gts@renti@yahoo.co.uk

Η παρουσία σας θα μας δώσει ιδιαίτερη χαρά!

MoneyGram Money Transfer frog ASIAN FOODS ΕΙΣΑΓΟΓΕΣ - ΕΞΑΓΟΓΕΣ

Ηλεκτρονική πρόσκληση για το σεμινάριο «Μετανάστευση: Πολιτεία- Κοινωνία» που πραγματοποιήθηκε στο Ρέντη την 19^η Ιουνίου 2011.

Απάντηση:

Δυστυχώς έχουν μόνο 11 μέλη (11 τακτικά και 11 αναπληρωματικά) Τα κριτήρια είναι: γεωγραφικά (Αφρική-Ασία-Ευρώπη), πληθυσμιακά/ εκπρόσωποι από τις μεγαλύτερες κοινότητες μεταναστών, ποσοστό γυναικών. Αρχικά επέλεξαν τα μέλη από κοινότητες και σωματεία με δράση και έπειτα με κλήρωση, γιατί έτσι είχαν τη δυνατότητα να γίνει πιο γρήγορα, με σκοπό μελλοντικά να πάνε σε εκλογές και μέσα από εκλογές να εκλέξουν αντιπροσώπους τους.

Εκπρόσωπος περιφέρειας Δήμου Αθηναίων

Η περιφέρεια δεν έχει πρόσβαση και επικοινωνία με άλλους φορείς. Αφορά όχι μόνο την Αθήνα αλλά και άλλες περιοχές.

Ερώτηση: Ανταποκριτής ξένου τύπου Πακιστάν

Υπάρχει πρόβλημα στην περιφέρεια με την κάρτα αναμονής, περνάει 1,5 χρόνος για να δοθεί η άδεια. Τι να κάνουν για να γίνεται πιο γρήγορα;

Απάντηση:

Να πάει στην περιφέρεια για να δουν το πρόβλημα!

Ερώτηση: Fm Radio Filia

Έχει 10 χρόνια άδεια παραμονής όμως δεν τους αφήνουν να γίνει η ανανέωση 6 μήνες πριν λήξει.

Τα αυτοκόλλητα που εκδίδει η περιφέρεια, το ίδιο και οι λίστες στους Δήμους μήπως να γίνει ηλεκτρονικά, η ανανέωση ή η ενημέρωση. Μήπως να στέλνουν τα αυτοκόλλητα για τις άδειες παραμονής σπίτι τους για διευκόλυνση;

Απάντηση: όλοι ταλαιπωρούνται επειδή δε γίνονται ηλεκτρονικά κάποια πράγματα –μέσω ΕΣΠΑ προσπαθούν να γίνουν -θέλουν βεβαίωση τουλάχιστον ότι είναι νόμιμοι, ότι έχουν χαρτιά από το '98. Λόγω της συναρμοδιότητας των υπουργείων αργούν τα χαρτιά.

Ερώτηση: Δεν υπήρχε παλιά συντονισμός των υπαλλήλων, τώρα έχουν γίνει προσπάθειες αλλά πάλι οι μετανάστες ταλαιπωρούνται πηγαίνουν με τα δικαιολογητικά και ταλαιπωρούνται.

Υπουργείο Εσωτερικού-Ράνια Σταυροπούλου(παλιά συνεργάτης του Υπουργείου Εσωτερικού, αλλά τώρα είναι στα προγράμματα του Πανεπιστημίου Πειραιώς)

Τέλος 2001 άρχισε η μεταναστευτική πολιτική στην Ελλάδα-Υπουργείο Εσωτερικών

-2 νομοθετήματα

-οικογενειακή επανένωση

-πως ρυθμίζονται τα θέματα που αφορούν τους επι μακρόν διαμένοντες

Νόμος 33/86

-να ζήσουμε όλοι μαζί καλύτερα

-να αποτελέσει βάση που διευκολύνει την καθημερινότητα τους

-διευκόλυνση ένταξης

Επαφή με κοινότητες μεταναστών-Μητροπόλεως και Ευαγγελίστριας 2. Χρειάζεται πολιτική όχι όταν φτάσει ο μετανάστης στη χώρα αλλά πριν φτάσει ο μετανάστης στη χώρα. Χρειάζεται επαφή και με τις χώρες με μεγάλα μεταναστευτικά ρεύματα, προγράμματα ώστε να μαθαίνουν πριν φτάσουν στην Ελλάδα να το κάνουν αυτό νόμιμα.

Ερώτηση:

Αν υπάρχει συμφωνία με κάποιο νομικό τρόπο (μεταξύ Ελλάδας-Πακιστάν) να έρθουν νόμιμα, ποιο ποσό έχει αν υπάρχει;

Απάντηση:

Κυρίως ακολουθούμε την πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η πολιτικές ήταν πιο καλές για τις χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης που υπήρχε και το ελληνικό στοιχείο.(λόγο Ε.Ε αυτοί που έρχονταν από τις πρώην Σοβιετικές χώρες είχαν περισσότερα προνόμια). Πλέον, το ενδιαφέρον θα πάει προς τις χώρες αυτές που πλέον έχουμε μεγαλύτερα μεταναστευτικά κύματα. Πακιστάν, Ινδία, Μπαγκλαντές.

Θέματα για το υπουργείο εξωτερικών. 73 τηλεφωνήματα στις πρεσβείες που χρόνια περιμένουν για να δώσουν τις βίζες παρόλο που έχουν όλα τα δικαιολογητικά

Ερώτηση: ομάδες που ξαφνικά τους χτυπάνε
Απάντηση: έχουν ομάδα προστασίας του πολίτη

Ερώτηση: εργασία
Πολλοί μετανάστες λόγω κρίσης δεν έχουν ένσημα(από 200 να γίνουν 120) για να γίνουν νόμιμοι. Θέλουν βεβαίωση εργοδότη.
Για εμπόρους- κουρέας (πρέπει να κλείσω το κουρείο και για να ανοίξω π.χ. σουπερμάρκετ)

Πρόγραμμα επιστροφών εθελοντικά, που θέλουν να γυρίσουν στην πατρίδα τους επειδή θέλουν, π.χ. γιατί έχουν εγκλωβιστεί, για να πάνε με ασφάλεια

Ερώτηση: πρόβλημα με τα αεροδρόμια: τους δίνουν 300ευρώ εδώ και τους ζητάνε εκεί 300 ευρώ(η αστυνομία όταν φτάνουν στο αεροδρόμιο τους παίρνει τα λεφτά. Όμως στην υπεύθυνη δεν έχουν γίνει ποτέ κατηγορίες, θέλουν μέσω γραφείων να παίρνουν όταν φτάνουν εκεί τα λεφτά.

Υπηρεσία προστασίας του πολίτη-Τμήμα αλλοδαπών, Παναγιώτης Συρμάνης
-θέματα ασύλου
-υπηρεσία πρώτης αποδοχής- υπουργείο Προστασίας
Όλοι οι υπήκοοι τρίτων χωρών συλλαμβάνονται όσοι παράνομα διαμένουν στην Ελλάδα.

Ερώτηση: Σάγκετ
Κακή πληροφόρηση, εκμετάλλευση. Όσοι έχουν ροζ κάρτα ασύλου από το 2007 εάν έχουν βεβαίωση εργοδότη θα δώσουν μπλε κάρτα.
Απάντηση:
-να πηγαίνουν οι ίδιοι στις αρμόδιες πληροφορίες και να μη στέλνουν μεσάζοντες
Η ροζ κάρτα ασύλου είναι τελείως διαφορετική από την μπλε κάρτα του υπουργείου εσωτερικών.

Ερώτηση: Κοινότητα Αφγανών
Κράτηση μεταναστών από 6 μήνες σε 12
Απάντηση: η σειρά των αιτημάτων για άσυλο εξαρτάται με βάση το ποιες είναι πιο παλιές
-εξαρτάται από πια φορά έχουν κρατηθεί
Υπάρχουν διάφορα κριτήρια από το νόμο και κάθε περίπτωση είναι διαφορετική

Ερώτηση: Οι περισσότεροι είναι αγράμματοι και θέλουν απλά το χαρτί
-όμως χρειάζεται δικηγόρο, θέλει πολλά χαρτιά (λέει η δικηγόρος)
-κυκλώματα με δικηγορικά γραφεία για να τους δώσουν την έγκριση των ροζ ή μπλε χαρτιών.

Ερώτηση: Να δώσουν πολιτικό άσυλο στους Πακιστανούς, για λόγους πολέμου
Απάντηση: είναι θέμα νομικό και δεν ελέγχεται από τη σύμβαση της Γενεύης
-διαδικασίες ασύλου, να προσέξουν όταν δίνουν τη συνέντευξη είτε στην αστυνομία είτε στο υπουργείο, θα πει αν υπάρχουν λόγοι να κινδυνεύει η ζωή τους.

Ερώτηση: Οι παράνομοι μετανάστες παίρνουν άσυλο; Γράφουν το όνομα τους λάθος και μετά ταλαιπωρούνται οι μετανάστες χρόνια.
Απάντηση: η υποβολή της αίτησης γίνεται με διερμηνέα, για την διόρθωση της διεύθυνσης χρειάζεται διαβατήριο, το οποίο επειδή είναι ληγμένο το κρύβουν. Να φέρνουν ότι έγγραφο έχουν ή πιστοποιητικό γέννησης.

Ερώτηση: Πόσες αιτήσεις γίνεται το μήνα για άσυλο?
Άραβες εμφανίζονται ως Αφγανοί
Απάντηση: η καταγωγή διαπιστώνεται μέσω της πρεσβείας από όπου κατάγεται

Ερώτηση: κράτηση κέντρα υποδοχής, 14 μέρη σε όλη τη χώρα

Η βουλή σκέφτεται μέχρι τον Οκτώβρη να τον νομιμοποίηση

Άσπρη βεβαίωση 150ευρώ

2008 Ευρωπαϊκό σύμφωνο μετανάστευσης

Δεν προχώρησε σε καμία νομιμοποίηση παράνομων μεταναστών, πρέπει να συμφωνήσουν όλες οι χώρες, όμως δεν υπάρχει τέτοια δυνατότητα, δεσμευόμαστε από διεθνή συνθήκη, δεν υπάρχει περίπτωση.

Ερώτηση: οι αστυνομικοί μερικές φορές κάνουν έλεγχο ακόμα και σε νόμιμους, τους δέρνουν, τους βρίζουν. Τι προβλέπεται;

Απάντηση: Κατακριτέες συμπεριφορές ακόμα και σε έλληνες πολίτες

Συστήνεται υπηρεσία που θα ακολουθείται έλεγχος

ΟΑΕΔ γενικός γραμματέας, Σουρογιάννης

Οργανισμός απασχόλησης εργατικού δυναμικού

-καταγραφή και νομιμοποίηση των μεταναστών μέχρι το 2007

Μέχρι το 2001 χορηγούσε την άσπρη κάρτα και μετά την πράσινη κάρτα

βρίσκεται στην Πέτρον Ράλλη 83

εξυπηρετεί εξίσου: ομογενείς, Έλληνες και υπηκόους 3των χωρών

πρόγραμμα διατήρησης θέσης για επιχείρηση για υπηκόους 3των χωρών

για υπηκόους 3των χωρών απαιτείται

κατοχή άδειας παραμονής για εργασία τύπου Α

ή προέρχονται από οικογενειακή επανένωση

ή άδεια παραμονής που έχει άδεια εργασίας

κέντρα πρόωθησης απασχόλησης- τοπική υπηρεσία ΟΑΕΔ

εγγραφή στους άνεργους

τα μέλη οικογένειας τους πηγαίνουν σε σχολές μάθησης, σύζυγοι έχουν τα προνόμια που έχουν οι Ελληνίδες μανάδες

πρόγραμμα κατάρτισης, εκμάθησης ελληνικής γλώσσας, συμβουλευτικής

Ερώτηση: Αν μείνει άνεργος έχει δικαίωμα να πάρει επίδομα ανεργίας

-προϋποθέσεις με συγκεκριμένο ποσοστό ενσήμων-αποσπασματικά δεν πληρεί τις προϋποθέσεις

14 προηγούμενους μήνες να έχει 125 ένσημα αφαιρούμενο των δύο τελευταίων μηνών και τα 2 τελευταία χρόνια

80 μέρες ασφάλιση ανά έτος

Όσοι έχουν συμπληρώσει 365 μέρες και να πάρουν ειδική βεβαίωση από το τμήμα αλλοδαπών, ανανέωση της ροζ κάρτας, μπορούν να κάνουν αίτημα για δίπλωμα οδήγησης και να αγοράσουν ή να πουλήσουν αυτοκίνητο ή μοτοσικλέτα.

Ομιλήτρια-καθηγήτρια πληροφορικής⁴

- τεχνολογία όπως το facebook με Web2 τεχνολογία

- καινούρια εργαλεία πληροφορικής να επιταχύνει την εναρμόνιση των μεταναστευτικών πολιτικών της Ευρώπης, δηλαδή η διαδικασία άδειας παραμονής π.χ. να μην αναγνωρίζεται σε άλλες χώρες π.χ. στην Ιταλία- εάν ίσχυαν αυτά που από τη μια μέρα στην άλλη ο μόνιμος μετανάστης γίνεται παράνομος-άδικο κοινωνικά προβλήματα (15 χρόνια κάποιιοι με παιδιά) αλληλοαναγνώριση σε διασυνοριακό επίπεδο.

- επιτάχυνση ένταξης μεταναστών

- Κανάλι επικοινωνίας διαδικτύου, που όλοι οι μετανάστες χρησιμοποιούν για την ενημέρωσή τους και όπως έχει γίνει το ΚΕΠ για τους έλληνες να γίνεται ηλεκτρονικά για τους μετανάστες όπως το ΚΕΠ, να γλιτώνουν χρόνο

-Immigration policy 2point zero

Γερμανία, Ισπανία, Ελλάδα-προβλήματα σε όλους ενημέρωσης και διαφάνειας – Νοέμβρης πιλοτικό πρόγραμμα Emigration.

VI. ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ ΑΙΧΜΗΣ

Α. Στην κεντρική πλατεία Αγ.Ι.Ρέντη

- *Έλληνας που κατάγεται από την Ήπειρο, ηλικίας περίπου 55-60 ετών:*

Παντρεύτηκε αλλοδαπή και απέκτησε μαζί της δύο παιδιά. Η μη ευτυχής κατάληξη του γάμου τους τού έχει αφήσει αρνητικές εντυπώσεις για τους μετανάστες. Η περιοχή δεν του αρέσει (αρνητική αντίδραση ως προς τη Δημοτική αρχή κ.λ.π.), αλλά εφόσον έχει δικό του σπίτι δε σκέφτεται να αλλάξει περιοχή κατοικίας. Δούλευε παλιότερα σε εργοστάσιο, αλλά τώρα είναι άνεργος και ψάχνει για δουλειά. Πολύ χαμηλό μορφωτικό επίπεδο (δεν έχει τελειώσει ούτε το δημοτικό).

- *Αλβανός, ηλικίας περίπου 45 ετών (με παιδί 2 ετών), που μένει στον προσφυγικό οικισμό Σταματάκη (στο ΝΑ κομμάτι του πρώην Δήμου Αγ.Ι.Ρέντη):*

Ήρθε στην Ελλάδα μαζί με έναν φίλο του και αρχικά εγκαταστάθηκε στον Ταύρο. Αναγκάστηκε να εγκαταλείψει την Αλβανία καθώς βρέθηκε ξαφνικά χωρίς δουλειά (έκλεισε το εργοστάσιο που δούλευε) για να αναζητήσει καλύτερες συνθήκες ζωής. Έχει τελειώσει πανεπιστήμιο στη χώρα του (Μεταλλειολόγος) και σήμερα είναι άνεργος. Μένει στην περιοχή του Ρέντη τα τελευταία δώδεκα χρόνια, ενώ συνολικά στην Ελλάδα είναι είκοσι χρόνια! Θεωρεί τις συνθήκες ζωής στην περιοχή πολύ καλές, του αρέσει που είναι ήσυχη γειτονιά και πλέον γνωρίζει και συναναστρέφεται πολλούς ανθρώπους. Δε σκέφτεται να γυρίσει πίσω στην Αλβανία, όμως με τις συνθήκες που επικρατούν στην Ελλάδα τώρα σκέφτεται να μεταναστεύσει με την οικογένειά του σε άλλη χώρα...

- *Παρέα εφήβων (Ελλήνων και Αλβανών), μαθητών Γυμνασίου, που τους συναντήσαμε να παίζουν και να αθλούνται (βλ. Brake dance) στο χώρο μπροστά από την εκκλησία.*

Τα παιδιά επισκέπτονται αρκετά συχνά την πλατεία (3 με 4 φορές την εβδομάδα) και σε γενικές γραμμές είναι ευχαριστημένα από τη ζωή τους στην περιοχή. Δεν αντιμετωπίζουν προβλήματα ρατσισμού στο σχολείο και επιλέγουν τις παρέες τους ανεξαρτήτως εθνικότητας.

Β. Στην πλατεία Ελ.Βενιζέλου

- *Ηλικιωμένη γυναίκα, Ελληνίδα γύρω στα 70, που έχει γεννηθεί και μεγαλώσει στην περιοχή του Ρέντη*

Είναι ευχαριστημένη με τη ζωή της, δεν έχει σκεφτεί ποτέ το ενδεχόμενο αλλαγής περιοχής κατοικίας και δεν έχει αντιμετωπίσει ποτέ πρόβλημα με τους μετανάστες, τουλάχιστον αυτούς που γνωρίζει και με τους οποίους έρχεται σε καθημερινή επαφή.

- *Γυναίκα από το Καζακστάν, γύρω στα 40, με μικρό παιδί*

Έχει έρθει στην Ελλάδα πριν επτά χρόνια καθώς παντρεύτηκε Έλληνα ο οποίος έχει δικό του σπίτι στην περιοχή του Ρέντη (συγγενείς κ.λ.π.). Αυτός ήταν και ο λόγος που επέλεξαν την περιοχή για να μείνουν (οδός Νάξου). Έχει καλές σχέσεις τόσο με τους Έλληνες όσο και με τους άλλους μετανάστες, αλλά αισθάνεται φόβο λόγω της οξυμένης εγκληματικότητας τον τελευταίο καιρό. Κατά συνέπεια αποφεύγει να κυκλοφορεί έξω μόνη της με το παιδί μετά τις 7 το απόγευμα. Η μικρή πηγαίνει κανονικά σε ελληνικό σχολείο.

VII. ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ

Α. Ξένων γλωσσών

1. ΤΟΜΑΖΑΝΗΣ (Τομαζάνης Στυλιανός Κ.)

Μανδηλαρά Νικηφόρου 20 & Νέου Φαλήρου 43, Άγιος Ιωάννης Ρέντης 2104813352

Έχουν αρκετά παιδιά μεταναστών, τα περισσότερα είναι Αλβανοί και Ρωσσοπόντιοι, ενώ καθόλου από το Πακιστάν. Θα εκτιμούσε ότι το ποσοστό τους σε σχέση με τους Έλληνες ανέρχεται στο 30%. Η γλώσσα που επιλέγουν είναι κυρίως τα Αγγλικά. Το ποσοστό που κάνουν Γαλλικά και Γερμανικά είναι πολύ μικρό και δε φτάνει ούτε το 10%, καθώς δεν υπάρχει η οικονομική δυνατότητα για δεύτερη ξένη γλώσσα.

2. ΠΟΛΥΓΛΩΣΣΟ

Δημητράτου 6(ΕΝΑΝΤΙ 4οΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΡΕΝΤΗ) Άγιος Ιωάννης Ρέντης, Τηλ. : 2104827711

Σχεδόν οι μισοί μαθητές του φροντιστηρίου είναι αλλοδαποί! Είναι από διάφορες χώρες (Ινδία, Ρουμανία, Αλβανία), αλλά όχι από Πακιστάν. Η γλώσσα που κάνουν είναι κυρίως τα Αγγλικά, με εξαίρεση κάποιες περιπτώσεις μεταναστών από τη Λιβύη, που μπορεί να κάνουν Γαλλικά, επειδή είναι η μητρική τους γλώσσα. Γενικά στις άλλες γλώσσες πλην των Αγγλικών οι μετανάστες είναι ελάχιστοι, αλλά αυτό ισχύει επίσης και για τους Έλληνες οι οποίοι έχουνε κόψει τη δεύτερη ξένη γλώσσα λόγω κρίσης.

3. Κ ΣΚΑΛΩΝΗ ΚΑΙ Ε ΤΣΑΤΣΗ ΟΕ

Αγγλικά - Γαλλικά - Γερμανικά

2104816515

Το 30% των μαθητών είναι μετανάστες, κυρίως από Αλβανία και Ρωσσία (ανατολικό μπλοκ). Μαθαίνουν κυρίως Αγγλικά, ενώ στις άλλες δύο γλώσσες (Γαλλικά, Γερμανικά) έρχονται μόνο κάποιοι που ζουν χρόνια στην Ελλάδα.

4. ΣΤΡΑΤΗΓΑΚΗ (Λουμπίδου Αλεξάνδρα Τ.)

Απολλωνίας 57, Άγιος Ιωάννης Ρέντης, 2104813955

Οι μόνοι αλλοδαποί μαθητές του φροντιστηρίου είναι 2-3 Αιγύπτιοι, όσοι έχουν έρθει κάνουν Αγγλικά. Γενικά έχει την αίσθηση ότι οι μετανάστες φέτος έχουν αραιώσει από την περιοχή (το ίδιο ακούει και για τα δημοτικά σχολεία).

5. ΚΟΝΤΟΠΙΘΑΡΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΥ 63 ΑΓ. ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΕΝΤΗΣ 2104908984

Εκτιμάει ότι το 30% των μαθητών είναι παιδιά μεταναστών που όμως έχουν γεννηθεί στην Ελλάδα. Πρόκειται κυρίως για Αλβανούς, Ρώσους και Ρουμάνους που μαθαίνουν κυρίως Αγγλικά. Τα πηγαίνουν πολύ καλά στις επιδόσεις τους -εξίσου με τους Έλληνες- (ίσως επειδή έχουν το άγχος να προοδεύσουν) και είναι καλύτεροι πελάτες από τους Έλληνες σε σχέση με τις πληρωμές.

Β. Μέσης εκπαίδευσης

1. ΠΟΥΚΑΜΙΣΑΣ, ΜΠΙΧΑΚΗ 5, ΑΓ. ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΕΝΤΗΣ

2. ΤΣΙΓΚΙΣΤΡΑΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ - ΦΟΥΝΤΑΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΟΕ 1Μπιχάκη 5 Άγιος Ιωάννης Ρέντης, Τ.Κ. 182 33 Τηλ. : 2104832446

Σε αναμονή για να μας καλέσουν

3. ΣΥΝΟΛΟ, ΦΛΕΜΙΝΓΚ 36, ΑΓ. Ι. ΡΕΝΤΗΣ

2104819892

Πρόκειται για ένα μικρό και συνοικιακό φροντιστήριο με χαμηλότερες τιμές σε σχέση με τα μεγάλα. Παρόλα αυτά και παρά το γεγονός ότι στην περιοχή μένουν πολλοί μετανάστες, και στα σχολεία (γυμνάσια/λύκεια) επίσης πηγαίνουν πολλά παιδιά αλλοδαπών, εντούτοις στο φροντιστήριο δε γράφονται πολλοί, δεν το θεωρούν απαραίτητο, αλλά δεν έχουν και τα χρήματα. Η αναλογία των αλλοδαπών μαθητών σε σχέση με τους Έλληνες δεν είναι σταθερή, αλλά εξαρτάται από την χρονιά. Υπήρχαν χρονιές που δεν υπήρχε και κανείς αλλοδαπός, ενώ το μέγιστο ήταν 2 στους 5 μαθητές. Το πιο σύνηθες είναι αναλογία 1 προς 5. Όσον αφορά στις εθνικότητες είναι κυρίως Αλβανοί, Ρώσοι και Ρωσοπόντιοι (που μένουν στην Ελλάδα πάνω από 10 χρόνια και έχουν κάνει οικογένειες κ.λ.π.). Παλιότερα είχε και κάποιους μαθητές από Αίγυπτο και γενικά Αφρική, αλλά είχε πρόβλημα με τις πληρωμές. Πακιστανούς δεν είχε καθόλου. Σε σχέση με τις επιδόσεις των μεταναστών στα μαθήματα δεν μπορεί να πει πως είναι χειρότερα από τους Έλληνες, αλλά κινούνται σε αντίστοιχα επίπεδα. Μάλιστα, σε μία τάξη είχε τύχει ο καλύτερος μαθητής να είναι αλλοδαπός.

VII. ΜΕΣΙΤΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ

Μακράκη Μαρία, Παλαιολόγου 20, Αγ. Ι. Ρέντης

Με βάση το ερωτηματολόγιο:

1. Ακριβές: Από το Δημαρχείο μέχρι την Πειραιώς και τα Jumbo

Φθηνές: Θηβών, από την οδό Γούναρη προς Πειραιώς

2. Μέχρι πριν από έναν χρόνο κατασκευάζονταν, τώρα πιο αραιά

3. Οι περισσότεροι κοντά στην πλατεία Αγ. Ι. Ρέντη, στα προσφυγικά δίπλα από το Δημαρχείο – στα πέτρινα σπίτια οι τιμές είναι υψηλές και οι ενοικιαστές είναι κυρίως έλληνες ή έλληνες ιδιοκτήτες ηλικιωμένοι. Ωστόσο, υπάρχουν και πάρα πολλοί Πακιστανοί.

4. Τιμές ενοικίων

5. Αλβανοί, μετανάστες από χώρες της Α. Ευρώπης

6. Συνήθως ενοικιάζουν διαμερίσματα 90 τ.μ., με 2 ή 3 υπνοδωμάτια ή μονοκατοικίες

7. Πληρώνουν με μετρητά

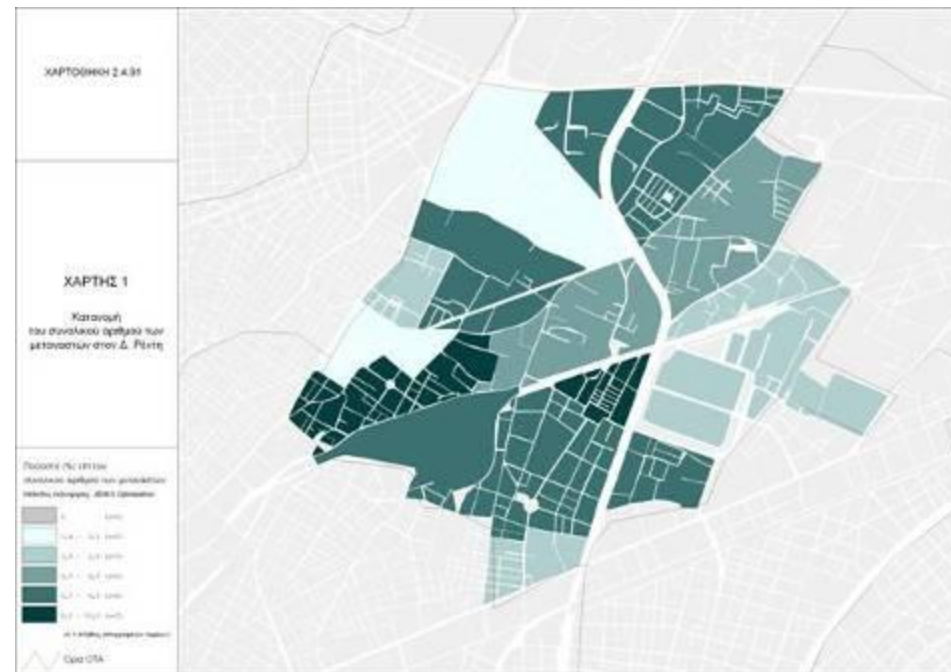
8. Μένουν με τις οικογένειες τους

9. Όχι

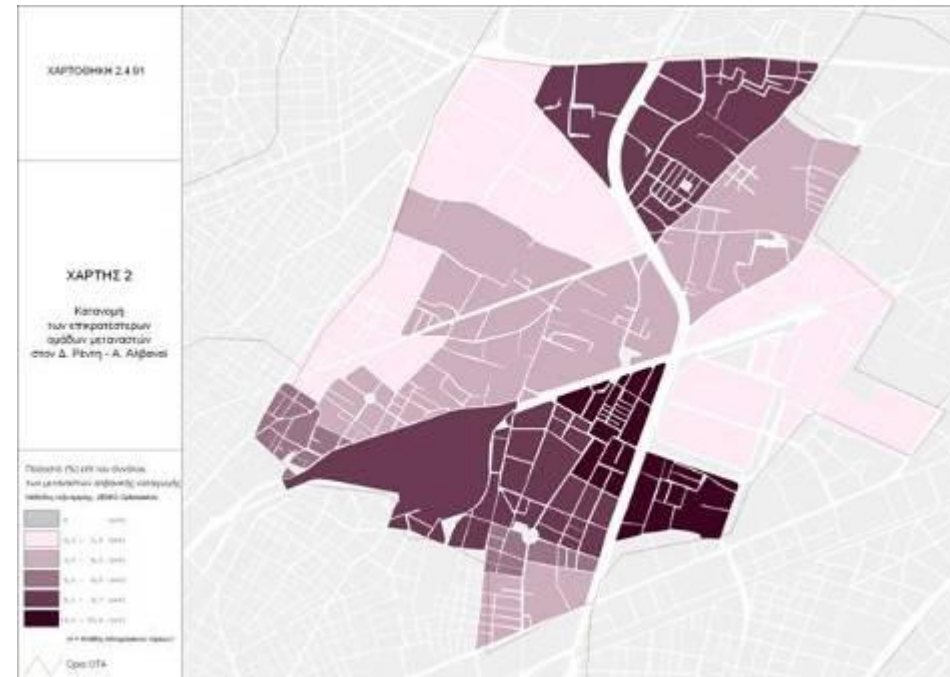
10. Οι έλληνες ιδιοκτήτες δεν θέλουν για ενοικιαστές Αλβανούς και φοιτητές. Επίσης, «κόντρα» μεταξύ Αλβανών ιδιοκτητών και Πακιστανών ενοικιαστών.

VIII. ΧΑΡΤΕΣ

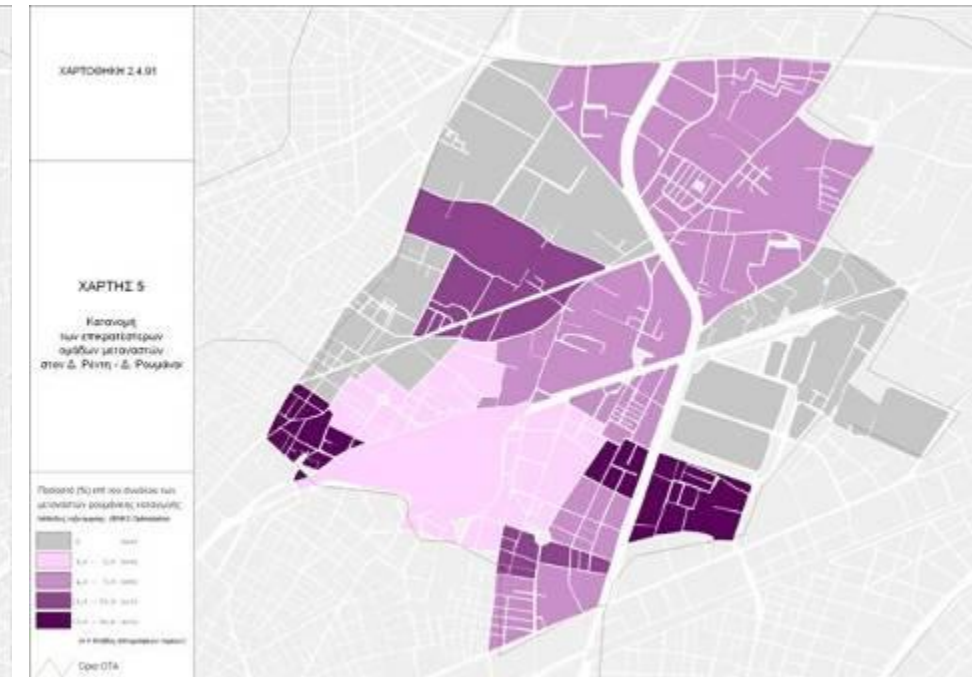
Πυκνότητες κατανομής μεταναστών στο Δήμο Αγ. Ι. Ρέντη (ΕΚΚΕ)

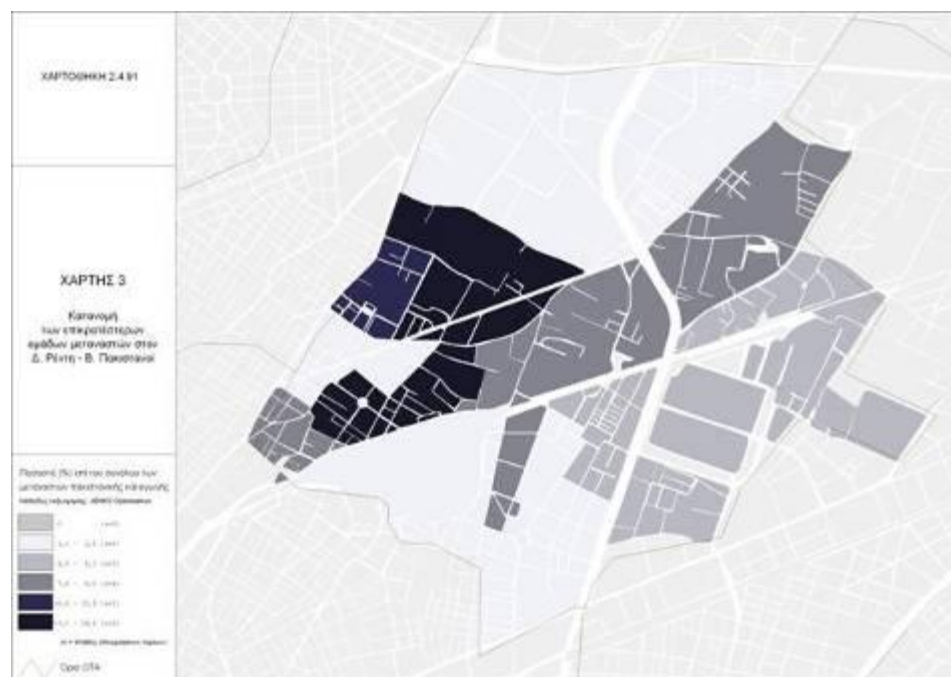
Σύνολο μεταναστών

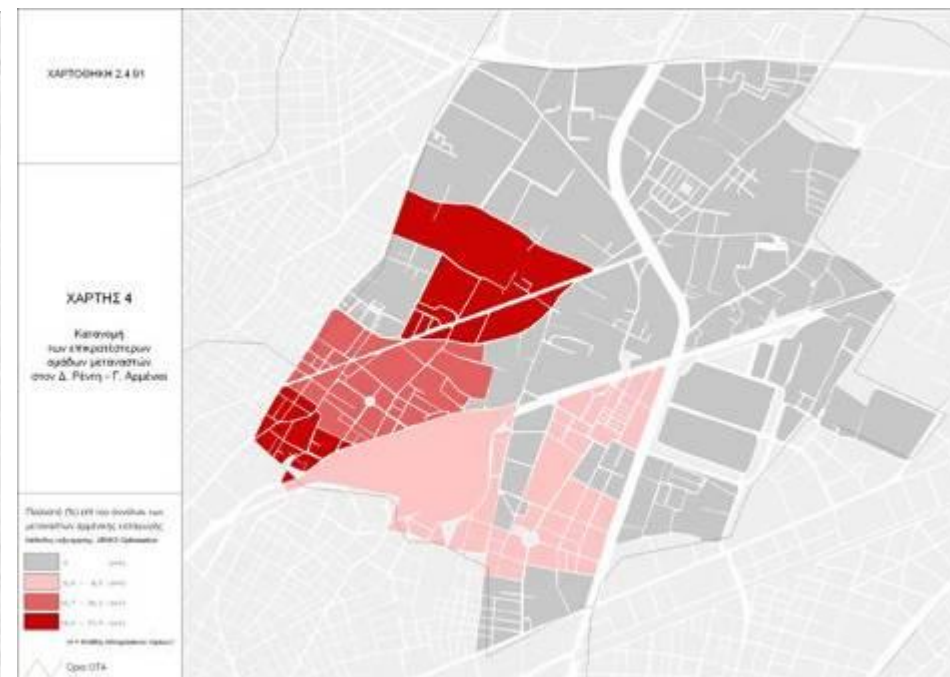
Αλβανοί

Ρουμάνοι

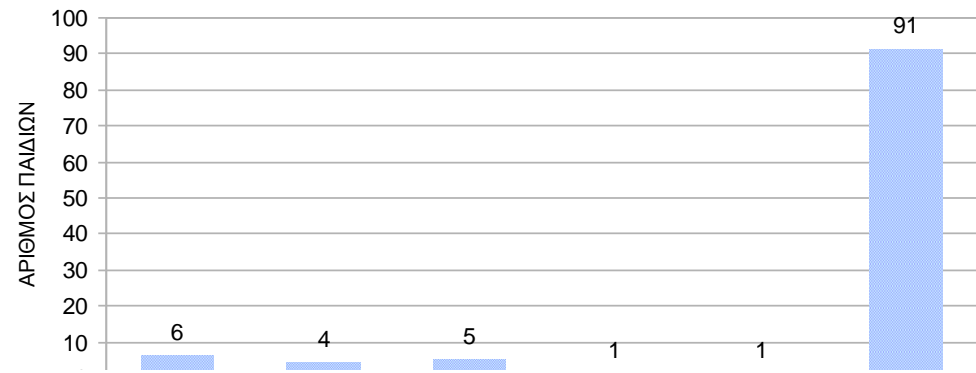
Πακιστανοί

Αρμένιοι

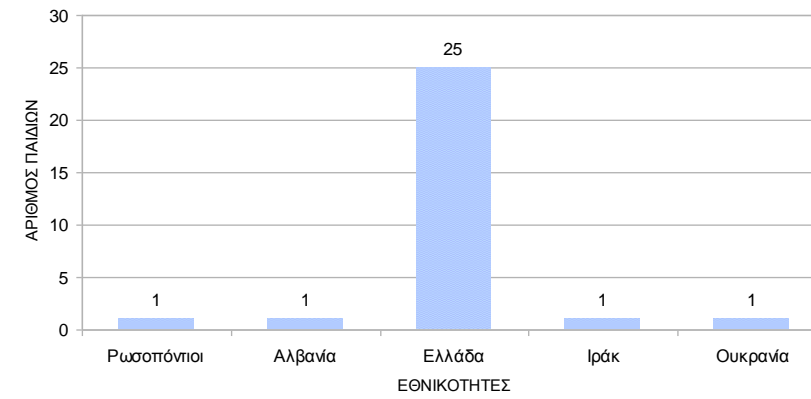
ΙΧ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

1ος Παιδικός - Βρεφικός Σταθμός

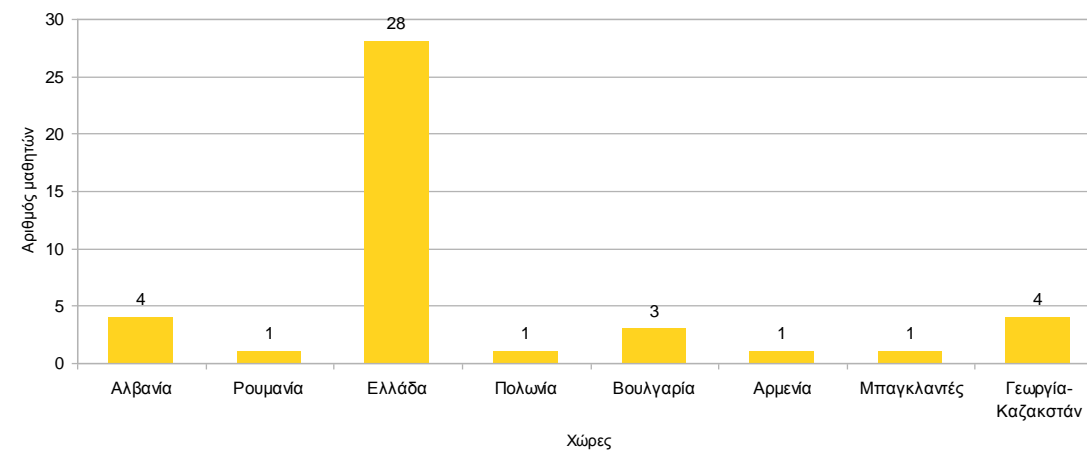
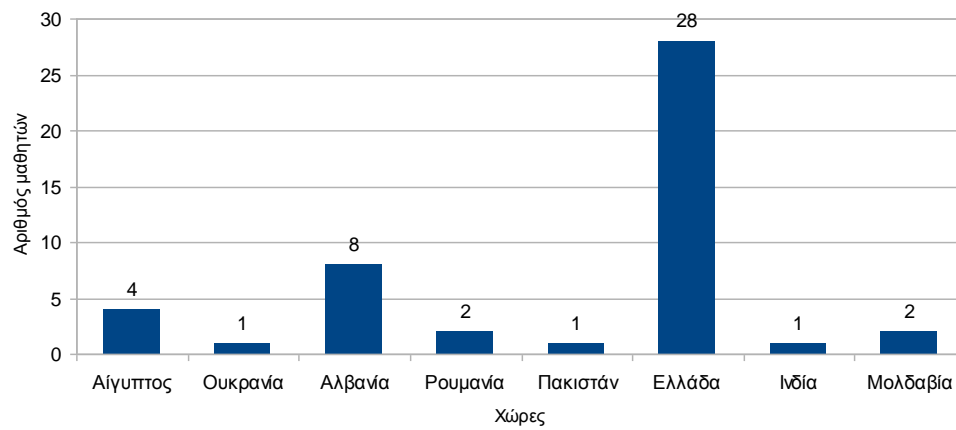
1ο Νηπιαγωγείο Αγίου Ιωάννη Ρέντη

2ος Παιδικός - Βρεφικός Σταθμός

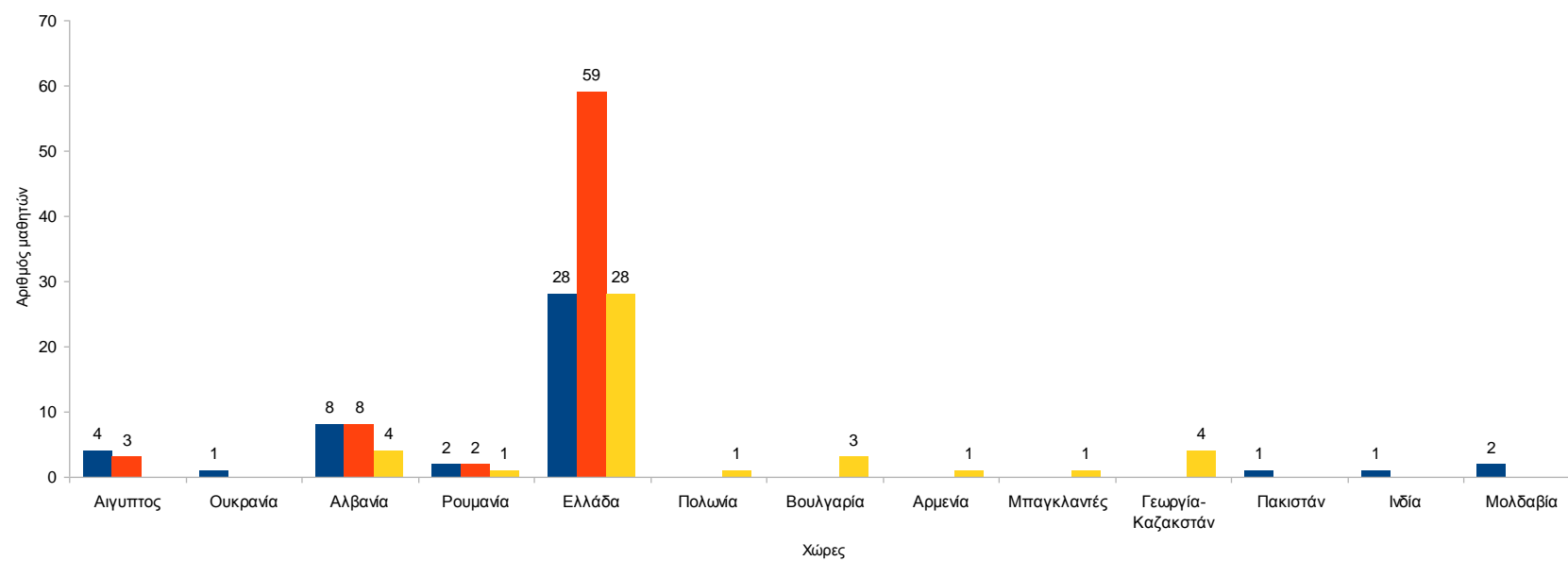

ΕΘΝΙΚΟΤΗΤΕΣ

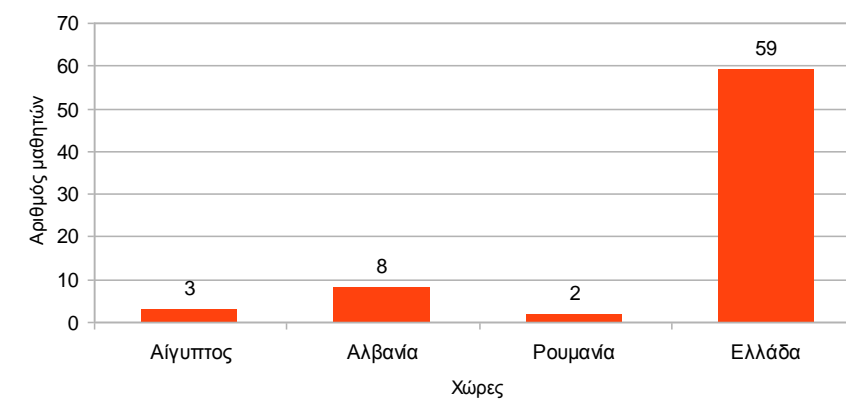
5ο Νηπιαγωγείο Αγίου Ιωάννη Ρέντη

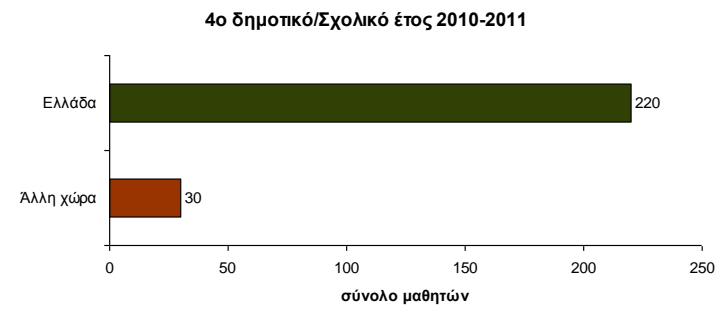
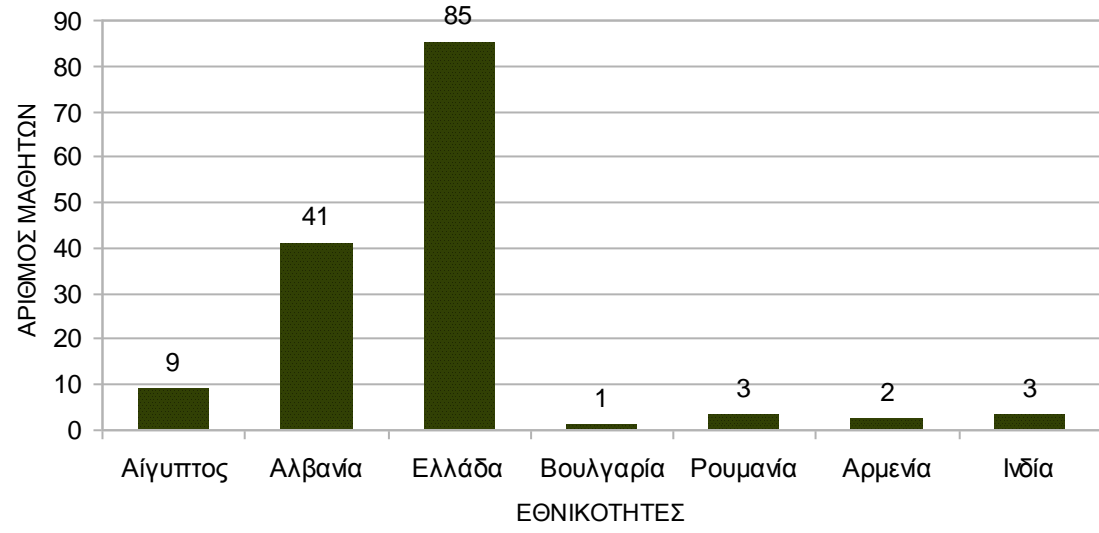
1ο, 4ο, 5ο Νηπιαγωγείο Αγίου Ιωάννη Ρέντη

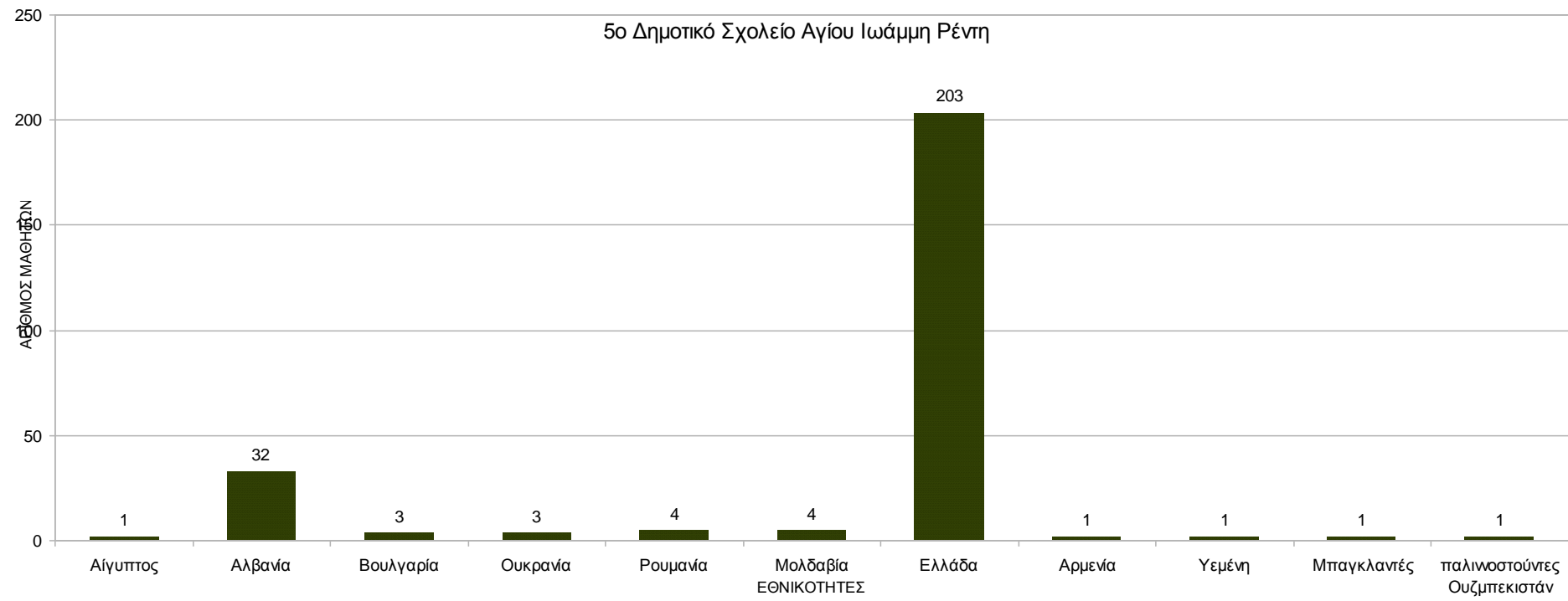
4ο Νηπιαγωγείο Αγίου Ιωάννη Ρέντη

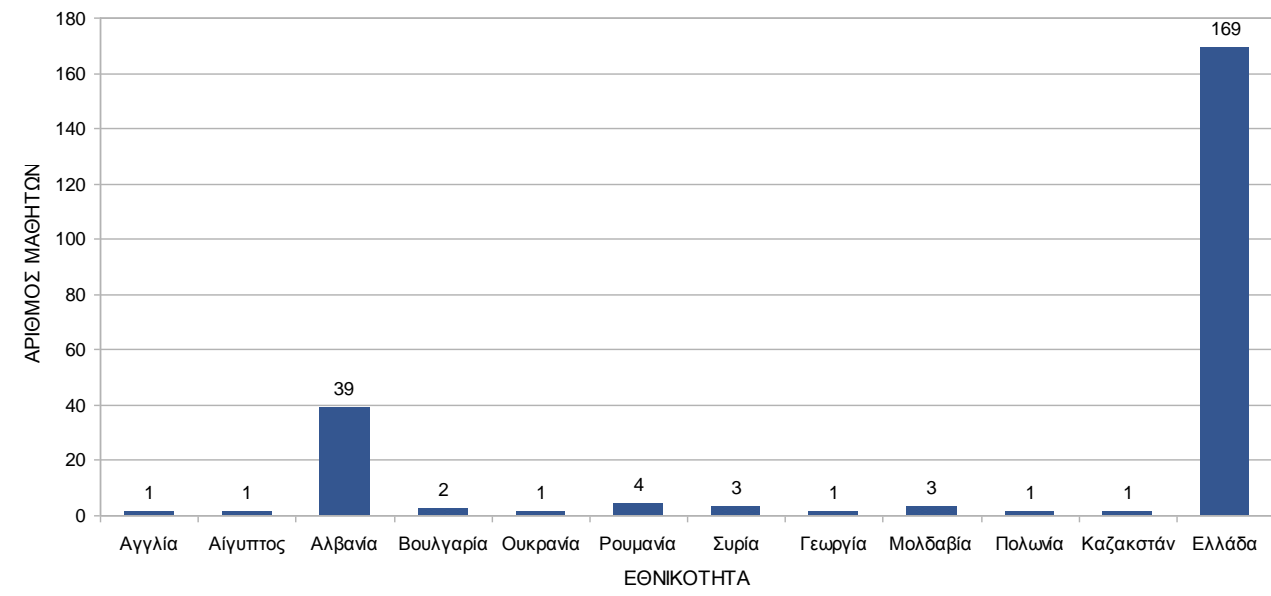
1ο Δημοτικό Σχολείο Αγίου Ιωάννη Ρέντη

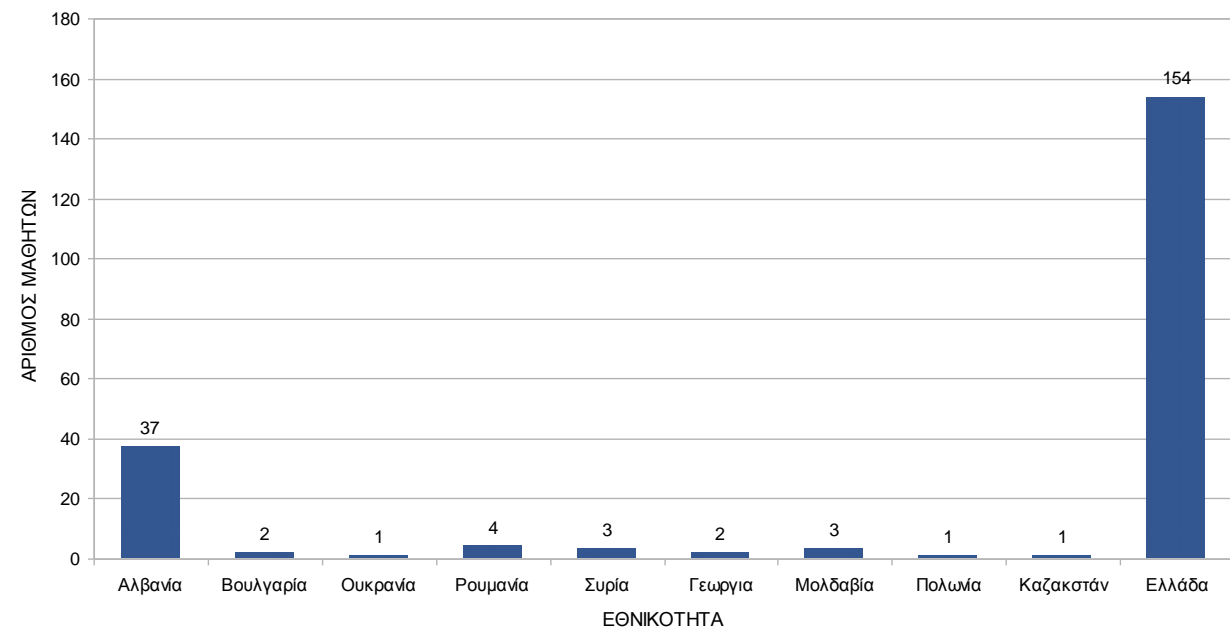
5ο Δημοτικό Σχολείο Αγίου Ιωάννη Ρέντη

1ο Γυμνάσιο Αγίου Ιωάννη Ρέντη

2ο Γυμνάσιο Αγίου Ιωάννη Ρέντη

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ-2ο Γυμνάσιο								
Αγ.Ι.Ρέντη								
Σχολικό έτος 2010-2011								
Α/Α	Φύλο		Χώρα γένν. μαθητή	Καταγωγή	Υπηκοότητα	ΧΩΡ.ΠΡ.	ΜΗΤΡ.ΓΛ.	ΕΤ.ΔΙΑΜ.
1	Α		ΑΛΒΑΝΙΑ	ΑΛΛ.	Αλβανική	ΑΛΒΑΝΙΑ	ΑΛΒΑΝΙΚΗ	>3
2	Α		ΑΛΒΑΝΙΑ	ΑΛΛ.	Αλβανική	ΑΛΒΑΝΙΑ	Ελληνική	>3
3	Α		ΕΛΛΑΔΑ	ΡΟΜΑ	Ελληνική			
4	Α		ΓΕΩΡΓΙΑ	ΑΛΛ.	Γεωργιανή	ΓΕΩΡΓΙΑ	ΡΩΣΙΚΗ	>3
5	Α		ΑΙΓΥΠΤΟΣ	ΑΛΛ.	Αιγυπτιακή	ΑΙΓΥΠΤΟΣ	ΑΡΑΒΙΚΗ	>3
6	Α		ΕΛΛΑΔΑ	ΑΛΛ.	Αιγυπτιακή		ΑΡΑΒΙΚΗ	>3
7	Α		ΕΛΛΑΔΑ	ΑΛΛ.	Αιγυπτιακή		ΑΡΑΒΙΚΗ	>3
8	Α		ΑΛΒΑΝΙΑ	ΑΛΛ.	Αλβανική	ΑΛΒΑΝΙΑ	ΑΛΒΑΝΙΚΗ	>3
9	Α		ΑΛΒΑΝΙΑ	ΠΑΛΛ.	Ελληνική	Ελληνική	Ελληνική	>3
10	Α		ΑΛΒΑΝΙΑ	ΑΛΛ.	Αλβανική	ΑΛΒΑΝΙΑ	ΑΛΒΑΝΙΚΗ	>3
11	Α		ΕΛΛΑΔΑ	ΑΛΛ.	Αλβανική		ΑΡΑΒΙΚΗ	>3
12	Α		ΕΛΛΑΔΑ	ΠΑΛΛ.	Αιγυπτιακή		ΑΛΒΑΝΙΚΗ	>3
13	Α		ΕΛΛΑΔΑ	ΑΛΛ.	Αλβανική		ΑΛΒΑΝΙΚΗ	>3
14	Α		ΕΛΛΑΔΑ	ΑΛΛ.	Αιγυπτιακή		ΑΡΑΒΙΚΗ	>3
15	Α		ΙΡΑΚ	ΑΛΛ.	Αιγυπτιακή	Ιρακινή	Ελληνική	>3
16	Α		ΕΛΛΑΔΑ	ΑΛΛ.	Αιγυπτιακή		ΑΡΑΒΙΚΗ	>3
17	Α		ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	ΑΛΛ.	Βουλγαρική	ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗ	>3
18	Α		ΕΛΛΑΔΑ	ΑΛΛ.	Αιγυπτιακή		ΑΡΑΒΙΚΗ	>3
19	Α		ΕΛΛΑΔΑ	ΠΑΛΛ.	Αλβανική		ΑΛΒΑΝΙΚΗ	>3
20	Α		ΑΙΓΥΠΤΟΣ	ΑΛΛ.	Αλβανική	ΑΙΓΥΠΤΟΣ	ΑΡΑΒΙΚΗ	>3
21	Α		ΕΛΛΑΔΑ	ΠΑΛΛ.	Ελληνική		Ελληνική	>3
22	Α		ΑΛΒΑΝΙΑ	ΠΑΛΛ.	Αιγυπτιακή	ΑΛΒΑΝΙΑ	ΑΛΒΑΝΙΚΗ	>3
23	Α		ΑΛΒΑΝΙΑ	ΑΛΛ.	Αλβανική	ΑΛΒΑΝΙΑ	ΑΛΒΑΝΙΚΗ	>3
24	Α		ΕΛΛΑΔΑ	ΑΛΛ.	Ελληνική		Ελληνική	>3
25	Α		ΕΛΛΑΔΑ	ΑΛΛ.	Βουλγαρική		ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗ	>3
26	Α		ΑΛΒΑΝΙΑ	ΑΛΛ.	Αλβανική	ΑΛΒΑΝΙΑ	ΑΛΒΑΝΙΚΗ	>3
27	Α		ΕΛΛΑΔΑ	ΑΛΛ.	Ελληνική		ΑΡΑΒΙΚΗ	>3
28	Α		ΕΛΛΑΔΑ	ΑΛΛ.	Ελληνική		Ελληνική	>3
29	Α		ΕΛΛΑΔΑ	ΠΑΛΛ.	Ελληνική		Ελληνική	>3
30	Α		ΕΛΛΑΔΑ	ΑΛΛ.	Ελληνική		Ελληνική	>3
31	Α		ΡΩΣΙΑ	ΠΑΛΛ.	Ρωσική	ΡΩΣΙΑ	ΡΩΣΙΚΗ	>3
32	Κ		ΠΑΚΙΣΤΑΝ	ΑΛΛ.	Πακιστανική	ΠΑΚΙΣΤΑΝ	Πακιστανική	>3
33	Κ		ΕΛΛΑΔΑ	ΑΛΛ.	Αιγυπτιακή		ΑΡΑΒΙΚΗ	>3
34	Κ		ΑΛΒΑΝΙΑ	ΑΛΛ.	Αλβανική	ΑΛΒΑΝΙΑ	Ελληνική	>3
35	Κ		ΕΛΛΑΔΑ	ΑΛΛ.	Αλβανική		Ελληνική	>3
36	Κ		ΑΛΒΑΝΙΑ	ΑΛΛ.	Αλβανική	ΑΛΒΑΝΙΑ	ΑΛΒΑΝΙΚΗ	>3
37	Κ		ΕΛΛΑΔΑ	ΑΛΛ.	Αλβανική		ΑΛΒΑΝΙΚΗ	>3
38	Κ		ΡΟΥΜΑΝΙΑ	ΑΛΛ.	Ρουμανική	ΡΟΥΜΑΝΙΑ	ΡΟΥΜΑΝΙΚΗ	>3
39	Κ		ΑΛΒΑΝΙΑ	ΠΑΛΛ.	Αλβανική	ΑΛΒΑΝΙΑ	Ελληνική	>3
40	Κ		ΕΛΛΑΔΑ	ΠΑΛΛ.	Ελληνική		Ελληνική	>3

41	Κ		ΑΛΒΑΝΙΑ		ΑΛΛ.	Αλβανική	ΑΛΒΑΝΙΑ	Ελληνική	>3
42	Κ		ΕΛΛΑΔΑ		ΑΛΛ.	Αλβανική		Ελληνική	>3
43	Κ		ΑΛΒΑΝΙΑ		ΑΛΛ.	Αλβανική	ΑΛΒΑΝΙΑ	ΑΛΒΑΝΙΚΗ	>3
44	Κ		ΕΛΛΑΔΑ		ΑΛΛ.	Αλβανική		Ελληνική	>3
45	Κ		ΑΙΓΥΠΤΟΣ		ΑΛΛ.	Αιγυπτιακή	ΑΙΓΥΠΤΟΣ	ΑΡΑΒΙΚΗ	>3
46	Κ		ΙΡΑΚ		ΑΛΛ.	Ιρακινή	ΙΡΑΚ	Ελληνική	>3
47	Κ		ΑΛΒΑΝΙΑ		ΑΛΛ.	Αλβανική	ΑΛΒΑΝΙΑ	Ελληνική	>3
48	Κ		ΕΛΛΑΔΑ		ΑΛΛ.	Αιγυπτιακή		ΑΡΑΒΙΚΗ	>3
49	Κ		ΑΛΒΑΝΙΑ		ΑΛΛ.	Αλβανική	ΑΛΒΑΝΙΑ	Ελληνική	>3
50	Κ		ΑΛΒΑΝΙΑ		ΑΛΛ.	Αλβανική	ΑΛΒΑΝΙΑ	Ελληνική	>3

1^ο Γυμνάσιο Αγίου Ιωάννη Ρέντη-Σχολικό Έτος 2010-2011

	ΧΩΡΑ	ΑΓΟΡΙΑ	ΚΟΡΙΤΣΙΑ
Α' Γ/σίου	Αγγλία	1	
	Αίγυπτος	1	
	Αλβανία	7	6
	Βουλγαρία	1	1
	Ουκρανία	1	
	Ρουμανία	1	
	Συρία		1
Β' Γ/σίου	Αλβανία	10	1
	Γεωργία	1	
	Μολδαβία		2
	Πολωνία		1
	Ρουμανία	1	2
	Συρία	1	1
Γ' Γ/σίου	Αλβανία	10	5
	Καζακστάν		1
	Μολδαβία	1	

Σύνολο Μαθητών:226

Λειτουργεί τμήμα ένταξης με καθηγητές Ειδικής Αγωγής για όλα τα μαθήματα.

Δεν έχουν παρατηρηθεί προβλήματα μεταξύ των μαθητών

Διευθυντής: Πριόβολος Ευθύμιο

1^ο Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο Αγίου Ιωάννη Ρέντη Σχολικό Έτος 2010-2011

Διευθύντρια: κ. Καίτη Βούρτση

Σύνολο παιδιών :144

Αριθμητικά στοιχεία Αλλοδαπών Μαθητών

ΤΑΞΗ	ΧΩΡΑ	ΑΓΟΡΙΑ	ΚΟΡΙΤΣΙΑ
Α'	Αίγυπτος	0	3
	Αλβανία	5	4
	Ρουμανία	0	1
Α'ΤΑΞΗ	σύνολο	5	8
Β'	Αίγυπτος	0	2
	Αλβανία	1	4
	Αρμενία	1	0
Β'ΤΑΞΗ	σύνολο	2	6
Γ'	Αίγυπτος	0	3
	Αλβανία	5	2
	Αρμενία	0	1
	Βουλγαρία	1	0
	Ρουμανία	0	1
Γ'ΤΑΞΗ	σύνολο	6	7
Δ'	Αίγυπτος	0	1
	Αλβανία	1	3
Δ'ΤΑΞΗ	σύνολο	1	4
Ε'	Αίγυπτος	0	1
	Αλβανία	3	6
	Ρουμανία	1	0
	Ινδία	2	0
Ε'ΤΑΞΗ	σύνολο	6	7
ΣΤ'	Αλβανία	4	3
ΣΤ'ΤΑΞΗ	σύνολο	4	3
Γενικό σύνολο	61	24	35

Τέταρτο Δημοτικό Σχολείο Αγίου Ιωάννη Ρέντη 2010-2011

Διευθυντής: Σπύρος Καραβάς

Στ' τάξη 4/30

Ε' τάξη 5/

Δ' τάξη 9/

Γ' τάξη 1/

Β' τάξη 5/50

Α' τάξη 6/43 (έχει και Αιγύπτιους)

Σύνολο μαθητών: 25

Πέμπτο Δημοτικό Σχολείο Αγίου Ιωάννη Ρέντη 2010-2011

Διευθύντρια: Σκαρλάτου Νίκη

Στ' τάξη

6 Αλβανία

1 Βουλγαρία

1 Μολδαβία

1 παλιννοστούντες Ουζμπεκιστάν

Ε' τάξη

4 Αλβανία

1 Αρμενία

1 Αίγυπτος

1 Μολδαβία

Δ' τάξη

7 Αλβανία

1 Ουκρανία

2 Βουλγαρία

1 Ρουμανία

1 Παλιννοστούντες Αλβανία

Γ' τάξη

6 Αλβανία

2 Ρουμανία

1 Μπαγκλαντές

Β' τάξη

4 Αλβανία

2 Ουκρανία

1 Μολδαβία

Α' τάξη

4 Αλβανία

1 Υεμένη

1 Ρουμανία

1 Μολδαβία

Σύνολο Μαθητών: 250

1ος Παιδικός Σταθμός

Δασκάλα: Μαρία Δικαίου

Βρεφικός Σταθμός

3 Αλβανία

3 Ρωσοπόντιοι

3 Ρωσία

Συνολικός Αριθμός: 8/27

3^{ος} Παιδικός Σταθμός Αγίας Άννας

Δασκάλα: Λάμπρου Χρυσάνθη